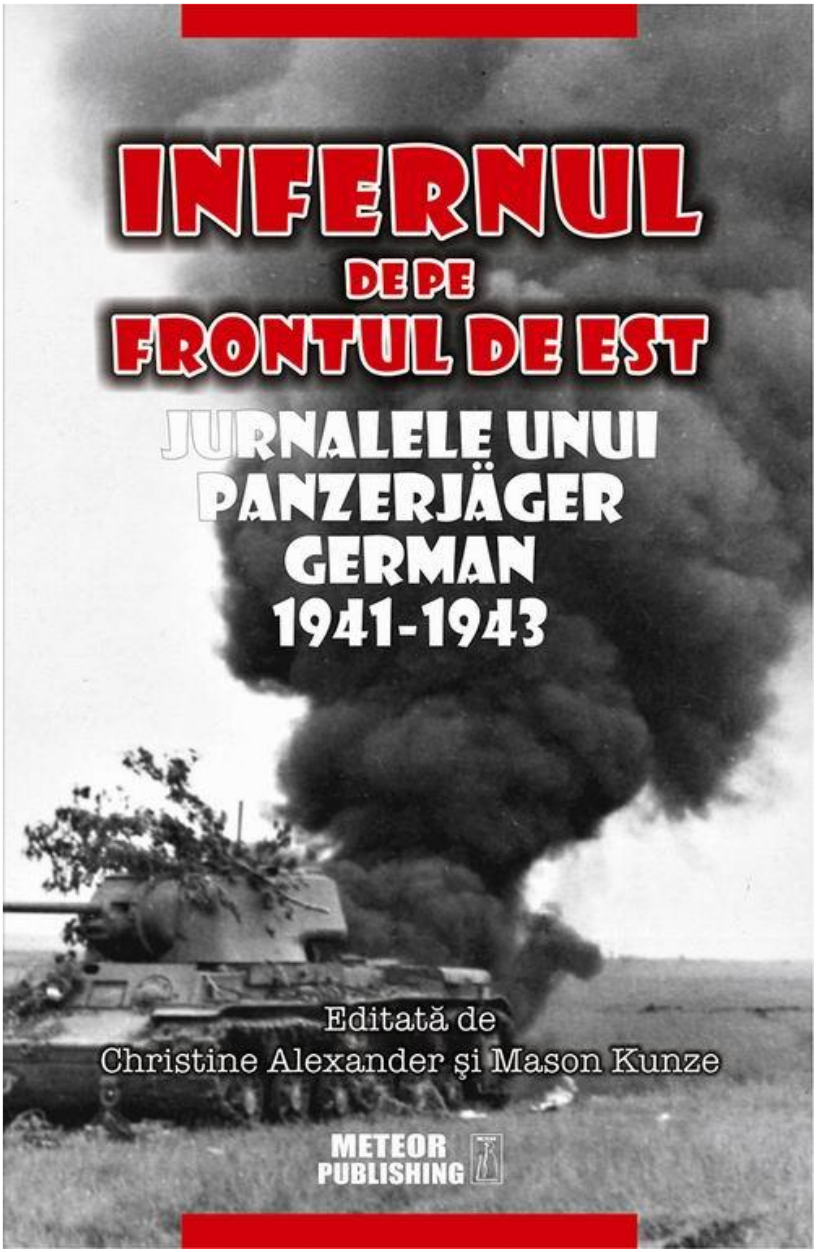
INFERNUL
DE PE
FRONTUL DE EST
JURNALELE UNUI
PANZERJÄGER
GERMAN
1941-1943
Editată de
Christine Alexander şi Mason Kunze
METEOR
PUBLISHING

Infernul de pe Frontul de Est

Jurnalele unui Panzerjäger

(Vânător de tancuri) german

1941-1943

Copertă: arh. Daniel Munteanu

Titlul original: **EASTERN INFERNO. The Journals of a German Panzerjäger on the Eastern Front, 1941-43**

Copyright 2010 © Christine Alexander and Mason Kunze
Published by arrangement with Casemate Publishers.

2016, Editura METEOR PUBLISHING

www.meteorpress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Infernul de pe Frontul de Est: jurnalele unui Panzerjäger german: 1941-1943 / ed. de Christine Alexander şi Mason Kunze ; trad.: Eugen Damian ; red.: Ioana Bârzeanu. – Bucureşti: Meteor Publishing, 2016 ISBN 978-606-8653-96-9

I. Alexander, Christine (ed.)

II. Kunze, Mason (ed.)

III. Damian, Eugen (trad.)

IV. Bârzeanu, Ioana (red.)

94(100)”1941/1943”

Infernul de pe Frontul de Est

Jurnalele unui Panzerjäger

(vânător de tancuri) german

1941-1943

Traducere din limba engleză de Eugen Damian

METEOR PUBLISHING

Dedicaţie

Cartea de faţă este dedicată bunicului meu, Hans Roth – un om care, în mijlocul unui război înfiorător, s-a gândit că e important să lase în urmă o moştenire pentru toţi cei care nu vor avea niciodată şansa să-l întâlnească. Datorită jurnalelor lui, copilul său, nepoţii şi generaţiile viitoare vor putea arunca o privire fugară asupra vieţii sale. Îi sunt recunoscătoare pentru acest lucru.

Fie ca aceste jurnale să-l îndemne pe cititor să se gândească la modalitatea de a lăsa şi el o moştenire pentru cei care-i vor urma.

Mamă... pentru tine, fie ca într-o zi să citeşti cuvintele tatălui tău, iar acest lucru să aducă o pace profundă în inima ta şi s-o întregească. Ai fost cea mai bună mamă pentru copiii tăi, Marc, Mason şi Christine. Te iubim mai mult decât o putem spune prin cuvinte.

Avana Fullerton şi Matthew Fullerton – fie ca această carte să creeze o legătură între voi şi străbunicul vostru. Vă iubesc mult şi sunt mândră de voi. Aş vrea să continuaţi această incredibilă moştenire şi să transmiteţi cartea şi celor care vor veni după voi. Taylor Alexander, Jordan Alexander şi Whitney Alexander – cuvintele nu pot exprima bucuria de a trăi alături de voi. Vă iubesc pe toţi. Fie ca Dumnezeu să ne binecuvânteze

vieţile!

Frank Alexander, soţul meu şi bărbatul visurilor mele – mi-ai cucerit inima cu totul. Te iubesc! Îţi mulţumesc pentru că ai ordonat fragmentele de jurnal.

Mulţumiri speciale lui:

Jeff Rogers pentru cercetarea amănunţită a jurnalelor şi pentru că ne-a furnizat valoroasele informaţii necesare alcătuirii cărţii de faţă. Jeff, îţi sunt recunoscătoare pentru timpul acordat şi pentru pasiunea cu care ai citit jurnalele, punând în ordine întregul material.

Jan şi Ada Goerike, mulţumesc pentru străduania de a traduce jurnalele din germană în engleză.

Le datorăm o recunoştinţă specială lui Håkan Henriksson din Suedia şi lui John Calvin de la wwiiphotos-maps.com pentru priceperea lor şi generosul ajutor acordat la obţinerea fotografiilor suplimentare care să clarifice drumul şi experienţele lui Hans Roth din timpul războiului.

Nu în ultimul rând, vreau să le mulţumesc prietenilor noştri de la WW2 Forums (www.ww2f.com), Carl Evans, Eric Brown, Christopher Jensen, Slava Gurdzhi şi David Mitchell, care ne-au împărtăşit cu atâta bunăvoinţă din cunoştinţele lor despre al Doilea Război Mondial, ajutându-ne să descifrăm câteva dintre informaţiile necesare pentru înţelegerea unor evenimente la care

a participat și bunicul meu.

CHRISTINE ALEXANDER

Nepoata lui Hans Roth

Prefaţă

Poveştile de război m-au fascinat întotdeauna. Când eram copil, stăteam în faţa televizorului cu orele, fermecat de imaginile alb-negru din filmele despre Primul şi al Doilea Război Mondial. Cred că am văzut de o sută de ori *Tora Tora Tora* şi *Tunurile din Navarone* – nu mă mai săturam uitându-mă la ele.

Dar nu mi-am imaginat niciodată că o relatare nemijlocită despre al Doilea Război Mondial, cu care nu se potrivea niciun film, documentar sau artistic, stătea acoperită de praf în propria mea locuinţă. Asta până când, 30 de ani mai târziu, am ajutat-o pe mama să se mute şi am descoperit această comoară ascunsă.

Mama şi-a trăit prima parte a vieţii în anii 1930 şi 1940 şi s-a ferit întotdeauna să ne povestească ceva, mie, fratelui şi surorii mele, despre copilăria petrecută în Germania în vreme de război.

Mi-a înmânat cu aceeaşi reţinere cele trei jurnale aflate într-o stare perfectă. Mi-a spus că erau jurnalele personale ale bunicului meu german. Fuseseră scrise în germană, o limbă pe care n-o cunoşteam, aşa că a trebuit să dau la tradus, cât mai curând posibil, primele pagini. Am aşteptat cu nerăbdare să aflu ce conţineau jurnalele, iar rezultatele au fost de-a dreptul uimitoare.

Chiar şi traducătorul, un vorbitor nativ de limba germană,

a fost şocat după ce a tradus doar câteva pagini.

Ţineam în mâini o relatare nemijlocită despre brutalitate, măcel şi moarte, combinate cu speranţa că, într-o zi, viaţa va reveni pe făgaşul pe care se aflase înaintea războiului.

Nu erau numai cuvintele unui soldat german din linia întâi a fontului de Est; erau totodată cuvintele bunicului meu, Hans Roth. Un bunic pe care n-am avut privilegiul să-l cunosc decât prin intermediul jurnalelor lui.

Hans avea treizeci şi ceva de ani atunci când a fost recrutat în armata germană. Până atunci, dusese o viaţă la care visau toţi tinerii. Era proprietarul unui birou de proiectare din centrul Frankfurtului, avea o soţie frumoasă şi o fiică încântătoare de cinci ani, pe nume Erika.

Soţia lui, adică bunica mea, a fost obligată să lucreze în timpul războiului într-o fabrică de muniţie, la fel ca multe alte femei germane. Uneori, erau lăsate acolo zile la rând, iar copiii trebuiau să se descurce singuri. Crucea Roşie a dus-o pe mama la o fermă mare, împreună cu alţi copii, iar acolo au fost supravegheaţi de o familie.

Au fost necesari peste cinci ani şi mai mulţi traducători pentru a descifra conţinutul celor trei jurnale.

Una dintre traducătoare de-abia a reuşit să încheie un mic fragment din partea care-i revenise, apoi a părăsit proiectul. Mi-a

spus că jurnalele i s-au părut atât de vii şi că i-au provocat sentimente atât de intense, încât nu a mai putut continua traducerea.

Am descoperit curând că mama nu citise decât o mică parte din ele. Erau cuvintele tatălui ei, un tată pe care nu prea avusese ocazia să-l cunoască.

Sigura sa amintire despre el era un chip aplecat s-o sărute în timp ce dormea, care, pentru că pleca la război, i-a şoptit:

— Auf wiedersehen, liebling Erika.

Pentru mama, citirea acestor jurnale însemna întâlnirea cu tatăl pe care nu l-a cunoscut şi reînvierea mâhnirii şi a durerii provocate de absenţa lui.

Aşa că, nici până în ziua de azi, nu s-a îndurat să le citească.

MASON KUNZE

Nepotul lui Hans Roth

Cuvânt-înainte

Invadarea Uniunii Sovietice de către armata germană în timpul celui de-al Doilea Război Mondial a devenit cel mai important şi mai sângeros conflict terestru din istorie. Numărul uriaş de oameni – cel puţin şapte milioane au fost implicaţi în ofensiva iniţială – şi miile de tancuri şi de avioane s-au risipit pe întinderile nesfârşite ale stepei. Aşa cum o imagine de televiziune este compusă din milioane de pixeli, incomensurabila sălbăticie a campaniei a fost produsul nenumăratelor acte de brutalitate comise de milioane de indivizi. Cu toate acestea, memoriile scrise despre acest conflict sunt rare: puţini participanţi au încercat să-şi consemneze pe larg experienţele, iar şi mai puţini dintre cei care au făcut-o au trăit suficient cât să-şi ducă la îndeplinire intenţiile.

Hans Roth şi-a făcut timp să ţină un jurnal al activităţii sale din cadrul Wehrmachtului pe când lupta în unele dintre cele mai cumplite bătălii care au caracterizat războiul purtat pe Frontul de Est. Observaţiile lui oferă o imagine tulburătoare a vieţii cotidiene a soldaţilor germani care participau la un război disperat.

Hans Roth îşi iubea soţia şi fiica. Pe aceasta din urmă a văzut-o foarte puţin după ce a fost chemat la arme în batalionul *Panzerjäger* (antitanc) al Diviziei 299 infanterie. Dragostea

pentru familie este exprimată adesea în jurnalele sale, îi era dor s-o vadă şi o menţionează cu regularitate în ceea ce scrie. Deşi Hans scria acasă cât putea de des (aminteşte aceste scrisori în cuprinsul jurnalelor), presupun că în epistolele trimise n-a vorbit despre majoritatea ororilor trăite, păstrându-le în schimb pentru jurnalele ţinute în secret.

Povestea lui Hans începe la sfârşitul primăverii lui 1941, atunci când Divizia 299 infanterie, repartizată Armatei a 6-a germane, se pregătea să invadeze Uniunea Sovietică. Pe măsură ce se derulează Operaţiunea Barbarossa, Divizia 299 este ademenită în sudul Mlaştinii Pripet, unde se dau lupte disperate. Roth vede cu ochii lui pierderile de vieţi omeneşti din rândul ambelor armate, germană şi sovietică. Spre sfârşitul verii, participă la operaţiunea de încercuire a Kievului, fiind unul dintre primii soldaţi care intră în capitala Ucrainei. După o iarnă cumplit de geroasă, sprijină alături de oamenii diviziei poziţiile nordice ale Armatei a 6-a, pe măsură ce aceasta îşi croieşte drum spre Stalingrad şi se trezeşte blocată într-o luptă disperată. Atunci când Armata Roşie începe o contraofensivă masivă, prinzând în capcană Armata a 6-a spre râul Volga, Divizia 299 şi Hans Roth se află în afara cleştelui sovietic. În timp ce loviturile de ciocan ale sovieticilor continuă, Roth este martor la prăbuşirea armatelor a 8-a italiană, a 2-a maghiară şi a 3-a

română pe flancul nordic, pe măsură ce soldaţii acestor formaţiuni au fost prinşi în această încercuire. Unitatea lui este transferată în cele din urmă în subordinea Armatei a 2-a, apoi în cea a Armatei a 2-a Panzer, care încercau să apere flancul sudic al Grupului de Armate Centru după distrugerea Armatei a 6-a la Stalingrad. A participat apoi la teribilele bătălii de la Harkov, Voronej şi Oriol, descriind în amănunt înspăimântătoarele lupte de pe Frontul de Est.

De-a lungul relatărilor sale despre campaniile germane, *Gefreiter* (soldat fruntaş), apoi *Feldwebel* (caporal) Roth face mari eforturi să descrie împrejurimile, scriind mult despre popoarele ucrainean şi rus, inclusiv despre greutăţile şi contrastul dintre viaţa lor actuală şi cea de dinaintea războiului. La început, stilul lor de viaţă i s-a părut străin, dar, după ce a trăit printre ei aproape doi ani, s-a obişnuit cu aspectul lui pastoral. A fost martor la execuţia sumară a partizanilor capturaţi, exprimând o oarecare remuşcare faţă de moartea lor, dar înţelegând pe deplin că, prin natura războiului, aceiaşi oameni ar fi putut reprezenta cauza propriei morţi.

Deşi îi lipseşte rafinamentul relatărilor personale publicate mai târziu, monografia lui Roth are avantajul de a fi scrisă în timpul derulării evenimentelor şi nu după război, când amintirile devin confuze ori sunt alterate de trăirea altor experienţe. Forţa

însemnărilor lui Roth constă tocmai în faptul că gândurile sale sunt nealterate; evenimentele înregistrate nu sunt supuse unei metamorfoze adaptate la sensibilităţi ulterioare.

Hans Roth a dispărut în cele din urmă în cazanul care a devenit cunoscut sub numele de Distrugerea Grupului de Armate Centru. Fără îndoială că scria în cel de-al patrulea jurnal atunci când, în vara anului 1944, a pierdut legătura cu familia. Cele trei jurnale complete au fost păstrate în siguranţă acasă, ultimul încheindu-se cu luna iulie a anului 1943. Se cunosc puţine lucruri despre misiunile lui de după această dată, cu excepţia amănuntelor incluse în scrisorile trimise acasă, dar acestea nu cuprind grozăviile războiului, aşa cum e cazul jurnalelor. Locul unde este înmormântat Hans Roth este necunoscut.

Cu toate acestea, jurnalele sale au un caracter comemorativ atât pentru el însuşi, cât şi pentru milioanele de soldaţi ale căror vieţi şi-au găsit sfârşitul tragic în război, departe de casă.

JEFFREY W. ROGERS

Crucea de Fier, Clasa a II-a, acordată lui Hans Roth pe 3 noiembrie 1941, împreună cu certificatul aferent.

(Fotografii reproduse prin bunăvoința lui Christine Alexander și Mason Kunze)

Crucea Meritul de Război, Clasa a II-a, acordată caporalului (Feldwebel) Hans Roth pe 15 noiembrie 1943, împreună cu certificatul aferent.

(Fotografii reproduse prin bunăvoința lui Christine Alexander și Mason Kunze)

Primul jurnal

OPERAŢIUNEA BARBAROSSA

ŞI BĂTĂLIA PENTRU KIEV

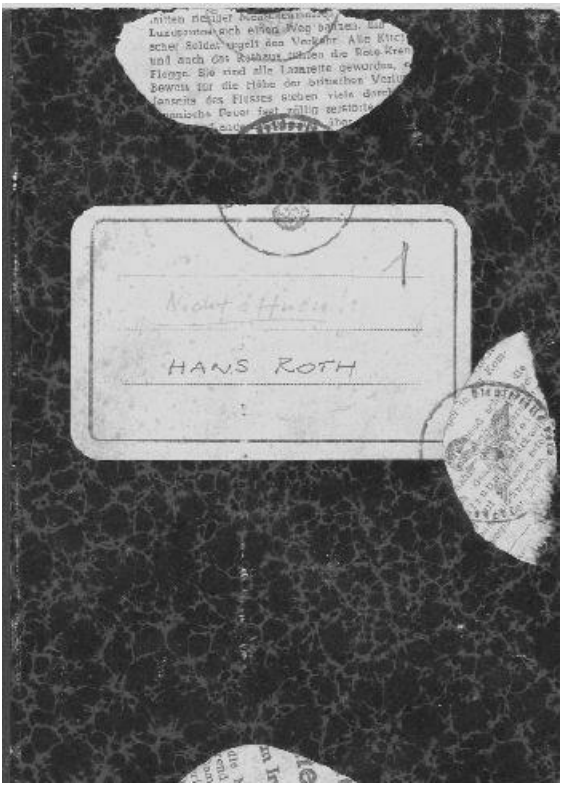

Nota editorilor:

În primul jurnal al lui Hans Roth, Divizia 299 infanterie, în care a luptat sub comanda generalului Willi Mosel, este poziţionată pe râul Bug, în Polonia, aşteptând începerea Operaţiunii Barbarossa, cel mai masiv atac surpriză al Germaniei împotriva Uniunii Sovietice. Divizia face parte din Armata a 6-a a lui Walter von Reichenau, care cuprinde flancul stâng al Grupului de Armate Sud de sub comanda feldmareşalului Gerd von Rundstedt.

Nemţii aliniaseră trei grupuri de armate: Nord, Leningradul fiind obiectivul suprem; Centru, ţintind direct Moscova; şi Sud, principalul obiectiv fiind Kievul, apoi regiunile industriale aflate dincolo de el. Grupul de Armate Nord era dotat cu un singur grup de panzere1, ajutat de proximitatea Mării Baltice în acţiunea de izolare a forţelor sovietice. Grupul de Armate Centru avea două grupuri de panzere desfăşurate pe fiecare aripă, care au purtat o impresionantă serie de lupte de încercuire la Brest-Litovsk, Minsk şi Smolensk, împingând în câteva săptămâni Grupul de Armate până la jumătatea drumului spre Moscova.

---

[1] Panzer – cuvânt german însemnând „armură”, „blindaj”; prescurtarea *Panzer*, provenind de la *Panzerkampfwagen*, „vehicul blindat de luptă , denumeşte în mod uzual tancurile germane (n.red.).

Înaltul comandament german a subestimat provocarea căreia trebuia să-i facă faţă Grupul de Armate Sud, deoarece nu avea decât un grup de panzere, un teritoriu uriaş de acoperit şi niciun fel de obstacole naturale spre care să împingă concentrările duşmanului, în plus, forţele sovietice din sud, comandate de mareşalul Semion Budionîi, erau cele mai mari din toate sectoarele, constând în peste un milion de oameni, fără a mai socoti cadrele de rezervă. De-a lungul şi de-a latul frontului, nemţii au fost surprinşi de mulţimea pieselor de artilerie, a tancurilor şi a avioanelor utilizate de sovietici, care depăşeau cu mult estimările antebelice, ca şi de ferocitatea rezistenţei acestora. Acest lucru era valabil mai ales în sud.

Deşi au fost înregistrate rapid victorii spectaculoase ale Grupurilor de Armate Nord şi Centru, Grupul de Armate Sud s-a trezit implicat într-o confruntare dificilă cu forţele conduse de Budionîi. Grupul 1 Panzer, comandat de von Kleist, nu a putut efectua încercuiri de unul singur deoarece vasta întindere a stepei 6 a slăbit forţa de luptă. Cea dintâi etapă a Operaţiunii Barbarossa din sud s-a bazat în principal pe diviziile de infanterie, care au pătruns treptat în teritoriu, împingând forţele sovietice din faţa lor, superioare numeric, până când, în cele din urmă, au ajuns la Kiev, unde au avut loc scene care aminteau de tranşeele din Primul Război Mondial.

Armata a 6-a, comandată de Reichenau, a fost principalul instrument al înaintării până când, în iulie, înaltul comandament a decis să folosească panzerele, împreună cu Armata a 17-a, în cadrul unei acţiuni auxiliare de încercuire a poziţiilor sovietice de la Uman. Încheiată cu succes pe 8 august şi soldată cu capturarea a 100.000 de prizonieri, această trunchiere a forţelor comandate de Budionîi a făcut posibile şi alte înaintări în apropiere de Niprul inferior şi de Marea Neagră, inclusiv intrarea în Crimeea.

Între timp, Armata a 6-a îşi croise drum prin Korosten, Jitomir şi prin alte oraşe spre periferiile Kievului, unde a fost prinsă într-o încleştare mortală cu Frontul sovietic de Sud-Vest, considerabil mai numeros atât din punctul de vedere al oamenilor, cât şi din cel al armamentului. Deşi majoritatea relatărilor despre ofensiva Operaţiunii Barbarossa descriu înaintările spectaculoase ale diviziilor de panzere germane, Roth vorbeşte despre infernul prin care au trecut diviziile de infanterie ale Armatei a 6-a în timp ce aşteptau ca înaltul comandament să conceapă o soluţie pentru corectarea calculului iniţial eronat.

***

În jurnalele care urmează, traduse după versiunile scrise de mână, au fost adăugate pentru claritate semne de punctuaţie şi paragrafe noi. Pentru anumite expresii şi referinţe tehnice,

acolo unde a fost posibil, au fost adăugate [între paranteze drepte] explicaţii. Titlurile atribuite jurnalelor aparţin editorilor şi nu fac parte din textul original.

Gefreiter (soldat) Hans Roth.

(Fotografii reproduse prin bunăvoinţa lui Christine Alexander şi Mason Kunze)

[PE PRIMA PAGINĂ A JURNALULUI]

Suntem gata să primim o nouă misiune dificilă. Sper ca ceea ce urmează să devină jurnalul meu. Voi relata în el evenimentele zilnice aşa cum se vor derula, fără niciun fel de înfloriturі. Încă nu mi se permite să-i scriu soţiei mele astfel de lucruri, dar i le voi povesti mai târziu.

12 iunie 1941, Łasków, Polonia

12 iunie 1941: După o călătorie extrem de extenuantă, care a durat câteva zile, am ajuns la Łasków [Polonia], la aproximativ 8 km de graniţa cu Rusia. Marşul nostru a început la Kiacz-Wielki şi, via Opatów-Lublin-Krasnistaw-Zamosc-Hrubiczo, s-a încheiat în locul în care staţionam. Praful şi arşiţa sunt teribile.

Łasków, care nu e decât un orăşel de provincie cu o atmosferă ucraineană inconfundabilă, este populat de oameni prietenoşi şi curaţi. Casele [*Blockhüssen*] sunt mici, nişte construcţii cu un singur nivel şi acoperiş de paie. Pentru că lemnul şi paiele sunt cele mai obişnuite materiale de construcţie, atât şoproanele, cât şi casele sunt făcute din nuiele împletite. Camerele, mici dar confortabile, sunt fie văruite, fie zugrăvite într-un albastru deschis, iar sobele, pereţii şi tavanele sunt decorate cu covoraşe împletite şi tot felul de flori locale frumoase. Pernele şi perdelele brodate, viu colorate, creează în încăperi o atmosferă simplă, dar caldă. Ne instalăm corturile în şopron şi ne bucurăm de o binemeritată pace.

13 iunie: Mergem la Zamosc pentru a ne ocupa poziţia. Frumuseţea pieţei din oraş este remarcabilă. Bogatele faţade baroc ale primăriei şi centrului, deşi neobişnuite pentru mine, sunt minunate. Un stil cu adevărat minunat! Bisericile ruseşti, cu cupolele lor în formă de ceapă, se văd peste tot de-a lungul drumului. Indicatoarele de pe străzi şi firmele magazinelor sunt în general bilingve – germană şi ucraineană.

14 iunie: Am primit ordin să ne îndreptăm spre râul Bug. Principala unitate de informaţii [*Offz.–Erkundungstrupp*] aflându-se deja acolo, mi se ordonă să schiţez pe hârtie observaţiile noastre despre poziţiile inamicului. Pe drum,

unităţile de construcţie şi de întreţinere [*bau-und-pionieren trupps*] lucrează cu frenezie la şoselele stricate, grăbindu-se să construiască un drum din bârne de lemn peste mlaştini şi noroi.

Ajung la Piaseczno în jurul prânzului. Pădurea de acolo fusese cucerită deja de ruşi. Steagul rusesc, cu secera şi ciocanul, flutură la o aruncătură de băţ. E inimaginabil ce li s-ar fi putut întâmpla cohortelor noastre dacă ruşilor le-ar fi venit ideea să trimită un detaşament de recunoaştere să exploreze zona. Ştim cu toţii prea bine că un astfel de lucru e foarte posibil.

Ce ar trebui să facem? Buncărele ruseşti şi poziţiile mitralierelor se află cam la 100 de metri distanţă, faţă în faţă cu zece soldaţi şi câţiva *pionieren* [genişti]. Râul este graniţa – peste el, abisul. Dacă ruşii vin spre noi, nu ne putem retrage pentru că nu avem vehicule. Suntem noi oare ţapii ispăşitori care urmează să fie măcelăriţi de ruşi [ca scuză] pentru atacul german? Situaţii similare au avut loc şi în Polonia. O condamnare la moarte într-adevăr onorabilă! Cu toate acestea, dormim împăcaţi. Nici măcar nu ne mai deranjăm să punem santinele. De ce am face-o, doar ca să anticipăm inevitabilul?

Draga mea Rosel, dacă ţi-aş scrie despre astfel de evenimente, cu siguranţă că nu ţi-ai mai găsi liniştea sufletească. La ce bun să ştii toate astea?

15 iunie: Situaţia devine din ce în ce mai gravă.

Astă-noapte, iscoadele ruseşti au venit pe partea noastră, până aproape de tabără. Judecând după urmele din nisip, probabil că a fost un grup de cel puţin 20 de oameni. În ce belea am intrat! Oare să tragem în ei?

Acum nu mai putem face nicio mişcare fără să fim văzuţi. Ne urmăresc tot timpul fiecare mişcare cu *scherenfemrohr* [luneta foarfecă]. Trebuie să ne furişăm ca nişte indieni pe malul râului pentru a ne îndeplini misiunea. În condiţiile astea va trebui să schiţez mâine poziţiile inamicului şi să stabilesc sectoarele de artilerie. Doar aşa ne vom putea încheia misiunea. Sper că acesta va fi rezultatul!

16 iunie: Ce noroc pe noi! Mi-am putut încheia sarcina fără întreruperi din partea Roşilor [*die Roten*]. Acum ştiu şi unde ne aflăm, împreună cu *pionieren* suntem pe cale să traversăm râul. Vom face parte din nou din primul val! Pentru că misiunea intenţionează să-i surprindă pe ruşi, atacul va începe probabil în câteva zile. Pădurea din spatele nostru este împânzită de o activitate intensă. Artileria grea a fost aşezată în poziţie. Panzerele au sosit şi ele. Tunurile antiaeriene au fost plasate în teren noaptea trecută.

Şi de partea inamicului se desfăşoară o activitate susţinută. Roşii şi-au întărit poziţiile şi, având în vedere zgomotul care vine dinspre pădurea de vizavi, se pare că şi-au aşezat tancurile în

poziţie. În seara asta sunt extrem de obosit, iar căldura e încă insuportabilă.

Hans Roth în permisie, alături de soţia sa, Rosel.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Christine Alexander şi Mason Kunze)

17 iunie: Plouă, o binecuvântare pentru fermierii locali, dar ghinion pentru noi. Potecile de ieri au devenit azi nişte pâraie mocirloase, care-mi ajung până la marginea de sus a cizmelor.

Comandantul nostru [generalul Willi Moser] ajunge la prânz. Ne aduce veşti proaste şi declară că trebuie să rămânem pe loc câteva zile. Cerul se mai înseninează spre seară şi o plimbare până la capul podului de pe Bug îmi relaxează de minune nervii întinşi la maximum din cauza tensiunii din

ultimele zile.

Acum cunosc ziua atacului. Se va desfăşura pe 21 iunie şi va cuprinde un front întins. Oare ce ne vor aduce săptămânile următoare? Mă gândesc cu dor la iubita mea familie. Aşa cum m-am întrebat adesea în trecut, mă întreb şi acum dacă dorul meu provine pur şi simplu din faptul că-mi lipseşte confortul vieţii civile. M-am gândit la asta pe drumul către fortificaţiile de pe Bug: o astfel de idee e imposibilă. Mereu îmi apar în faţa ochilor Rosel şi Butziben [fiica, Erika]. Cum ar putea altfel dragostea care emană din fiecare rând al scrisorilor ei să mă emoţioneze atât de profund? Ele sunt cele mai preţioase bunuri pe care viaţa mi le-a luat.

Gândurile mele se îndreaptă spre tata şi spre mama, aceste două fiinţe blânde; dragostea dintre noi e puternică. Mă gândesc cu recunoştinţă la toate lucrurile bune pe care le-au făcut pentru Rosel şi pentru mine. Cu voia lui Dumnezeu, voi trece şi peste săptămânile care vin – de dragul lor.

18 iunie: Situaţia devine serioasă. La adăpostul nopţii, întreaga divizie se va mişca în formaţie de atac. Trupele de întărire de la Regimentul 528 infanterie au sosit astăzi în jurul prânzului – tineri cu chipuri proaspete. Pentru unii dintre ei soarele va mai străluci doar câteva zile. Asta e soarta soldatului! Mă aştept ca atacul să aibă loc de-a curmezişul frontului

duminică.

Această nouă zi mi-a adus deja o mare bucurie – două minunate scrisori de la draga mea Rosel şi o alta de la Hanau.

19 iunie: Cele mai recente observaţii pe care le-am făcut m-au determinat să presupun că sectorul nostru [de front] trebuie să se aştepte la o rezistenţă puternică. Oare manevra noastră surpriză va reuşi cu adevărat?

În spatele nostru, mai departe, fermierii sunt obligaţi să-şi părăsească ogoarele şi casele. S-ar putea să fie necesar ca mâine trupele noastre să înainteze. Este cumplit. Soţiile fermierilor se aruncă la pământ şi-şi smulg părul din cap. Blestematele astea de ţipete! Nu avem cum să-i ajutăm!

Ura! Cea mai mare bătălie a tuturor timpurilor începe poimâine!

20 iunie: Abandonăm baraca. A sosit divizia; ultimele pregătiri pentru atac la fortificaţiile de pe Bug.

21 iunie: Atacul începe în noaptea asta la ora 3:00. Suntem ataşaţi grupului von Kleist [*Panzergruppe 1* comandat de feldmareşalul Paul Ludwig Ewald von Kleist]. Misiunea noastră: o lovitură rapidă în formaţie „V", indiferent de pierderi...

Deocamdată, pacea tăcută, minunată a amurgului s-a lăsat asupra regiunii din jur. Şoproanele din sat vor fi în flăcări peste câteva ore; aerul se va umple de vuietul şi de şuierul obuzelor.

Impactul bombardamentului va despica drumurile şi câmpurile.

E uimitor că facem parte din nou din această ofensivă – luptând sub comanda lui Kleist. Rămas-bun soţiei mele şi scumpei Erika. Rămas-bun părinţilor mei. Mâine vă voi purta în gând. Nu vă temeţi; norocul soldatului va fi de partea mea.

22 iunie: Dintr-odată, la ora 3:15, şi aparent din senin, izbucneşte o salvă de debut din ţevile sutelor de arme de toate calibrele. Vuietul şi zgomotul sacadat al arsenalului lui Stalin umplu aerul, de parcă ar fi început Armageddonul. Într-un asemenea infern e greu să-ţi mai dai seama pe ce lume te afli.

Patria noastră doarme încă inocent la ora asta, în vreme ce aici moartea culege deja o recoltă bogată. Ne ghemuim în găurile noastre, cu chipuri palide dar dârze, numărând minutele până la asaltul asupra fortificaţiilor de pe Bug... o atingere liniştitoare a plăcuţelor de identificare, armarea grenadelor de mână, asigurarea Mpi [*machinenpistole*: puşcă-mitralieră].

Acum e ora 3:30. Un fluierat; sărim din adăpost şi cu o viteză nebună traversăm cei 20 m până la bărcile pneumatice. Cât ai bate din palme, suntem pe celălalt mal al râului, unde ne aşteaptă huruitul mitralierelor. Înregistrăm primele pierderi.

Cu ajutorul câtorva *sturmpionieren*, ne facem drum încet – mult prea încet – printre obstacolele de sârmă ghimpată. Între timp, obuzele cad în buncărele din Molnikov [Ucraina].

Ieşim într-un final şi din încurcătura asta. Cu paşi mici, avansăm până la primul buncăr, ajungând în punctul mort. Roşii trag ca demenţii, dar nu reuşesc să ne nimerească. Momentul decisiv e aproape. Un specialist în explozibili se apropie de buncăr din spate şi aruncă în gura de tragere o bombă cu fitil scurt. Buncărul se zgâlţâie şi un fum negru iese prin deschizături, marcându-i sfârşitul. Trecem mai departe.

Molnikov cade în mâinile noastre pe la ora 10. Roşii, vânaţi de infanteria noastră, se dispersează rapid spre Bisknjiczo-Ruski. Deoarece traversarea râului de către panzerele noastre se desfăşoară cu greutate, primim ordin să curăţăm satul de ultimii combatanţi inamici. Zona este cercetată casă cu casă. Bombardamentul a făcut prăpăd. Totuşi, Roşii şi-au făcut şi ei treaba.

Încet, nervii noştri se obişnuiesc cu mult prea familiarele imagini de groază. În apropiere de punctul vamal al Roşilor zace o grămadă mare de ruşi căzuţi în luptă, majoritatea sfârtecaţi de bombardament. Găsim civili măcelăriţi în casa vecină. Trupurile înfiorător de desfigurate ale unei femei tinere şi ale celor doi copii mici ai săi zac printre bunurile personale împrăştiate într-o altă căsuţă.

Sunt silit să mă gândesc la voi, Rosel şi Erika, atunci când sunt martor la astfel de imagini oribile. Ce minunat este că putem

extermina aceste bestii criminale. Ce bine că le-am luat-o înainte; pentru că în săptămânile viitoare aceşti agenţi s-ar fi aflat pe pământ german. E de neconceput ce s-ar fi întâmplat atunci!

Am capturat primii prizonieri – lunetiştii şi dezertorii îşi primesc răsplata meritată.

După sosirea panzerelor, continuăm atacul doar cu foc uşor şi înaintăm prin Motkowicz-Myskzów, la aproximativ 40 km de front. Întâlnim o rezistenţă serioasă în apropiere de Biscupicze.

Helmuth Pfaff şi Regimentul 14 sunt presaţi puternic de tancurile inamice. După multe pierderi, a trebuit să se retragă la Biscupicze. Potrivit observaţiilor sale, ar trebui să ne aşteptăm la un atac cu 50 de tancuri. La asfinţit, intrăm în formaţie de arici. Deşi toţi suntem extenuaţi după prima zi de luptă, nimănui nu-i stă capul la somn. Este o noapte agitată, de insomnie.

23 iunie: Dimineaţa începe cu foc de artilerie uşoară. Tancurile Roşilor încă nu au părăsit zona de staţionare. Se pare că ne putem aştepta la ajutorul panzerelor sau al bombardierelor Stuka [*Sturzkampfbomber*] în jurul orei 8. Această veste bună ne-a ridicat vizibil moralul.

Între timp, camarazii din Luftwaffe ne oferă un pic de distracţie. Deasupra capetelor noastre au loc lupte aeriene, una după alta. Nouă bombardiere ruseşti la rând sunt doborâte şi iau foc atunci când ating pământul. Acesta este exact tipul de acţiune

la care [pilotul de luptă Werner] Moelders şi [Adolf] Galland sunt adevăraţi maeştri.

Atacul cu tancuri al ruşilor începe la prânz, iar contraatacul german debutează cu 30 de minute mai târziu. Nu ne-am mai confruntat niciodată cu aşa ceva: 100 de tancuri ruseşti atacă poziţiile noastre. Cel mai important lucru este să-ţi păstrezi sângele rece şi să-ţi ţii nervii în frâu. Am eliminat patru tancuri într-un scurt interval de timp. Aproximativ 20 de avioane Stuka aruncă bombe, vuind în înaltul cerului, pentru a ataca aliniamentul tancurilor ruseşti. După-amiază, lupta se decide în favoarea noastră. Peste 60 de tancuri inamice sunt incendiate sau distruse pe câmpul de luptă. Majoritatea unităţilor duşmane se retrag spre Babicze. Îi urmăm la distanţă mică în timpul nopţii, astfel încât să-i putem încercui.

24 iunie: Încercuirea inamicului s-a realizat la asfinţit şi continuă să se strângă în ciuda încercărilor disperate ale Roşilor de a o străpunge. Lupta culminează în jurul orei 9. Extraordinara presiune asupra diviziei încercuite ne îngrijorează. Ruşii aleargă nebuneşte spre liniile noastre. Situaţia devine extrem de critică în jurul orei 10, încercuirea inamicului fiind străpunsă spre capătul sudic al bazinului văii.

S-a ordonat foc de artilerie, iar câteva minute mai târziu zeci de obuze grele şuieră şi vuiesc pe deasupra capetelor

noastre. Un zid de fum negru se ridică în faţa noastră. Fumul e alb uneori, iar câteodată şrapnelele îl despică, săpând găuri în el. Întreaga vale este înghiţită de impactul bombardamentelor. Ajungem la primele clădiri din Babicze la adăpostul focului bine poziţionat. În faţa şi deasupra capetelor noastre, blestematele de mine spiralate [*spiralminen*] explodează una după alta însoţite de un tunet furios. Zgomotul ăsta – sunetul acela rău şi înveninat care provine de la nenumăratele bombardamente de artilerie. Cu feţele schimonosite de furie, sărim în tranşeele Roşilor. Grenadele antitanc le lovesc fortificaţiile. Totul e o nebunie şi se dezlănţuie haosul. Bombardamentele Roşilor scuipă nori de şrapnel care se lasă peste noi... Din aceste trombe de foc se prăvălesc şuvoaie de metal în micul iaz din faţa noastră.

Apar avioanele Rata [avioane de luptă sovietice] şi ne atacă. Slavă Domnului că nu înregistrăm pierderi. Ajungem în mijlocul satului pe la prânz. Rezistenţa Roşilor a fost străpunsă – o divizie întreagă a fost distrusă. Mormane de morţi şi de soldaţi răniţi blochează strada. Şi numărul pierderilor noastre este mare. Suntem atât de extenuaţi, încât ne aflăm în pragul leşinului. Totuşi, ne regrupăm şi continuăm să avansăm, fără să întâmpinăm vreo rezistenţă notabilă, către satul Lokacze. Primirea nu este prea plăcută, ne aşteaptă salve sălbatice. Ai naibii lunetişti! Fiecare casă trebuie golită cu grenade de mână.

Fanaticii trag în noi până când acoperişurile cedează, le cad în cap şi sunt îngropaţi sub dărâmături. Alţii fug din case în ultima clipă, ca nişte torţe umane. Fie cad morţi pe uliţă, fie sunt bătuţi până-şi dau duhul. Într-o oră, întregul sat s-a transformat într-un ocean de flăcări.

Îmi trece prin minte un gând despre infanteria noastră în timpul măcelului: câţi oameni nevinovaţi au fost trimişi pe lumea cealaltă? E un gând bizar. Infanteriştii se duc să se îmbete.

Imediat după ce prima casă e cuprinsă de flăcări, se văd cadavre pe uliţă. Soldaţii distrug şi împuşcă fără milă, până când fumul acoperă orizontul. Cred că acest atac al infanteriei compensează efortul extrem depus pentru a mărşălui şi lupta. La un singur foc de armă, aceşti oameni extenuaţi se trezesc la viaţă. Cu nervii la pământ, au uitat de arşiţa barbară, au uitat de toată hoinăreala aia blestemată. Un infanterist mi-a spus de curând:

— Eram extrem de obosit, acum sunt din nou proaspăt. Până la urmă, s-a dovedit a fi o petrecere pe cinste!

Da, da, „petrecerea" asta mă face să vomit.

25 iunie: Ce n-aş da să pot dormi! După două ore de somn, ne întoarcem la treabă. Am primit ordin să străpungem liniile inamice la sud de Lutsk. Oare vom reuşi să traversăm râul Stir?

Înaintarea noastră rapidă în formaţie „V" ne-a adus într-o situaţie groaznică: numai malurile care se întind de-a lungul

drumului pot fi eliberate de trupele inamice. Nu avem timp să scotocim pădurea din vecinătate, unde, mai mult ca sigur, s-au regrupat combatanţii inamici. Mereu se dau lupte de mică anvergură în spatele liniei frontului.

Convoaiele cu provizii sunt atacate şi distruse de inamic mult în spatele propriului nostru aliniament. Avioanele Roşilor au planat azi ca muştele deasupra noastră. Este un miracol că atacurile lor neobosite nu au făcut decât câteva victime.

Ajungem la Stir pe la prânz. Roşii au distrus malurile râului. Teritoriul inundat se întinde pe mai mulţi kilometri, făcând imposibilă traversarea râului cu panzerele. Încercările de a folosi poduri de pontoane sunt zadarnice. Duşmanul trage insistent spre capul nostru de pod.

E o zi tristă pentru mine! Au căzut în luptă patru camarazi dragi: Walter Wolff, Horas, veşnic binedispusul Muegge şi Schielke. Mulţi au fost grav răniţi. Şi eu sunt extenuat, psihic şi fizic! Dacă draga mea Rosel m-ar vedea aşa – murdar, istovit, însetat... Cred că mi-ar plânge de milă. Iubita noastră patrie [*Heimat*] nu va înţelege niciodată pe deplin ce am realizat în timpul acestei campanii. Nu are nici cea mai vagă idee despre terenul dificil cu care am avut de-a face, nici despre tipurile de bătălii.

Am mai înfruntat un atac din partea unui *Tiefflieger*

[bombardier care zboară la joasă înălţime] al Roşilor. Gruber a fost ucis. Tocmai se însurase acum opt zile prin procură. Noaptea e agitată. Probabil că în spatele liniei s-a dezlănţuit iadul. Cerul e de un roşu sângeriu, huruitul şi bubuiturile necruţătoare sunt indicii ale luptei grele care se dă în jurul nostru.

Sosesc panzerele ca să asigure întăriri. Suntem anunţaţi că bătălia pentru Lutsk a început. La asfinţit, observăm norii negri de fum care plutesc deasupra malurilor din apropierea satului.

26 iunie: Ultimele observaţii de azi-dimineaţă nu reflectă nicio schimbare a situaţiei. Vehiculele încă nu pot traversa râul. Primim ordin de la cartierul general al diviziei să traversăm Stirul lângă Lutsk, în ciuda unei posibile întâlniri cu tancurile ruseşti de acolo. Foarte bine; pornim spre destinaţie – singuri, fără sprijinul artileriei grele şi al infanteriei, care vor traversa râul pe podurile de pontoane.

Atacurile permanente ale inamicului ne scot din minţi. Avioanele lor, în principal bombardiere, atacă fulgerător, de parcă ar veni chiar din spatele copacilor. Întregul spectacol se încheie în câteva secunde: mai întâi, incredibilul bubuit al exploziilor; apoi loviturile tunurilor de pe bombardiere; în fine, mirosul fumului negru şi scârbos, însoţit de şuieratul şrapnelelor pe deasupra capetelor noastre. În cele din urmă, răniţii ţipă şi spectacolul se încheie. Aşa s-a întâmplat de cinci ori de când am

sosit în Lutsk.

Numărul pierderilor de vieţi omeneşti este considerabil. Încet, intrăm în sat, apărându-ne flancurile. Facem o pauză scurtă în centrul localităţii. Folosim timpul pentru a aduna răniţii şi pentru a înghiţi ceva la bucătăria noastră de campanie.

Distrugerile provocate în localitate de Stuka şi de artileria grea sunt de mari proporţii. Închisoarea locală oferă o privelişte înfiorătoare. Înainte de retragere, banda de bolşevici a pus în scenă o teribilă baie de sânge. Peste 100 de bărbaţi, femei şi copii au fost măcelăriţi ca nişte vite. Nu voi uita niciodată acele imagini înfricoşătoare. Aceştia sunt morţii inamicilor noştri, pentru că acei copoi şi ucigaşi îi jefuiesc pe preoţii englezi!

Între timp, câţiva camarazi au scos din ascunzători ultimii *Rotarmisten* [soldaţi ai Armatei Roşii] şi evrei. O singură împuşcătură răsună în piaţă şi, odată cu ea, banda se ridică la cerul „Bisericii Sacerdotale engleze”.

Mergem mai departe. Împreună cu panzerele, înaintăm încet spre partea estică a satului, unde apar brusc tancurile ruseşti. PaK-urile [tunuri antitanc] n-au mai fost niciodată aşezate în poziţie atât de rapid. Panzerele sunt dispuse în formaţie de luptă; noi stăm culcaţi pe ele, încărcaţi cu grenade de mână pentru a elimina infanteria care se apropie. După o oră, dihăniile atacatoare şi luptătorii lor sunt fie ucişi, fie puşi pe fugă.

Din păcate, şi noi am suferit pierderea câtorva panzere. Eu eram deasupra unuia dintre ele, dar am fost incredibil de norocos că nu a luat foc. Un astfel de episod este tipic pentru întreaga campanie din Est. Panzerele care au putut înainta rapid sunt deja în Lutsk, la aproximativ 40 km distanţă.

Lutsk a fost ocupat de trupele noastre în această dimineaţă, iar zona din jurul oraşului a fost curăţată de inamici. Deci, de unde au apărut atât de brusc tancurile şi infanteria inamică? Această bandă asiatică este vicleană şi pricepută; fiecare oră aduce cu ea o surpriză diabolică – o grămadă mare de *scheisse* [rahat]. Nu mai suntem în siguranţă nicăieri. Nu există nicio singură oră de pace şi de linişte. E adevărat că nu sunt laş. Frica e un termen care nu mi-e cunoscut. E mai curând sinistru să mergi singur cu motocicleta printre întinderi mari de pădure care nu au fost curăţate încă.

În ultimele zile, Roşii au împuşcat mai mulţi curieri, trăgându-i jos de pe motocicletele lor cu gândul să-i tortureze şi apoi să-i împuşte. Îndrăzneala strategiei ruseşti poate fi observată în următorul exemplu:

În această după-amiază, atunci când au apărut tancurile ruseşti, echipajul unuia dintre panzerele noastre a ieşit afară pentru a poziţiona tunul. Când ne-am întors, l-am găsit în flăcări. Un civil, care stătuse până atunci ascuns, îl incendiase. A fost

prins şi i s-a dat foc şi lui.

Seara, ruşii desfăşoară o activitate intensă atât la sol, cât şi în aer. Se zvoneşte că suntem încercuiţi de tancuri inamice. *Scheisse, scheisse!* Păstrează-ţi calmul şi aşteaptă!

27 iunie: Tunurile antitanc ruseşti (7,5-22 cm) ne-au lovit poziţiile toată noaptea. Din nou, o noapte fără linişte şi somn. În zori, avioanele Rata sunt prezente în număr mare; totuşi, niciun tir nu reuşeşte să atingă vreuna dintre ascunzătorile noastre. Se deplasează ca nişte oameni beţi, virează la dreapta, apoi brusc la stânga. Tragem în ele ca nebunii. Ştim foarte bine ce înseamnă manevrele astea – ne adulmecă poziţiile. Curând, fie ne vor supune unui foc bine ţintit, fie cambulele grele [*flundern*] vor coborî în picaj şi vor picura vreo duzină de bombe în ascunzătorile noastre. Prin urmare, ni se ordonă să schimbăm imediat poziţiile, lucru deloc uşor de făcut, deoarece ne aflăm sub focul mitralierelor.

Aşa cum era de aşteptat, un grup voios de bombardiere grele apare câteva minute mai târziu. Din nou, totul se întâmplă în câteva secunde. Bucăţi de pământ sunt aruncate în aer la vreo 40 sau 50 m de noi. Ţărână, noroi, rădăcini şi fâşii întregi de pământ se învârtesc prin aer. Bucăţi de şrapnel incandescent aterizează chiar la picioarele noastre. Fulgere zimţate izbesc pământul cu un muget puternic. Totul se termină la fel de repede

cum a început. Tăcerea spectrală care se lasă ne macină nervii. Soldaţii răniţi gem.

Ce urmează? Un al treilea şi un al patrulea val, care să ne descopere poziţiile precise şi să scoată sufletul din noi? Urmează mai multe minute de aşteptare neliniştită, dar nu se întâmplă nimic. Focul inamic a început chiar să se rărească. O singură SMG [*schweres maschingewehr* – mitralieră grea] mai duduie o vreme, apoi se lasă liniştea. Ce se întâmplă? De ce Roşii nu atacă grupul nostru ridicol? în scurt timp primim şi răspunsul: infanteria plecase, şontâc-şontâc în marş forţat în ajutorul nostru. (Şontâc-şontâc pentru că nu se poate vorbi despre mers atunci când te referi la aceşti bieţi inşi care nu mai au cizme în picioarele pline de băşici.) Aşa curtenitori cum sunt ruşii, au lăsat zona în seama soldaţilor noştri. Se pare că situaţia e pe cale să se schimbe!

Centrul oraşului Dubno, din regiunea Rivne, Ucraina, vara anului 1941.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

Vara anului 1941. Ruine rămase în urma bombardamentului asiduu din Dubnoy regiunea Rivne, Ucraina.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

28 iunie: Restul grupurilor noastre motorizate şi, cel mai important, artileria noastră sosesc în cursul dimineţii. Dar şi mai importantă este hrana. *B-Wagen* au ajuns şi ele. Am fi suferit teribil dacă ruşii ne-ar fi atacat atunci când nu mai aveam în rezervoare decât câteva picături de benzină.

În timpul înaintării, niciun contact cu inamicul. Avioanele de luptă ruseşti încearcă din când în când să ne dezmembreze convoiul, dar astăzi nu îndrăznesc să ne atace serios pentru că-i avem alături de noi pe camarazii de la MGK. E straşnic să vezi cum străpung cerul albastru cu mitralierele lor cu ţeavă dublă. *Heeres-Fla* [forţele antiaeriene] se bâlbâie de parcă ar fi posedate. Domnii de pe avioanele Rata îşi pliază cozile şi dispar mugind feroce. Din păcate, salva de rămas-bun a mitralierelor de la bord ne costă doi soldaţi răniţi.

Soldaţi germani urcaţi pe un tanc sovietic T-34 avariat, în apropiere de Dubno. (Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

29 iunie: Dimineaţa ne furnizează motivul pentru care ruşii au dispărut atât de rapid. Am capturat câţiva prizonieri de război ucraineni care se ascunseseră în tufişuri. Îşi pierduseră dorinţa de a mai lupta şi sunt mai bine informaţi ca noi în legătură cu situaţia de moment, iar ceea ce au de spus, după cum demonstrează şi rânjetele lor pline de subînţeles, ne face fericiţi. Ruşii sunt încercuiţi, iar pentru că încercuirea din jurul oraşului Dubno e fragilă, au început să-şi concentreze forţele acolo pentru a încerca s-o străpungă.

Ajungem la Dubno seara, după un marş rapid. Oraşul a fost eliberat de trupele inamice. După-amiază, ruşii fuseseră forţaţi să

predea oraşul după o luptă disperată. Nu au plecat înainte de a vandaliza oraşul ca o turmă de *schweine* [porci]. Totul a fost făcut bucăţi. Găsim o grămadă de cadavre mutilate în închisoarea oraşului.

O aşa-zisă „recunoaştere a drumului" în motocicleta cu ataş e cât pe-aci să ne coste viaţa. Roşii trebuie să programeze câteva lecţii suplimentare de tragere pentru recruţi. Ar trebui să poată trage într-o motocicletă cu trei oameni de la 150 m – da, da, când cineva supravieţuieşte ca prin minune, trebuie să te bucuri de situaţie! Cred că, fără căşti pe cap, ni s-ar fi făcut părul măciucă – şansa era de 100 la 3!

Pe la asfinţit, artileria noastră a dezlănţuit iadul pe pământ în zona în care ruşii se retrăgeau. Împreună cu Divizia 9 Panzer, am pornit în urmărirea ruşilor. Panzerele continuă să scotocească zona la adăpostul întunericului. Noi rămânem în urmă pentru a apăra flancurile. Cine ştie ce înseamnă să aperi flancurile într-un război cu bolşevicii înţelege că vom avea din nou o noapte de insomnie.

30 iunie: Contrar aşteptărilor, noaptea este liniştită – liniştită după standardele noastre, pentru că ne-am obişnuit în ultimele zile cu ceva zgomote. Obuzele zboară ici şi colo, peste câmpurile din spatele nostru. Împuşcături de calibru mai mic bâzâie în faţa picioarelor noastre.

Un spectacol infernal are loc în apropierea drumului în jurul orei 3. Panzerele au întâlnit probabil forţele inamice, deşi Roşii nu pot fi văzuţi nicăieri.

Soarele arde nemilos, membrele ne sunt grele, ca de plumb. Ce bine ar fi să tragem un pui de somn la umbră! Cred că *Alte* [sergentul] e capabil să ne citească gândurile: „Toţi cei care nu au în grijă tunurile se pot întinde pe jos să doarmă." Oamenii uită unde se află. Pur şi simplu se trântesc pe dată la pământ. Alţii reuşesc să ajungă într-un şopron, se prăbuşesc pe podea şi adorm buştean.

Ne trezim spre seară, cu burţile chiorăind de foame. Iată câteva cuvinte de laudă pentru bucătarul nostru – *Rudolph* [referire amuzată la masculul dominant]. El e întotdeauna cu noi pe front, la fel de obosit ca noi, dar, în timp ce noi dormim, el este cel care găteşte o masă gustoasă din carne de porc. Strigăte de bucurie izbucnesc din rândul soldaţilor, urmate de mustrarea ofiţerului superior. Fără îndoială că bucătarul e mişcat de încântarea noastră. Masa care urmează ne permite aproape să uităm de morţii care zac cu sutele peste tot.

La puţin timp după cină, se întâmplă ceva groaznic. Unul dintre blestematele alea de tunuri de calibrul 122, care a scurmat pământul cu regularitate în jurul nostru, a distrus Grupul Franke. Pe măsură ce fumul respingător se retrage, ni se dezvăluie o

privelişte oribilă, în mijlocul haosului, printre trunchiuri de copaci, fragmente metalice şi bălţi de sânge, zac opt camarazi. Franke însuşi e pe jumătate îngropat în pământ într-un tranşeu şi se holbează prostit la haos. Ne boscorodeşte în timp ce încercăm să-l dezgropăm şi zbiară:

— Ce vreţi de la mine? Eu rămân cu oamenii mei.

Bietul om e aproape nebun. După puţin timp îşi pierde cunoştinţa. A pierdut mult sânge – aproape prea mult. O schijă de şrapnel i-a zdrobit braţul. Viaţa e ciudată, a fost ultimul obuz rusesc care ne-a lovit tabăra şi a produs toate distrugerile astea – în noaptea aceea nu s-a tras niciun foc de armă!

1 iulie: În dimineaţa asta e din nou linişte. Stau întins în iarbă, uitându-mă la cerul de vară, minunat de albastru, de deasupra mea. Nori mici şi albi se deplasează spre vest, către patrie. Iarba emană un miros puternic. Bondarii şi albinele zboară din floare-n floare. Totul seamănă cu viaţa paşnică din Valea Weil. Îţi aminteşti, draga mea Rosel, cum stăteam noi unul lângă altul la soare pe pantele văii? Vorbeai cu atâta elocvenţă şi pasiune despre viaţa furnicilor. Mă întreb ce faci în clipa asta. Îmi e atât de dor de tine.

Un grup de recunoaştere se întoarce şi aduce cu el prizonieri. Majoritatea sunt răniţi. Unitatea a descoperit câteva poziţii inamice. Cei mai mulţi prizonieri au fost luaţi de prin

fermele de porci, unde încercaseră să se ascundă.

Soldatul rus e o ființă tare ciudată. Noi, germanii, n-o să-l înțelegem niciodată. Pe de-o parte, rușii sunt niște oameni extrem de buni la suflet, serviabili și ospitalieri. Pe de altă parte, sunt înspăimântători și sadici. În legătură cu asta, un ucrainean vorbitor de germană mi-a povestit odată:

— Acum o săptămână, artileria rusească grea a fost așezată în poziție la Dubno. Un copilaș a alergat în fața unuia dintre vehiculele pe șenile [*raupen*] și a căzut. Rusul care conducea vehiculul a evitat în ultimul moment să-l calce. Pentru că a reușit să salveze copilul, pe obrajii soldatului au început să curgă lacrimi de bucurie. A luat fetița în brațe, i-a dat câteva bomboane și a dus-o acasă la mama ei.

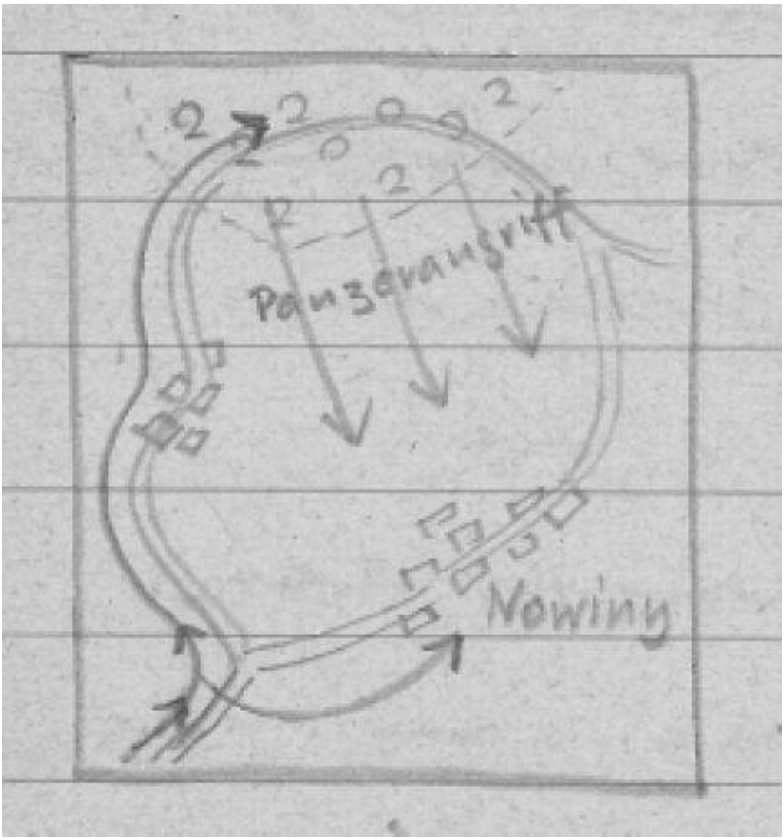

În calitate de cartograf de recunoaştere, Hans Roth are grijă să descrie diferitele planuri de atac ale Diviziei 299 infanterie. Aici, în primul jurnal, apare ilustrarea încercuirii oraşului Nowiny, împreună cu atacul corespunzător al panzerelor.

Când a ajuns acolo, soldatul a distrus totul, a violat-o pe mamă, a lovit-o până când aceasta şi-a pierdut cunoştinţa şi i-a tăiat sânii. La plecare, în semn de rămas-bun, i-a mai dat fetiţei câteva bomboane şi o mică ilustrată reprezentând un sfânt.

Asta-i Rusia! Cine poate înţelege ce se petrece acolo? Soldatul rus este un adversar dur care rămâne ferm pe poziţie până la ultimul glonţ. Nu se poate compara cu vitejia soldatului german, care luptă bucuros pentru marea victorie...

„Tovarăşul general m-a pus aici să trag. De aceea stau aici şi trag." Imperturbabili şi deloc convinşi de filozofia lui [Karl] Marx, stau netulburaţi în tranşeele lor şi trag. Comisarii politici din oraşe şi sate sunt totuşi diferiţi. La fel ca lunetiştii, ne pândesc trupele care mărşăluiesc prin oraşe. Vai de soldatul german care cade în mâinile lor! Cu o bucurie sadică, îl torturează până la moarte, apoi îi mutilează cadavrul, făcându-l de nerecunoscut. Am fost deja martori la astfel de scene atroce. Mă rog lui Dumnezeu să nu fiu luat prizonier.

2 iulie: Astăzi e din nou linişte. Nu s-a tras niciun foc. Ce se întâmplă? Nu-mi place tăcerea asta, îmi macină nervii. Roşii au fugit şi probabil că, undeva, pun la cale un plan diabolic. Nu primim nicio veste de la detaşamentul de recunoaştere.

Din cauza arşiţei suntem nervoşi şi agresivi. Până şi la umbră stai ca un porc care se rumeneşte la frigare. Vântul ne aduce în nas un iz greu de putreziciune. La naiba cu mirosul cadavrelor!

Astăzi, totul mă scoate din minţi! E amiază şi stăm jos năuciţi. Suntem transpiraţi şi însetaţi, şi nu ne-a mai rămas nimic

de băut. Fântânile sunt cu siguranţă otrăvite, iar apa pe care am adus-o cu noi s-a terminat acum o veşnicie. Săpatul unor fântâni noi în timpul zilei e periculos.

Seara aduce cu ea un aer răcoros şi o dispoziţie mai bună. De-abia aşteptăm un somn bun în şopronul confortabil.

Continui să fiu suspicios din cauza liniştii. Bubuitul tunurilor se apropie dinspre vest. Vest – din direcţia asta am venit. Se întâmplă ceva! Nu e nicio surpriză. Un curier pe motocicletă de la divizie se grăbeşte să ajungă la noi. „Alarmă! Pregătiţi-vă şi urcaţi în vehicule!" Părăsim tabăra cinci minute mai târziu. E ora 21. Plecăm pe drumul pe care am sosit de la Dubno. Intre timp, se face întuneric beznă. Drumul îngrozitor, desfundat de obuze, este cea mai mare încercare pentru talentul de şofer al lui Sepp şi pentru ochii mei! Brusc, după o hurducătură zdravănă, rămânem împotmoliţi într-un crater de obuz. Ce beznă blestemată! Mă lovesc la fluierul piciorului de văd stele verzi. Până când scoatem noi motocicleta din groapă, convoiul ne depăşeşte şi se află acum departe. În jur, nici ţipenie; nu ne înconjoară decât o singurătate neagră. Auzim undeva, departe, duduitul unei mitraliere. Trecem de intersecţiile şi de răspântiile de pe drum – nimic, mergem înainte. Slavă Domnului că ştiu care e destinaţia noastră, Nowiny. Câţiva ofiţeri stau într-un şanţ pe partea dreaptă a drumului.

— Cum ajungem la Nowiny?

— Trebuie s-o luaţi la stânga.

Aşa că mergem fără oprire; facem asta de ore întregi. La ora 1:30 ajungem într-un sătuleţ. Un ofiţer din faţa ultimei case ne opreşte. Este extrem de nervos şi ne întreabă dacă nu cumva am înnebunit. Iau lucrurile aşa cum sunt şi îl întreb calm de ce e aşa de agitat. Vestea pe care mi-o dă nu mă linişteşte deloc: satul şi zona din jurul lui au fost curăţate de infanteria noastră pentru că se aşteaptă cam într-o oră un atac rusesc cu 200 de tancuri. *Scheisse*! Îngerul nostru păzitor ne sfătuieşte să ne întoarcem, ar fi sinucidere curată să mergem mai departe.

— Suntem *Panzerschuetzen* (recunoaştere antitanc), nu infanterişti, *Herr Lieutenant*.

Apoi ne continuăm drumul. Mergem timp îndelungat, nicăieri nu se vede vreo urmă de viaţă. Lumina zilei se iveşte de la răsărit.

Am un sentiment ciudat. Ar fi trebuit să ajungem la Nowiny cu mult timp în urmă! În faţa noastră se află o pădure şi ordon oprirea motorului. Ascultăm atenţi zgomotele nopţii. Nu departe de noi se aud clar comenzile ruşilor. Simt un fior rece pe şira spinării; şocul aproape că mă copleşeşte.

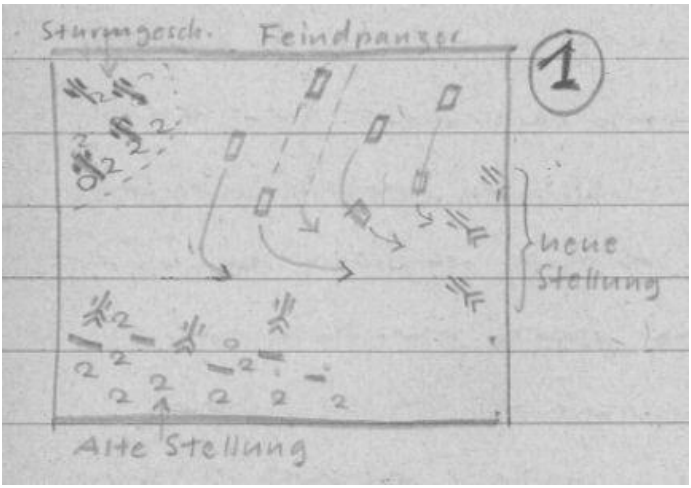

Roth descrie atacul inamic (Feindpanzer) de pe 3 iulie, cu poziţiile vechi şi noi ale infanteriei, precum şi contraatacul german cu tunuri de asalt Sturmgeschütz.

Ne aflăm în sectorul în care ruşii îşi poziţionează tancurile pentru atac! Într-o clipă, sărim pe motocicletă, pornim motorul şi o ştergem în viteză. După o oră ajungem la blestemata aia de intersecţie. Ofiţerii au dispărut, iar *Sturmpionieren* îngroapă minele antitanc. Se holbează la noi de parcă am fi nişte stafii. Trebuia s-o luăm la dreapta – nu la stânga! După cinci minute ajungem la divizia noastră din Nowiny.

3 iulie: Este ora 3 şi sunt aduse PaK-urile în formaţie de atac. Stăm întinşi în tranşee şi aşteptăm primul val, care ar trebui să năvălească spre noi în câteva minute. Inimile ne bat cu putere în piept; frunţile sunt reci şi palide. Cu flăcări în priviri, ne

holbăm la valurile line de pe câmp, în direcţia de unde ne aşteptăm să înceapă atacul. Curând, masele de tancuri ruseşti se vor apropia. Ştim prea bine că astăzi este o chestiune de viaţă şi de moarte pentru fiecare dintre noi.

Pentru a-i lua pe comandanţii noştri prin surprindere, ruşii au organizat o întreagă divizie de tancuri şi infanteria în pădurile învecinate. Vor încerca să străpungă această zonă, deoarece aici linia frontului este extrem de îngustă. Ne adunăm degrabă împreună cu un batalion de infanterie şi cu unitatea de asalt, plus zece tunuri antitanc pentru a lupta împotriva ruşilor.

Acum e ora 3:30. Pe dealul din faţa noastră apar deodată ruşii, încet, printr-o manevră în zigzag, se apropie primul val. Au la dispoziţie tot timpul din lume ca să ne doboare.

„Ţintă 70!" La naiba, să ne ţinem firea! Răbdare. Să-i lăsăm pe aceşti *schweine* să se apropie. 100 m... 90 m, 80, acum 70 m. Aproape simultan, zece obuze trase de cele zece tunuri antitanc lovesc monştrii de oţel care se apropie. E posibil oare ca flăcările şi fumul negru să se ridice din patru tancuri? Alte cinci au rămas nemişcate. Aşteptarea ia sfârşit; acum începe misiunea noastră, ieşiţi din tranşee!

La adăpostul tunurilor noastre, ne apropiem de tancurile încă oprite, dar care trag nebuneşte. Al doilea val se apropie, iar din vârful dealului se poate vedea deja al treilea val. Trebuie să

ne retragem, pentru că ne aflăm sub focul inamicului. Unul după altul, ne croim drum înapoi, de la o tranşee la următoarea. Camaradul din stânga mea ridică braţele în aer – a fost lovit. Tunul care ne proteja se dezmembrează brusc – o lovitură directă. Un camarad zace nemişcat pe pământ chiar în faţa mea – e mort; în dreapta, un soldat ţipă după medic.

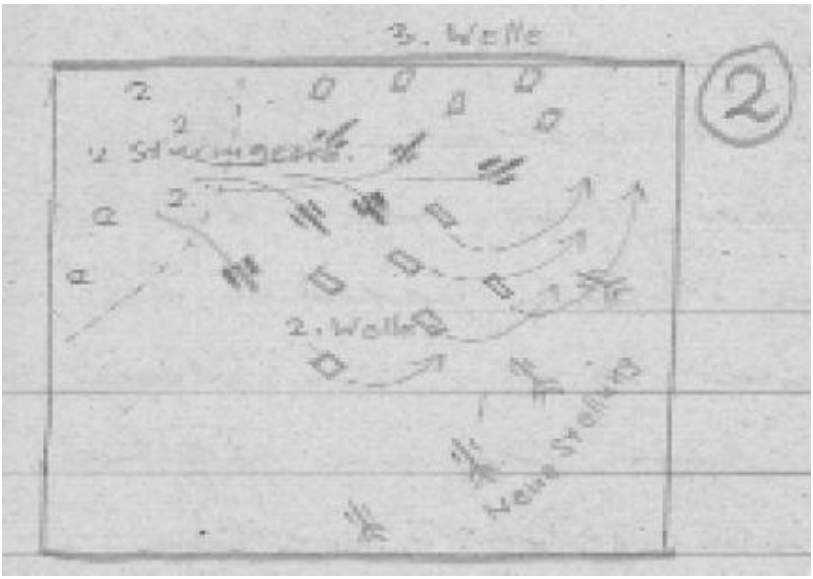

Următoarea etapă a bătăliei de pe 3 iulie, cu al treilea val (welle) de tancuri sovietice şi cu tunurile de asalt germane care înaintează.

Doar 20 de metri până la tranşee! Te rog, Doamne, ajută-mă! Să fie acesta sfârşitul? Se trage cu obuze chiar la picioarele noastre. Mă arunc la pământ şi mă ţin de el. Solul este

despicat chiar în faţa mea. Sar din nou în picioare, aproape prăbuşindu-mă peste doi camarazi care au fost sfâşiaţi de bombardament. Să le ia naiba de tunuri! Un alt impact chiar în faţa mea! Şrapnelele îmi vâjâie pe la urechi. O bucată dintre cele mai mari îmi sfâşie masca de gaze; alte schije retează mânerul pistolului-mitralieră.

În cele din urmă, reuşesc! Acum sunt în tranşee. Dintr-odată, nu-mi mai pasă. Mă arunc la pământ, cu faţa spre cer şi aştept tancurile să vină şi să mă strivească.

Biata Rosel, scumpa mea Erika!... Soţul tău a căzut pe front pe 3 iulie... etc. etc.... Nu te gândi, nu te gândi!

Între timp, în sectorul nostru se întâmplă următoarele: focul precis al tunurilor noastre a respins primul atac, iar tunurile noastre antitanc au profitat de haosul creat pentru a-şi schimba poziţiile. Al doilea val trage cu sălbăticie spre fostele noastre poziţii, încercând să ne zdrobească. Brusc, se trage în flancurile lor dinspre est. Câteva tancuri grele sunt eliminate. Se întorc imediat spre est şi trag asupra poziţiei noastre actuale.

[Adnotaţie pe marginea paginii:] Asta îmi salvează viaţa. În afară de mine, nu s-a mai aflat nimeni în fosta poziţie. Doi soldaţi au reuşit să ajungă în pădurea din vest. Ceilalţi zac pe câmp, morţi sau răniţi.

Câteva clipe mai târziu, al treilea val se apropie dinspre

deal şi, în acelaşi timp, tunurile noastre de asalt înaintează, trăgând pe rând în al doilea şi al treilea val.

S-ar putea ca această situaţie să fie unică în întreaga campanie din Est. Comandanţii ştiu că numai mişcarea asta ne va putea salva de la distrugere. A-ţi păstra sângele rece este cheia succesului în astfel de împrejurări. Un singur foc imprecis ne poate lovi propriile tunuri de asalt, şi viceversa: focul imprecis al tunurilor noastre antitanc ne poate distruge tunurile de asalt.

Atacat din două direcţii, al doilea val virează spre nord, făcând ravagii în vederea celui de-al treilea val. Alte 16 tancuri ruseşti simt distruse, iar restul încearcă să se adăpostească pe povârnişul dealului.

Apoi se întâmplă miracolul: trupele SS în vestoane de camuflaj apar din spatele nostru. Este vorba de *Leibstandarte* [Adolf Hitler] – care soseşte după ore de aşteptare. Au fost opriţi undeva în jurul oraşului Dubno şi li s-a ordonat să vină în marş forţat în ajutorul nostru. Au stat pe poziţii doar zece minute înainte de apariţia şirurilor de tancuri şi de soldaţi ruşi. Lupta a durat trei ore. A fost un măcel teribil – o luptă corp la corp cum nu se poate mai dură.

O baionetă îmi răneşte braţul. Iau trusa de prim ajutor şi tot înainte! Soarele ne încinge căştile. Nu mai am pe mine vestonul. Spre surpriza lor, atacăm tancurile şi soldaţii

inamicului, care sunt îmbrăcaţi numai în cămăşi şi pantaloni. Sosesc avioanele şi se alătură, cu un efect imediat, atacului de la sol. Întreaga vale fierbe Ca un cazan.

După-amiaza ne aduce victoria. Roşii atacă pentru ultima dată în jurul orei 15. Soldaţii îşi însoţesc atacul urlând „ura!”. Nu mai exista tancuri; le-am secerat şir după şir cu focul nostru concentrat. Atacul este respins în mod strălucit. Ruşii se retrag spre nord.

Fotografie făcută de un soldat german necunoscut pe 14 septembrie 1942 în satul Onufrievka, în apropiere de Kremenciuk, în regiunea Kirovohrad. Un grup de soldaţi germani este decorat

cu „Eiseme Kreuz” – Crucea de Fier.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

Oricât ar fi de dulce victoria, pierderile de vieţi omeneşti sunt numeroase. Din 12 tunuri de calibru mare, şapte au fost distruse prin lovituri directe. Genunchii mei sunt moi de parc-ar fi din cauciuc. Nu te prăbuşi! Deşi puterea scade, nu avem timp de odihnă. În aceeaşi noapte mărşăluim spre Rivne.

4 iulie: Pe la miezul nopţii ne oprim într-un sat scăldat în lumina lunii. Până aici, n-am avut niciun contact cu inamicul. Planul este să rămânem aici peste noapte şi să dormim prin case. Totuşi, suntem avertizaţi să plecăm mai departe, deoarece e posibil ca satul să fie ocupat de ruşi. Din nou, ne „odihnim” în şanţul de pe marginea drumului. După ce facem mai multe ocoluri, sosim la destinaţie în jurul orei 7. Ne mai întremăm după câteva ore de somn.

Ruşii s-au retras mult. Ordinul de zi al diviziei este citit în aceeaşi după-amiază. E plin de laude la adresa curajului trupelor noastre în luptele de ieri. Primim însă şi veşti proaste: 36 de camarazi au căzut în luptă şi mulţi au fost răniţi. Anunţul se încheie într-o notă zguduitoare: unităţile motorizate ale Roşilor au atacat prin surprindere un convoi cu provizii şi l-au anihilat –

53 de camarazi au fost măcelăriţi. Din păcate, trei dintre panzerele noastre au ajuns prea târziu la faţa locului. Michen, Hufmann, Brosig, Sudback şi Schmidt, din unitatea noastră, au murit ieri.

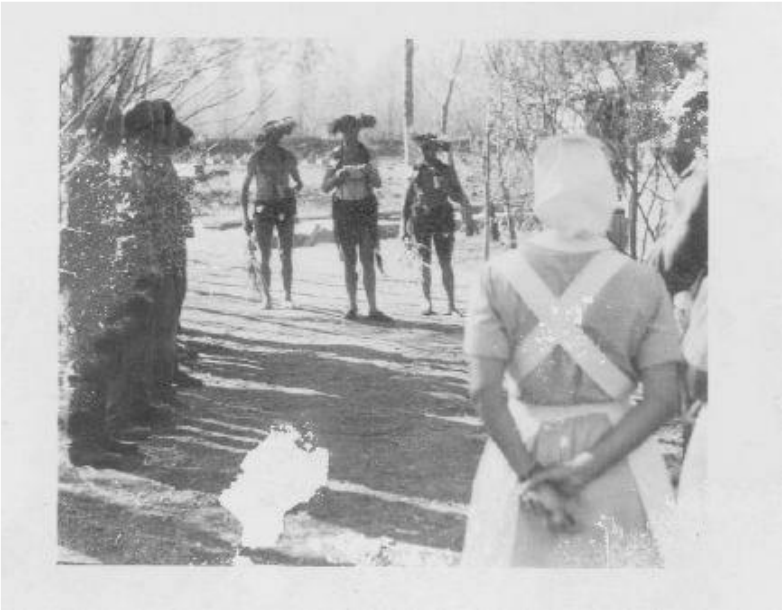

Fotografie reprezentând soldaţi germani întorşi dintr-o misiune de recunoaştere. Aşa cum scrie Roth, oamenii şi-au camuflat căştile cu stuf şi şi-au mânjit trupurile cu nămol. Luată în iunie 1943, în apropiere de Nikopol, în regiunea Dnipropetrovsk, Ucraina.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

5 iulie: Dimineaţă ne continuăm marşul. Panzerele au cucerit azi-noapte Rivne, iar noi înaintăm în marş forţat pentru a curăţa zona, aşa cum ar proceda infanteria. Arşiţa e teribilă! Infanteria mărşăluieşte în arşiţa asta 150 km în două zile. Toate unităţile se străduiesc din greu.

6 iulie: Continuăm după miezul nopţii. Ritmul este extrem de rapid; de-abia avem timp să mâncăm şi nici nu îndrăznim să ne gândim la somn. Trecem peste liniile câtorva unităţi inamice slăbite, care încearcă să ne stea în cale. Lăsăm distrugerea lor pe seama trupelor care vin în spatele nostru.

„Grăbiţi pasul! Totul sau nimic!" Ce naiba înseamnă, la urma urmei, „totul"? Ce se întâmplă?

În timpul rarelor pauze, ne târşâim picioarele de cauciuc. Soarele ne arde nemilos ţestele. Motoarele zumzăie încet şi împrăştie mirosul greu de diesel. Praful este atât de gros, încât nu pot vedea persoana din faţa mea. Ochii îmi ies din orbite şi mă ustură. Mutra mea [*fresse*, sau faţa] e acoperită de o crustă de mizerie. Blestematul ăsta de calcar e peste tot.

Ajungem la Koreţ noaptea. Trecem prin oraş după o luptă scurtă. Ne desfăşurăm cu o viteză nebună. În sfârşit, după o oră ni se dă ordin să ne oprim. Mă simt de parcă tocmai am trecut printr-o maşină de tocat came. Nici măcar mirosul aţâţător care vine dinspre bucătăria de campanie mobilă nu mă mai poate face

să mă ridic. Să dorm, nu vreau altceva decât să dorm!

7 iulie: Artileria noastră trage toată noaptea. Cred că pe liniile frontului pericolul creşte. Aerul este dens şi îmi miroase a necazuri. Circulă zvonul că ne aflăm în apropierea temutei Linii Stalin.

În primele ore ale dimineţii, apar câteva serii de avioane de luptă ruseşti care zboară la altitudine joasă. Ne mitraliază poziţiile şi aruncă bombă după bombă de-a curmezişul liniilor noastre. Slavă Domnului că nu există pierderi de vieţi omeneşti!

Totul se linişteşte pe la prânz şi, ce să vezi, primim corespondenţă! După 14 zile, o scrisoare de la Rosel. Sunt atât de fericit că femeia aceasta e soţia mea! Îi simt curajul în fiecare rând. Inima ei bună îmi transmite curaj şi alinare pentru orele dificile care vor urma!

Nu mai am decât o singură dorinţă: să ajung acasă sănătos şi să-i mulţumesc.

8 iulie: *Scheisse*. Din nou o noapte de nesomn. Pe la ora 23, vechiul grup de recunoaştere s-a furişat prin smârcurile din jurul râului Sluch. Probabil că arătam ridicoli cu feţele noastre pictate, de războinici. Pe cap ne-am pus *hurratute* [în jargon, cască de oţel], camuflate cu noroi şi garnisite cu stuf. În jurul pieptului am agăţat sacul cu grenade de mână, iar pe umăr pistolul-mitralieră. Nu purtam decât un costum de baie. Trupurile ne erau acoperite

cu nămol din cap până-n picioare. Aşa am plecat din tabără.

Am ajuns la prima linie a buncărelor inamice fără să vedem nici infanterie, nici tranşee. Ne-am întors pe la ora 2 fără să fi fost măcar observaţi de ruşi. Am încercat să dorm, dar fără succes, din cauza miilor de ţânţari dezgustători din smârcuri, care ne torturează până la sânge. Poţi să înnebuneşti, nu alta! Şi toate astea s-au adăugat la caniculă şi la setea permanentă!

La ora 11, un atac subit dinspre Linia Stalin. În acelaşi timp, bombardierele ruseşti atacă la joasă altitudine. Suntem treziţi brusc din somn. Prima salvă este alarmant de precisă. Soldaţii răniţi ţipă şi gem. Fumul insuportabil persistă sub coroanele copacilor. Zece minute mai târziu, pământul de lângă noi sare în aer, iar schijele zboară prin adăposturile individuale. Barajul de foc se deplasează încet spre aşa-numita „Poziţia iezerului". Aici, obuzele şi bombele lasă în urmă o cumplită baie de sânge; 41 de morţi şi 82 de răniţi zac acolo unde a fost poziţionată *Kradschützen* [infanteria motorizată]. Trebuie să lucrăm până seara târziu pentru a recupera cadavrele şi pentru a pune la adăpost camarazii răniţi. Mă doare sufletul când mă gândesc la mamele, soţiile şi copiii lor.

Ne regrupăm şi ne repoziţionăm în aceeaşi noapte din cauza numărului mare de morţi. Marele atac împotriva liniilor frontului şi a fortificaţiilor de la vest de Zwiahel

[Novohrad-Volînskîi] va începe mâine dimineaţă. Situaţia este următoarea:

Cercetaşii noştri au descoperit acum câteva zile că Armata a 5-a se deplasează în marş forţat spre Zwiahel pentru a securiza o trecere importantă peste râul Sluch. Traversările sunt protejate de puternice unităţi inamice. Totuşi, graţie marşului nostru forţat, am ajuns primii acolo. Acum înţeleg motivul pentru care am mărşăluit în ultimele zile cu o asemenea viteză nebună. Principalele formaţiuni ale Armatei Roşii se află încă la o zi de mers, spre est de Zwiahel. Trebuie să ne folosim întreaga putere pentru a străpunge fortificaţiile, astfel încât mâine să punem mâna pe oraş şi pe traversările peste râu. Cu toţii ştim care e miza. Suntem pregătiţi.

9 iulie: Marea lovitură a fost un succes. Astăzi, pe la prânz, oraşul Zwiahel şi trecerile peste Sluch au căzut în mâinile noastre după o rezistenţă aprigă – tocmai la timp. Unităţile iniţiale ale Armatei a 5-a ruseşti au sosit aproape în acelaşi timp. Nu puteam spera la ceva mai bun decât distrugerea liniei de fortificaţii. Efectul mortierelor noastre de calibru 30,5 şi al avioanelor Stuka a fost devastator. Împreună cu *Sturmpionieren*, am contribuit la prăbuşirea buncărelor.

Roşii se retrag spre poziţiile fortificate de lângă pădure, unde masele de soldaţi inamici se regrupează pentru un

contraatac. Noi însă ne pricopsim cu nişte capete însângerate pentru că am încercat să-i urmărim şi să-i distrugem pe ruşi; suntem depăşiţi numeric. Cu unica noastră divizie se presupune că ar trebui, până mâine la prânz, să păstrăm controlul asupra oraşului şi a capului de pod. Nu ne putem aştepta ca divizia din vecinătate să sosească mai devreme de ziua de mâine.

Feţele ofiţerilor şi soldaţilor sunt foarte serioase. Cât de departe au ajuns în partea cealaltă pregătirile de atac? Vor sosi oare la timp întăririle pentru flancuri? Nimic altceva decât întrebări la care nu există răspunsuri. Situaţia este gravă sau chiar disperată. Dacă ruşii atacă acum, ori în timpul nopţii, masa enormă de soldaţi ne va călca în picioare. Îmi vin în minte poveştile din timpul Marelui Război despre tăvălugul [*dampfwalze*] rusesc. Da, mai mult ca sigur că ne vor zdrobi şi ne vor reduce la un terci de sânge amestecat cu noroi. Din nou, ordinele sunt clare: „Oraşul şi capul de pod vor fi apărate până la ultimul om!"

E seară. Orele trec şi noi ne aşteptăm la atac, totuşi, nu se întâmplă nimic. Cu excepţia scânteilor care însoţesc focul tunurilor, în partea cealaltă nu se petrece nimic ieşit din comun.

Ce se întâmplă? Oare ruşii vor pierde încă o dată marea ocazie? Oare nu ştiu că adversarii lor nu reprezintă decât o mică forţă de luptă? Ne trec din nou tot felul de gânduri prin cap, care

ne macină nervii. La miezul nopţii, ordinul de a trimite trupe de recunoaştere vine ca o binecuvântare. Curând după aceea, vechea echipă părăseşte liniile noastre. Ruşii au trimis şi ei unităţi de patrulare. Ne întâlnim cu una dintre ele în timpul cercetărilor. Luăm un prizonier după un scurt schimb de focuri.

Noaptea este neagră ca smoala. Din când în când, auzim şuieratul unui obuz sau al trasoarelor care zboară pe cer. Altfel, e linişte. Numai între linii iscoadele din ambele tabere se târăsc încoace şi-ncolo, încercând să adulmece poziţia inamicului şi să adune informaţii. Când sunt descoperite, urmează o scurtă salvă de mitralieră, apoi se lasă din nou liniştea. Această linişte blestemată mă face suspicios.

10 iulie: Ne întoarcem la liniile noastre în zori. Interogarea prizonierului ne confirmă bănuielile: o întreagă armată se găseşte de partea cealaltă. Totuşi, se pare că încă nu au fortificaţii ferme.

Cineva a împărţit corespondenţa în timpul nopţii. O scrisoare primită de unul dintre camarazii noştri trece dintr-o tranşee în alta. În ea, cineva se plânge de orele lucrate peste program, de lipsa berii şi a ţigărilor şi de alte lucruri similare. Cât de puţin înţelege idiotul acela despre ceea ce se petrece aici? Să fie asta vocea patriei? Vor asculta acasă poveştile noastre de succes, iar domnul „Indispensabil” va rosti triumfător: „Păi, am

făcut o treabă minunată, nu-i aşa?" Să fie clar pentru cetăţenii de acasă: dacă cineva a reuşit să realizeze ceva, aceia suntem noi! Sigur, vă rămânem îndatoraţi pentru armele şi muniţia excelente, dar ruşii au şi ei arme bune – câteodată, chiar mai bune decât ale noastre! Factorul-cheie îl reprezintă caracterul şi curajul persoanei care mânuieşte acele arme. Niciunul dintre voi nu are idee despre aceste două elemente. Să vă fie ruşine dacă vă trece prin minte că voi aţi dat aceste bătălii şi că aţi obţinut mari victorii făcând ore suplimentare. Gândiţi-vă la orele noastre suplimentare pe care le facem aici! Pentru unii dintre noi, răsplata a fost o bucată de metal fierbinte în coloana vertebrală.

Idiotul continuă să scrie în epistola trimisă pe front că nouă ne este mai bine aici; nu pentru că şi-a amintit de bărbăţia lui, ci „pentru că ţigările, berea şi şnapsul sunt din belşug pe front, iar împuşcăturile nu-s chiar aşa de rele!". O asemenea impertinenţă te lasă fără grai! Dragă domnule, eşti mai mult decât binevenit să ni te alături! O să faci pe tine din cauza acestor ţigări şi trabucuri. Destul însă cu toate astea – avem de făcut ceva mai bun decât să vorbim despre văicăritul unui „luptător de acasă". Mânia mea dispare atunci când mă gândesc la idealismul pur al părinţilor mei.

IR 530 [Regimentul 530 infanterie] primeşte ordin la ora 10:00 să înainteze de la Rzadowka spre Czykowka. După ce s-au

bătut patru ore pentru fiecare metru de teren şi au suferit pierderi enorme, trebuie să se retragă pe poziţiile iniţiale. Dacă nu am fi avut artileria grea, care a protejat flancurile printr-o perdea de fier, ruşii ar fi traversat întreaga linie a frontului dinspre flancuri.

Din păcate, ruşii au încercuit o parte din regimentul aflat în retragere. Utilizarea artileriei noastre este imposibilă; pericolul de a-ţi nimeri propriii oameni e prea mare. Prin urmare, „E nevoie de voluntari!". Nu prea discutăm mult între noi – camarazii sunt în primejdie, asta-i tot ce trebuie să ştim.

În formaţie de companie încercăm să-i atacăm pe ruşi simultan, din ambele laturi. Fiecare îşi aruncă cele două grenade fumigene la momentul potrivit. Ruşii par sensibili la fumul alb. Presupun că e vorba de un contraatac pe scară largă dinspre vest şi se retrag spre poziţiile lor fortificate. Pierdem câţiva camarazi care se apropie prea mult de perdeaua de fier pe care artileria grea rusească a aruncat-o în jurul poziţiei noastre. Ne croim drum înapoi, spre liniile noastre, şi înregistrăm un număr mic de pierderi de vieţi omeneşti.

Ajungând la poziţiile noastre, aflăm veşti bune: diviziile de întărire au sosit pe flancuri. Slavă Domnului! O greutate uriaşă ni s-a luat de pe umeri. Atacul începe mâine. Minunat!

11 iulie: Spectacolul infernal începe noaptea. Pământul se

cutremură timp de o oră din cauza obuzelor care explodează. Şrapnelele ne şuieră pe deasupra capetelor. Rachetele semnalizatoare se ridică spre cer şi luminează fumul. Apoi direcţionează focul în vecinătatea noastră. Ce se întâmplă? Aceşti *schweine* vor oare să ne atace? Rachetele se ridică una după alta spre cer. Chipurile ne sunt albe şi împietrite. Din partea noastră nu se trage niciun foc. Totuşi, ofiţerii B [*B-offizier*] şi trupele care măsoară sunetul şi lumina [*licht und schall messungtrupps*] lucrează cu frenezie. Focul slăbeşte. Probabil că a venit momentul să atace. Ochii noştri încearcă să scruteze întunericul. Unde sunt rachetele Roşilor? Nimic? Totul e ca şi până acum; focul se stinge încet. Acum e linişte, mult prea multă linişte pentru nervii noştri.

Ora 3:30: începe brusc focul celor 36 de baterii. O sută cincizeci de tunuri de toate calibrele îşi scuipă obuzele peste liniile inamice. La fel ca sunetele scoase de un joagăr, obuzele urlă, şuieră şi brăzdează aerul. Lumina fulgeră de-a lungul lizierei; astea sunt impacturile bombardamentului nostru.

Înaintăm de-a lungul şinelor de tren la adăpostul zidului de foc. De acolo, preluăm controlul şi acoperim regimentele de infanterie care înaintează. Înţelegând importanţa unei astfel de poziţii, ruşii încearcă să ia cu asalt liniile ferate. Bombardamentul nostru a făcut multe victime în rândul lor; cu toate acestea, se adună tot mai mulţi luptători inamici. Mitraliera mea latră şi

scuipă rafale mortale în direcţia atacatorilor. E magnific! Rambleul căii ferate oferă o excelentă acoperire.

Nici măcar un singur obuz nu-şi împrăştie schijele aproape de capetele noastre. *Prima, prima!* [Extraordinar, extraordinar!] E ca la poligon şi continuă tot aşa vreme îndelungată. Dispoziţia noastră e excelentă. Unii chiar fac câteva glume crude. O, inimile acestor tineri au ajuns atât de împietrite! Deşi n-ar trebui să uităm de gravitatea momentului în timpul luptei – e posibil chiar să se răzbune cu asprime, şi chiar asta s-a întâmplat în situaţia noastră.

În timpul tirului am uitat complet de capătul din dreapta al rambleului. În ciuda focului nostru sălbatic, ruşii au reuşit cumva să poziţioneze acolo o mitralieră grea – puţin mai târziu, a apărut o a doua mitralieră. Ne-a costat multă sudoare şi mult sânge să le îndepărtăm de pe rambleu. Nu putem aduce PaK-ul în poziţie deasupra rambleului. Nu avem la dispoziţie decât mitralierele şi o grămadă de grenade de mână – multe grenade de mână. Am reuşit să le anihilăm în două ore. Avem un mort şi un camarad rănit; care zace în spatele tufişurilor. Şi ziua începuse atât de bine!

E ora două după-amiaza, iar cerul e de un albastru intens. E atât de cald, încât poţi vedea cum aerul vine peste rambleu în valuri. Şinele de tren sunt atât de încinse, încât scot aburi.

Traversele sunt alunecoase şi duhnesc a smoală încinsă. Vaporii de smoală sunt buni pentru plămâni, aşa se spune! *Scheisse!* Mai încolo, un cadavru zace pe pământ – împuşcat în piept. Din cauza scenei stupide de la celălalt capăt al şinelor, ruşii au avut destul timp la dispoziţie să se ascundă la vreo 300 m de noi. Dacă am fi avut suficiente grenade, le-am fi putut arunca în ei. Dacă am fi avut suficiente...

Am aruncat deja prea multe grenade. Doi oameni s-au întors să mai recupereze din muniţie, dar nu se văd venind înapoi. Slavă Domnului – ruşii şi-au pierdut aplombul şi nu mai continuă atacul. Sunt ocupaţi cu săpatul tranşeelor. Sunt maeştri la asta. Mă uit atent spre stânga. Ce privelişte minunată! Atât cât pot vedea, sunt dâre de fum deasupra craterelor de impact săpate de obuzele noastre. Ambele artilerii îşi fac treaba şi creează un zid de foc protector. Din păcate, poziţia focului rusesc îmi spune că nu am înaintat decât aproximativ un kilometru.

Întăririle sosesc pe înserate, deoarece acum ne aşteptăm la o ofensivă importantă din partea ruşilor. Dacă nu putem primi protecţie din partea artileriei, o să ţinem cu dinţii de rambleul de cale ferată. Aşteptăm şi iar aşteptăm, şi nu se trage nici măcar un singur foc. Se întunecă. Stau culcat între şine, într-o poziţie de observaţie. Ce-a fost asta? Se aud un zăngănit şi un scrâşnet metalic. Aproape imediat, unul dintre noi trage o rachetă

luminoasă. Se trag focuri de armă şi la scurt timp după aceea gloanţele unei mitraliere grele ne şuieră pe deasupra capului.

Ruşii au profitat de întuneric şi s-au apropiat de poziţia noastră la mai puţin de 100 de metri, iar acum începe un concert infernal. Rafalele mitralierei lor sunt situate la doar câteva palme deasupra rambleului. Mai multe serii de proiectile lovesc şinele de tren. Câteva ricoşează pe traiectorii înclinate. Sunetul carabinelor de infanterie se poate deosebi cu uşurinţă de bâzâitul şi duduitul mitralierelor grele.

Pârâitul ăsta blestemat al mitralierei ruseşti răcite cu apă face cât o mie de ceasuri cu alarmă. Fixăm în poziţie, cu multă atenţie, un PaK în unul dintre canalele de sub rambleu, în partea dreaptă. Un grup numeros de soldaţi este însărcinat să protejeze tunul. (Numai cinci camarazi se întorc a doua zi dimineaţă după îndeplinirea acestei misiuni sinucigaşe.) Nu putem trage din cauza lipsei de vizibilitate şi a nevoii de a economisi rachetele luminoase pentru o dată ulterioară. Stăm culcaţi acolo şi aşteptăm. Ţinem în mâini carabinele sau mitralierele, cu picioarele îndoite, gata să sărim în sus şi să tragem. Strângem în mâini grenadele şi muniţia. Servanţii mitralierei uşoare sunt în alertă, gata să încline ţeava şi să tragă. Când focul încetează, îmi dau seama că vecinul meu, „novicele”, e cel care a primit mai devreme scrisoarea aceea care m-a înfuriat atât de tare. S-a

rostogolit pe rambleu mort, împuşcat în cap. Sărmanul! Tocmai îmi arătase în dimineaţa aceea fotografii cu soţia lui.

Împuşcăturile au reînceput. Cade din nou o ploaie de schije; aerul e încărcat de şuierături şi de gemete. Gloanţele ricoşează şi vâjâie. Sună ca trosnetul unui foc sau ca ramurile de molid cuprinse de flăcări. Împuşcăturile demente se domolesc. Câteva carabine înfometate îşi mai scuipă ultimele gloanţe apoi se lasă o tăcere totală. Înaintăm în salturi pe rambleul căii ferate, cu ochii larg deschişi, încercând să ascultăm zgomotele nopţii. Ducem la urechi mâinile făcute pâlnie pentru a auzi mai bine. Apoi rachetele se avântă spre cer, explodează şi planează încet spre pământ. Se ridică alte rachete, iar noi continuăm să ne holbăm şi să ascultăm. Tăcerea e neliniştitoare. Simţim cum inimile ne bat în piept şi în tâmple. Mâinile noastre caută grenadele ca să căpătăm încredere. Rachetele decolează ca nişte focuri de artificii.

Acum îi putem vedea venind pe nemernicii ăştia de Roşii, o adunătură de asiatici. Atacurile pe timpul nopţii sunt specialitatea acestei bande. Rachetă după rachetă explodează pe cer. Deschidem focul de la o distanţă de 150 m. Obuzele noastre lovesc liniile atacatorilor şi lasă în urmă nişte găuri largi în pământ. Totuşi, e noapte şi terenul e înţesat de obstacole naturale. Se apropie, val după val. O luptă aprigă, corp la corp, se

poartă de-a lungul canalului din dreapta rambleului. Tunul de acolo a rămas fără muniţie, iar ruşii le vin de hac şi servanţilor. Mitralierele noastre încă-i mai pot ţine la distanţă pe ticăloşii ăştia, dar pentru cât timp? Curierii se întorc la cartierul general. *Verflucht noch mal*! [La naiba!] Focul artileriei e singurul lucru care ne mai poate ajuta. Tragem întruna rachete de semnalizare printre ele, rachetele inamice luminează scena. Trasoarele Roşilor se ridică în aer din sectorul vecin. Ce artificii minunate, ce luminăţie grandioasă încărcată de frică şi de oroare!

Primim ordin să ne retragem pe poziţiile de bază. Întreaga linie a frontului trebuie împinsă înapoi, pe poziţia iniţială. La naiba, mi se pare incredibil că trebuie să ne retragem – noi, Divizia 299 infanterie, suntem obligaţi să fugim, soldaţii germani trebuie să abandoneze câmpul în favoarea acestor *schweine*!

Începe drama retragerii, care lasă în urma noastră mulţi morţi şi răniţi. Ajungem la poziţiile iniţiale în jurul orei 2. Artileria ne acoperă.

12 iulie: Un grup *Sturmgeschütz* [tun de asalt] preia conducerea sectorului nostru de front. Suntem împinşi înapoi cam 3 km. Este aşteptată o lansare masivă de paraşutişti ruşi în această zonă din spatele poziţiilor ocupate de artileria noastră, iar noi suntem cei care vor trebui să se confrunte cu ei.

Sunt săpate în grabă tranşeele contra şrapnelelor. Trebuie

să fie mai adânci, deoarece în zonă nu există trunchiuri de copaci care să fie folosiţi ca acoperire. Peisajul e dezolant. Se pare că Roşii au tăiat copacii cu ani în urmă şi au păstrat apa, transformând în mlaştini suprafeţe întinse. Tufişurile înalte cât un stat de om acoperă smârcurile, dar nu şi pe noi, atacatorii.

Ruşii, nişte maeştri ai camuflajului şi ai construirii de bariere tactice, şi-au ridicat cartierul general de-a lungul unei păduri întinse, la intrarea dinspre nord în acest cazan săpat în peisaj. Perimetrul pădurii s-a dezvoltat în sălbăticie şi, în consecinţă, este acoperit cu bariere vegetale şi cu smârcuri. Sub aceste garduri vii au săpat tuneluri de fugă la aproximativ doi metri adâncime, care pot fi inundate în caz de urgenţă. Buncărele pentru poziţionarea mitralierelor se ridică deasupra vegetaţiei. Chiar şi cu ajutorul celor mai bune instrumente optice, este imposibil să le desluşeşti. Un dezertor ne-a spus că sute de pădurari şi de soldaţi au lucrat ani de zile pentru a transforma această zonă, făcând-o să arate aşa ca în prezent. Satele care se mai află încă pe hărţile noastre au dispărut.

Potecile şi drumurile au fost minate cu o lună în urmă. Peste mine, poteci şi drumuri a fost semănată iarbă. În această dimineaţă, grenadele de mână agăţate de sârme în tufişuri i-au spintecat deja pe doi dintre camarazii noştri.

Tranşeele sunt gata, vehiculele au fost camuflate, iar

tunurile îngropate în pământ într-o formaţie semicirculară. Aşteptăm să vedem ce se întâmplă. Artileria pune în scenă un spectacol impresionant. Al doilea atac a început la ora 5 dimineaţa. Mortierele din faţa noastră împrăştie neîncetat în aer şrapnele. Echipamentul greu huruie şi bubuie departe în spatele nostru. Obuzele grele trec în zbor pe deasupra capetelor noastre, ţintind poduri, drumuri importante şi depozitele mobile de muniţie, care se află la 20-25 km în spatele liniilor ruseşti.

Între timp, a venit amiaza. Arşiţa brutală apasă tranşeele şi smârcurile din jur. Soarele strălucitor mă scoate din minţi; ochii îmi ard din cauza faptului că mă holbez la soare. Capul mă doare de parcă ar fi înţepat de mii de ace. La naiba! Nu leşina! Hannes!

E dezgustător – hainele ni s-au lipit de trupuri. O zeamă puturoasă, un amestec de sudoare şi opt zile de murdărie, mi se scurge de sub cască pe obraji şi dispare sub guler. La naiba cu războiul ăsta de tranşee, la naiba cu mlaştina asta tâmpită, fără umbră şi fără apă de băut.

Avioanele de recunoaştere ruseşti apar după-amiază şi zboară la joasă înălţime. Atacul obligatoriu începe la scurt timp după aceea; totuşi, nu provoacă nicio pagubă. Din când în când, trag în poziţia noastră, încercând să localizeze artileria, dar nu au noroc.

Focul inamic se stinge treptat pe la asfinţit. Curierii

transmit ultimele veşti: linia frontului a înaintat cu o mie de metri. Suntem foarte entuziasmaţi, chiar dacă e vorba de numai un kilometru. Am fost umiliţi în toate zilele astea cumplite.

13 iulie: În afară de perioadele în care a trebuit să stăm de pază pe rând, toată lumea a apucat să doarmă câteva ore noaptea trecută. Şi a fost vorba de un somn real! Da, chiar există aşa ceva! Asta nu înseamnă, desigur, că cele câteva ore de somn ne-au revigorat. Ba chiar dimpotrivă – mă simt ameţit. Mă dor toate oasele pentru că am dormit ghemuit într-o groapă. Aşa că, afară din tranşee şi scutură-ţi oasele. Dar, cei mai mulţi dintre noi nu au ocazia s-o facă, deoarece ruşii ne întâmpină cu un foc de bună dimineaţa asupra poziţiei pe care o ocupăm. Toate tufişurile din faţa noastră au fost tăiate – nici cei mai buni grădinari din lume n-ar fi putut face o treabă mai temeinică.

Incredibil, camarade, totul ar fi putut merge cum nu se poate mai prost! Cineva ne spune că a văzut trupe fantomă; alţii susţin că s-au aşezat în poziţie în spatele liniilor noastre. Altcineva vorbeşte despre arme noi şi despre un dispozitiv misterios care urmează să fie folosit pentru prima dată pentru a străpunge dura rezistenţă rusească.

O enormă explozie a tunurilor ne întrerupe presupunerile. Un singur impact asurzitor şi un zid de fum alb-gălbui se ridică la 500 m în aer, acoperind soarele pentru scurt timp. Sute de

rachete – după coada de fum, trebuie să fie vorba de rachete – urlă prin aer îndreptându-se spre inamic. Curând după aceea, urmează un al doilea, al treilea şi al patrulea val. E un spectacol rar! Am ieşit din tranşee să-l admirăm. Ruşii au fost luaţi prin surprindere, n-au tras nici măcar un singur foc.

La prânz, aflu informaţii suplimentare despre spectacol. Dispozitivul cel nou poate trage simultan mai multe obuze propulsate de rachete. Obuzele sunt umplute cu petrol. Când proiectilele ating pământul, petrolul ţâşneşte în jur şi totul e cuprins de flăcări. Probabil că efectul e devastator. Cu toate acestea, ruşii continuă să-şi păstreze poziţiile.

Capetele noastre capătă o culoare sângerie atunci când încercăm să străpungem poziţiile inamice într-o zonă a graniţei. Roşii îşi încep contraatacul. Reuşim să-l oprim, deşi înregistrăm mai multe victime decât ei. Aproape că am ajuns la capătul puterilor noastre de a lupta. Arşiţa insuportabilă şi brutalitatea luptei ne-au demolat. Nu vom mai putea face faţă mult timp valurilor de atacuri din partea ruşilor! Avem nevoie de trupe noi! În ultimele două zile, Regimentele 529 şi 528 infanterie au pierdut 380 şi, respectiv, 304 oameni. Înlocuirile sosesc prea încet. Proiectile enorme explodează în interiorul poziţiilor noastre şi smulg fâşii mari de pământ. Ce onoare pe noi că aceşti domni îşi risipesc proiectilele de calibru mare pe nişte biete

furnici ca noi.

Situaţia se agravează. Roşii au adus tunuri pe calea ferată în direcţia Jitomir [Ucraina], acolo unde ies din raza de acţiune a artileriei noastre. Seara, *schweine* ne atacă sub acoperirea focului greu. Reuşesc să ne împingă înapoi câţiva kilometri, către periferiile oraşului.

Îmi vine să ţip din cauza mâniei şi a frustrării. Nimic nu mai funcţionează. Trupul meu nu mai vrea să coopereze. Nervii îmi zbârnâie ca firele de telegraf. Oare o să mai ajung vreodată acasă?

Iată şi preţul plătit azi: 20 de morţi, 11 dispăruţi şi 163 de răniţi. Draga mea Rosel! Butziben, să-ţi aduci aminte cu drag de tatăl tău!

14 iulie: Ni se ordonă să atacăm în dimineaţa asta la ora 8. Dar, furtuna de ieri a inundat drumurile şi le-a făcut impracticabile. Şi acum ce facem? La ora 9 soseşte următorul mesaj transmis prin radio: „Atac amânat. Reorganizaţi în formaţie defensivă!" Prin urmare, ruşii vor ataca din nou. Da. Şi cât de dur atacă! Proiectilele de calibru mare zbârnâie pe deasupra poziţiilor noastre. Serii întregi de obuze sunt însoţite de proiectile de calibru mai mic şi de Şrapnele de mare capacitate.

Unul după altul, bombardierele îşi aruncă ouăle de la joasă altitudine. Avioanele de luptă scuipă salve de mitralieră în tranşeele noastre. E un spectacol infernal, capabil să te scoată din

minţi. Pe jumătate înnebuniţi, ne ghemuim în tranşee. În jur, pământul e aruncat în aer – chiar în faţa ochilor noştri. În stânga şi în dreapta Noastră, în spatele nostru... flăcările ţâşnesc peste tot. Părul îmi e pârlit. O bucată mare de pământ zboară spre casca mea şi, pentru o clipă, mă face knock-out. Apoi vin spre noi aceşti *roten teufel* [diavoli roşii]. „Ura! Ura!"

Primii se apropie cam până la 50 m de noi. Ne căţărăm afară din tranşee. Servanţii mitralierei rămân în urmă să ne acopere. Oare să fie vorba de aceiaşi oameni? Chipurile lor schimonosite sunt de nerecunoscut. Ura şi nesfârşita furie împotriva acestor copoi întrerup şirul gândurilor. Încheiem atacul după o jumătate de oră. Nu-mi amintesc detaliile măcelului. E de necrezut, şi totuşi adevărat. Am alergat înainte ca nişte ucigaşi demenţi. Am tras, am hăcuit şi am lovit. Am căzut, ne-am ridicat şi ne-am năpustit din nou înainte. Nu reuşesc să-mi aduc aminte toate detaliile. Şi cum arătăm! Cămaşa mea e sfâşiată, mâinile şi genunchii îmi sângerează, iar uniforma e plină de urme de sânge. De carâmbul cizmei stângi atârnă o bucată de creier pulverizat. Trebuie să vomit. Destul! Acum vine şi reacţia. Mă simt ameţit şi mă trec fiori reci – febra nervoasă.

15 iulie: Am dormit fix 20 de ore şi acum mă simt mult mai bine. Obuzele de calibru mare şi bombele au schimbat mult înfăţişarea amplasamentului nostru.

Nu pot decât să mă mir: n-am observat focurile de artificii cât timp am zăcut la adăpost în cortul sanitar. Probabil că am dormit buştean.

O arşiţă pâlpâitoare pluteşte deasupra amplasamentului. Apa formează bălţi întinse în tranşeele noroioase şi emană un miros de putreziciune. Aerul şi pământul sunt populate de insecte. Nori negri de muşte se adună pe tot ce pare comestibil. În afară de focul artileriei uşoare, astăzi e relativ linişte. Odihna mi-a făcut bine. Suntem încurajaţi de cuvintele lui Reichenau [feldmareşalul Armatei a 6-a Walter von]; ne transmite admiraţia sa pentru curajul şi vitejia de care am dat dovadă.

16 iulie: Linia frontului nu s-a mişcat. Nu s-a dat nicio bătălie care să merite menţionată. Din când în când se aud focuri singulare de puşcă, duduitul unei mitraliere sau chiar câteva rafale de artilerie. Bombardierele ne atacă amplasamentul în jurul prânzului. E lovită o rezervă de muniţie; explozia sfârtecă opt camarazi, iar mulţi alţii sunt răniţi. Zgomotul puternic al bătăliei vine din ambele flancuri. Diviziile noi par să atace acolo şi fac progrese importante. Oare până la urmă ruşii vor trebui să fugă?

17 iulie: În dimineaţa asta suntem binecuvântaţi cu tirul inamicului. Bombardamentul ne loveşte poziţiile timp de o oră, iar avioanele Rata ne iau prin surprindere. Zboară cam la 20 de

metri deasupra capetelor noastre şi trag în coloane. Spectacolul se încheie brusc. Inamicul nu mai trage niciun foc; apoi primim mesajul că ruşii se retrag. Nu ne vine să credem. În ultimele zile ne-am entuziasmat de prea multe ori şi s-a dovedit ulterior că mesajele erau false. Şi totuşi, e adevărat. Artileria noastră trage în unităţile ruşilor puşi pe fugă.

Ordinul de atac soseşte după-amiază. Până la asfinţit cucerim o întindere de aproximativ 4 km din Pădurea Morţilor aflată la nord-est de Zwiahel. Teribilul război din tranşee, cu toate ororile sale, cu ore la rând de foc de artilerie şi sângeroase lupte corp la corp, s-a încheiat în sfârşit.

Ochii ni se umplu cu lacrimi de bucurie.

18 iulie: Probabil că Roşii au avut pierderi importante, pentru că focul nostru de artilerie a fost corect ţintit. Fărâme din trunchiurile copacilor sunt risipite peste tot. Bombardamentul nostru a sfâşiat solul pădurii. În mijlocul distrugerilor zac sute de cadavre, echipamente zdrobite, vehicule şi arme de toate tipurile. Corpurile neînsufleţite ale inamicilor formează grămezi masive în faţa poziţiilor lor. Cadavrele sunt înnegrite şi umflate din cauza căldurii. Îngrozitorul şi înţepătorul miros de descompunere s-a răspândit în toată pădurea. Mulţi dintre camarazii noştri pot fi în sfârşit îngropaţi.

Multe dintre detaliile luptelor din ultimele zile îmi

amintesc cumplitele bătălii din pădurile comunei La Besace [Franţa] din urmă cu un an, dar ruşii sunt nişte adversari diferiţi de belgieni sau de francezi. La vremea aceea, luptam împotriva unor oameni care, în calitate de soldaţi, se foloseau de inteligenţă, rezistenţă şi experienţă; duşmanul de aici seamănă cu o maşină a distrugerii şi a morţii monotonă, indiferentă şi lipsită de suflet. Pe îndelete, noi i-am prins pe ruşi în menghină. Francezii ar fi învăţat din experienţă şi ar fi încercat să evite pierderile inutile. Indivizii ăştia de aici luptă ca nebunii până când nimic nu mai mişcă. Nu se predau niciodată!

În seara asta, din senin, s-a tras asupra noastră foc de artilerie. Fac de pază în timpul nopţii, în acele ore sinistre. Ştim că mai exista mulţi *schweine* ascunşi în pădure. Bezna e totală. Fiecare trosnet din pădure ar putea fi un rus care stă la pândă. Mă dau de ceasul morţii. Dimineaţa soseşte în sfârşit şi aduce cu ea obligatoriul foc de artilerie.

19 iulie: Mi-e foame. De zile întregi, hrana e puţină şi proastă. Ţigările, bomboanele *Kola Dallmann* [dropsuri populare pe bază de cola] ale soldatului german nu mai sunt nici ele disponibile.

Plouă. Duhoarea cadavrelor e mai grea ca niciodată. Avem cel mai rău caz de malarie. Citirea scrisorilor lui Rosel e singura mea bucurie. Mă rog la Dumnezeu să mă întorc întreg şi

nevătămat acasă.

20 iulie: Roşii s-au mutat într-o nouă poziţie defensivă, pe care încearcă din toate puterile s-o păstreze. E a treia linie de buncăre Novohrad-Volînskîi [Zwiahel] – parte din Linia Stalin. Ne-am ales cu câteva capete sparte încercând să atacăm blestematele alea de buncăre din beton. Pentru că suntem atât de extenuaţi, nu se aşteaptă nimeni să ne aventurăm într-o a doua serie de atacuri.

Slavă Domnului! Suntem înlocuiţi de trupe proaspete. Rămânem în alertă în pădure. Ne săpăm tranşeele în apropierea unui grup de tunuri de artilerie mutate aici pe post de întăriri.

Pentru că am fost mereu în prima linia de apărare, nu am mai avut până acum ocazia să vedem cum se trage cu tunurile cu ţeava de 21 cm la distanţă mică. Căscăm ochii şi gura, uimiţi la vederea acestor arme – mai întâi de mirare, apoi ca să ne protejăm timpanele. Un astfel de monstru necesită 40 de servanţi. Trage la 40 km distanţă. Proiectilul cântăreşte trei chintale [aproximativ 150 kg sau 330 de livre]. Efectul şrapnelelor acoperă o suprafaţă de aproximativ 1.000 m – suficient pentru a smulge pe gratis măselele multor ruşi. O singură lovitură costă cam 2.000 de Reichsmark. „Oameni buni, veniţi la cutia pentru donaţii! Cine n-a donat încă, cine mai vrea să cumpere un WHW [bilet de loterie]?” Două mii de mărci

tragerea! Veniturile însumate ale cutiilor pentru donaţii din Praunheim şi Römerstadt. Pregătiţi-vă, agenţi colectori, astăzi se vor trage şi mai multe focuri. Şi, apropo, tunurile de aici sunt pradă de război din Cehoslovacia şi au fost fabricate de Škoda. Au fost destinate armatei turce, dar au ajuns în posesia armatei germane, într-adevăr, Campania Sudetenland a produs ceva bun.

Comandantul ţine după-amiază un discurs care ne umple de mândrie.

De zile întregi, Divizia 299 infanterie ţine piept presiunii exercitate de Armata a 5-a rusească. Ruşii şi-au desfăşurat în luptă trupele de elită ale forţelor de apărare din Moscova. Ultima lor sarcină este să împingă un dispozitiv de luptă în V între noi şi Grupul von Kleist. Nu vor reuşi.

Soldaţi sovietici capturaţi de nemţi în apropiere de Uman (în zilele noastre), Ucraina, vara anului 1941.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

Femei ucrainene recrutate să ajute soldaţii germani la o carieră de piatră din Postepnoye Ucraina.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

Operaţiunile cruciale din sud sunt în primejdie. Acum suntem cu toţii conştienţi de situaţie şi vom lupta până la ultimul om. Ne aşteaptă câteva ore dificile. Pierderile enorme de vieţi omeneşti ne-au slăbit forţa de luptă. Postul de radio din Moscova a comunicat ieri că Diviziile 298 şi 299 infanterie au fost distruse

lângă Zwiahel – nimic altceva decât dorinţe deşarte! Încă nu s-a terminat! Oare nu am ajuns noi mai repede cu cinci ore la râul Sluch? Să fie oare ăsta motivul lătratului la microfon? Voi de-abia puteţi alerga suficient de repede! Vă învăţăm noi cum să alergaţi, dar în direcţia opusă.

Incredibil! Grupului nostru obosit i se ordonă să se odihnească câteva zile într-un sat învecinat! Vestea bună ne-a luat prin surprindere! Era şi timpul! Altfel, pierderile ar fi mari.

22 iulie: În dimineaţa asta intrăm în sat în grupuri separate. Localitatea a fost grav distrusă de artileria noastră. Locuitorii rămaşi pot fi găsiţi în cel mult patru sau cinci gospodării. Stau în faţa bordeielor, iar pe chipurile lor se citeşte mai curând curiozitate decât furie. Poate că ştiu să se stăpânească. Probabil că sunt curioşi să afle ce se va întâmpla în continuare.

Misiunea noastră este să ne despărţim şi să căutăm hrană. „Min Bohn" a fost foarte norocos. A găsit un pachet de „Mahorka" [marcă sovietică de tutun]. Suflet larg, stă în picioare pe marginea drumului şi ne dă şi nouă. Fiecare capătă o porţie mică.

Ne aşezăm şi începem să împărţim între noi câteva ziare vechi. Unii îşi scot din cizme *schweisslappen* [fâşii rupte din ziare, care se pun în interiorul cizmelor]. Curând, primul pluton fumegă ca o gară de tren. „Mahorka" asta e rea de tot, dar, pentru că în

ultimele zile nu am fumat decât iarbă, frunze şi tot felul de plante, parcă ar fi cel mai bun tutun italian.

Ne stabilim tabăra într-o luncă de la marginea satului. „Magazia ambulantă de vase”, adică băieţii care răspund de oale, cratiţe şi echipamentul de gătit, îşi descarcă povara preţioasă; curând după aceea începe gătitul. După ce mâncăm, ne aşezăm şi ne uităm la cerul cuprins de înserare, fără să ne gândim deloc la linia frontului.

Nimeni n-o să ştie vreodată cum a început totul: din senin, cineva se pune pe cântat cu o voce clară de tenor; dintr-odată, se face atâta linişte, încât lui „Min Bohn” îi cade ţigara din gură (dacă mă gândesc mai bine, gura lui era larg deschisă). Încep şi alţii să cânte şi, în curând, cântă tot grupul. Unii sunt aşezaţi, cu braţele în jurul genunchilor; alţii stau întinşi pe spate, folosindu-şi braţele pe post de pernă. Cântecul devine mai puternic, tot mai puternic: „Soţie curajoasă de soldat, ne întoarcem curând acasă!”

Cântecul „Casa mea se află în cea mai frumoasă dintre lunci...” începe după o scurtă pauză şi toată lumea îl cântă. Muncitori, fermieri, profesori şi oameni de afaceri cântă într-un singur glas. Cu uniformele lor cenuşii, au devenit cu toţii camarazi. Cu căştile de oţel pe cap, în faţa morţii, cântă această melodie melancolică vers cu vers, cu devoţiune. Impregnează

fiecare vers cu dorul de Pace, de liniște, de soții și de copii.

Nu au propriile cuvinte pentru emoțiile care le domină sufletele. Le e greu să-și exprime emoțiile, de aceea cântă o melodie despre casa ori despre valea în care s-au născut. Deasupra mea, cerul splendid, plin de stele. Aceleași stele se află chiar în momentul acesta deasupra casei mele din Westhausen. Te gândești la mine, draga mea Rosel?

Orașul Jitomir sub ocupație germană. În fundal, se văd trecând căruțe trase de cai.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoința lui Håkan Henriksson)

După aproximativ zece ore de somn profund, mă trezesc și

cercetez mai îndeaproape satul. Grupuri de refugiaţi, în general femei şi copii, sosesc din toate direcţiile; se ascunseseră prin pădurile din împrejurimi. Bărbaţii din sat au fost obligaţi să lupte pentru Roşii şi au murit în casele lor sau pe uliţe. Oriunde te-ai uita, dai peste scene şocante. Femeile îşi caută soţii şi fraţii morţi. Copiii găsesc trupurile sfârtecate ale taţilor lor. Oribile imagini. O femeie cu un prunc în braţe încearcă să împingă cadavrul bărbatului ei într-o tranşee pentru a-l îngropa.

Un cuplu în vârstă stă pe jos, lângă colţul unei case. Bătrânul , e îndoit de la mijloc – mort. *Babuşka* [bunică în ruseşte] se sprijină de trupul lui, privind fix ororile din jur. Fiii şi nepoţii lor zac în interiorul casei, în bălţile negre de sânge. Şi-a pierdut vocea, iar sufletul ei e mort pe vecie.

Puţin mai departe, un grup de aproximativ 20 de tovarăşi a fost secerat de focul unei mitraliere. Doi combatanţi încleştaţi într-o luptă corp la corp zac morţi în grădina vecină. Rusul mai ţine încă baioneta în mâna rigidă. Judecând după rană, probabil că l-a înjunghiat pe german în gât. Capul rusului e umflat; mâinile soldatului german sunt încleştate în jurul gâtului său ca o menghină. Cunosc prea bine oroarea luptei corp la corp. Nu putem separa toate cadavrele, aşa că prietenii şi duşmanii sunt îngropaţi împreună. Îi punem în mai multe gropi pe 21 dintre cei mai buni camarazi ai noştri; 58 de ruşi sunt înmormântaţi într-o

groapă comună.

Arşiţa e insuportabilă. Duhoarea emanată de cadavrele aflate în descompunere e dezgustătoare. Pentru a ne apăra de miros, ne acoperim feţele cu batiste. Trebuie să folosim forţa pentru a alunga femeile şi copiii de lângă rudele lor moarte. Riscul de infecţii este şi el foarte ridicat.

Pe drumul de întoarcere, genunchii mi se înmoaie. Din cauza arşiţei brutale sau din cauza imaginilor cumplite?

24 iulie: Alternează perioade însorite şi averse de ploaie. Parcă am sta într-o seră din mijlocul mlaştinii, şi trebuie să luăm chinină ca să prevenim răspândirea malariei. După săptămâni de extenuare continuă, multe simptome încep să se manifeste în timpul acestei perioade de odihnă. Un camarad suferă de febră nervoasă [*febris nervosa*]. În timpul crizelor, sare în picioare, trage cu arma şi încearcă să-i atace pe Roşii; numai că nu există niciunul. Bietul de el urmează să fie transportat în după-amiaza asta undeva mai în spatele nostru. Majoritatea suferă de serioase afecţiuni intestinale (adică de scaune incontrolabile). Eu sunt unul dintre ei. Dar asta nu-i nimic în comparaţie cu luptele sângeroase din ultima săptămână. Suntem profund recunoscători că avem şansa să ne odihnim!

25 iulie: Am putea cădea pradă autoglorificării după toate

discursurile laudative pe care le-am ascultat: „Realizările voastre admirabile îşi vor găsi locul în istorie. Vitejia voastră nu are Precedent!” şi aşa mai departe... Şi continuă aşa toată ziua. Comandantul diviziei, comandantul corpului de armată şi feldmareşalul Reichenau – cu toţii ne declară afecţiune. Ni s-au promis vin franţuzesc, şampanie, ciocolată, ţigări şi sardine. Bietul meu stomac, cum o să te descurci cu toate delicatesele astea? Măcar suntem fericiţi; totuşi, nu ne am făcut decât datoria.

26 iulie: Primim veşti bune de pe front: ruşii se retrag spre Korosten (Ucraina), încercând cu disperare să lupte.

27 iulie: Zilele noastre de odihnă s au încheiat. Înaintăm spre Kiev.

28 iulie: Jitomirul cade după grele lupte de stradă. Din când în când, tancurile ruseşti înaintează pentru a-i acoperi pe bolşevicii care se retrag. Avioanele lor de luptă şi bombardierele ne fac necazuri. În mod repetat, ţintele lor sunt convoaiele noastre. Trupele Roşilor se retrag spre Kiev, aparent puternic fortificat.

Se vor da din nou grele lupte urbane.

29-30 iulie: Înaintăm kilometru după kilometru sub focul artileriei uşoare şi cu preţul unor lupte de infanterie minore.

31 iulie: Facem o scurtă pauză după ce trecem de Jitomir şi parcurgem vreo 40 km. Acelaşi subiect ne domină conversaţiile:

când se va termina campania asta? Cineva a răspândit zvonul că vom fi lăsaţi la vatră după nenorocirea asta. Ce credinţă evlavioasă imatură! Mai întâi, eu cred că această campanie va dura mult mai mult. (Chiar dau glas acestei opinii, contrazicându-i pe ofiţerii care sunt de părere că se va încheia în două luni.) În al doilea rând, cum să crezi că nişte veterani glorioşi ca noi vor fi trimişi acasă să caute în grădină râme pentru pescuit? Să vedem dacă nu voi avea dreptate măcar în una dintre aceste privinţe.

1 august: Ne oprim într-o pădurice de pini, care adăposteşte un lac mic. Pentru că vom sta aici câteva ore, ne scoatem uniformele transpirate şi sărim în apa călduţă şi murdară. Dar bucuria e de scurtă durată – avioanele Rata apar brusc şi trag câteva salve spre capetele noastre. Chiar la începutul atacului, o grenada de mână ucide un camarad. Ce porcărie! Uzi ca nişte câini, îmbrăcăm rapid hainele şi ne ascundem sub copaci. Tocmai la timp – zece bombardiere Martin apar curând după aceea. Dintr-odată, se văd dâre de fum, urmate imediat de explozii. La naiba!

Suntem foarte norocoşi. După ce se risipeşte fumul galben, putem vedea că zona unde ar fi trebuit să se afle tabăra noastră este acoperită acum de craterele lăsate în urmă de bombardament.

Avioanele de luptă ruseşti sunt nefericit de active în ultimul timp. Ieri după-masă am avut o surpriză foarte neplăcută. Trei aparate de zbor grele au trecut pe deasupra noastră la joasă înălţime. Nu au tras spre noi, aşa că nu le-am acordat o atenţie prea mare. Curând după aceea, am auzit focuri sălbatice de mitralieră în spatele nostru. O echipă de iscoade, din care am făcut parte şi eu, s-a reunit şi s-a întors din drum să vadă ce se petrece. Când am ajuns la marginea pădurii, am văzut un grup de vreo 15 civili alergând ca nebunii pe un pod. Brusc, ceva a şuierat deasupra capetelor noastre; ne-am aruncat la pământ şi, simultan, cinci sau şase grenade de mână au explodat cu un bubuit asurzitor doar la câţiva metri de noi. Am alergat în salturi mici de la un adăpost la altul pentru a ne apropia de grup. Reuşim cu mare efort să oprim accesul la pod acestui grup care trage cu ferocitate.

Găsim marea surpriză în luncă – paraşute. Soldaţi ruşi în haine civile au sărit din avion pentru a distruge acest pod important. Ce coincidenţă norocoasă că i-am prins şi că am împiedicat în ultima clipă asaltul asupra podului. Lăzile pline cu dinamită ar fi fost suficiente ca să distrugă un întreg cartier. Din păcate, unul dintre paraşutişti a reuşit să scape; o rafală a mitralierei lui l-a ucis pe unul dintre camarazii noştri şi l-a rănit grav pe un altul.

2 august: Nu mai e mult până la Kiev. Îl vedem pe hartă şi îl putem simţi în rezistenţa disperată care ne întâmpină. Nu suntem în stare decât de o înaintare lentă. Prima linie a buncărelor se află în faţa noastră. Aparent, dincolo de ea se găsesc vreo 12 linii de diverse fortificaţii. Buncăre, câmpuri minate, mlaştini, capcane cu aruncătoare de flăcări automate şi cine mai ştie câte altele.

Ne aşteaptă ore şi zile grele, dar am devenit atât de aspri, încât nimic nu ne mai uimeşte. Nu ne mai pasă de explozii, de vâjâitul grav al bombelor aruncate din avioane şi nici de ciripitul salvelor de mitralieră.

Viaţa de pe front m-a făcut să devin fatalist. Acum, totul ţine de soartă, altfel cum să mergi mai departe! Obuzele ne-au arat liniile. Pământul a fost aruncat în aer la doar câţiva metri în faţa mea. O ploaie de şrapnele incandescente curge peste noi. Camarazii din dreapta şi din stânga au fost sfâşiaţi; uniforma mea e împroşcată cu sânge. Explozia mă aruncă pe spate, şi totuşi nu sunt rănit. Soarta! Dacă am ieşit cu bine din iadul cu 1.000 de morţi din Zwiahel, atunci lucrurile vor merge bine şi în viitor.

3 august: E aniversarea nunţii noastre, draga mea Rosel! Îţi mai aduci aminte: într-o seară, stăteam afară, în grădina din Hausen. Era tot într-o zi de 3 august, iar neghiobul tău de soţ uitase complet de aniversarea noastră. Mi-am dat seama cât de

mult te-a supărat greşeala mea.

Şi iată că s-a făcut din nou 3 august; o zi de luptă continuă şi de pierderi de vieţi omeneşti. Cu toate acestea, îmi amintesc de aniversarea căsătoriei noastre. Îi mulţumesc destinului că a permis ca drumurile noastre să se încrucişeze, iar tu să devii soţia mea şi mama iubitei noastre Erika.

Te rog, Doamne, lasă-mă să ajung acasă în siguranţă, ca să-mi pot răscumpăra greşeala şi să mai am timp să recuperez totul!

În pofida rezistenţei sălbatice, reuşim să străpungem liniile inamice în timpul serii. Facem progrese.

4 august: Suntem acum la 15 km de Kiev. Linia Weta se află în faţa noastră şi e fortificată cu toate accesoriile de rigoare. Trei atacuri bine organizate sunt respinse de ruşi. Într-adevăr, nu aşa se procedează!

Se pare că există anumite probleme la cartierul general, deoarece lucrurile nu se desfăşoară conform planului. Se fac schimbări în structura de comandă şi câţiva generali sunt înlocuiţi. Numărul victimelor îl întrece pe cel al succeselor. Nu-mi place deloc porcăria asta.

5 august: Săpăm tranşee. Toată ziua se aude focul artileriei grele. La adăpostul nopţii ne apropiem de linia buncărelor. Slavă Domnului că totul merge bine, iar inamicul nu ne acordă prea

mare atenţie.

Pe la miezul nopţii, ocupăm, fără prea multă luptă, o poziţie în pădurea Glewacha. Până în zori, totul trebuie îngropat în pământ. Tunurile din buncăre şi lunetiştii caucazieni rad tot ce mişcă în lumina zilei.

6 august: Focul greu începe, aşa cum era de aşteptat, în jurul orei 5. Stau în poziţia B [*beobachter*, sau observator] şi pot vedea ca nimeni altul iminentul nostru destin. Şanţul [o tranşee scurtă săpată din tranşeea frontală] se află la marginea pădurii. De acolo, terenul coboară într-o pantă lină spre râul Weta. Pare că blestematul ăsta de râu o să înghită o mulţime de sânge (poate şi pe al meu). În spatele râului se află o enormă tranşee antitanc plină cu sârmă ghimpată.

Buncăre bine camuflate mărginesc tranşeele. Focul vine dinspre ele. Moartea se rostogoleşte spre noi. Un zid de foc zdrobitor se târăşte încet, foarte încet spre vârful dealului. Aceşti *schweine* trag cu o precizie care nu poate fi deprinsă decât printr-un antrenament intensiv. La jumătatea povârnişului, zidul de foc ajunge la o gospodărie acoperită de copaci. Se aud pârâituri şi trosnete atunci când crengile, bârnele de lemn şi cărămizile se învârtejesc prin aer. Zidul de foc puturos trece mai departe.

Nu te pierde cu firea tocmai acum, Hannes! Cred că

moartea poate sosi în orice clipă. Toată lumea a fost avertizată. Ne înfigem degetele în ţărână. Din cauza fricii, frunţile ne sunt acoperite de sudoare. Doamne, măcar dacă ne-am fi putut apăra! Apoi se dezlănţuie iadul. Urmează un urlet, un muget imens, bubuituri, trosnete şi zbârnâitul miilor de schije.

Fumul scârbos ne inundă tranşeele. Să fi durat câteva secunde sau minute? Nu-mi dau seama. Îmi scot precaut nasul din ţărână şi văd că zidul de foc a trecut mai departe. Câteva minute sunt surd. Simt ceva umed pe faţă – sânge! Slavă Domnului că nu e decât o zgârietură! Amplasamentul nostru a căzut pradă haosului. Trunchiurile de copaci folosite pentru acoperire au fost făcute fărâme. Porţiuni întregi din tranşee au fost umplute la loc cu pământ. O poziţie a primit o lovitură directă. Doi camarazi au fost ucişi şi trei răniţi. În ansamblu, suntem norocoşi; ar fi putut fi mai rău.

În după-amiaza asta, artileria este adusă în poziţie în pădurea din spatele nostru. Sunt multe tunuri în plus faţă de calibrele mamut, probabil mortiere care vor fi utilizate aici pentru prima dată. Noile tunuri sunt ascunse vederii soldaţilor. Se lasă noaptea şi din când în când este tras câte un obuz spre poziţiile inamice. S-ar putea numi foc de probă. Drăguţ din partea barbarilor că ne fac cunoscută prezenţa lor.

Primim ordin să atacăm mâine în jurul orei 23. Doamne, o

sa fie dur de tot. Şi, ca să fiu sincer, m-am cam săturat.

7 august: Ofiţerii stau în picioare lângă tunurile cu ţeavă lungă, obuziere, mortiere şi aruncătoare de grenade. Pun presiune pe servanţi uitându-se fix la ceasurile de la mână. Acul orar se deplasează în cercuri... Minutul final tocmai a început; pare să nu aibă sfârşit! Sute de ţevi îşi scuipă încărcăturile mortale spre cer. Obuzierele, mortierele şi tunurile cu ţevi de calibru mare îşi încep treaba. Bubuiturile şi vuietul însoţesc moartea care ţâşneşte spre şanţuri, buncăre, poziţiile tunurilor, cuiburile mitralierelor şi tranşee. Artileria noastră loveşte fortificaţiile de pe Weta timp de 30 de minute.

Trecem la atac exact la ora 5:10. La fel ca de atâtea ori până atunci, acţionăm mână în mână cu *Sturmpionieren* şi cu *Flammenwerfer* [aruncătoare de flăcări]. Contrar aşteptărilor noastre, totul a mers excelent. Întregul atac s-a desfăşurat de parca am fi fost pe terenul de antrenament din Ohrdruf. Într-o oră, suntem la adăpost în tranşeele antitanc de pe malurile râului Weta, mai jos de buncărele care ard cu flăcări mistuitoare. Grenadele noastre zboară prin deschizăturile buncărelor. Explozibilii şi aruncătoarele de flăcări le vin de hac.

Surpriză! Trei buncăre au fost curăţate şi, după numai două ore, s-a deschis o breşă. Cum ar suna asta? Dragii mei domni, am făcut pe noi de frică în timpul acestei scene drăguţe din

Wochenschau [jurnal de ştiri german]. Doar câţiva şi-au aruncat armele în aer, s-au întors la 180 de grade – o mişcare atât de incomodă – şi au căzut ţepeni pe malurile râului Weta. Apropo – am atacat buncărele îmbrăcaţi ca Adam [goi]. Mă întreb dacă târfele astea de ofiţeri roşii au avut decenţa să-şi acopere ochii cu palmele! Oricum, a fost ceva necesar din cauza mâlului din râu. Cum obişnuia să zică sergentul: „Îmi dau seama de caracterul soldatului după starea uniformei lui." Da, dragă Fips, vino şi spune-ne despre „stările" tale. Poate reuşeşti să aduci hainele bravilor soldaţi de pe celălalt mal al râului. După cum vezi, ţi-am onorat dorinţa şi ne-am cruţat uniformele. Ne e dor de discursurile tale sordide.

Ne rostogolim unul după altul peste poziţiile ruseşti. Până după-amiază, dealul din partea cealaltă a râului cade în mâinile noastre. Doar satul Pocitovaia şi podul sunt ocupate încă de inamic. S-a planificat să preluăm controlul asupra podului printr-o acţiune rapidă, deoarece este vital pentru unităţile noastre motorizate. De data asta, e treaba altcuiva să facă acest demers riscant. Noi vom asigura focul de acoperire. Băieţii aceştia pătrund în forţă. Până la căderea nopţii, podul şi satul sunt curăţate de inamici. Noi răspundem de paza podului după miezul nopţii. Nu e deloc o operaţiune lipsită de pericole, ruşii trag bine ţintit asupra podului şi satului. În cele din urmă, după

câteva ore suntem degrevaţi de sarcină şi ocupăm poziţii pentru a apăra ieşirea dinspre nord.

Pocitovaia e în flăcări. Auzim trosnetele focurilor. Vacile mugesc în depărtare. Probabil că sunt prizoniere în vreun grajd şi ard de vii. Vântul împinge spre noi nori de fum. O dâră de fum pluteşte pe deasupra întregului sat. Focul împrăştie luciri roşietice; arşiţa ne taie respiraţia. Toate casele sunt incendiate. Explozia muniţiei lăsate în urmă de ruşi poate fi auzită printre sfârâituri şi pocnete. Ne căţărăm pe dărâmăturile fierbinţi. Zidul unei case se prăbuşeşte în apropiere. Soldaţii răniţi sunt transportaţi peste noi. Focurile luminează un steag al Crucii Roşii. Zumzetul unui avion trece pe deasupra capetelor noastre.

Rosel şi Hans în Pădurea Neagră.

Hans şi Rosel împreună cu alţi soldaţi germani, în Pădurea Neagră.

(Fotografii reproduse prin bunăvoinţa Christinei Alexander şi a lui Mason Kunze)

8 august: Plouă. Tranşeele săpate atât de rapid sunt pline de apă. Oamenii zac ca nişte saci în găurile lor mizerabile. Uniformele sunt îmbibate cu o apă de un galben murdar. Tremurăm de frig şi de frică în „căzile" sau în „coşciugele noastre de apă". Se trag salve la rând înspre partea cealaltă. În jurul nostru au loc explozii. Seamănă cu arbuştii tuia din jurul gării centrale din Frankfurt – „arborele vieţii"!

Ce ironie... moartea se preumblă printre liniile noastre!

Doisprezece morţi într-o jumătate de oră. Fir-ar să fie! Măcar dacă s-ar opri ploaia. Nu mai suport să mă uit la supa roşie din gropile soldaţilor noştri căzuţi. Nu-mi plac roşiile, dar supa de roşii da.

Dezgustător. Îţi vine să-ţi verşi maţele! Aceiaşi camarazi care au atacat ieri buncărele de pe Weta, dând dovadă de vitejie, zac acum sfârtecaţi în gropile lor. Când un camarad primeşte acea lovitură finală care-i sfâşie burta, n-ar trebui să ne mai uităm la el. Indiferent ce se întâmplă după aceea, oare acel lucru nu-i aparţine şi lui şi eforturilor sale eroice? E urât, de-a dreptul îngrozitor. Sunt obosit, sătul de tot ce mă-nconjoară.

În dimineaţa asta, regimentul a atacat la nord de şoseaua pavată cu bolovani. Aceşti băieţi viteji au înaintat mult, deşi cu pierderi mari. Au ocupat Gatnoe şi sunt aproape de Juliani, la porţile Kievului. Păcat că ne-au lăsat aici. Ruşii şi-au ajustat excelent focul, ţintind atât poziţiile noastre, cât şi drumul.

La amiază e relativ linişte. Au încetat să ne mai sâcâie cu armele lor blestemate de calibre mici. Probabil că au rămas fără muniţie. Totuşi, trei proiectile uriaşe sosesc regulat, la intervale de cinci minute. Judecând după dimensiunea craterelor, probabil că sunt trase de tunurile de pe calea ferată, care au demolat acest drum fragil.

Dispoziţia noastră este mult mai bună. Ploaia a stat şi chiar

s-a ivit soarele, care face ca totul să arate mai bine. Măcar putem ieşi din găurile noastre. Cineva face o glumă şi râdem. Viaţa merge înainte!

Au fost anunţate tancuri ruseşti. Mă aşez în poziţia B sub un acoperiş ars, ghemuit şi cu o lunetă-foarfece în mână. Timp de cinci minute, uit de toate, de focul artileriei şi de pericol. Ce minute!

Bătălia pentru Kiev a atins apogeul. O câmpie se întinde până la periferiile oraşului. Peisajul cuprinde doar câteva pâlcuri de copaci şi mai multe coline joase. Turnurile radio se văd clar în spatele pădurii. La stânga se află suburbiile Juliani şi Mikoiska, precum şi marele oraş cu 850.000 de locuitori, bisericile sale frumoase şi citadela de dincolo de dârele de fum care se văd la orizont.

Acolo se dă bătălia. Văd foc de artilerie rusească în jurul fiecărei pădurici din câmpie. Un nor de şrapnele incandescente pluteşte deasupra unei crăpături în pământ, ca un cocoloş de vată. *Waffentruppen* atacă buncărul de acolo. Spectacolul se încheie atunci când apare focul unui aruncător de flăcări. E straniu să stai tocmai aici, atât de departe de lupta corp la corp – atât de departe, şi totuşi atât de aproape prin intermediul lunetei. E ciudat să vezi lupta pe viaţă şi pe moarte a camarazilor fără ca viaţa ta să fie pusă în pericol.

Luneta-foarfece este un instrument minunat! O mică răsucire a butonului şi o altă scenă individuală devine clară. Câinii roşii atacă poziţia unei mortiere. Prieten şi duşman se măcelăresc unul pe celălalt. Pot vedea liniile infanteriei de lângă Gatnoe. Se instalează o mitralieră pe drumul care iese din sat. Zidul de foc înaintează de-a lungul drumului pietruit. Nori cenuşii plutesc peste pădurea Terempki. În aer se aude huruitul avioanelor de luptă.

Totalitatea scenelor de luptă observate, cu imaginile lor răscolitoare, merită pe bună dreptate numele de „bătălie”... cai tropăind; motoare duduind, curieri pe motociclete acoperite de noroi, torţe arzând, care au fost odată case, lătratul furios al mitralierelor, răniţii care-şi întorc ochii spre cer, reculul gurilor încinse ale tunurilor, fântânile întunecate de pământ şi fum, şuieratul şrapnelelor, bâzâitul obuzelor... Ţipete, mugete, pocnituri, gemete, şuierături, explozii – este 8 august – a doua zi a bătăliei pentru Kiev!

9 august: Dimineaţa începe cu un atac masiv al bombardierelor ruseşti. N-am mai văzut aşa ceva până acum. Din când în când, 40-50 de avioane se adună pe cer. Mă gândesc automat la desenele futuriste din *Războiul Viitorului* [der Krieg der Zukunft], o revistă pe care am citit-o cu ani în urmă. „Dominik şi bătălia pentru Kiev” – ai putea să râzi dacă situaţia n-ar fi atât

de gravă. [Feldmareşalul sovietic] Budionîi a dat drumul rândunelelor pentru spectacolul aviatic al Kievului. Zumzetul şi bâzâitul sunt atât de puternice, încât nu-ţi mai poţi auzi propriile gânduri. Avioanele Rata, nişte biplane agile, şi bombardierele Martin atacă poziţiile germane cu bombe şi cu tunurile de la bord. Pentru prima dată, aruncă obuze şi lansează bombe care ating pământul înainte ca avionul să se afle deasupra acelui loc. *Scheisse*, camarazi! Trebuie să regândim întreaga strategie de acoperire. Trebuie să învăţăm.

Primim ordin să atacăm în jurul orei 10. Nu miroase a bine! Aparent, divizia s-a împotmolit după ce ieri a făcut progrese importante. Mugetul artileriei e asurzitor; trei grupuri primesc ordin să-şi croiască drum prin câmpul minat pentru a lua legătura cu linia frontului excesiv de extinsă. Sarcina grupului meu este de a ajunge la moşia Terempki până la ora 11:30. Comandantul şi adjunctul său, care au sosit de la Gatnoe, au ocupat deja în cursul dimineţii o poziţie în interiorul moşiei. Nu e nevoie de o prelegere pentru a şti că trecerea prin câmpul minat nu va fi uşoară. Trei perdele de foc de artilerie sunt lansate asupra câmpului pe care trebuie să-l traversăm – ca să nu mai vorbim despre şrapnele, mine şi bombardiere. Nu e timp de stat la discuţii; punem mâna pe echipament şi pe arme fără să rostim un cuvânt.

O clipă mai târziu, începem misiunea mergând într-un singur şir. Fără paravanul de nori, soarele arde. Aerul înăbuşitor ne scoate din minţi. Ducem cu noi două unităţi TO [comunicaţii], conform ordinului, care vor face parte dintr-un post de observaţie de lângă linia frontului. Bieţii oameni cară în spate nişte lăzi extrem de grele. Micul Arthur se prăbuşeşte după câteva sute de metri. Doamne – cum vom duce la îndeplinire misiunea asta? Am ajuns la prima perdea a artileriei, dar încă n-am trecut de ea. Să nu ne dăm bătuţi tocmai acum! Unul dintre camarazii noştri ridică lada în spinare şi ne continuăm drumul, trecând pe lângă hoiturile puturoase de cai şi de soldaţi. Multe cadavre sfârtecate zac în drumul nostru. Au chipuri negre şi umflate.

Ne îndepărtăm acum de drumul pietruit. Până aici totul a mers bine. Patru avioane inamice apar brusc, zburând atât de aproape de pământ încât putem simţi suflul elicelor. Aceşti *schweine* urmăresc aproximativ cinci minute. De ce ne aruncăm în noroi? Zboară atât de jos doar pentru a număra oamenii. Focul lor sporadic nu ne face niciun rău. Grupul nostru pare prea mic pentru a merita un atac real. Se întorc şi-şi aruncă bombele mai departe, de-a lungul drumului pietruit.

La hambar (dacă întrebi orice luptător din Kiev unde e hambarul din Gatnoe, el se va depărta în tăcere cu amintirea

zidurilor de cărămidă distruse şi acoperite cu trupuri schilodite şi însângerate) – acest loc îngrozitor –, luăm o pauză pentru că este singura sursă de umbră de pe tot cuprinsul câmpului. Fumăm rapid o ţigară. Se spune că linişteşte nervii; dar asupra noastră nu are niciun efect. Se vede bine calea prin câmpul infestat de mine, dincolo de pădurea făcută fărâme, până la destinaţie, ruinele din Terempki. Cele trei perdele ucigaşe ale artileriei inamice sunt extrem de intimidante. Brusc, nu-mi mai place gustul ţigării. *Scheisse*. Totul nu e decât o grămadă de *scheisse*. Micul Arthur e foarte surescitat. Tensiunea care a pus stăpânire pe el este atât de intensă, încât începe să spună bancuri. Se ştie că, în astfel de circumstanţe, indivizii tăcuţi şi timizi se transformă în bufoni plini de haz. Scoate din el nişte poezioare pe care altfel nu le-ar fi putut inventa sub nicio formă, chiar dacă ar fi stat pe gânduri o jumătate de oră. Dar ce contează, trebuie să mergem mai departe. Ordinele sunt ordine; sunt executate aşa cum sunt primite.

Grupul meu ajunge la moşia Terempki la ora 11:20. Nu prea se poate spune mare lucru despre modul în care am ajuns acolo! E un miracol! Cu norocul de partea noastră, am trecut peste sute de mine şi prin perdeaua de foc a artileriei, care ne-a oferit doar câteva mici mostre de şrapnele. Am ajuns şi suntem întregi, cu excepţia câtorva zgârieturi. Bieţilor *ToFu* [*Funker*:

operator radio] le-a luat mult mai mult. Spinările lor sunt însângerate din cauza lăzilor grele. De câte ori, de-a lungul acestor kilometri, nu ne-am aruncat la pământ ca să ne ferim? Cine crede că ne putem reveni rapid de pe urma ororilor marşului se înşală.

O nenorocire nu vine niciodată singură – unul după altul, obuzele se îndreaptă spre noi urlând şi zdrobesc ruinele jalnice ale moşiei Terempki. Dărâmăturile se învârtejesc prin aer.

Camarazii noştri au organizat buncăre în stilul tablei de şah. Tranşeea noastră este aproape de ultima casă, în mijlocul unei grădini de zarzavat cu vreo şase copaci ciopârţiţi. Trebuie să ne târâm pentru a ajunge la găurile noastre. De-abia ne strecurarăm în ele atunci când cerul s-a acoperit brusc de blestematele alea de biplane. Se apropie în formaţie de escadron din dreapta pădurii. Zboară jos, tot mai jos. Mitralierele duduie în ritmul motoarelor de avioane. Aceşti *schweine* se pricep foarte bine la aşa ceva! Îi văd pe piloţi întinzându-se peste fuzelaj ca să examineze solul şi să-şi arunce cumplitele grenade. Mi se pune un nod în stomac. Cafeaua pe care am băut-o dimineaţă nu s-a aşezat bine. Avioanele coboară şi mai mult, zboară peste poziţia noastră şi se întorc spre pădure. Stelele roşii de pe aripi sclipesc în lumina soarelui [...] să stau liniştit, foarte liniştit! Casca mi se pare tot mai grea. Oare de când n-am mai dormit? Îmi încrucişez

mâinile la ceafă şi mă întind pe spate cu ochii închişi. Pământul degajă o răcoare plăcută...

Fir-ar să fie. Am adormit de-a binelea cu tot vacarmul ăsta. Da, chiar am şi visat. Ne plimbam, tu şi cu mine, Rosel. Stăteam în vârful unei stânci asemănătoare cu locul nostru favorit din Falkenstein. Ne aflam deasupra unei câmpii cotropite de fum şi de foc. Tu te-ai sprijinit de mine şi ai început să plângi în tăcere. Câteodată, visele sunt ciudate. Prostii! Curajoasa mea Rosel nu plânge din cauza fumului şi a focului.

Focul artileriei inamice ne scormoneşte de ore întregi amplasamentul. Vântul împinge spre noi norii de fum înecăcios. Roşii trag cu tot ce au – proiectile mici, proiectile mari, obuze... Focul lor aterizează exact. Atât de exact, încât foile noastre de cort sunt împrăştiate peste tot. Din când în când, de sub ele se iţeşte o mână cu degete ţepene şi chircite sau o cizmă. Doamnelor, aceştia sunt bărbaţii şi fiii voştri, care zac ţepeni şi sfârtecaţi. Probabil că în momentul ăsta vă bucuraţi de o zi însorită, de gânguritul copiilor voştri sau de strălucirea din ochii lor. Habar n-aveţi că în curând veţi primi o scrisoare în urma căreia viaţa vi se va părea insuportabilă. Nu te gândi la asta! Doamne, ajută-mă! Nu te gândi la asta! Ştim că suferinţa soţiilor şi mamelor noastre este mai mare decât a noastră aici, sub această ploaie de şrapnele.

Focul artileriei încetează după-amiază. E de înţeles, chiar şi cel mai vajnic măcelar trebuie să ia o pauză de masă. Îmi pot imagina cum stau acolo, cu rânjete lipite pe feţele lor diavoleşti şi negre de funingine; îmi pot imagina cum plescăie în timp ce mănâncă. „Să ne întoarcem la treabă", spune tovarăşul comisar în timp ce labele lor murdare şi unsuroase se întind după obuze şi dezmiardă oţelul care-i va face fărâme pe blestemaţii de fascişti.

Numai să vedeţi voi, copoi nenorociţi. Curând va veni şi rândul vostru!

Folosim pauza în favoarea noastră. Uşi, garduri, scânduri şi bârne sunt târâte de prin împrejurimi şi cu ele ne acoperim tranşeele. Pereţii de pământ sunt consolidaţi. În jurul găurilor sunt adunate toate obiectele care pot opri schijele – găleţi, butoaie, scaune, bănci...

Încheiem lucrările de fortificare, iar văzduhul se umple brusc de mugetul obuzelor şi de exploziile lor. Terempki nu mai e decât un ocean de fum negru, unduitor. Ultimele cărămizi sunt aruncate în aer. Obuzele ruseşti grele lovesc încontinuu ruinele. Am numărat 243 de lovituri într-o jumătate de oră; 500 de schije de 243 de ori – asta înseamnă 121.500 de bucăţi de metal încinse care zboară pe deasupra solului şi pot sfârteca tot ce le iese în cale. Poate îmi spune şi mie cineva dacă există vreo palmă de loc pe o rază de 1.000 m care să nu fi fost străpunsă de schijele de

fier aducătoare de moarte.

E imposibil să descrii oroarea care străbate orele rămase până la căderea serii. Mă ghemuiesc în fundul gropii, pe jumătate înnebunit din cauza fricii şi a groazei. Nu are nimeni niciun strop de compasiune pentru noi, cele câteva grupuri jalnice de fiinţe umane aproape înnebunite, care rezistă în continuare, înfigându-şi dinţii în ţărână?

Pentru numele lui Dumnezeu, dacă trebuie să se întâmple, măcar să mor instantaneu! Gemetele şi ţipetele răniţilor de-abia se aud în mijlocul vuietului şi al exploziilor. Bieţii de voi! Cine credeţi că vă mai poate ajuta? Cel care-şi părăseşte adăpostul va fi străpuns de schije precum găleata aia veche de acolo.

În sfârşit, se întunecă şi se face linişte după câteva ore lungi şi îngrozitoare. Viaţa se întoarce şi în poziţiile noastre. Cazmalele zdrăngănesc, rachetele se înalţă spre cer, iar gemetele şi strigătele (ies la suprafaţă din tranşeele şi din găurile apropiate de linia frontului. Paramedicii aleargă de colo-colo cu tărgile. Grupuri de oameni stau laolaltă în găuri şi cioplesc cruci. Focurile se sting şi din când în când se aude un trosnet dinspre casele şi şoproanele arse. Fără încetare, câte un scâncet sau ţipăt taie întunericul ca o lamă de brici.

10 august: Focul de baraj începe brusc de dimineaţă. Dintr-un moment într-altul, văzduhul se umple de şuierături şi

urlete. Un pumn îmi apasă capul în pământ. Un baros loveşte solul mugind. Pământul se cutremură şi noroiul se umflă până când, în cele din urmă, explodează... Şase proiectile de calibru mare au căzut la 30 m de noi. Miroase a nămol şi a praf de puşcă. Dacă există un Dumnezeu în ceruri, îl implor să ne curme suferinţa. Să pună capăt acestei situaţii. Doar să-i pună capăt... Nu mai suport! Probabil că unul dintre noi a înnebunit. Sare afară din tranşee, îşi ridică braţele în aer şi râde. În final, se aruncă în sârma ghimpată şi se prăbuşeşte după ce este lovit în mod repetat de şrapnelele care însoţesc următoarea salvă de obuze. Sărmanul! Ce l-a apucat? Ştiu atâtea lucruri despre el: e însurat şi are patru copii; n-a mai avut o vacanţă de peste un an; acum a căpătat-o... totul e de domeniul trecutului!

Fir-ar să fie – nu mai pot continua în felul ăsta! Şi iată-mă făcând un gest nebunesc. Iau o sticlă în care se mai găseşte puţin şnaps, mă ridic pe marginea tranşeei şi beau o înghiţitură zdravănă. Nu mă grăbesc deloc atunci când astup flaconul, apoi îl arunc în tranşeea grupului vecin. Mai ataşez şi o notă în care scriu: „Sunt ticăloşi [*scheissekerle*] pe acolo? Vă rog să daţi mai departe." Sticla însoţită de notiţă face minuni. După zece minute, se întoarce în groapa mea. Cineva a adăugat pe foaie: „Aici nu sunt *scheissekerle*."

Dintr-odată, apare un grup numeros de avioane, urmat de

o minunată surpriză. Trei Messerschmitt se apropie rapid. Nu-mi pasă de şrapnele şi ridic capul să mă uit afară. Lupte aeriene [*luftkampf*] – teatru în aer liber! Ce-i asta? Cele trei avioane îşi schimbă direcţia! Să fie oare nişte fricoşi în avioanele de luptă germane [*deutsche Jäge kneifen*]?! *Roten hunde* [câinii roşii] triumfa. Coboară mult, mitralierele duduie, iar răniţii ţipă. Acest spectacol se repetă de zece ori în cursul dimineţii. Nu e deloc surprinzător că o parte dintre băieţii disperaţi care s-au pierdut cu firea pun mâna pe arme şi trag în laşii din avioanele Messerschmitt care se retrag.

Focul de artilerie se stinge pe la prânz, deşi Roşii continuă să tragă la întâmplare spre poziţiile noastre. Un transport de hrană îşi croieşte drum spre noi. Cel de-al doilea n-a reuşit să supravieţuiască – lovitură directă. Tipul devine un tablou colorat cu sânge, supă şi creieri. Poftă bună! Ia mâncarea cu tine, camarade. Mi-a dispărut apetitul.

Ce nemernici sunt indivizii ăştia! Încă există. Vin şi ne fac viaţa de pe front mizerabilă cu poveştile lor sângeroase. Suntem suficient de ocupaţi cu propriile noastre poveşti. Am vărsat o mulţime de sânge ieri şi azi, iar în momentul ăsta nu ne pasă de ce se întâmplă în spatele nostru.

Un teribil foc de artilerie începe din nou după-amiaza. Apoi se întâmplă un lucru oribil; o flacără sulfuroasă, o explozie

asurzitoare şi bârnele adăpostului nostru sunt făcute fărâme. Forţa aerului apasă pereţii tranşeei; suntem acoperiţi de bulgări de pământ. Sunt încă pe jumătate amorţit atunci când mă strecor printre bârnele fărâmiţate şi ies afară. Doar atunci pot vedea imaginea de ansamblu. Buncărul vecin, aflat la aproximativ trei metri de noi, a fost lovit în plin. Văd un crater mare, care se întinde până la buncărul nostru. Un fum puturos şi galben clocoteşte deasupra zonei.

Fir-ar să fie. Sunt morţi cu toţii? Mai important, a murit şi el – dragul nostru locotenent? Înnebunit, sar în crater. Bucăţi de uniformă şi membre se zăresc în ţărână. Încep să scurm în grabă pământul cu mâinile goale. Înhaţ capul lui Huebner, care a fost despărţit de restul trupului. În cele din urmă, îl găsesc pe „Cel mic" îngropat până la gât. Sosind într-o goană nebună, Rueffer sare în groapă; în câteva secunde îl eliberăm de sub valul de pământ. Dacă măcar ar înceta sa mar ţipe atât de groaznic, dragul nostru locotenent! Nu l-am mai auzit strigând aşa de tare. I-au mai rămas de trăit doar câteva minute. Partea inferioară a corpului şi picioarele sunt terciuite. În timp ce încercăm să-l scoatem din groapă, un obuz loveşte pământul chiar lângă noi. Plouă peste noi cu schije. Rueffer se prăbuşeşte, iar trupul locotenentului alunecă peste mine. Nu mai ţipă. O bucată de şrapnel de mărimea unui pumn l-a lovit în faţă. M-a protejat chiar

şi în moarte – pe cel mai bun camarad al său – cu propriul trup.

În mine totul e amorţit. O peliculă îmi acoperă ochii. Nu-mi mai pasă. Chiar dacă distrug şi ce-a mai rămas din micul nostru grup, măcar se termină. Pace, pacea eternă. Amintirile despre aceste ore de groază nu mă vor mai tortura.

Ordinul de retragere soseşte pe înserate. „Divizia se va retrage pe Linia Weta în timpul nopţii şi se va regrupa în formaţie defensivă." Un ordin, o sentinţă rece, care ne plesneşte ca şfichiul unui bici. Soldaţii de pe front înţeleg ce înseamnă să iei înapoi o bucăţică de pământ îmbibată de sângele camarazilor: a fost câştigată cu trudă, metru cu metru, cu preţul unui număr enorm de victime.

La adăpostul nopţii, grupul meu – mai sunt doar cinci oameni – parcurge pe pipăite drumul înapoi, traversând câmpul presărat cu cratere. Probabil că aşa s-a întâmplat şi la Verdun în 1918. Roşii continuă să tragă frenetic spre poziţiile noastre; totuşi, reuşim să ajungem până la miezul nopţii la drumul pietruit. Nimeni nu vorbeşte, nimeni nu fumează. Conform ordinelor diviziei, fumatul e interzis în prezenţa avioanelor. Discuţii! Toată lumea e ocupată cu propriile gânduri şi cu căratul echipamentului.

Ajungem în cele din urmă la Pocitovaia. Zona a fost puternic afectată de bombardamente. Unii dintre membrii

grupului sunt răniţi. Tocmai mă pregăteam să mă întind într-o groapă şi să dorm, când un camarad se apropie de mine:

— Ordin să te duci la comandant.

Alţi doi lideri de grup sunt şi ei acolo. Bătrânul ne salută şi ne întreabă:

— Cine se oferă voluntar să se întoarcă pe front să-i ducă dragului nostru locotenent Liebetran crucea?

Fac un pas înainte. Ceilalţi doi pleacă. Îmi vine să cred că au luat-o la fugă. Comandantul mă ia deoparte şi-mi spune ceva ce ştiu de multă vreme: probabil că Terempki este un fel de *no man's land*, asta în cazul în care nu a căzut deja în mâinile ruşilor. Refuz să iau pe cineva cu mine în această călătorie a morţii. Nu-mi pasă de şrapnele şi ridic capul să mă uit afară. Lupte aeriene [luftkampf] – teatru în aer liber! Ce-i asta? Cele trei avioane îşi schimbă direcţia! Să fie oare nişte fricoşi în avioanele de luptă germane [deutsche Jäge kneifen]?! Roten hunde [câinii roşii] triumfa. Coboară mult, mitralierele duduie, iar răniţii ţipă. Acest spectacol se repetă de zece ori în cursul dimineţii. Nu e deloc surprinzător că o parte dintre băieţii disperaţi care s-au pierdut cu firea pun mâna pe arme şi trag în laşii din avioanele Messerschmitt care se retrag.

Focul de artilerie se stinge pe la prânz, deşi Roşii continuă să tragă la întâmplare spre poziţiile noastre. Un transport de

hrană îşi croieşte drum spre noi. Cel de-al doilea n-a reuşit să supravieţuiască – lovitură directă. Tipul devine un tablou colorat cu sânge, supă şi creieri. Poftă bună! Ia mâncarea cu tine, camarade. Mi-a dispărut apetitul.

Ce nemernici sunt indivizii ăştia! Încă există. Vin şi ne fac viaţa de pe front mizerabilă cu poveştile lor sângeroase. Suntem suficient de ocupaţi cu propriile noastre poveşti. Am vărsat o mulţime de sânge ieri şi azi, iar în momentul ăsta nu ne pasă de ce se întâmplă în spatele nostru.

Un teribil foc de artilerie începe din nou după-amiaza. Apoi se întâmplă un lucru oribil; o flacără sulfuroasă, o explozie asurzitoare şi bârnele adăpostului nostru sunt făcute fărâme. Forţa aerului apasă pereţii tranşeei; suntem acoperiţi de bulgări de pământ. Sunt încă pe jumătate amorţit atunci când mă strecor printre bârnele fărâmiţate şi ies afară. Doar atunci pot vedea imaginea de ansamblu. Buncărul vecin, aflat la aproximativ trei metri de noi, a fost lovit în plin. Văd un crater mare, care se întinde până la buncărul nostru. Un fum puturos şi galben clocoteşte deasupra zonei.

Fir-ar să fie. Sunt morţi cu toţii? Mai important, a murit şi el – dragul nostru locotenent? Înnebunit, sar în crater. Bucăţi de uniformă şi membre se zăresc în ţărână. Încep să scurm în grabă pământul cu mâinile goale. Înhaţ capul lui Huebner, care a fost

despărţit de restul trupului. În cele din urmă, îl găsesc pe „Cel mic” îngropat până la gât. Sosind într-o goană nebună, Rueffer sare în groapă; în câteva secunde îl eliberăm de sub valul de pământ. Dacă măcar ar înceta sa mar ţipe atât de groaznic, dragul nostru locotenent! Nu l-am mai auzit strigând aşa de tare. I-au mai rămas de trăit doar câteva minute. Partea inferioară a corpului şi picioarele sunt terciuite. În timp ce încercăm să-l scoatem din groapă, un obuz loveşte pământul chiar lângă noi. Plouă peste noi cu schije. Rueffer se prăbuşeşte, iar trupul locotenentului alunecă peste mine. Nu mai ţipă. O bucată de şrapnel de mărimea unui pumn l-a lovit în faţă. M-a protejat chiar şi în moarte – pe cel mai bun camarad al său – cu propriul trup.

În mine totul e amorţit. O peliculă îmi acoperă ochii. Nu-mi mai pasă. Chiar dacă distrug şi ce-a mai rămas din micul nostru grup, măcar se termină. Pace, pacea eternă. Amintirile despre aceste ore de groază nu mă vor mai tortura.

Ordinul de retragere soseşte pe înserate. „Divizia se va retrage pe Linia Weta în timpul nopţii şi se va regrupa în formaţie defensivă.” Un ordin, o sentinţă rece, care ne plesneşte ca şfichiul unui bici. Soldaţii de pe front înţeleg ce înseamnă să iei înapoi o bucăţică de pământ îmbibată de sângele camarazilor: a fost câştigată cu trudă, metru cu metru, cu preţul unui număr enorm de victime.

La adăpostul nopţii, grupul meu – mai sunt doar cinci oameni – parcurge pe pipăite drumul înapoi, traversând câmpul presărat cu cratere. Probabil că aşa s-a întâmplat şi la Verdun în 1918. Roşii continuă să tragă frenetic spre poziţiile noastre; totuşi, reuşim să ajungem până la miezul nopţii la drumul pietruit. Nimeni nu vorbeşte, nimeni nu fumează. Conform ordinelor diviziei, fumatul e interzis în prezenţa avioanelor. Discuţii! Toată lumea e ocupată cu propriile gânduri şi cu căratul echipamentului.

Ajungem în cele din urmă la Pocitovaia. Zona a fost puternic afectată de bombardamente. Unii dintre membrii grupului sunt răniţi. Tocmai mă pregăteam să mă întind într-o groapă şi să dorm, când un camarad se apropie de mine:

— Ordin să te duci la comandant.

Alţi doi lideri de grup sunt şi ei acolo. Bătrânul ne salută şi ne întreabă:

— Cine se oferă voluntar să se întoarcă pe front să-i ducă dragului nostru locotenent Liebetran crucea?

Fac un pas înainte. Ceilalţi doi pleacă. Îmi vine să cred că au luat-o la fugă. Comandantul mă ia deoparte şi-mi spune ceva ce ştiu de multă vreme: probabil că Terempki este un fel de *no man's land*, asta în cazul în care nu a căzut deja în mâinile ruşilor. Refuz să iau pe cineva cu mine în această călătorie a morţii.

11 august: După ce crucea a fost isprăvită, mi-o atârn de umăr, îmi vâr pistolul sub curea şi o grenadă de mână în cizmă, apoi pornesc la drum. O iau direct peste câmpul minat. Fir-ar să fie, cel mai scurt drum este cel până la hambarul de pe câmp. Nu mai e nevoie să menţionez că ceilalţi soldaţi cred că au de-a face cu un dement, iar cei din posturile de observaţie sunt de părere că am înnebunit. Şi totuşi, în ultimele zile, mintea mea a devenit mai ascuţită. Intuiţia îmi spune că ruşii încă nu şi-au dat seama de ultima noastră schimbare de direcţie, încă îşi mai îndreaptă cu încăpăţânare focul spre poziţiile pe care le-am abandonat de mult. De data asta, nu mai există nicio perdea de foc între sat şi mine (ar trebui mai curând să spun grămada de ţărână unde s-au aflat odată casele).

Totul merge bine. Pe măsură ce mă apropii de sat, focul inamicului se răreşte, apoi încetează cu desăvârşire. Cât văd cu ochii nu zăresc pe nimeni. Tăcerea îmi macină nervii. Oare infanteria ruşilor începe să înainteze? La naiba – pentru prima dată, mi se face frică, sunt de-a dreptul speriat. Ultimul lucru de care am nevoie este „un mistreţ în izmene” [*wildsau in die hose scheibt*, adică să-ţi murdăreşti chiloţii]. Nu, n-am de gând să fac aşa ceva.

Cu mâinile tremurând, înfig crucea în pământ. Apoi îi aduc un ultim omagiu unicului meu camarad, locotenentul nostru, în

acest cel din urmă loc de odihnă, după care încep să plâng ca un copil. Ce-mi mai spui acum, micul meu locotenent? „Suspinele sunt pentru femei. Adună-te naibii, Hannes!”

Ultimele minute de reflecţie m-au revigorat. Nu, micuţule, n-o să mă vezi reacţionând ca un băieţel plângăcios, îmi pare rău. În ultimele zile s-au întâmplat cam prea multe lucruri. Pe urmă, o apuc pe drumul de întoarcere.

Incredibil, Terempki fără foc de artilerie. Nu credeam că e posibil aşa ceva! Se întunecă; mai am de parcurs încă vreo doi kilometri. Cine ştie dacă m-au văzut, ori e vorba doar de o simplă coincidenţă, dar, dintr-odată, cinci sau şase obuze aterizează aproape de mine. Mă arunc în ţărână şi îmi încleştez degetele în pământ. În stânga şi-n dreapta, în faţa şi în spatele meu, copacii se aprind şi ard din cauza impactului. Urletul şi trosnetele din aer sunt la fel ca ieri, dar ieri nu eram singur! Câteva obuze mici şuieră prin apropiere. Blestematele astea vin aproape fără niciun avertisment; sunt chiar aici – *ratsch-bumm* [termen argotic utilizat de soldaţi pentru tunul de câmp sovietic SiS-3]. Explodează şi în urma lor rămân mici cratere în pământ. Explodează şi aruncă în jur mii de schije care sfâşie totul în jur.

Apoi urmează o lovitură teribilă. Când încerc să mă ridic în picioare observ că nu sunt în stare. Piciorul drept nu mă ascultă. Scheisse, se vede o gaură mare în pantalonii mei, iar din ea curge

sânge. Mâinile îmi sunt şi ele însângerate. Simt o împunsătură ciudată pe faţă şi pe urmă sângele începe să picure. Probabil că nu e decât o zgârietură, dar piciorul, afurisitul ăsta de picior! Omule [*mensch*], nu poţi să zaci aici şi să cazi victimă blestemaţilor ăstora de Roşii! Trebuie să existe o cale! Şi există. Mă mişc şi durerea e îngrozitoare.

Cine să fie lângă hambar (ori unde era odată hambarul)? E dragul de Sepp, cu motocicleta lui cu ataş. În momentul ăsta îmi pierd cunoştinţa. Când încep să-mi revin, are pentru mine un singur cuvânt: *Rindviech*! [bou] Asta mă face să mă simt de-a dreptul fericit. Ştiu că a spus-o ca să-şi ascundă emoţiile; ce suflet credincios! Mă aşază în ataş şi face cale-ntoarsă. În cele din urmă, se opreşte în Pocitovaia. Printre înjurături şi râsete, îmi povesteşte că trupa noastră a plecat să se odihnească mai multe zile la Vasîlkiv. Sugerează că, prin urmare, o să mă pot reface în timp ce voi fi alături de trupă. Ce prost, de parcă ar fi nevoie sa vorbim despre asta! Apoi scotoceşte prin fundul ataşului şi scoate la iveală ultima lui sticlă de votcă. În dimineaţa asta se încinge o mică petrecere. Iar pe deasupra ne bucurăm că putem urmări cum invincibilele noastre Messerschmitt-uri doboară 24 de avioane inamice. „Scuzaţi-ne că am tras ieri asupra voastră.” Eh, şi după toate astea, Sepp mă face bou, şi eu ştiu că am devenit camarazi inseparabili. Simt o fericire de nedescris. Vreme de

câteva ore, sunt capabil să uit frica şi necazurile din ultimele zile.

12 august: Sosim în Barahtî şi suntem întâmpinaţi cu bucurie de camarazi. Comandantul îmi strânge mâna în tăcere, uitându-se în ochii mei vreme îndelungată. Faptul că nu spune nimic este cea mai potrivită exprimare a recunoştinţei faţă de mine. După aceea, sunt bandajat, lucru care, din păcate, nu poate fi dus la bun sfârşit fără să fie însoţit de durere.

Apoi soseşte momentul de care m-am temut toată ziua: medicul de pe front ordonă transferarea mea la un spital militar. Unul dintre băieţi îmi face cu ochiul şi zice: „Omule, fii fericit! O să simţi ceva din gustul de acasă...” Îi dau un pumn în faţă. Comandantul vede, se apropie şi întreabă ce se întâmplă. Îi cer permisiunea de a rămâne alături de camarazii mei. Se întoarce scurt să vorbească cu medicul, apoi spune:

— Nu-ţi pot refuza cererea. Rămâi aici!

Ce zi minunată!

Targa mea stă la umbra unor pomi din lunca acoperită de flori. Albinele bâzâie, iar fluturii se joacă prin aer. Sunt atât de fericit şi de recunoscător că pot rămâne alături de camarazii mei. Doar zumzetul şi bubuiturile de pe front, însoţite de durerea care a revenit în forţă, îmi mai amintesc de ultimele zile.

Grupul meu s-a împuţinat în mod dramatic. Va fi nevoie de toţi în următoarea campanie. Nu putem conta pe alţi soldaţi care

să ne înlocuiască. Oare nu era de datoria mea să rămân cu băieţii în astfel de circumstanţe? Cred că şi comandantul a înţeles asta.

13 august: În afară de durerea permanentă, mă simt bine. Vremea e splendidă şi pe urmă mai sunt şi scrisorile frumoase de la draga mea Rosel, această curajoasă soţie de soldat. Comandantul are grijă de mine ca un tată. Îmi dă ouă, unt proaspăt, smântână şi miere. Am folosit timpul mai mult ca să dorm, asta mă ajută să uit, şi avem atâtea de uitat.

14 august: Avioanele de luptă ale Roşilor ne-au făcut azi-noapte o vizită şi au aruncat cam o duzină de bombe. Asta nu mă deranjează prea mult după tot ce am trăit în ultimele zile. Tunetul de pe front se aude la fel de clar ca ieri. Aparent, ruşii au reuşit să consolideze un puternic cap de pod peste Nipru, Acolo, frontul este foarte îngust, oare pauza noastră s-a terminat? Ar fi cumplit şi ar însemna transferarea mea în spitalul de campanie. Un civil ne-a informat că un grup de bolşevici îmbrăcaţi în uniforme de soldaţi germani a intrat în sat să ceară trupe de întărire pentru Barahtî. Din această cauză au fost dublate gărzile de noapte. Trebuie să fim extrem de prevăzători în spatele frontului.

15 august: Întreaga divizie a ieşit să lupte. Bravele regimente mărşăluiesc pe stradă şi trec pe lângă noi. Flăcăi viteji, unde sunt toţi camarazii care mergeau umăr la umăr cu voi

ultima dată când aţi trecut pe stradă? Unul dintre ei se apropie de targa pe care mă aflu şi îmi strânge mâna. De ce nu? Amândoi am sângerat în focul continuu al artileriei de la porţile Kievului. Extenuat, se aşază lângă mine, bea din plosca mea, îmi mănâncă raţia şi trage zece fumuri din ultima mea ţigară. Apoi îmi spune ceva despre ultimele ore petrecute pe front înainte de a fi retraşi de acolo:

— Înainte să ne retragem, am plantat mine de câmp. Ruşii au aflat cumva şi i-au adunat pe bolnavi şi pe handicapaţii din azilurile de boli mintale. Infanteria i-a mânat spre câmpurile minate din faţa lor. Era o imagine sinistră: goi, aşa cum au fost luaţi din paturile lor. Au alergat înşiraţi spre poziţiile noastre. Mai multe sute au fost sfârtecaţi de bombe.

Numai ticăloşii ăştia se pot gândi la ceva atât de diabolic. Şi ei sunt adversarii noştri.

Numărul morţilor începe să se simtă printre noi. Regimentul 530 infanterie a fost aproape în totalitate anihilat şi va fi înlocuit de cei rămaşi din Regimentele 528 şi 529.

16 august: Durerea începe să dispară. Slavă Domnului că lucrurile merg spre bine!

17 august: Trei unităţi PaK asigură spre dimineaţă satul. Primim vestea că o mulţime de trupe şi de partizani au fost găsiţi în afara Kievului. Probabil că planificaseră să pătrundă prin linia

îngustă a frontului şi să atace trupele noastre din spate. Alte forţe speciale, paraşutiştii, au aterizat mult mai în spate. Satul este înconjurat acum de un inel defensiv.

18 august: Pentru prima dată, nu mai simt nicio durere şi mă ridic de pe targă ca să încerc să merg. Urmăresc interogarea partizanilor din luncă. O unitate de recunoaştere a arestat un grup pe care-l chestionează chiar acum. Trei fete cu vârste cuprinse între 18 şi 20 de ani şi un băiat de vreo 17 ani. Pretind că sunt muncitori la o fabrică textilă şi că au fost lăsaţi să plece pentru că nu e de lucru. Paşapoartele lor sunt prea noi, iar sumele de bani găsite asupra lor prea mari pentru nişte muncitori. Cedează după două ore de interogatoriu şi mărturisesc că sunt partizani. Misiunea au primit-o de la infamul maior Friedmann. Au de executat următorul ordin: să se alăture unui al doilea grup de partizani din apropiere de Vasîlkiv în noaptea de 19 august. Al doilea grup urma să aducă explozibili extrem de sensibili. Fetele trebuie să găsească sediul cartierului general de aici, din Barahtî şi din Vasîlkiv, care urmează să fie aruncate în aer pe 20 august.

Oho – suntem cu toţii surprinşi. Vom fi atacaţi. Mai aflăm ceva şi despre organizarea grupului lor. Acţionează în grupuri mixte, în majoritate studenţi, nu mai mulţi de cinci într-un grup. Sarcinile lor includ distrugerea depozitelor de combustibil şi de

muniţii, a podurilor şi drumurilor. De asemenea, lansează semnale aeriene [*fliegerzeichen*]. Omoară (adică măcelăresc, de vreme ce până şi fetele sunt antrenate în mânuirea cuţitului) oamenii staţionaţi în avanposturi şi curierii pe motociclete.

Pentru asigurarea succesului, a fost bine organizată o reţea întinsă de comunicaţii. Când apar trupele germane, soldaţii Roşilor competenţi, în majoritate comisari, rămân în urmă deghizaţi în gospodari obişnuiţi pentru a coordona munca unităţilor de partizani. Acum lucrează mână în mână cu aceste grupuri ale terorii. Haosul creat în spatele frontului ne va da bătăi de cap multă vreme de acum înainte.

Translatorul le întreabă pe fete cum de-au intrat în rândul partizanilor. Răspunsul lor m-a mişcat profund: ucigaşul de Friedmann le-a adunat într-o zi şi le-a dat să aleagă între a pleca spre liniile germane cu aceste ordine şi a fi martore la alinierea părinţilor şi fraţilor la zid şi împuşcarea lor. De asemenea, dacă nu se mai întorc, rudele lor vor fi ucise. Totuşi, comandantul decide că cei patru trebuie executaţi imediat. Văd cât de greu îi e să dea acest ordin. Dar aşa trebuie sa fie!

Cei patru sunt luaţi de acolo. Trei fete tinere şi fragede vor muri pentru aceste hiene însetate de sânge din Kiev. Un grup de soldaţi cu puşti se aliniază, iar fetele sunt legate la ochi. Nu înseamnă nimic pentru noi, care suntem obişnuiţi să luptăm cu

infernul şi cu moartea. Dar e vorba de trei fete de o mare frumuseţe, pentru care simţim compasiune. Cu toate acestea, soldaţilor li se ordonă să tragă cu gloanţe de fier în aceste trupuri tinere. Nu pot urmări aşa ceva. Mă retrag în cel mai îndepărtat colţ. În cele din urmă, parcă trecuse o eternitate, aud salva de împuşcături.

Războiul împotriva civililor nu este pentru noi, „*frontschweine*" [porci de linia întâi]. Toţi păstrăm tăcerea în restul după-amiezii.

19 august: Bombardierele ruseşti atacă. Avem morţi şi răniţi. Un grup de partizani este arestat şi împuşcat după un scurt interogatoriu.

20 august: Mi-e mult mai bine. Rănile mele s-au vindecat aproape complet. Era şi timpul, umblă zvonuri despre următoarea noastră misiune.

21 august: Ordinele au sosit. Înaintăm în poziţie în seara asta. Ce tot zic eu aici, noi? Mie mi s-a ordonat să rămân în spate. Trebuie el să-mi dea ordin? După un scurt du-te-vino, comandantul, înţelegându-l pe soldatul din linia întâi, e de acord să înaintez împreună cu băieţii.

„Doctore, băiatul ăsta moare de plictiseală aici! Locul lui e alături de oamenii de pe front!"

Ce bucurie. De ce să nu fie posibil? Poziţiile de pe front sunt

acum fortificate; atacul mobil s-a oprit cu mai multe săptămâni în urmă.

22 august: Ne-am întors pe front fără vreun foc inamic care să merite menţionat. Tranşeele sunt extraordinare. A fost construit un sistem de tranşee şi de şanţuri. Linia de tragere e perfectă. Poziţia noastră vizează podul şi satul Pocitovaia. Roşii îşi vor sparge capul dacă încearcă să pătrundă pe acolo.

Restul zilei e folosit pentru a adânci tranşeele şi pentru a repara baricadele din sârmă ghimpată. După lăsarea întunericului, câteva trupe mici minează câmpul. Obuzele îşi fac drum spre noi doar sporadic. În general, ratează ţinta şi explodează în smârcurile din Weta.

23 august: După ce ne-au făcut încălzirea cu foc de artilerie grea în primele ore ale dimineţii, ruşii încearcă să ne atace poziţia. Val după val se apropie şi se prăbuşesc sub gloanţele noastre. Mamă, Doamne, parcă suntem la poligon! E incredibil câte rezerve au băieţii ăştia! E nebunie curată să ataci o astfel de poziţie fortificată. Cu toate astea, noi mase de soldaţi continuă să sosească, în momentul acesta, sunt ghemuiţi în gropi în aceleaşi formaţii de linie în care au pornit. Obuzele noastre îi sfârtecă, iar mitralierele îi seceră. Apoi văd ceva ce pe mine, ca soldat, mă mişcă profund: de ore întregi, soldaţii inamici încearcă să se apropie de pod cu mare vitejie. Ruşii au montat mitraliere

grele în casele aflate la doar câteva sute de metri mai în spate pentru a le proteja de focul nostru. Din nou, vreo 18-20 de oameni sar în picioare şi aleargă spre pod doar pentru a fi făcuţi bucăţele.

Două PaK şi şase dintre mitralierele noastre trag asupra malului opus. E o nebunie să încerci să pătrunzi pe acolo. Grămezi de soldaţi căzuţi se adună în faţa podului. Doi ruşi, rămăşiţe ale ultimului val, aleargă înnebuniţi de groază înapoi, către case. La zece metri de acestea, propriile lor mitraliere duduie, ciopârţindu-i şi transformându-i în movile de came vie. Spectacolul se repetă de câteva ori înainte ca ruşii să poată trage înapoi întreaga linie. Cine să-i înţeleagă pe oamenii ăştia? Ştie cineva cum de e posibil să fie atât de mult sub papucul comisarilor, în loc să le vină de hac acestor hiene însetate de sânge? Un glonţ ar fi o prea mare risipă. Există cineva care poate înţelege lucrul ăsta?

24 august: Arşiţa este brutală şi ne loveşte în moalele capului. Acum, după tragerile la ţintă de ieri, avem ocazia să experimentăm şi cealaltă faţă a monedei. Câteva sute de oameni zac morţi în viroagă şi emană o duhoare atât de intensă, încât mulţi dintre noi încep să-şi verse maţele. Îmi aşez pe faţă o batistă udă şi asta mă mai liniştește. Am o durere de cap cumplită. Nu sunt deloc în apele mele.

27 august: Îmi amintesc puţine lucruri despre ultimele zile. O febră aprigă a pus stăpânire pe mine. M-am întors în Barahtî. Azi e prima zi în care nu am temperatură. A dispărut la fel de repede cum a început. Au rămas doar o mizerabilă stare de slăbiciune şi nişte genunchi moi. Totuşi, nu e chiar aşa de rău; avem aici unt, ouă şi lapte. Totul o să fie *haraşo* [bine, în rusă] în 24 de ore.

A trecut ceva vreme, dar azi primesc scrisori de la Rosel şi de la mama. Totul o să fie bine în curând, cu multă bucurie. Trebuie să fie aşa.

E nevoie urgent de toată lumea. Se dau lupte aprige şi eu trebuie să fiu alături de oameni.

În seara asta, postul de radio din Moscova difuzează „ora germană". Noi, Regimentul 299 infanterie, suntem din nou subiectul emisiunii. E uimitor cu câtă emfază vorbeşte individul. „Divizia 299 este o divizie de ucigaşi. (Rostogoleşte t-urile ca un expert.) S-a dat ordin să nu mai fie luaţi prizonieri. Ce onoare pentru divizia noastră ca domnii din Moscova să-i zică pe nume. Furia lor este măsura succesului nostru. Altfel, nu ar fi atât de furioşi. Potrivit aceluiaşi post de radio, am fi fost anihilaţi lângă Zwiahel. Totuşi, nu se ştie cum, dar le provocăm pierderi uriaşe. Nu contează, ştim la ce să ne aşteptăm!

28 august: Azi este ziua mea. Oare când mi-o voi putea

sărbători din nou în mijlocul celor dragi? După ploaia de ieri, cerul îşi arată din nou chipul însorit. Simt un dor nesfârşit după Rosel şi Erika şi după pacea micului meu apartament. Când voi mai putea dormi oare într-un pat adevărat şi nu într-o gaură umedă săpată în pământ? Când voi mai putea traversa oare strada fără să aud împuşcături, obuze care se apropie sau avioane? Visuri! Visuri! Când vor deveni oare realitate?

Ca o surpriză specială, lungul braţ al tunurilor feroviare ruseşti ajunge la Barahtî pentru prima dată. Proiectile uriaşe se înfig mugind în pământ. Ce urare minunată de ziua mea de naştere!

O treime din sat zace în ruine după două ore de foc continuu.

Ascult în seara asta mesajele de la radio: crainicul tocmai începuse să anunţe primul mesaj când cineva s-a pus pe strigat insulte antifasciste. Cuvintele crainicului german sunt respinse şi negate. Potrivit ţipetelor, postul de radio trebuie închis – în Kiev? Ce idei nebuneşti au indivizii ăştia!

În seara asta mă întorc pe front. Nu-mi pasă ce are de zis doctorul!

29 august: Sunt din nou alături de oamenii mei. Aici s-au schimbat puţine lucruri. Barierele din sârmă ghimpată au fost dublate în adâncime după ce ruşii au reuşit să ajungă la primele

tranşee şi să provoace haos cu grenadele lor de mână.

Între tranşee s-au format mai multe cratere. Patru cruci au fost confecţionate din lemn de mesteacăn şi deasupra lor au fost aşezate căştile. Una dintre ele are în ea o gaură largă. A căzut şi Schumacher.

Poziţia noastră nu mai este atinsă de focuri răzleţe. Ziduri de foc bine ţintit se rostogolesc zi după zi peste poziţia noastră.

30 august: Atacuri nocturne grele din partea ruşilor. Folosesc pentru prima dată afurisitele alea de aruncătoare de grenade. Nu mai e vorba doar de câteva răni superficiale. Primul zid de foc aruncă şrapnele în jurul capetelor noastre dimineaţa devreme. Doi morţi, şase răniţi. Moralul nostru a atins un nivel minim. Cineva a venit cu veşti din spate, se pare că o coloană cu întăriri formată din 1.000 de oameni mărşăluieşte spre noi. Nu ne place deloc. Sperasem ca, după căderea Kievului, să fim trimişi înapoi în Germania pentru regrupare. Potrivit zvonurilor, aşa se proceda de obicei înainte. *Scheisse*! Vin *bărbile de lapte* [*milchbarten*]!

Chiar şi eu am dat crezare zvonurilor! Acum îmi vine să-mi dau palme! Orice speranţă de a ieşi din acest cazan al vrăjitoarelor trebuie să mai aştepte. Îmi e din ce în ce mai greu să fiu optimist şi pozitiv în scrisorile pe care i le trimit lui Rosel, dar aşa trebuie să fiu; Ştiu cât de importante sunt scrisorile mele

pentru echilibrul ei sufletesc. Va fi fericită şi bucuroasă şi nu va şti nimic despre descurajarea noastră.

31 august: Nimic nou pe Weta! Foc de artilerie şi obuze, atacuri, explozii bubuitoare. Bâzâitul surd al bombelor, uralele diavolilor Roşii.

1 septembrie: [Comandantul Corpului XXIX Hans von] Obstfelder a primit Crucea de Cavaler. [A primit distincţia pe 27 iulie.]

2 septembrie: Aparent, manevre extinse se apropie de Kiev şi sunt similare celor de la Sedan, în vest. Din nou, servim pe post de cleşte în acţiunea de încercuire. Suntem chemaţi să mai vărsăm nişte sânge în timpul bătăliei de o săptămână din tranşee.

3 septembrie: Mereu aşteptăm, aşteptăm! Nu ni se permite să atacăm, dar trebuie să facem faţă presiunii crescânde din partea ruşilor.

4 septembrie: Artileria roşie ne loveşte de ore întregi poziţiile cu proiectile de toate calibrele. Sper să scăpăm. Întinşi în gropile noastre, aşteptăm ordinul de atac sau sfârşitul acestei suferinţe – o frumoasă lovitură directă. Scheisse, totul nu-i decât scheisse.

5 septembrie: Azi e din nou o zi mare pentru forţele aeriene sovietice şi vine oarecum ca o schimbare. Rândunelele lui Budionîi sosesc în stoluri de la Kiev. Din politeţe, ne prezintă mai

întâi cărţile de vizită sub forma câtorva mii de pamflete. În cele din urmă, zeci de tobe de tinichea late şi lungi cad din cer.

Primul meu gând este „Bombe incendiare! ”. Însă, de vreme ce au aruncat bombele chiar deasupra capetelor noastre, nu e vorba de o ameninţare imediată. Ne uităm curioşi peste împrejmuiri şi de-a lungul văii, unde se prăbuşesc chestiile astea afurisite. Ciudat, dar nu urmează explozii. Tobele de tinichea doar au plesnit. Sute de încărcături zboară prin aer; seamănă cu nişte cutii mici de tablă. După aproximativ zece minute, valea e în flăcări. Flăcările galben-violete sunt peste tot. Un observator din poziţia B vine până la noi la scurt timp după aceea. Grupul său a fost martor, de la mică distanţă, la întregul spectacol, Cilindrii lungi de 6-8 m erau umpluţi cu nişte cutiuţe. După explozia cilindrilor, cutiile dinăuntru au zburat afară ca un vârtej şi s-au deschis. Câteva minute mai târziu, flăcările au cuprins totul. Bombe eu fosfor – un alt truc diabolic!

În ciuda acestui fapt, ar trebui să le fim recunoscători diavolilor Roşii. Au transformat valea şi grămezile de cadavre într-un crematoriu. Mâine, duhoarea de putreziciune nu ne va mai întoarce stomacul pe dos. Ce s-ar fi întâmplat dacă rândunelele lui Budionîi ar fi ţintit mai bine? „Coaste în stil Kassel” [Kassel, un oraş din Germania], bine afumate, cum a remarcat cineva.

6 septembrie: Schimbarea gărzii la poziţia B la ora 3:00. Şase oameni intră în postul solitar. În pofida aşteptărilor noastre, e linişte. Cel puţin ce înţelegem noi prin linişte: obuze sporadice şi duduitul unei singure mitraliere. O ceaţă umedă atârnă deasupra poziţiilor noastre şi e un frig abisal. Măcar ne asigura o bună acoperire, inamicul nu ne poate vedea prin baricadele de sârmă ghimpată pentru că ne târâm atent şi încet pe câmpul minat. Treizeci de minute mai târziu, ajungem la următoarele tranşee ale poziţiei B. Ceaţa pluteşte în valuri groase peste vale. Inamicul ar putea încerca să străpungă linia frontului la adăpostul ei. Noi suntem ochii diviziei, prin urmare vedem primii valurile de luptători inamici care se apropie după o jumătate de oră.

Focul protector ai artileriei noastre aterizează la ţintă şi elimină primele două valuri, dar şi mai multe trupe se încleştează de sectorul nostru de front. Dacă lucrurile continuă tot aşa, va trebui să ne retragem la poziţia iniţială. Nimeni nu spune asta cu voce tare; soldaţii germani nu se retrag aşa de repede. Postul nostru de observaţie este rapid convertit într-o poziţie de apărare. Prelata de camuflaj este îndepărtată şi se sapă o treaptă în zid pentru a instala mitraliera. Grenadele de mână sunt aliniate, gata de a fi folosite. Baioneta e ataşată la puşcă pentru o eventuală luptă corp la corp.

Roşii au reuşit să străpungă partea dreaptă a poziţiei noastre. Câţiva sunt sfârtecaţi de mine, dar diavolilor Roşii nu le pasă de câteva sute de morţi. Bolşevicii au înţeles importanţa poziţiei noastre defensive şi aduc tot mai multe trupe de întărire. Masele lor de soldaţi atacă încontinuu. Artileria lor trage fără întrerupere şi de la mare distanţă, direct în tranşeele noastre.

Ceaţa s-a dus de mult. Soarele arde şi ne scoate din minţi. Lupte corp la corp teribile au izbucnit în mai multe sectoare din jurul nostru. Nu este nevoie să ceri acţiuni individuale eroice. Aici toţi sunt eroi; toţi îşi fac datoria în măsura posibilităţilor.

În cele din urmă, bolşevicii sunt împinşi înapoi şi se retrag în jurul prânzului. Artileria rusă se răzbună cu furie. Zidul de obuze inamice se află cam la 100 m în spatele nostru, în direcţia orei 17, şi înaintează încet spre noi. Exploziile se apropie tot mai mult. Mai că ne-au ajuns. Sunete puternice, ca de orgă, coboară deasupra capetelor noastre, de trei ori, de patru ori... Brusc, ne aruncăm pe fundul tranşeei. Urmează un trosnet de parcă lumea însăşi explodează. Ţărâna ne zboară pe lângă urechi şi ne cade pe căşti.

O bucată de obuz de mărimea unui pumn se înfige în pământ la cel mult un metru de mine. Ce noroc! De noroc ai nevoie în război! Pierderile de vieţi omeneşti par mici în comparaţie cu succesele. Grămezi de soldaţi ruşi morţi zac în faţa

sectorului nostru şi în majoritatea tranşeelor următoare. Cel mai rău e o să ni se aplece mâine din cauza duhorii emanate de cadavre. Ne vom învârti din nou de colo-colo ca nişte infirmiere, cu batistele pe faţă. Dar apare o schimbare neaşteptată în cursul evenimentelor: ni se transmite că vom fi înlocuiţi diseară. Nimeni nu ştie ce înseamnă un astfel de mesaj pentru emoţiile unui soldat de pe front. Probabil că unii chiar au plâns... e o chestiune nervoasă.

Mesagerul, purtătorul veştilor bune, este sărbătorit ca un semizeu. Primeşte ultimele noastre ţigări şi picături de alcool. Schimbul se face la miezul nopţii fără niciun incident major. Ajungem la trupele de aprovizionare din Barahtî în primele ore ale dimineţii. Acum e vorba de somn, somn, cât mai mult somn.

7 septembrie: Arşiţa este insuportabilă. Aerul umed şi fierbinte face ca fiecare mişcare să fie chinuitoare. Muştele, mii de muşte grase, ne transformă viaţa într-un iad. Zi şi noapte, sunt peste tot. În grupuri mari, aterizează pe tot ce e comestibil. Îmi pierd pofta de mâncare ori de câte ori mă gândesc de unde au plecat muştele astea... de pe grămezile de carne moartă şi din latrine. O parte a consecinţelor grave ale acestei situaţii constă în boli gastrointestinale.

Nici nu poate fi vorba de odihnă sau de somn. Pentru că mişcarea de partizani s-a intensificat în spatele frontului, făcând

zona nesigură, sunt introduse temutele patrule de supraveghere, care trebuie să se întoarcă cu partizanii şi dezertorii prinşi în apropierea frontului. De data asta nu e vorba de fete tinere şi fragede, ci de bolşevici fanatici. Se uită la noi cu priviri goale şi zâmbesc. Percheziţia corporală descoperă multe lucruri interesante: hărţi ruseşti, mii de ruble şi paşapoarte nou-nouţe. Pentru că suntem deja încordaţi şi nervoşi din cauza arşiţei cumplite, zâmbetele lor prosteşti ne scot din minţi.

Interogatoriile sunt cât se poate de furtunoase şi de „eficiente" [în original, *schlagkraeftig* reprezintă un joc de cuvinte. *Schlag* înseamnă încălzire, iar *schlagkraeftig* înseamnă eficient, convingător sau de efect]. Spre capul unui partizan e îndreptat un pistol şi tocmai spune zâmbind „*haraşo*". După asta, e lăsat în seama translatorului, care-l bate măr. Băiatul geme acum doborât la pământ şi mărturiseşte totul: enumeră ordinele şi oamenii care le-au dat. Aflăm de aici că poţi ameninţa un rus cu moartea; pune-i o frânghie în jurul gâtului şi o să-ţi râdă pur şi simplu în faţă. Dacă-l baţi însă, vei putea vedea frica din ochii lui, iar el îţi va spune tot ce vrei să ştii.

8 septembrie: A început să plouă uşor în timpul nopţii, iar acum toarnă cu găleata. Pământul se transformă în câteva ore într-o mocirlă neagră. Drumurile şi uliţele de ieri au devenit azi pâraie de noroi. Apa noroioasă se scurge prin vâlcele şi ajunge în

vale. În câteva ore, fundul văii se transformă într-un lac. Nu se poate merge nicăieri cu vehiculele, nici măcar un kilometru. Cizmele noastre sunt ca nişte filtre, deşi, din păcate, sensul e greşit – noroiul pătrunde în ele, apa iese afară şi pământul rămâne înăuntru.

Mă gândesc la bravii camarazi din tranşee şi din gropile de pe front. Bieţii *schweine*! Pe vremea asta, nu vor avea nimic uscat pe corp. Gropile se vor umple pe jumătate cu apă murdară. Cu toate astea, artileria latră şi azi. Fir-ar să fie, oare când o să se termine odată acest teribil război de tranşee!

9 septembrie: Ploaie, tot mai multă ploaie. Sper că n-o s-o ţină aşa în următoarele 14 zile; altfel, atacul asupra Kievului se duce de râpa.

10 septembrie: Aceeaşi supă searbădă. Mâine ne ducem din nou pe front. Şi în mine totul e searbăd şi inert. Ultimele zile nu ne-au adus odihna pe care o meritam. Suntem şi mai obosiţi, şi mai epuizaţi decât înainte, iar acum ni se ordonă să ne întoarcem pe front, în gropile alea îngrozitoare şi pline de noroi, pe vremea asta mizerabilă.

Primim ultimul ordin la prânz. Avem în faţă o sarcină dificilă: sprijinirea infanteriei din Zaporijjea[2]. Ni se cere să ne ducem în cel mai groaznic dintre toate sectoarele. Partea asta de

front a înghiţit mai mult sânge decât sectorul Pocitovaia. Este unul dintre cele mai complexe sectoare de pe întreg frontul de vest al Kievului. Zona este acoperită cu păduri dese, mlaştini întinse, şi este foarte greu de supravegheat, iar asta le permite ruşilor să încerce tot felul de trucuri murdare. Vom vedea. Nu sunt deloc încântat de toată situaţia asta. Măcar azi avem o bucurie – s-a oprit ploaia. Slavă Domnului!

11 septembrie: Soarele fierbinte şi strălucitor stă neclintit pe cer. E de mirare cât de repede se usucă drumurile şi potecile.

Oare de unde vine toată supa asta de noroi? Cu toate acestea, vehiculele grele se mai împotmolesc o dată sau de două ori. Sunt îngropate în mâl până la şasiu. Ura! Sunt scoase afară eu efort mare şi multă sudoare.

Drumul spre Zaporijjea ne arată cât de importante sunt sarcinile de la marginea frontului. Nimeni, dar absolut nimeni nu luptă pe o rază de aproximativ 20 km în spatele unităţilor. E de necrezut faptul că această linie groasă se întinde pe mii de kilometri, ţine piept presiunii şi îşi face drum spre est. E altfel decât în Franţa. Acolo, unităţile militare erau organizate pe cinci kilometri în adâncime. Veneau mai întâi unităţile de luptă, apoi regimentele pentru rotaţie şi înlocuire, pe urmă rezervele (batalioanele de marş) şi, în fine, o divizie pentru urgenţe.

---

[2] Zaporojie, pe Nipru.

Da, dragi domni de acasă, fiecare amărât de trăgător de aici este un erou. Toţi, chiar şi cei mai slabi, trebuie să fie bărbaţi adevăraţi pe Frontul de Est, altfel îi paşte ghinionul. Atunci ruşii vor străpunge liniile şi nu va mai exista nimeni în spatele nostru care să-i oprească.

E frumos să asculţi anunţurile speciale. Părintele Krause zâmbeşte în tăcere (bine, bine, dar acum a fost la *Chemin des Dames*?) [Referire la cele trei bătălii de la Aisne, Franţa, din timpul Primului Război Mondial.] Dragă părinte Krause, între noi fie vorba, am trecut deja prin mai mult de zece „*Chemin des Dames*" şi cine ştie câte „Doumamonturi" ne mai aşteaptă. Părinte Krause, întotdeauna au existat câţiva băieţi care şi-au vărsat sângele pe front începând cu 22 iunie! Iar Mama Krause e şi ea fericită, dar în alt fel. Unde e băiatul meu? Oare e încă în viaţă? E sănătos sau... Chiar dacă fiul şi-a dat viaţa pentru victorie, inima mamei îndurerate se mai poate bucura de victoria şi gloria drapelului german. Va fi mândră de băiatul ei, care zace undeva în vastele ţinuturi ale Rusiei, cu ochii larg deschişi. O, voi mame şi soţii din patrie, suntem conştienţi de curajul vostru. Nu mai suntem fiii şi soţii voştri, ci camarazii voştri care luptă. În felul său, fiecare îşi dă măsura.

Ajungem la Zaporijjea după-amiază şi ne pregătim pentru înlocuirile de la noapte. Înlocuim un grup [din Regimentul 396

infanterie] al maiorului [Albrecht] Lanz, distins cu ordinul Crucea de Cavaler. Au luptat cu vitejie. Îi invidiez pe aceşti oameni comandaţi de un om şi un lider minunat. Pe chipul său bronzat se citesc inteligenţa şi umorul. Are un cuvânt bun sau o glumă pentru toată lumea.

Iată ce sarcină a primit infanteria noastră: formaţi trupe de recunoaştere şi cercetaţi fără menajamente zona, până la Kiev. E tipic pentru această campanie ca soldaţii din toate domeniile să preia îndatoririle infanteriei atunci când este nevoie. Nu mai există cartiere generale desemnate. Gradele superioare nu mai dau ordine din locuri sigure. Acum, toată lumea, de la ofiţer la secretară, poartă o armă tot timpul şi o foloseşte de cel puţin zece ori pe zi.

12 septembrie: Ruşii trebuie să fi observat ceva. Înlocuirea se dovedeşte a fi o acţiune nefastă, cu mulţi morţi. Ne pisează cu mine spiralate [*spiralminen*], grenade de mână perfide şi obuze de artilerie de mare calibru.

Totul se linişteşte pe la prânz. Ruşii nu s-au folosit de ocazia de a ataca; asta ar fi creat haos şi ar fi secerat multe vieţi. O trupă de cercetaşi se întoarce în zori cu doi prizonieri. Un inamic extrem de dur şi de fanatic se află în partea cealaltă – membri de elită ai Partidului Bolşevic, un fel de „SS Roşu”.

Obuze grele sunt trase cât e ziua de lungă. Dacă ruşii ar şti

cât de mică este în realitate unitatea adversarului. Da, dacă... E bine că de cele mai multe ori nu înţeleg situaţia în ansamblul ei. Îi batem la propriul lor joc: construim poziţii fictive, cu nişte burlane mari îndreptate spre cer, şi lucrăm toată ziua la fortificaţii.

13 septembrie: Iscoadele ruşilor patrulează pe linia frontului. Breitung şi micul Horung, luaţi prin surprindere, sunt mutilaţi de grenadele de mână şi de baionete. Înaintez împreună cu câţiva oameni să-i eliberăm din situaţia asta mizerabilă. Pe drumul de întoarcere, ruşii aruncă grenade în formă de ou [*Flaschen Eisminenzünder* (*Fl.Es.Mi.Z.*)] la picioarele noastre; e o situaţie mizerabilă atunci când transporţi răniţi. Ne ascundem într-un crater de bombă în timp ce un obuz de 200 de kilograme se apropie cu un muget şi cade exact în mijlocul nostru. Cred că, pentru o clipă, mi s-a ridicat fiecare fir de păr de pe corp. Proiectilul încins şi lucitor iese din noroi la o distanţă nu mai mare de un metru de mine. Un obuz neexplodat! Ăsta e un caz rar pentru muniţia altfel de bună calitate a ruşilor. Nu mai trebuie să menţionez că niciodată n-am lăsat în urmă un adăpost cu atâta repeziciune. Mamă Doamne [*junge*, *junge*], dacă grenada asta ar fi funcţionat, o gamelă ar fi fost suficientă pentru funeraliile oficiale ale grupului nostru de zece persoane.

Seara, ieşim din tranşee pentru o misiune de recunoaştere

foarte riscantă. Potrivit contrainformaţiilor, ruşii au pus ieri în funcţiune o barieră din sârmă ghimpată electrificată. Sarcina noastră este să să-i descoperim poziţia şi să localizăm centrala electrică. De data asta însă, nu ne putem îndeplini misiunea deoarece ruşii încep un atac surpriză de proporţii. Totul se petrece atât de rapid, încât nu mai avem timp să ne retragem în spatele liniilor noastre. Suntem într-o situaţie groaznică. Stăm culcaţi în albia adâncă a unui pârâiaş aflat la cel mult 80 m în faţa liniilor inamice. Îi vedem pe bolşevici alergând spre stânga şi spre dreapta, iar uneori vin atât de aproape, încât i-am putea atinge cu mâna. Îi auzim pe comisari dând ordine. Avem noroc că este o noapte întunecoasă. Dacă ne descoperă, suntem morţi. Trasoarele germane şi ruseşti se încrucişează deasupra şanţului nostru. Minutele ne par ani. Ruşii se revarsă înapoi după o oră. Asigurăm imediat protejarea flancului; mitraliera noastră duduie până când ţeava se supraîncălzeşte. Apoi, sosesc camarazii şi totul e din nou în ordine.

14 septembrie: O bubuitură teribilă ne trezeşte din somnul nostru agitat. Bolşevicii pun artileria grea pe sectorul nostru.

În afară de poziţiile de luptă, toată lumea se adăposteşte în buncăr, deoarece obuzele care explodează în copaci nu sunt pe placul tuturor. Stau de pază în cea mai depărtată tranşee de lângă

pădure, în luncile mlăştinoase exploziile se ţin lanţ. Un fag falnic se află la aproximativ 100 m în faţa mea. Băieţii l-au numit „fagul de sânge”.

Este singurul loc uscat şi e înconjurat de smârcuri. Câinii Roşii încearcă întruna să străpungă această locaţie. Copacul va fi doborât mâine pentru că se presupune că e folosit de artileria rusă ca reper peisaj. Ce păcat de acest copac atât de frumos.

Este o nebunie – să zaci aici, sub focul inamicului, şi să observi un copac, lumina soarelui şi tot ce mişcă în lumină. Doamne, Hannes, oare asta nu te face să-ţi fie dor de iubita ta pădure din Taunus [lanţ muntos din Germania] şi de frumoasele plimbări de duminică împreună cu Rosel? În loc de asta, ar trebui să te gândeşti la obuzele care se înfig în pământul din jurul tău.

În clipa asta încep să sosească mai multe proiectile de calibru mare. E ridicol să foloseşti calibre aşa de mari, de la mare distanţă, pentru o asemenea poziţie! La naiba! Ce-i asta? Unde e fagul? A fost înghiţit de un nor ameninţător de fum negru. În timp ce fumul se ridică, copacul începe să se aplece, la început încet, apoi tot mai repede, până când se prăbuşeşte la pământ. Primul lucru pe care-l aud este bubuitul impactului, apoi trosnetul crengilor rupte. Acum îţi dai seama şi tu, Hannes, că visurile tale despre pădurea din Taunus nu sunt potrivite aici.

Azi, prânzul nu are un gust prea bun pentru că suntem

nervoşi. Un neghiob se apropie de noi şi ne aduce veştile care sunt acum discutate cu aprindere în tranşee. Mai întâi, ordinul de înlocuire, plecăm de aici azi. Dar o nenorocire nu vine niciodată singură – ne întoarcem în vechile poziţii din Pocitovaia-Weta. Acel sector oribil în care i-am pierdut pe cei mai buni dintre noi! În al doilea rând, atacul general asupra Kievului va începe peste două zile. În sfârşit! Să plângi de bucurie, nu alta. Acest îngrozitor război din tranşee se va termina. E de necrezut; aflu în sfârşit de ce a trebuit să fim antrenaţi săptămâni de zile în acest dezgustător război al tranşeelor. [Generalul-colonel Heinz] Guderian din nord şi [feldmareşalul Ewald von] Kleist din sud au încercuit o zonă întinsă. A fost realizată o largă încercuire, fără precedent în istoria războiului.

Va fi o bătălie de încercuire şi nimicire, despre care oamenii vor vorbi probabil şi peste o sută de ani. Doamne, hai să ne imaginăm; când, peste câţiva ani, ne vom ajuta copiii să-şi facă tema la istorie, iar subiectul lecţiei următoare va fi „bătălia de nimicire de la Kiev". Atunci le vom putea spune copiilor toate lucrurile care nu sunt menţionate în cărţile de istorie – propriile noastre experienţe! Paul, tu, eu şi toţi ceilalţi de aici facem parte din asta! Indiferent ce-a fost până acum, oare nu e uimitor că ni se permite să participăm la tot ce se întâmplă aici? Cine să se gândească la faptul că încă n-am încheiat nimic şi că următoarele

ore ar putea aduce moartea noastră, a tuturor! Dar astăzi, astăzi... Mâine vom merge mai departe şi, cine ştie, poate că poimâine vom ataca. Care dintre noi, *„frontschweine”* [porcii de pe linia frontului], se gândeşte oare la moarte? Nu am putea lupta dacă am continua să ne gândim la asta.

15 septembrie: De data asta, înlocuirea a avut loc fără frecuşuri, iar vremea e minunată! Toată lumea este într-o dispoziţie excelentă. Nicăieri nu vezi feţe mohorâte. Veştile au transpirat: atacul începe mâine. Acum urâm oraşul care s-a aflat în faţa noastră săptămâni de zile, iar noi n-am avut permisiunea de a intra. Aşteaptă numai, Kievule, oraş mândru, plin de arme. Situaţia se va schimba în curând! Gurile noastre sunt căscate de uimire în timpul marşului; s-a lucrat mult în ultimele zile.

Au fost instalate mortiere grele şi tunuri cu ţevi lungi, acoperite cu plasă de camuflaj. Şi mai sunt obuzele, o mulţime de obuze. Nu am mai văzut niciodată atâtea într-o singură grămadă mare.

Ajungem la Vasîlkiv după-amiază. Primul lucru pe care-l facem e să ne ospătăm şi să bem puţin alcool. După aceea, ne ferchezuim cu meticulozitate. Numai când eşti proaspăt bărbierit şi spălat poţi emite pretenţii la una dintre acele preţioase parcele din colţurile gropii comune. Între timp, aşteptăm cu disperare ordinul de atac.

16 septembrie: Atacul a început de la ora 5. Principalul obiectiv este stabilirea unei poziţii favorabile pentru atacul general. Raidurile de-acum şase săptămâni asupra localităţii Gatnoe, soldate cu pierderi sângeroase, furnizează informaţii importante. Se pare că ruşii aproape şi-au abandonat linia cea mai înaintată. Oare s-au retras spre o linie mai bine fortificată?

Gatnoe este luat cu asalt. În cursul după-amiezii, trecem peste Pocitovaia şi ne întoarcem la linia anterioară a frontului. Cu aceasta, îndeplinim condiţiile necesare pentru atacul general. Săpăm tranşee, iar ideea se dovedeşte a fi bună, deoarece perdeaua de foc a ruşilor începe la scurt timp după aceea. Artileria noastră răspunde cu aceeaşi monedă. Câteva sute de tunuri trag pentru a se folosi de lumina zilei cu scopul de a se concentra asupra ţintelor. Sosesc dinspre poziţiile aflate departe în spatele liniilor noastre doar câteva proiectile de calibru mare. Totuşi, oriunde s-ar afla aceşti *schweine* asudaţi şi puturoşi, asta înseamnă moarte!

17 septembrie: Încă ne aflăm în poziţia iniţială pentru atacul general. Divizia din vecinătate face progrese mici. În ciuda focului masiv al artileriei ruseşti, noi, soldaţii experimentaţi din prima linie, ne putem odihni. Instinctul nostru ascuţit ne spune că ruşii se pregătesc pentru o postură defensivă şi că nu vor ataca.

Rândunelele lui Budionîi ne iau prin surprindere la prânz. Totuşi, situaţia este diferită faţă de cea de la Terempki. Tunurile FlaK, de calibrele 8,8 şi 2 cm, sunt aranjate în masă pentru a susţine atacul. Scenele care urmează sunt grozave.

Bolşevicii fac un tur de onoare. Tunurile noastre FlaK nu trag nici măcar un singur foc. Minunat! Ruşilor, care nu pot vedea tunurile noastre camuflate împotriva avioanelor, li se pare că cerul este al lor. Se întorc cu aceeaşi forţă ca în primele zile din august. Apoi începe totul: duduitul tunurilor FlaK de 2 cm şi zgomotul metalic al celor de 8,8 cm. Optsprezece bombardiere Martin se prăbuşesc în flăcări după exact 20 de minute. Păi, acum treaba e serioasă, moş Budionîi!

18 septembrie: În ultimele 24 de ore, tunurile noastre de 21 şi de 30,5 cm au tras spre liniile defensive ale ruşilor din împrejurimile oraşului. Avioanele Stuka atacă în valuri. După câteva ore, un nor negru pluteşte deasupra oraşului. Băieţii aceştia fac o treabă de mare precizie. Potrivit ordinelor, împrejurimile rezidenţiale ale oraşului nu trebuie atacate. Trebuie luate cu asalt fortăreaţa, gările, depozitele de muniţie şi podurile de pe Nipru. Ordinul de atac general soseşte după-amiază. Mâine e ziua cea mare. Băieţi, pregătiţi-vă pentru groapa comună! Puteţi trăi până la capăt ura faţă de acest oraş care s-a aflat săptămâni la rând în faţa ochilor voştri, deşi a fost

de neatins. Mâine – în sfârşit, în sfârşit!!!!

Hans Roth (dreapta) alături de camarazii săi în faţa unui Sd.Kfz. 232 Schwerer Panzerspähwagen.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa Christinei Alexander şi a lui Mason Kunze)

Al doilea jurnal

MARŞUL SPRE EST ŞI

IARNA 1941-1942

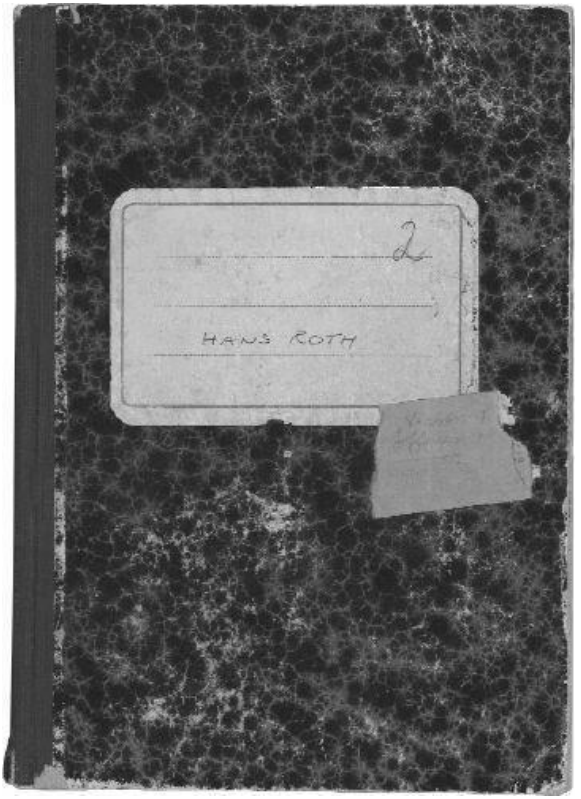

Nota editorilor:

Hans Roth, a cărui divizie fusese implicată într-o confruntare sângeroasă la porţile Kievului, nu ştia că, în rândul înaltului comandament german, se declanşase o amplă dezbatere, cu profunde consecinţe asupra Operaţiunii Barbarossa şi a întregului curs al celui de-al Doilea Război Mondial.

La începutul lunii august, Grupul 1 Panzer al Grupului de Armate Sud, de sub comanda lui Kleist, înaintase 150 km la est de Kiev, de-a lungul cursului inferior al Niprului, în vreme ce Grupul 2 Panzer al Grupului de Armate Centru, condus de Guderian, atinsese un punct similar în nord. Frontul sovietic de Sud-Vest al lui Budionîi, cu un milion de oameni, arăta acum ca o ramificaţie, putând fi respins dacă două grupuri de panzere ar fi înaintat unul spre altul în spatele concentrării sovietice. Totuşi, îndepărtarea lui Guderian de Grupul de Armate Centru ar fi însemnat o oprire din drumul său spre Moscova.

Hitler era principalul susţinător al eliminării ramificaţiei Kievului, deoarece credea că distrugerea celei mai importante grupări sovietice din sud l-ar fi ajutat să intre în posesia regiunii industriale Doneţk şi a câmpurilor de petrol din Caucaz. Probabil că evitase instinctiv să urmeze calea lui Napoleon, care mărşăluise direct către capitala Rusiei, trezindu-se că primeşte un premiu fără valoare, în timp ce adevărata forţă a ruşilor

mişuna pe flancurile sale.

Şeful Statului-Major german, ca şi toţi generalii Grupului de Armate Centru, susţinea că Moscova trebuia să rămână un *Schwerpunkt* al ofensivei, deoarece, din motive politice, economice şi comunicaţionale, era mult mai importantă în 1941 decât fusese în 1812, şi că efortul de război al lui Stalin n-ar fi putut supravieţui acestei pierderi.

Hitler a câştigat dezbaterea şi, la sfârşitul lui august, Grupul 2 Panzer s-a desprins de Grupul de Armate Centru şi s-a îndreptat spre sud. Câteva zile mai târziu, Grupul 1 Panzer a plecat spre nord, iar pe 14 septembrie cele două forţe armate s-au întâlnit la Romnî, la est de Kiev. Atunci când tancurile germane marcate cu un „G" (Guderian) s-au întâlnit cu cele marcate cu un „K" (Kleist), Frontul sovietic de Sud-Vest al lui Budionîi, care ocupa capitala Ucrainei, a fost condamnat definitiv. S-a dovedit a fi cea mai mare victorie din istoria războaielor pe uscat, cu 665.000 de prizonieri capturaţi şi întreaga parte de sud a Uniunii Sovietice aparent deschisă pentru înaintări ulterioare.

În jurnalul scris în această perioadă, Hans Roth pare să nu fie conştient de maşinaţiile strategice, observând doar că rezistenţa sovietică din timpul atacului final asupra Kievului (divizia lui a fost una dintre primele care au intrat în oraş) părea să se fi evaporat, în realitate, Budionîi începuse să evacueze

ramificaţia imediat după ce a aflat de mişcările grupurilor de panzere din spatele lui, însă Stalin îi contramandase ordinele şi îi ceruse să rămână ferm pe poziţii. Budionîi a fost schimbat de la comandă, deciziile revenind comandanţilor de divizii şi de corp de armată.

Von Reichenau, care conducea Armata a 6-a şi era fără îndoială un excelent comandant, a fost totodată şi cel mai „nazificat" dintre generalii din Est, dând ordin trupelor sale să fie nemiloase cu populaţia civilă. În timpul petrecut la Kiev, Roth a fost martorul oripilat al unei acţiuni a *Einsatzkommando,* posibil chiar cea de la Babi Iar.

După cucerirea Kievului, Grupul de Armate Centru şi-a retras Grupul 2 Panzer (Grupul 3 fusese expediat în nord, pentru întărirea trupelor din jurul Leningradului) şi îşi reluase înaintarea spre Moscova la începutul lui octombrie. Iniţial, au câştigat victorii uriaşe, la Viazma şi Briansk, apoi sovieticii au făcut apel la cel mai puternic aliat al lor – descris foarte bine de Roth însuşi –, Generalul Iarnă.

Aflaţi acum în miezul teritoriilor ruseşti şi traversând un front de peste 1.500 de kilometri, nemţii au descoperit că drumurile de toamnă târzie din spatele lor dispăreau în noroi. Proviziile şi muniţia nu mai puteau ajunge la trupele din linia întâi. Când a îngheţat pământul, vehiculele nu s-au mai putut

mişca, apoi a urmat cea mai timpurie şi mai grea iarnă din istorie, lăsându-i pe *Soldaten* germani aproape fără apărare împotriva degerăturilor, multe arme devenind inutile din cauza gerului cumplit. Situaţia a devenit şi mai dificilă deoarece sovieticii păreau să dispună de rezerve nelimitate, inclusiv divizii întregi de trupe siberiene, bine îmbrăcate şi echipate pentru luptele de iarnă. Stalin a început o contraofensivă de-a lungul frontului.

În această perioadă, când trupele germane ajunseseră în mod evident la capătul puterilor, Hitler i-a demis pe generalii care cereau retragerea pe liniile mai uşor de apărat. Printre ei se numărau Guderian şi von Rundstedt, comandantul Grupului de Armate Sud, înlocuit de von Reichenau, cel mai fanatic general al lui Hitler, care şi-a dat seama rapid că predecesorul său avusese dreptate. (Reichenau însuşi a murit după câteva săptămâni în urma unui atac de cord.)

Se pare că unitatea de *Panzerjäger* (vânători de tancuri) a lui Hans Roth a acţionat ca un „corp de pompieri" în timpul iernii 1941-1942, fiind expediată dintr-un punct de criză în altul, deşi principalele bătălii au avut loc la Oboian, în apropiere de cruciala cale ferată dintre Kursk şi Harkov, la apogeul înaintării Armatei a 6-a.

Supravieţuind iernii, Hans Roth pare să fie atât indus în

eroare, cât şi uşurat atunci când întăririle germane proaspete împânzesc frontul odată cu venirea primăverii, deşi îşi încheie jurnalul dorindu-şi pur şi simplu să-şi vadă soţia şi copilul.

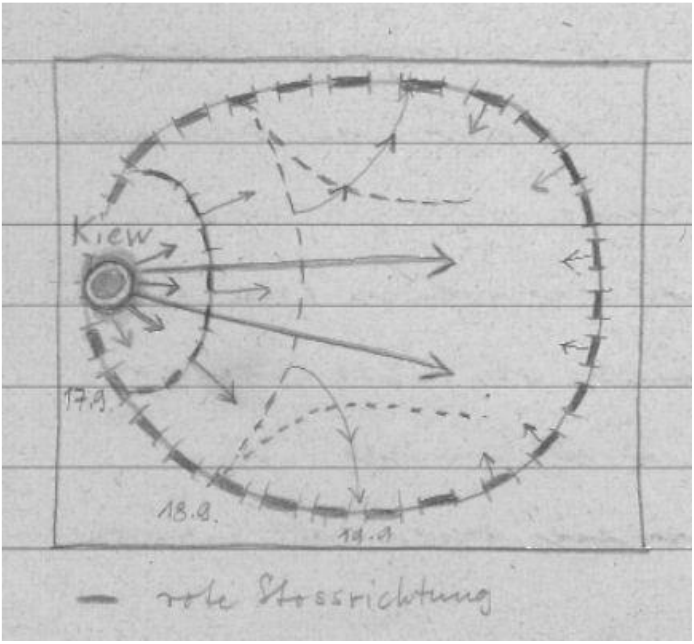

Hans Roth descrie „buzunarul" Kievului şi încercările Armatei Roşii de a străpunge încercuirea germană, 17-19 septembrie 1941.

23 septembrie: În spatele nostru se dau lupte grele. Pe 19 septembrie, dimineaţa devreme, am spart cercul exterior, bine înarmat, al oraşului. Inamicul, departe de a fi atât de puternic pe cât am presupus noi, este înfrânt după o luptă sângeroasă. La ora 9 ajunsesem deja în partea de vest a oraşului. Roşii au renunţat la încercările de a purta lupte de stradă. În acelaşi timp, detaşamente de asalt puternice au atacat citadela din direcţia Lisa-Hora, iar la ora 11 sunt ridicate svasticile naziste.

La prânz suntem în centrul oraşului şi nu se mai aude nicio împuşcătură; străzile late şi pieţele sunt părăsite. E sinistru. Liniştea ne face nervoşi pentru că e greu de crezut că un oraş atât de mare a căzut în mâinile noastre într-un timp aşa de scurt. Să

fie oare vorba de un şiretlic? Oare oraşul e plin de mine? Stăm noi oare deasupra unui vulcan?

Astea sunt întrebările pe care şi le pune acum toată lumea. Astăzi căpătăm răspuns la toate aceste întrebări. Pentru a atrage armatele de ocupaţie în afara oraşului, care trebuie cruţat cu orice preţ de lupte, pe 17 septembrie a fost simulată la est de Kiev o ofensivă germană, însoţită de uriaşe pregătiri ale artileriei. Budionîi a dat ordinul de începere a unei contraofensive devastatoare, care a scos trupele din cercul defensiv bine echipat şi, în schimb, a lăsat oraşul complet descoperit. Presupusa armată de învăluire se află la aproximativ 120 km spre est faţă de linia germană subţire, locul falsei operaţiuni. Îmbătate de victorie – neîntâmpinând aproape nicio rezistenţă –, trupele lui Budionîi îi vânează pe nemţii „puşi pe fugă". Avansează tot mai spre est, iar pe 19 septembrie se găsesc la foarte mulţi kilometri de Kiev. În acest moment, soarta câtorva sute de mii de bolşevici ai lui Budionîi este pecetluită. Ce ironie a sorţii! Budionîi, care, intoxicat de victorie, a crezut până acum că mână din urmă o armată germană care fuge panicată, se avântă în prezent cu o forţă extraordinară, dar asupra unui spaţiu gol, deoarece duşmanul s-a evaporat în timpul nopţii. Numai în cazul unuia dintre corpurile armate de pe flancuri apare un schimb de focuri minor. Cu toate acestea, el crede că a făcut fărâme inamicul

(proastele linii de comunicaţie au reprezentat probabil principalul motiv al înfrângerii sale devastatoare).

Ironia sorţii: în timpul acestor zile în care a fost sărbătorită victoria, Stalin, care crede că Budionîi se află încă în Kiev, dă ordin ca oraşul să fie pregătit pentru defensiva de iarnă. Apoi, într-o după-amiază, cartierul general primeşte vestea care seamănă cu o lovitură de bici. Kievul e în mâinile germanilor. Totul e pierdut! Începe spectacolul!

Cum arată această linie defensivă vestică, de care a depins Budionîi la fel cum au depins francezii de Linia Maginot? Nu e o linie obişnuită de buncăre, nu, este o colecţie de resurse diabolice, care nu poate fi concepută decât de creierul unui paranoic. Voi încerca să descriu unele dintre aceste cumplite zone ale morţii prin care am trecut în timpul luptelor intense din zilele de 17, 18 şi 19 septembrie:

Dincolo de Gatnoe se află câmpurile cooperativelor, cu vaste terenuri cultivate cu legume. Se întind acolo, paşnice, sub razele soarelui. Cine ar crede că printre plantele acelea se ascunde cea mai cumplită moarte, curentul electric de mare voltaj! Deasupra vegetaţiei se află o ţesătură fină de sârmă lungă de câţiva kilometri, care se sprijină pe nişte stâlpi subţiri şi izolaţi de metal, vopsiţi în verde; o reţea mortală străbătută de un curent electric de mare voltaj, a cărui sursă este o centrală

ascunsă într-un buncăr. Este atât de bine camuflată, încât, din păcate, o reperăm când este deja prea târziu, după ce s-au adunat continuu victime.

Apoi mai sunt şi şanţurile diavolului, aliniate la mare adâncime şi lungi de câteva sute de metri. Sunt minate, iar atunci când se declanşează o singură mină, explodează toate câmpurile conectate pe sub pământ prin canale de detonare. În acelaşi timp, ţevile de apă explodează şi ele şi inundă rapid zona, stratul de apă măsurând doi metri.

Există chiar şi câteva obiecte atrăgătoare care se întâmplă să fie împrăştiate pe sol, interesante pentru orice soldat: ceasuri, pachete de ţigări, bucăţi de săpun etc. Fiecare obiect este conectat la un detonator ascuns. Dacă soldatul culege de pe jos un astfel de obiect, el declanşează combustia şi detonează o mină sau un întreg câmp minat.

Tot din această categorie mai fac parte şi sârmele de declanşare, care fac minele de contact să explodeze. Aceşti monştri sar cam trei sferturi de metru în aer şi explodează, împrăştiind în jur petrol aprins. Mai sunt şi zone în care, ascunse printre sârmele de declanşare, se află mii de ţepi de oţel ascuţiţi care sunt otrăviţi şi-i rezervă celui rănit o moarte oribilă în aproximativ zece minute. Toate zonele defensive sunt presărate cu aruncătoare de flăcări automate, activate prin presiune.

Culmea – printre toate aceste lucruri diabolice se găsesc şi instalaţiile de luptă normale: buncăre cu două niveluri, şanţuri şi bariere antitanc, kilometri de sârmă ghimpată şi obişnuitele străzi şi poteci minate. Adăugaţi, la toate astea, mine antipersonal, capcane explozive, mine antitanc. Să ne imaginăm acum acest dispozitiv în timpul luptei; aceasta e apărarea lor împotriva atacului nostru.

Se începe cu obişnuitul bombardament cu obuze. Infanteria trage cu armele din dotare, artileria de pe tancuri, artileria antiaeriană, mortiere şi mortiere de tranşee. Apoi mai sunt artileria de buncăr de 7,7, tunurile de câmp, obuzierele cu ţeavă lungă, de 122 mm, artileria grea de 15-22 cm şi, în fine, artileria din vagoanele de cale ferată şi batalioanele cu mortiere grele din fortăreaţa Kievului.

În ce priveşte lupta de infanterie, mai întâi cele uzuale: foc de puşcă şi de mitralieră, apoi gloanţele dum-dum, grenadele incendiare, cocteilurile Molotov, minele aeriene şi câinii purtători de mine ai bolşevicilor. Mai am de spus câte ceva despre aceste invenţii bolşevice: suntem familiarizaţi cu obuzele de exerciţiu din Vest, nu e cazul să vorbesc despre ele. Referitor la grenadele incendiare – noi le numim aşa –, în realitate nu au nimic în comun cu grenadele. Din afară, arată ca o rachetă normală de infanterie cu trasor. După arderea fosforului, racheta explodează

în mai multe schije. Cei care au văzut rănile provocate de aceşti monştri nu vor lua niciodată prizonieri. Aceste proiectile diabolice sunt, zice-se, interzise de Convenţia de la Geneva, de parcă acestor *schweine* Roşii le-ar păsa vreun pic!

Cocteilurile Molotov sunt în esenţă nişte sticle în flăcări aruncate precum grenadele de mână în timpul luptelor din tranşee. Efectul este următorul: la impact, sticla explodează, lichidul dinăuntru se aprinde în aer şi arde cu o flacără strălucitoare; se atinge o temperatură de 800-1.000°C şi se degajă un fum alb şi gros. Numai să ne imaginăm cât de frumos arde o astfel de flacără vestonul uniformei! O a doua aplicaţie constă în aruncarea lor cu armele de infanterie obişnuite. Cu ajutorul unei piese de mijloc, este montat un inel de tragere. Presiunea benzinei pulverizate aruncă sticlele până la 200 m. Apropo, mai aruncă în această manieră şi grenade de mână de mărimea unui ou.

Câinii purtători de mine: am împuşcat zece astfel de ciobăneşti germani în apropiere de Juliani. Animalele poartă pe spate un dispozitiv cu explozibil. Potrivit unui prizonier care i-a dresat, câinii atacă tancurile şi alte vehicule cu cele 3 kilograme de muniţie pe care le poartă.

Prin intermediul unei pârghii de lemn fixate pe dispozitiv, încărcătura explodează după ce sunt îndepărtate două opritoare

de siguranţă. Potrivit altor surse, aceşti câini mai sunt dresaţi şi să atace oamenii, vătămând grav trupele care mărşăluiesc.

În anumite locuri care se întind de-a lungul frontului din Pocitovaia, Roşii aruncă mine aeriene. O astfel de mină are aripi şi o elice şi este ataşată unui balon roşu cu raza de o jumătate de metru, care se detaşează imediat după ce atinge solul. Chestiile astea mizerabile [*dreckdingen*] fac gropi în pământ, care ajung până la pânza de apă freatică.

Aceasta este doar o mică mostră, una foarte mică. Şi ce sunt toate astea în comparaţie cu atrocităţile ticluite de banda criminală din Kiev, despre care se ştiu deocamdată foarte puţine lucruri? Se zvoneşte că în toate clădirile publice au fost montate mine. Deja la două zile după cucerire trei barăci au explodat, una fiind ocupată de soldaţi germani. Începând din acel moment, aproape la fiecare oră câte o explozie despică aerul; fabrică după fabrică, depozite, spitale şi şcoli, toate explodează în jerbe uriaşe de flăcări.

Civilii au început să iasă afară din case şi, treptat, devin tot mai încrezători. Printre ucraineni există o mulţime de oameni minunaţi. Pe străzi se petrec scene mişcătoare: înconjuraţi de ei, suntem mângâiaţi, pupaţi şi aşa mai departe, totul udat de o mare cantitate de lacrimi. Bieţii de ei, cred că au suferit într-adevăr foarte mult sub domnia terorii bolşevice. Se bâlbâie printre

lacrimi şi încearcă să rostească ceva. Mulţi dintre ei vorbesc o germană stricată şi aflăm astfel amănunte despre multe destine devastatoare. Sunt recunoscători pentru fiecare bucată de pâine. Mulţi n-au mai mâncat de zile întregi, Roşii au distrus sistematic proviziile din oraş. La prânz, străzile sunt la fel de aglomerate ca pe timp de pace. Vehiculele de pe şosea se îndreaptă spre est. Unităţi de aprovizionare, mici eşaloane şi tancuri: Kievul nu a mai văzut până acum atâta viaţă pe străzile sale. Trotuarele sunt înţesate de privitori curioşi.

Dintr-odată, se petrece ceva îngrozitor: o explozie teribilă, iar în diferite locuri de pe drumul principal flăcările sunt mai înalte decât casele. Pietre uriaşe şi grinzi de fier contorsionate zboară prin aer; apoi duhoarea şi fumul invadează strada. Ţipete şi gemete, masele se retrag cuprinse de o panică sălbatică. Mulţi sunt zdrobiţi de zidurile clădirilor sau zac morţi, lipiţi de asfalt. Cu armele în mână, reuşim să împingem mulţimea năucită pe o stradă laterală. Ce s-a întâmplat?

După ce se risipeşte fumul, vedem oribilele rezultate: strada lată a fost despicată pe o lungime de 100 m. Acolo unde fusese monumentul lui Lenin se cască acum un crater adânc; zidurile caselor cu patru etaje de pe ambele laturi ale străzii s-au prăbuşit. Probabil că sub dărâmăturile fumegânde zac sute de oameni.

Pacea şi liniştea s-au isprăvit! Câteva ore mai târziu, două divizii primesc ordin să înceapă imediat constituirea unor unităţi speciale de comandă. Uneia i se ordonează să cerceteze oraşul după un plan precis, lăsat în urmă de Armata Roşie, căutând elemente periculoase şi grupuri teroriste. Cealaltă este transformată, împreună cu *Sturmpionieren,* într-o unitate de cercetare. Sarcina ei constă în descoperirea minelor şi în demontarea dispozitivelor de detonare. Îndeosebi GFP şi comandamentele SS speciale lucrează frenetic. În aceeaşi după-amiază încep arestările în rândul evreilor. Amănunte despre asta mai târziu.

Interogatoriul şi investigaţia arată următoarele: 1) Dispozitivul de detonare de la distanţă care a cauzat teribila explozie de la prânz a fost instalat în interiorul monumentului lui Lenin. 2) Mai există şi alte dispozitive asemănătoare în centrul oraşului, în pofida măsurilor drastice, nu aflăm mai multe despre locul şi modalitatea de activare. Mai mult ca sigur, *Landesmuseum*-ul ucrainean pare să fie compromis. Scotocim toată seara această clădire monumentală. Deşi încăperile mari sunt răcoroase, asudăm ca nişte *schweine.* Fir-ar să fie, e ca naiba să te târăşti printr-o astfel de clădire uriaşă, cu teama răsuflându-ţi în ceafă, gândindu-te că poţi sări în aer în orice clipă.

În fine, la subsol, într-o mică încăpere laterală, auzim ticăitul clar al unui ceas. Zgomotul ajunge la noi prin pereţi; nu există fire, conductori, nimic vizibil. E înspăimântător! Ce facem? Continuăm cercetarea încă o jumătate de oră – care ni s-a părut o eternitate – pentru a găsi acest dispozitiv diabolic. Apoi primim ordin să evacuăm imediat clădirea. Întregul cartier este eliberat şi baricadat. Ce situaţie dramatică! Cum de ne mai păstrăm oare capul pe umeri?

Fix la ora 22:30, clădirea uriaşă sare în aer. Cinci sau şase blocuri ard în primele ore ale dimineţii. Şi nu numai aici; în multe locuri din oraş flăcările se ridică spre cer. Exploziile masive sunt însoţite de bubuituri; un nor de un roşu sângeriu pluteşte deasupra Kievului.

24 septembrie: În primele ore ale dimineţii, unităţile din teren primesc ordin să evacueze oraşul. Rămân pe loc numai comandamentul local, administraţia şi personalul de securitate, slavă Domnului! N-am închis un ochi toată noaptea; exploziile s-au ţinut lanţ; în zona noastră n-a mai rămas intact niciun ochi de geam. Zidurile caselor sunt brăzdate de crăpături.

Ne mutăm în suburbia Mikolska-Borshchagovka. Ne simţim atât de bine în casele astea frumoase – numai Dumnezeu ştie că nu suntem deloc nişte răsfăţaţi. Doamne, încă mai au pui pe-aici. Este aprins faimosul Primus [arzător cu parafină] şi, curând, un

nor de mirosuri apetisante pluteşte peste barăci. Timp de câteva ore, războiul ne poate pupa în fund. Dar o astfel de favoare nu trebuie luată drept sigură. Nu e cazul să fim luaţi prin surprindere şi să ne facem de râs.

Puţin după miezul nopţii are loc o explozie teribilă. Tencuiala se desprinde de pe pereţi, presiunea aerului trânteşte uşile, ferestrele se zgâlţâie, mâncarea ne rămâne în gât, aruncăm totul pe jos şi fugim afară. Un nor uriaş de forma unei ciuperci pluteşte deasupra oraşului. Probabil că s-a întâmplat ceva groaznic. Brusc, mâncarea nu mai are niciun gust, copanele de pui bine rumenite rămân neatinse. Tensiunea apasă asupra tuturor.

Aşteptăm la nesfârşit veşti despre cele întâmplate. Seara aflăm mai multe. Staţia locală de comandă, adăpostită în cel mai mare hotel din Kiev, a sărit în aer şi, odată cu ea, mai multe clădiri administrative. Un întreg cartier este mistuit de flăcări, iar sub dărâmături zac câteva mii de civili. Ofiţeri superiori şi numeroşi soldaţi şi-au pierdut viaţa. Cineva spune că a sărit în aer şi cazinoul plin de militari.

E oribil. Pentru prima dată după mult timp, aceşti bravi soldaţi se uită la un film, râd şi sunt fericiţi, iar câteva secunde mai târziu sunt făcuţi bucăţele de maşinăria diabolică a acestei şlehte de bandiţi. Se vor căi amarnic...

25 septembrie: Dimineaţa devreme, mă îndrept cu maşina, împreună cu trei băieţi, spre Terempki. Acţiunea este extrem de riscantă. Întreaga zonă este plină de mine. Chiar şi acum, la câteva zile după luptă, poziţiile pustii îşi întind ghearele după vieţile noastre. „Câmpul morţii" e înfricoşător de tăcut, înşelător de liniştit, dar multe mii de kilograme de dinamită zac sub pământ, aşteptând un pas greşit pentru a izbucni la suprafaţă mugind în flăcări cutezătoare şi zgomotoase.

Responsabilitatea pune pe noi o presiune grea. Ar fi trebuit să plec singur, să-mi asum doar eu riscul. După multe rugăminţi, cei trei m-au convins până la urmă şi i-am luat cu mine.

Aici, totul e sinistru, urmele teribilei bătălii sunt încă proaspete, dar aerul nu este străpuns de ţipete sau şuierături, de bubuituri sau explozii.

Pocitovaia – spaţiu fără foc de artilerie continuu, mergem până la marginea câmpului; cine ar fi crezut acum câteva zile că e posibil aşa ceva?

Doamne, ce privelişte!

De-a lungul pădurii înalte din Terempki, prieteni şi duşmani zac împreună, exact aşa cum au murit cu şase săptămâni în urmă. Într-adevăr, în această pădure din Terempki, care a fost cândva o pădure magnifică, nu mai există acum decât trunchiuri de copaci sfârtecate, iar din mijlocul lor te năpădeşte groaza!

Fir-ar să fie, un soldat n-ar trebui să se plimbe ca un trecător pe aceste câmpuri de luptă care n-au absorbit încă tot sângele, unde, printre firele de sârmă ghimpată, atârnă diverse lucruri purtate de soldaţi în timpul luptei, dar care după aceea – nu, nu! Apoi ajungem la o imensă grămadă de dărâmături: Terempki.

În jurul nostru, un peisaj cu cratere selenare. Acestea au fost poziţiile noastre de luptă. Acum stăm pe locul unde i-am îngropat pe dragii noştri camarazi. Pământul a fost scurmat de mai multe ori. Nu se mai cunoaşte nimic; pe locul unde i-am întins pentru somnul de veci se află acum nişte pâlnii uriaşe, în fundul cărora putem vedea pânza de apă freatică întunecată. Ce noroc că femeile tinere, mamele şi soţiile nu ştiu nimic despre toate astea!

Aici au fost într-adevăr poziţiile noastre. Mii de obuze le-au mutilat; poţi doar să-ţi imaginezi cum erau şanţurile şi pasajele, dar nu poţi pricepe cum de-ai putut să zaci ghemuit acolo timp de 48 de ore. Este de neînţeles cum au putut scăpa câţiva oameni din iadul acesta.

Pornim înapoi cu maşina, nimeni nu vorbeşte, fiecare e pierdut în propriile gânduri. Ne luăm rămas-bun de la Terempki, de la camarazii noştri dragi. Amintirea acestei bucăţi de pământ ne apasă ca o povară. Cum să mai uiţi vreodată aceste zone ale groazei?

Suntem în drum spre casă, către dârele grele de fum, înapoi la Kievul în flăcări. Biet oraş! Noi te-am cruţat, mai mult decât era cazul, iar acum focurile gigantice sclipesc în interiorul tău, trupul tău se contorsionează sub loviturile exploziilor groaznice – nu fiii tăi, ci fiii lui Iuda îţi provoacă aceste răni mortale, mutilându-te şi făcându-te de nerecunoscut.

Oare când se va sfârşi acest război oribil... Toţi îmi spun că văd lumea numai în culori întunecate – nu, camarazi, dimpotrivă, văd totul în alb, văd zone albe ca zăpada şi pe mulţi, foarte mulţi dintre voi morţi.

Nu te gândi, Hannes, pentru numele lui Dumnezeu, nu gândi!

26 septembrie: Pe o întindere de mai mulţi kilometri, centrul oraşului este un ocean de flăcări, focul îl înghite treptat, întinzându-se tot mai departe. Încă două cartiere au fost evacuate în dimineaţa aceasta, aproximativ 20.000 de oameni au rămas fără adăpost; jumătate dintre ei ocupă, împreună cu bunurile lor, străzile şi pieţele adiacente.

Ce privelişte jalnică!

De dimineaţă, cercetaşii au aruncat în aer drumurile din apropiere; trebuia făcut şi lucrul ăsta. Comandamentul special SS este extrem de ocupat. Interogatorii şi execuţii non-stop. Indivizii care par suspecţi sunt pur şi simplu împuşcaţi în stradă, iar

trupurile lor rămân acolo unde au căzut. Bărbaţi, femei şi copii trec pe lângă ei, vorbind şi râzând: *„nicevo”,* nimic special, un om mort, atâta tot!

Tălpile pantofilor calcă în bălţile de sânge proaspăt; trotuarul lat este plin de urme roşii.

Ruşilor, cine să vă mai înţeleagă?!

Einsatzkommando-urile din Waffen SS sunt şi ele foarte ocupate. Toţi evreii, fără excepţie, trebuie să se prezinte până la prânz. Sigur, doar jumătate dintre ei îşi fac apariţia, dar nimeni nu ne poate scăpa, o centură strânsă de avanposturi împrejmuieşte oraşul. Chiar în ziua aceea începe răzbunarea camarazilor care şi-au pierdut viaţa în timpul atacurilor cu mine. Acum, 24 de ore mai târziu, 2.000 de iudei au fost trimişi deja la Iehova!

Port o lungă conversaţie cu un tânăr soldat SS care face parte din acest „comando ucigaş”. Au „eliberat” de evrei toate oraşele mai mari prin care am trecut în înaintarea noastră. Îşi înţeleg bine meseria de măcelari; sunt uimit, băieţii aceştia sunt nişte ucigaşi experimentaţi. Noi, soldaţii din primul val de atac, nu ne-am gândit niciodată la ceea ce se întâmplă în spatele nostru în oraşele pe care le părăsim, deoarece pornim mai departe pe urmele inamicului.

Perspectiva soldaţilor de pe front este înainte, spre inamic.

Îmi povesteşte despre holocaustul de la Jitomir.

— Pe vremea aceea eram nişte nenorociţi de începători, spune tânărul de 19 ani (accentuând cuvântul „nenorociţi"). Timp de două zile, au trebuit să sape şanţuri lungi de 50 de metri; fiecare şanţ era calculat pentru 250 de evrei. Am omorât în total 1.800 de evrei la Jitomir, 5.000 au murit cumva înainte. Apoi, în a treia zi, şanţurile sunt gata, toată lumea, de la prunci la cei mai în vârstă, au trebuit să se dezbrace şi să rămână în pielea goală. Primii 250 se apropie de marginea şanţului, două mitraliere latră răguşit – următorii sunt mânaţi înainte, sar în şanţ şi aşază cadavrele frumos, unul lângă altul, nu trebuie risipit spaţiul – locaşurile mai mari sunt umplute cu copii morţi – mai departe, mai departe, trebuie să încapă peste 1.500! Pe urmă, mitralierele sfâşie din nou liniştea, ici şi colo cineva geme, focuri scurte de mitralieră: următorul! şi aşa tot restul serii. Avem atât de puţin timp, prea mulţi evrei în ţara asta!

La început, nu pot scoate un cuvânt. Tânărul vorbeşte despre toate astea de parcă s-ar fi dus la o vânătoare de fazani.

Nu-mi vine să cred, şi-i spun asta şi lui. Râde şi zice că ar trebui să arunc o privire.

Mergem pe biciclete spre periferia oraşului, spre un defileu abrupt. O s-o iau pe scurtătură; mâncarea din stomacul meu e curios de independentă. Ce văd acolo e groaznic, imaginea asta

n-o voi uita tot restul vieţii. Pe marginea povârnişului stau în picioare evreii, mitralierele îi ciuruiesc şi cad în gropi, 50 de metri.

Tot ce se află pe margine e „măturat" şi aruncat jos. Când este atinsă cota de o mie, grămada de cadavre e detonată şi groapa închisă.

— Ei, nu e o idee grozavă detonarea?, mă întreabă blondul cu o faţă zâmbitoare.

Doamne, Dumnezeule. Mă întorc pe călcâie fără un cuvânt şi o iau spre oraş mai mult alergând decât mergând.

Un băiat de 19 ani! Toate astea nu lasă urme doar pe haine; ce se va întâmpla atunci când aceşti oameni se vor întoarce în patrie, la miresele şi la femeile lor?

27 septembrie: Focul uriaş din centrul oraşului continuă. Alte explozii, muniţia stocată sare în aer.

29 septembrie: Din nou la drum! După un marş forţat de 24 de ore, ajungem în seara asta la Priluki. Mergem cu maşinile printr-o zonă rurală; ici şi colo, suntem întâmpinaţi de focuri de armă trase de câţiva ţicniţi aflaţi în poziţii pierdute, care vor fi înfrânţi în scurt timp. Distrugerea celor cinci armate ruseşti încercuite este totală, anumite estimări precaute vorbesc de 650.000 de prizonieri căzuţi în mâinile noastre. Şirurile nesfârşite trec pe lângă noi; poate că sunt aceiaşi care au luptat

împotriva noastră săptămâni la rând. De zile întregi au rămas în poziţiile de-acum pierdute. Îi încercuim; strângem cercul tot mai mult.

Focul care a durat o oră i-a distrus fără milă pe cei căzuţi în capcană, a fost o nebunie din partea lor să nu se predea.

Trece şirul lung de sovietici. Ce fel de oameni sunt?

În ochii şi în comportamentul lor e ceva straniu, ceva întunecat, total neeuropean, chiar neomenesc. Bolşevismul le-a distrus sufletele şi i-a dezumanizat, aducându-i la nivelul animalelor; aşa că luptă din instinct, ca animalele dintr-o turmă. Nu vitejia personală îl îndeamnă pe individ să-şi sacrifice viaţa în numele unei idei măreţe, ci apărarea instinctivă împotriva pericolului.

Bolşevismul a distrus cu bună ştiinţă tot ce ţine de sentimente, tot ce este individual şi particular şi reprezintă caracterul şi valoarea fiinţei umane. Ceea ce rămâne este animalul din bolşevic, care nu are totuşi instinctele fine ale acestuia. Oamenii aflaţi în stadiul de animal sunt mult inferiori adevăratelor animale. Din acest motiv, bolşevicul animal este atât de dur şi de însetat de sânge, atât de crud şi de înverşunat împotriva inamicului şi împotriva lui însuşi. Aşa trebuie înţeles comportamentul sovieticilor din acest război. Ceea ce pare vitejie e de fapt brutalitate!

30 septembrie: Rămânem câteva zile în Priluki pentru a curăţa pădurile din împrejurimi de orice urmă de bolşevic. Având în vedere condiţiile ruseşti, locul meu de cazare e acceptabil. În timp ce majoritatea oamenilor se înghesuie laolaltă, eu rămân în urmă pentru că trebuie făcute câteva hărţi şi desene tactice.

Mai întâi mă spăl meticulos, mă bărbieresc şi pe urmă dorm câteva ore. Capăt o porţie zdravănă de la bucătăria de campanie, din care familiile de ruşi devorează înfometate cea mai mare parte, aşa cum se întâmplă adesea.

Bieţi oameni flămânzi! Mereu e la fel; un colţ de pâine uscată îi face fericiţi şi mulţumiţi câteva ore. Sunt sigur că au trăit şi vremuri mai bune cu mulţi ani în urmă, pe vremea ţarului. Mă întreb întruna cum de este posibil ca aici, în mijlocul celei mai bogate regiuni din Rusia, în grânarul Europei, oamenii să flămânzească şi să ducă o viaţă de câine. Fără scrupule, bolşevicii criminali au sacrificat viaţa şi fericirea poporului lor pentru o înarmare al cărei scop nu are precedent.

Dacă mottoul nostru a fost „mai întâi tunuri, apoi unt", cel al Uniunii Sovietice este „fără unt, fără case, doar strictul necesar de haine. Fără cultură, doar tunuri!". Bolşevicii au reuşit să inducă în eroare o lume întreagă în legătură cu proporţiile înarmării lor. Ei şi-au închipuit că, într-o zi, armata lor de milioane de oameni, echipată cu arme inimaginabile, va începe să

mărşăluiască spre vest, călcând în picioare toată Europa. Există oare vreun soldat care să se îndoiască de faptul că un astfel de marş nu ar fi dus decât la o catastrofa mondială de proporţii necunoscute pentru toate popoarele? Se îndoieşte oare cineva că în Germania nu ar fi rămas nicio piatră la locul ei? Ei bine, altceva s-a petrecut! Şi tu, camarade, şi chiar eu însumi, am dat ce-a fost mai bun în noi, ne-am vărsat sângele pentru asta. Cu toate acestea, am subestimat cu toţii atât conducerea, cât şi pe soldaţii de rang inferior – rusul însuşi şi uriaşul grad al înarmării sale. Captura de arme este mult mai mare decât ne-am aşteptat să fie toate armele ruşilor la un loc, ca să nu mai vorbim de avioane, tancuri şi arme automate. În ce-l priveşte pe soldatul Armatei Roşii, el e cel mai dur inamic, cel mai feroce luptător pe care l-am întâlnit până acum.

Cele şase săptămâni de război în tranşee, purtat în afara Kievului, i-au demonstrat mai bine ca niciodată atât forţa, cât şi slăbiciunea. Forţa soldatului Armatei Roşii rezidă în apărare, înzestrările lui naturale îi permit să utilizeze cu măiestrie toate avantajele terenului. Cea mai deosebită trăsătură a soldatului rus este rezistenţa lui stoică până la final, adesea de teama comisarilor. Inamicul s-a dovedit a fi agil la capitolul tactici amânate şi retrageri organizate şi bine planificate, pe lângă camuflarea replierilor. Minarea terenului abandonat este

întotdeauna reînnoită şi adaptată la noile tehnici. De cele mai multe ori, folosesc fitiluri sincronizate cu o valabilitate necunoscută. Evacuarea Kievului a fost o capodoperă în această privinţă, deoarece printre alte lucruri pe care le-am eliminat în ultimele zile s-au numărat mine cu o durată de exploatare de 165 de zile.

Rusul s-a dovedit a fi un maestru în domeniul construirii unor instalaţii false; poziţiile sale din teren sunt neîntrecute. Atacurile lui sunt executate în general prin înaintări stoice în masă; dacă nu reuşesc, le repetă până când iese învingător. Aproape întotdeauna, o caracteristică recurentă a atacului este pregătirea câmpului de luptă cu foc de artilerie intens, susţinut de tancuri. Momentul atacului este de cele mai multe ori la asfinţit sau în timpul nopţii. Infanteria conduce înaintarea în formaţii strânse, adesea în linie dreaptă, într-un marş strict. Săpatul tranşeelor după cucerirea unei anumite poziţii este rapid şi iscusit.

Rusul preferă războiul de gherilă; este campion în acest domeniu datorită metodelor sale viclene de a lupta. Războiul de partizani este bine planificat, pregătit şi executat de conducerea Roşilor.

Să nu uităm de artilerie, de acele blestemate de baterii bolşevice care sunt considerabil mai mari ca putere decât ne-am

imaginat vreodată. Armele lor de toate calibrele par infinite; le întâlnim în cele mai neînsemnate stadii. Arsenalul ruşilor include, în afară de propriile mărci, aproape toate mărcile altor naţiuni, inclusiv franţuzeşti, englezeşti şi americane, şi chiar nemţeşti (Krupp). Bateriile singulare cu proiectile se întâlnesc rareori. Muniţia este disponibilă în cantităţi mari şi e de bună calitate.

Colibă tipică din satul Aksariskaia, în apropiere de râul Don, Rusia.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

Un loc special este ocupat de grenadele incendiare, pe care le-am întâlnit sub mai multe forme, de pildă grenade cu fosfor şi

grenade cu termit, cu o surprinzătoare şi îngrozitoare putere de foc. Muniţia este folosită întotdeauna din abundenţă. Focul distrugător al bateriilor Roşilor ţintesc adesea, zile la rând, acelaşi punct. (Ne-am întâlnit de prea multe ori cu această situaţie la Terempki.) În timpul luptelor uşoare, chiar şi cea mai mică ţintă este atacată cu o cantitate disproporţionată de muniţie.

Operaţiunile radio sau fără fir: aici se află uriaşa lor investiţie. Ruşii folosesc o mulţime de metode iscusite, dar nu acesta este factorul decisiv, deoarece dirijează un trafic radio înşelător; în cazul retragerii, la mult timp după plecarea comandamentelor, emiţătoarele radio sunt lăsate în vechea locaţie. Şi ce-i cu asta! Între Statul-Major al Armatei Roşii şi divizii există de obicei o singură legătură radio; între divizii, regimente şi batalioane sunt numai curieri. Eşecul serviciului de radio rusesc este devastator, iar înfrângerea conducerii Roşilor îi poate fi atribuită în principal acestuia.

4 octombrie: Plecăm din Priluki în dimineaţa primei zile a lunii, mult mai repede decât m-am aşteptat. După un marş forţat de 24 de ore ar trebui să ajungem la zona greu ameninţată a frontului din apropiere de Olceana. În Romnî, în mijlocul confuziei cauzate de beznă, sunt separat de trupele noastre. Împreună cu bravul Sepp, rătăcesc mai multe zile pe terenul

distrus dintre fronturi, fără să găsesc divizia. La capul de pod din Putivi dăm peste unităţile de panzere ale lui Guderian.

În dimineaţa asta ne regăsim trupele la 112 km spre sud. Experienţele acestei călătorii pline de aventuri ar putea umple toate paginile acestui jurnal.

5 octombrie: Primim încă o dată un ordin important, dar riscant. Până la sosirea diviziei, peste patru sau cinci zile, poziţia din Olceana trebuie să fie apărată de divizia mobilă de panzere împotriva focului inamic copleşitor.

Înainte de a pleca în dimineaţa asta, câteva vehicule de luptă ale Diviziei 9 Panzer împing inamicul câţiva kilometri înapoi şi ne lasă timp să săpăm tranşeele. Sunt săpate în grabă numai poziţiile strict necesare. O, Doamne, pluteşte ceva în aer! „Ai fost abandonată, trupă mică!”

Noi suntem chiar linia întâi, şi totodată al doilea şi al şaselea val, fără infanterie, fără artilerie – nimic, absolut nimic! Ce porcărie!

La fel ca la Terempki, roiuri de avioane de luptă şi de bombardiere ale Roşilor se lipesc de noi. Colibele sunt distruse una după alta de proiectile. Seara, *schweine* Roşii ne atacă poziţia strigând „ura” şi intră exact în raza mitralierei. E limpede că trupele astea sunt slab pregătite. În timpul nopţii, acolo are loc o activitate smintită. O unitate de spionaj aduce informaţii; Roşii

trimit o altă serie de trupe.

6 octombrie: Roşii ne atacă din nou la lumina zorilor. Totuşi, de data asta, cei care ne asaltează nu sunt amatori, ci nişte iepuri experimentaţi care ne fac să asudăm în ciuda dimineţii răcoroase. Printr-un contraatac atent – nu ne putem asuma riscuri cu doar cei câţiva oameni pe care-i avem –, reuşim să-i respingem pe Roşii; luăm chiar şi câţiva prizonieri. Încă de azi-noapte, am întâlnit faimoasa „Gardă Proletară din Moscova" şi asiatici, o mulţime de asiatici care, aşa cum au demonstrat atacurile, luptă cu o hotărâre nestrămutată şi cu o viclenie diabolică. Din păcate, suferim pierderi. Printre morţi se numără doi dintre cei mai buni militari: locotenenţii Forester şi Kohl. E păcat, mare păcat; erau nişte oameni minunaţi!

După-amiază, suntem vizitaţi pentru prima dată de bombardierele americane, care incinerează ultimele colibe cu tunurile de la bord. Ceva mai târziu, câinii aceştia atacă din nou; în timp ce luptăm, trebuie să evacuăm poziţia şi să ne retragem spre dealurile dinspre nord-est. Numai dând totul din noi putem ţine la distanţă această hoardă de fanatici urlători. Nici nu mai sunt fiinţe umane! Fir-ar să fie! Oare am nimerit într-un război dintre cowboy şi indieni, ca în romanele lui Karl May?! Ca nişte pisici agile, se urcă în copaci; gloanţele şuieră pe deasupra noastră din unghiuri imposibile. La fel ca negrii de pe vremea

petrecută în La Berlières [Franţa], îşi ţin cuţitele lungi între dinţi. Ce gloată de asiatici perfizi. Să-i ia naiba! Domnilor, se pare că vom îngropa câteva cadavre!

În momentul în care disperarea noastră atinge apogeul, se petrece „miracolul Olceana”! Sosesc întăririle! Iată-i dintr-odată pe bravii noştri camarazi din infanterie; în focul luptei, nimeni nu i-a văzut venind. Sosesc tot mai mulţi, grup după grup se aliniază în poziţia noastră defensivă.

În aceeaşi seară, bolşevicii sunt împinşi mult înapoi de contraatacul nostru. Din păcate, nu mai putem vedea inamicul din cauza întunericului. Ne reluăm vechile poziţii din sat, iar infanteria ne asigură un puternic foc de protecţie, permiţându-ne să dormim puţin. Fraternitate de linia întâi! Curând, sforăim cu toţii, fără vise, în gropile noastre.

7 octombrie: Vremea se schimbă: un vânt îngheţat dinspre nord biciuieşte câmpiile vaste. Încet, dar sigur, frigul pătrunde prin materialul subţire al hainelor noastre ponosite. Mâinile ne sunt amorţite şi înţepenite. Olceana zace în ruine, nu găsim nicăieri nicio încăpere care să ne ofere un pic de căldură. Treptat, o premoniţie pune stăpânire pe mine: devine tot mai clar chiar şi pentru cel mai incorigibil optimist că partea cea mai grea nu a trecut; al doilea inamic nemilos înaintează – iarna rusească.

În seara asta nu are loc niciun atac; noaptea se scurge în

liniște.

8 octombrie: S-a făcut îngrozitor de frig; o ninsoare puternică, însoţită de vânturi îngheţate dinspre nord. Orice fel de operaţiuni sunt imposibile pe vremea asta mizerabilă. Cu toate acestea, în orele serii trebuie să înaintăm cu detaşamentul de asalt.

Drumurile sunt adevărate râuri de noroi; om şi maşină fac tot ce le stă în putinţă. Fără vreun contact semnificativ cu inamicul, ne grăbim spre Nidrigailov. Pe drum zac cai morţi, maşini abandonate, tancuri incendiate, uniforme rupte în fâşii, muniţie împrăştiată, recolte distruse şi călcate în picioare. Imediat după ce trecem de Nidrigailov, ne intersectăm cu Divizia 165 infanterie, care şi-a început atacul în zona învecinată şi ale cărei flancuri ar trebui să le apărăm. La căderea nopţii, construim igluuri şi aşteptăm atacul bolşevicilor. Dar nu se întâmplă nimic; probabil că inamicul s-a retras şi mai departe.

9 octombrie: Urmărim inamicul care se retrage în direcţia Sumî.

10 octombrie: O lapoviţă neîntreruptă ne opreşte în loc. Ieri seară am ajuns în Kravino. Ploaia a transformat tranşeele în lacuri; suntem prizonieri în cuiburile noastre. Ascultăm la radio ştirile despre lupta victorioasă de încercuire de lângă Viazma şi Briansk.

Campania din Est a fost practic decisă. Rămăşiţele Armatei Roşii sunt la un pas de anihilare; liderii bolşevicilor au fugit din Moscova. Oare ceea ce se întrevede în Est este finalul? Auzim asta şi multe altele în difuzoare; cu siguranţă că acestea vor fi titlurile în cotidienele de acasă. Îmi iau capul în mâini; cum e posibil, oare conducerea noastră şi-a pierdut minţile peste noapte? Nu e nimic adevărat, nu poate fi adevărat; noi toţi cei de aici vedem limpede ce se întâmplă. Oare domnii aceştia sunt legaţi la ochi?!

Oare ce-o să creadă patria? Soţiile, mamele şi iubitele noastre vor înnebuni de fericire când vor auzi veştile astea; vor plânge cu lacrimi de bucurie aflând că teribila vărsare de sânge se va încheia peste câteva zile şi îşi vor aştepta bărbaţii şi fiii să se întoarcă acasă până cel mai târziu de Crăciun.

Pentru numele lui Dumnezeu, realitatea este cu totul alta. Armatele din Est se confruntă cu cel mai important test al nervilor. Noi, germanii, nu suntem obişnuiţi cu luptele de iarnă, purtate la temperaturi sub pragul de îngheţ şi pe un teren plin de noroi. Este într-adevăr necesar să se recurgă la astfel de mijloace, la astfel de intoxicări? Acasă, iluziile de fericire vor fi urmate de o teribilă trezire la realitate. În câteva săptămâni, ziarele vor fi mai pline ca niciodată de cruci negre.

11 octombrie: O nouă furtună de zăpadă. Brusc, se face ger, 7°C sub zero! Drumurile sunt îngheţate bocnă. Am putea

înainta dacă, da, dacă am mai avea combustibil! Benzina şi cisternele au rămas mult în urmă, împotmolite fără speranţă în noroi. Aproximativ 60% dintre maşini sunt în aceeaşi situaţie. Asta e, aşa arată un marş victorios! Anotimpul noroios de-abia a început, iar pierderile au apărut după numai două zile de ploaie. Nu prea se potriveşte cu fanfara victorioasă de ieri!

26 octombrie: Pentru prima dată după câteva zile nu mai am febră; o colibă puturoasă şi câteva paie drept pat de spital. M-am pricopsit zdravăn cu parşiva asta de febră rusească. Cât de abandonat m-am simţit în încăperea aia pustie şi întunecoasă!

27 octombrie: Mereu acelaşi lucru: un cer plumburiu şi mohorât bătut de vânturi puternice, cu averse alternative de zăpadă şi de ploaie. Drumurile şi câmpurile sunt la fel: cât vezi cu ochii, nimic altceva decât noroi şi nămol, uneori în straturi groase de un metru. Problema proviziilor a devenit extrem de serioasă. Asta nu înseamnă că nu mai avem ce mânca; slavă Domnului că în jur există o mulţime de gâşte şi de raţe. Dar ne lipsesc tutunul, zahărul, cafeaua şi toate acele lucruri minunate care trebuie aduse din spatele liniilor. Tocmai din acest motiv, sergentul Roth şi-a confecţionat un substitut de ţigară din foaie de ziar şi ceai nemţesc. În realitate, nu a avut un gust chiar aşa de rău şi a fost copiată de câteva ori. Sunt încercate cele mai nebuneşti amestecuri. Anumite grupuri îşi petrec timpul fabricând zahăr,

altele distilează şnaps din pâine uscată, din care obţin un alcool pur şi sec. Toate astea au loc în colibele mici şi puturoase. Toţi cei care nu trebuie neapărat să iasă afară pe vremea asta mizerabilă rămân în interiorul cocioabelor jalnice, alegând să îndure repulsia provocată de aceste cocini de porci.

Cum arată interiorul uneia dintre aceste colibe care au, evident, un singur spaţiu de locuit pe care-l împărţim cu o familie formată din şapte persoane?

În mijloc se află o sobă colosală, care ocupă cam o treime din întreaga încăpere; casa e construită, mai mult sau mai puţin, în jurul ei. Paturile de lemn din apropiere reprezintă dormitorul întregii familii. Sub paturi şi în mai multe nişe din jurul sobei sunt depozitate lucrurile de valoare. Porci care guiţă, găini cocoţate pe stinghiile de lemn şi cartofi, alături de alte provizii.

Ici şi colo, cârlige înfipte în tavan, de care e agăţat un leagăn; o cădiţă de lemn cu un copil mic în ea e atârnată de o frânghie din tavan. Ore-n şir, *babuşka* mişcă leagănul continuu, fără să abandoneze funia legată de piciorul ei şi, totodată, de leagăn. Nu se mişcă de acolo decât ca să se alăture restului clanului în timpul veşnicelor cine preparate din cartofi. Toţi cei care sunt capabili să ţină în mână o lingură se aşază în jurul unei oale uriaşe şi, printre plescăituri şi sorbituri, „cinează" până când sunt sătui şi încep să râgâie. Toate astea sporesc senzaţia unei

atmosfere preistorice, existentă, după toate probabilităţile, în colibele unei civilizaţii timpurii.

Hârtia indică educaţie şi bogăţie. Cei care au chiar şi o cât de neînsemnată cantitate pentru a-şi putea decora pereţii sunt foarte conştienţi de acest lux. Şi în coliba noastră există pe pereţi, pe post de „decoraţiuni", pagini rupte din ziare, din vechi cărţi de şcoală, facturi, desene făcute de copii şi mâzgăliturи.

Dincolo de admiraţia pentru picturile copiilor şi cu tot respectul cuvenit pentru ataşamentul faţă de ziare şi multiplele lor utilizări, eşti copleşit de oroare văzând aceşti pereţi „mobilaţi". Nu numai din cauza mizeriei, fumului, funinginii, murdăriei şi tăieturilor de ziar îngălbenite, nu, ci mai ales din cauza micilor animale de companie care-şi trăiesc vieţile infinite în spatele acestor hârtii. Tragem băncile de lângă perete, dar noaptea, când auzim mici scârţâituri şi foşnete în interiorul hârtiilor, ştim că le-a venit vremea să iasă afară.

Uşile nu au clanţe sau încuietori, nu sunt decât nişte scânduri groase ridicate pe balamale şi folosite pentru a astupa o gaură în zid. În anumite locuri, peste ele au fost agăţate în cuie atât de multe cârpe vechi şi bucăţi de postav, încât plăcile sunt ticsite. Scândura însăşi este protejată de curent prin intermediul unui tapet format din paie, haine vechi şi alte mărunţişuri.

Ferestrele mici sunt sigilate complet în timpul iernii, totuşi,

nu sunt deschise nici vara. Geamurile sparte au fost înlocuite de *babuşka* cu ghemotoace de cârpe şi cu săculeţe de paie.

În timpul războiului au avut de suferit toate simţurile noastre. Am auzit ţipete şi gemete; am fost martori la dureri cumplite, atât de multe imagini despre care nu vom vorbi niciodată. Nasurile noastre au dus-o rău şi ele: mirosul fumului, duhoarea cadavrelor în arşiţa verii, şi multe altele. Dar o anumită amintire va rămâne pe veci în mintea noastră: atmosfera grea, înfiorătoare din locurile în care am stat.

Imaginaţi-vă următoarele: oameni din partea locului, de toate vârstele, înconjuraţi de mulţi copii, care nu s-au mai spălat de ani de zile, dacă nu punem la socoteală faptul că iau o înghiţitură de apă în gură, o scuipă pe mâini, apoi mai iau o înghiţitură şi îşi umezesc faţa cu ea. (Cât de des a trebuit să ne luptăm pentru o cantitate decentă de apă cu care să ne spălăm? Îţi pun în faţă o singură cană, dar nu din răutate, ci pentru că nu ştiu altfel.)

Şi uite-aşa stau lucrurile: localnicii, cu pruncii lor, cu porcii de sub sobă, cu pieile de oaie care n-au fost luate de pe sobă de generaţii, cu ferestrele lor distruse şi cu uşile baricadate. Să adăugăm la toate astea 15 soldaţi cu armele lor cu tot, adunaţi laolaltă pentru cină în jurul unei lămpi cu petrol care pâlpâie. După aceea fumează la greu, contracarând ceaţa urât mirositoare

a mahorcii [tutun rusesc fumat de ţărani] cu duhoarea şi mai rea a ceaiului german. Şi dacă nu vi se pare suficientă această reţetă pentru un aer închis, amestecaţi-l cu putoarea călduţă a trupurilor! În interiorul acestei încăperi dorm înghesuite 25 de fiinţe umane.

Un aspect unic al acestei atmosfere este lampa. În birourile diviziei avem generatoare care produc electricitate pentru lumină, deoarece ofiţerii trebuie să lucreze şi în timpul nopţii, spre deosebire de soldaţii simpli, care se folosesc de întuneric mai ales pentru a lupta sau pentru a dormi. Dacă un soldat vrea să decupeze din întuneric un cerculeţ pentru nevoile sale proprii, aşa cum fac eu chiar acum, se foloseşte de o lampă cu carbon sau chiar de o lumânare. Trebuie să se bazeze pe sursa de lumină specifică ţării în care se află; aici e vorba de lampa cu petrol în toată splendoarea sa.

Fără îndoială, cele mai simple invenţii sunt micile sticle de votcă atârnate de tavan printr-o sârmă. Înmuiată în ulei, stă suspendată o bucată de sfoară, de cârpă sau de postav; în circumstanţe cu totul excepţionale există chiar şi un fitil. Aceste materiale sunt vârâte înăuntru prin gâtul sticlei şi ard la capătul rămas afară cu o flacără negricioasă, mică şi pâlpâitoare. O astfel de „lumânare fumegândă” se află în faţa mea chiar acum, în timp ce scriu rândurile de faţă.

Pe o treaptă superioară se află lampa cu ulei fără cilindrul de sticlă protector. Din cauza uzurii şi a soldaţilor care o mişcă încontinuu, sticla s-a spart cu mult timp în urmă. Cu toate astea, asigură suficientă lumină pentru spaţiul din jurul unei persoane şi pentru a scrie epistole pline de iubire celor de acasă. Cresus [regele Cresus al Lidiei, 560-546 î.Hr.] a fost un om capabil să răspândească o rază de lumină dintr-o lampă cu ulei, cu sau fără cilindrul de sticlă protector.

Unde dormim de obicei? Ar trebui să menţionez mai întâi că principala preocupare din aceste zile fără lupte este dormitul. Numai Dumnezeu ştie cât somn avem de recuperat. Prin urmare, cei care nu scriu, nu mănâncă sau nu se caută de păduchi (când căutăm păduchii în cusăturile cămăşilor, toate „victoriile" sunt anunţate cu veselie) dorm. Dormim peste tot. Mai cere cineva o pătură? O bancă de lemn, podeaua, o masă lată – binecuvântarea supremă sunt paiele! Somnul nostru este adânc, fără vise, dar în acelaşi timp uşor, atent la pericole, iar asta împiedică apariţia coşmarurilor. Visăm la un somn normal, însoţit de o respiraţie adâncă şi liniştită, fără mâncărimi din cauza păduchilor, dar şi la un pat cu cearşafuri albe şi pijamale, însă va trebui să reînvăţăm toate astea, la fel cum va trebui să reînvăţăm să ne dezbrăcăm pentru noapte.

Iată, cu adevărat, o imagine minunată. Cel mai frumos şi

mai preţuit vis este însă casa, casa noastră. Cei care se uită la fotografiile copiilor lor, uzate de cât au fost ţinute în mâini, la ochii luminoşi ai femeilor şi fetelor, pe care le privim zâmbind în tăcere, ştiu următorul lucru: aici, avem forţa de a îndura greutăţile şi sarcinile extenuante numai datorită dragostei pe care o primim de la cei de acasă şi care ne învăluie sufletele. Visul la o faţă de masă albă sau un sărut tandru, iată sursa puterii noastre. Visul la o viaţă frumoasă, la plimbările prin Franţa, care au luat aici forma unei imagini cu soare şi vin, este ultimul vis al aventurierului. Dar pentru noi această aventură nu mai are niciun farmec. Mai curând liniştea căminului este soarele secret al sufletelor noastre. Mult doritul şi binecuvântatul serviciu poştal al armatei este mesagerul său.

Rămânem blocaţi în Kravino încă 14 zile. În fine, sezonul noroios se încheie şi pe 10 noiembrie se instalează brusc un ger năprasnic. Mercurul din termometre scade aproape peste noapte la 12 grade sub zero.

15 noiembrie: în sfârşit, a ajuns şi aici; pământul e îngheţat bocnă. Putem începe.

16 noiembrie: Sumî cade după o luptă dură. Pierderile sunt uriaşe. Ofiţerul Lader, care a plecat într-o misiune de recunoaştere cu grupul său, nu se mai întoarce; sunt morţi toţi.

18 noiembrie: Ajungem la Lebedîn. Ultimele trei zile au

cam tulburat puţin divizia. Numai 50% dintre arme şi vehicule mai sunt în stare de funcţionare. În consecinţă, divizia primeşte ordin să elibereze Lebedînul până la noi dispoziţii şi să repare artileria şi vehiculele cât mai rapid cu putinţă.

Potrivit standardelor ruseşti, Lebedîn este un frumos oraş de provincie, iar pentru noi un paradis după colibele infestate de păduchi din Kravino. Sovieticii au ridicat aici câteva clădiri administrative mari; la periferia oraşului se află pistele de aterizare şi barăcile. Nimic altceva decât satele lui Potemkin! [Referire la legenda urbană apărută în vremea lui Grigori Potemkin, om de stat şi favoritul împărătesei Ecaterina a II-a. Legenda spune că faţadele satelor au fost construite de-a lungul malurilor Niprului pentru a o impresiona pe împărătească în timpul călătoriilor sale de cucerire.] Din afară, sunt impozante, cu faţadele lor zugrăvite în alb. Dar ce dezamăgire atunci când te afli chiar în faţa lor sau când intri în ele. Crăpăturile lungi de un metru de pe tavane şi pereţi, uşile deformate atârnând în balamalele lor, care nici nu se închid, nici nu se deschid, scările deformate, cercevelele umflate şi podelele neregulate sunt cele mai mici probleme, dar totul ne uimeşte.

Niciuna dintre clădiri nu este mai veche de cinci sau şase ani. Există un lucru care îmi atrage din nou atenţia: n-am întâlnit nicăieri în acest paradis al muncitorilor un cablu electric pe sub

tavanele din stuc! Instalaţia electrică are întotdeauna forma unui cablu de extensie răsucit de-a lungul peretelui şi al tavanului. Nu sunt familiarizaţi nici măcar cu ţevile de plumb izolate, care în ţara noastră sunt obligatorii. Mereu acelaşi lucru; chiar şi în oraşe descoperim un primitivism şi o sărăcie şocante.

Dar ce să mai spunem despre salariile din paradisul muncitorilor, ori cât de mari sunt preţurile produselor de strictă necesitate? Iată câteva exemple – dar trebuie menţionat mai întâi faptul că rubla, înainte de izbucnirea războiului, a avut rata de schimb 1:82 RM [Reichs Mark].

Salarii medii (lunare)

Specialist calificat[3] 300 ruble

Soldat în Armata Roşie 7 ruble

Ofiţer 210 ruble

Mărimea chiriei este stabilită după venit, în medie 80 de ruble.

Un costum de haine bun 1.500-2.000 ruble

O pereche de pantofi 200-300 ruble

Un palton din stofă simplă 2.000-3.000 ruble

Gâsca 120 ruble

---

[3] Nu există nicio diferenţă între un contabil, un avocat sau un medic şi un muncitor calificat.

Ouă şi unt 25 ruble

În primele zile, a fost constituită o miliţie din ucraineni de încredere, care s-au dovedit a fi camarazi credincioşi şi viteji în orele cruciale din săptămânile următoare.

A fost anunţat un grup de partizani de 2.000 de oameni. Ne desfăşurăm în teren oamenii şi urmează schimburi de focuri cu aceste bande bine înarmate. Posedă mitraliere, mortiere, PaK-uri şi chiar arme de infanterie. Pentru că aceşti *schweine* încep să ameninţe serios Lebedînul, primim întăriri din Ohtîrka. La un moment dat, trebuie chiar să fugim, lăsând în urmă morţii şi răniţii, pe care îi găsim mai târziu mutilaţi ca nişte animale. Nesiguranţa creşte chiar şi în oraş. Un subofiţer este atacat; vinovatul este spânzurat în aceeaşi zi. Seara următoare am fost atacat de doi golani. Era beznă afară şi amândoi au reuşit să scape în labirintul de case din apropiere. Probabil că unul dintre ei a fost grav rănit, deoarece în timpul căutărilor din dimineaţa următoare observăm urme de sânge peste tot. Cu toate acestea, nu am reuşit să-i prindem pe răufăcători.

În cursul după-amiezii, sunt împuşcaţi mortal zece ostatici. Acţionăm acum cu mână de fier; spânzurătoarea din piaţa oraşului este mereu ocupată. Execuţiile reprezintă norma zilnică. Trebuie să fie aşa.

Primim veşti proaste de pe front: pe 21 noiembrie, partea din divizie care a avut norocul să se refacă a plecat în grabă să se întâlnească cu Grupul Petersdorf, responsabil de extrem de periculosul sector Oboian.

Între timp, s-a făcut teribil de frig, temperatura depăşind rareori -25° sau -30°C. Celor mai mulţi dintre noi le lipseşte îmbrăcămintea de iarnă şi ne confruntăm cu primele cazuri de degerături.

12 decembrie: Cea mai mare parte a diviziei părăseşte Lebedînul. Într-un „vagon de dormit", adică în principal pe calea ferată, ajungem la Oboian pe 19.

22 decembrie: Divizia este împărţită în grupuri de securitate individuale care se află acum sub comanda unor unităţi diferite. Aici, frontul e foarte subţire şi nu fără spărturi. Lângă Rîşava, care reprezintă linia de demarcaţie dintre noi şi armata vecină, 40 km din lungimea liniei frontului sunt neocupaţi. Ceea ce întâlnim aici nu e deloc încurajator. Se presupune că asta e poziţia noastră de iarnă. Oare nu ar trebui să oprim aici asaltul Roşilor?

Îţi vine să plângi; câteva gropi în pământul îngheţat, un pic de sârmă ghimpată, asta-i tot! Oamenii pe care-i înlocuim au feţe osoase şi palide; un licăr ciudat în ochii lor. Ne strâng mâinile în tăcere şi îşi croiesc drum încet înapoi. După o oră, o lovitură

directă se soldează cu doi morţi şi mai mulţi răniţi.

În seara asta are loc primul atac masiv al bolşevicilor. Cu sprijinul tancurilor, batalioanele pe schiuri vin peste noi ca o tornadă. Un vânt îngheţat dinspre est ne aruncă zăpada în faţă; ochii ne sunt închişi şi lăcrimează, armele refuză să funcţioneze. Nu vedem la mai mult de zece paşi în faţa noastră. Ici şi colo, apare din zăpadă câte un tanc roşu, ca o fantomă, la doar câţiva metri de noi. Mugetul înăbuşit al grenadelor de mână, ţipetele sălbatice, oribila luptă corp la corp, toate au loc în jurul nostru. Două tunuri sunt depăşite.

Nu mai există reţinere – fiecare pentru el!

În Kolcios, la doi kilometri în spatele liniei întâi, grupul nostru se reface. Aşteptăm la nesfârşit, pentru că jumătate din unitatea noastră încă lipseşte – nu mai apare nimeni... Spectacolul a început…

22 decembrie: Primim întăriri în timpul nopţii, dar oamenii sunt atât de epuizaţi, încât se află în pragul leşinului. Au realizat ceva inimaginabil, au mers 30 km prin zăpada până la genunchi în timpul furtunii îngheţate, ducând cu ei şi două tunuri. În asemenea condiţii, un contraatac este absurd, deşi mâine va fi prea târziu.

Nu înţelegem de ce Roşii nu au mers până la capăt.

Apar noi gropi în urma puternicului atac al tancurilor, iar

colibele şi depozitele de cartofi sunt transformate în buncăre.

24 decembrie: în timpul zilei are loc, de ambele părţi, o intensă activitate de recunoaştere. S-a făcut şi mai frig, -30°C, spune cineva. Pentru că ne lipseşte deja muniţia, mă urc într-o sanie împreună cu doi oameni şi ne îndreptăm spre postul de comandă al batalionului. Căluţul costeliv tropăie cu paşi mici. În faţa botului său pluteşte un nor de abur; peste părul lui încâlcit s-a format o crustă de gheaţă.

Este atât de frig, încât respiraţia noastră pare pe punctul de a îngheţa. Ne-am ridicat cu toţii gulerele mantalelor; ţurţuri ne atârnă de şepci şi de bărbi, deşi ne vârâm capetele între umeri. Picioarele ne sunt învelite în piei de oaie. Neîndurător, crivăţul suflă zăpada de parcă ar fi nisip peste poteca a cărei suprafaţă e ca oglinda.

Calul aleargă împleticit. Frigul domină neabătut acest peisaj vast pe care încercăm în zadar să-l alungăm din faţa ochilor noştri. Nimeni nu spune nimic, de parcă fiecare cuvânt, odată rostit, ar îngheţa pe loc. Colibele mizerabile sunt ca nişte bucăţi de gheaţă înfipte în zăpadă. Sub paşii noştri grei, zăpada scârţâie sonor în timp ce ne grăbim să scurtăm distanţa din cauza gerului care doare ca o rană deschisă.

În cele din urmă, după două ore de împleticeală extenuantă prin zăpadă, apare în faţa noastră un deluşor. De-a lungul lui, se

văd mestecenii înalţi, dar, pe măsură ce ne apropiem, putem observa gropile din pământ, în faţa cărora se află nişte capace scârţâitoare pe post de uşi. Este intrarea în postul de comandă al batalionului, ţinta zilnică a focului inamic.

Interiorul încăperii este dominat de o sobă construită din lut şi pământ, coşul fiind alcătuit din cutii de tablă aşezate una peste alta. O lumină slabă asigură necesarul pentru studierea hărţilor şi a ordinelor scrise. Patru ofiţeri stau aşezaţi cu picioarele încrucişate; toate obiectele inutile au fost depozitate afară. Pe sobă, pâine, iar pe o scândură de lemn, carne; trebuie dezgheţate. La fel ca toate celelalte alimente, îngheaţă pe traseul scurt dintre bucătăria de campanie şi buncăr şi trebuie dezgheţate din nou.

Brusc, de peste deal începe un atac cu armament greu. Ne ascundem în scobiturile soldaţilor, care sunt, desigur, la fel cu ale noastre, adică nişte gropi în pământ de 1,7 m lăţime pe 50 cm adâncime, fără lumină sau căldură, destinate adăpostirii a doi oameni. În ultimele zile, câteva gropi şi-au pierdut proprietarii, aşa că ne găsim cu uşurinţă un refugiu.

Treizeci de minute mai târziu, furtuna de gloanţe a trecut. Cu oasele înţepenite, ne târâm la lumina zilei şi vedem că micul nostru „Kunny”, împreună cu preţioasa sanie, au fost făcuţi bucăţi şi zac într-o baltă de zeamă roşie. Sunt atât de mânios, încât

înjurăturile pe care încerc să le strig mi se opresc în gât. Cum o să le mai ducem noi preţioasa muniţie camarazilor noştri din linia întâi?

Puţin mai târziu, un grup de zece oameni, cu saci grei şi muniţie în spinare, părăseşte batalionul. În tăcere, cu mâinile degerate, fiecare păşeşte cu îndârjire pe urmele celui din faţa lui.

O, cât de diferite sunt gândurile noastre. Astăzi este Ajunul Crăciunului, iar la ora asta toată lumea de acasă aprinde luminiţele bradului, ochii micuţei Erika strălucesc, Rosel stă lângă ea zâmbind tăcută. Inima mamei e grea; gândurile ei sunt departe, aici, cu mine. O dorinţă arzătoare îi animă pe toţi: Doamne, adu-l acasă în siguranţă! Nu te gândi, nu te înmuia, şterge-ţi gheaţa de sub ochi!

Camarazii aşteaptă cu disperare grenadele, deoarece Roşii, care nu au nimic sfânt pe lumea asta, vor porni furtuna! Cineva geme, picioarele îi sunt îngheţate, abia mai poate merge. Împărţim între noi povara lui şi mărşăluim mai departe. Mai repede, mai repede!

Se întunecă deja atunci când ajungem, pe jumătate morţi de epuizare, la grupul nostru. Primim ordinul oficial să dormim într-una dintre gropi. Ridicol! Cine poate dormi atunci când deasupra se aud bubuituri şi vuiete şi e nevoie de fiecare om? Aşa că haideţi afară din şanţuri!

Obuzele noastre sfârtecă şirurile de Roşii avântaţi, lăsând în urmă găuri mari în haita de asiatici. Indivizii ăştia se tem de obuze ca de ciumă pentru că nu există tancuri care să-i acopere când se retrag imediat după aceea.

O, noapte sfântă!

Se întorc de două ori pe seară şi de două ori îi mânăm înapoi cu capetele sparte.

O, noapte sfântă!

Lumânarea arde toată noaptea în buncărul de pământ al subofiţerului sanitar; se aud de acolo gemete şi ţipete. Spre dimineaţă încetează; batalionul nostru nu trebuie să mai sufere.

25 decembrie: Suntem înghesuiţi afară, în groapa de tragere, împreună cu mitraliera. Mânuim armele cu grijă şi prudenţă; nu trebuie să se mai repete ceea ce s-a întâmplat pe 22 decembrie. Niciun strop de ulei nu poate atinge oţelul, altfel îngheaţă pe loc.

Ne uităm în direcţia unde se află inamicul, care ar vrea să se alieze cu iarna şi încearcă mereu să ne străpungă poziţiile. Deja am aflat câteva lucruri despre el; acum purtăm cămăşile peste mantale şi, pentru că nu avem vopsea albă, în fiecare dimineaţă urinăm pe uşa de oţel, apoi aruncăm zăpadă peste ea, şi iată camuflajul.

Se apropie avioanele de luptă sovietice, vuind, la joasă

altitudine. Începe iarăşi toată porcăria. Înşfăcăm încărcătoarele. Artileria inamică îşi intensifică focul; avem noroc cu zăpada asta adâncă, deoarece pe pământul îngheţat bocnă efectele exploziilor sunt mult mai puternice. Auzim mai aproape duduitul tancurilor şi ştim că nu vom avea parte de odihnă multe ore de acum înainte.

În partea cealaltă, unităţile pe rachete de zăpadă îşi fac apariţia în tăcere din pădure, cu uniformele lor albe. Mitralierele noastre latră, grenadele de mână sunt pregătite; camarazii din buncăre au fost alertaţi şi trag din spatele copacilor, pentru că pământul tare şi îngheţat nu oferă niciun fel de adăpost. Şi aşa cum s-a întâmplat adeseori în ultimele zile, începe lupta cea mare, om contra om, propriile arme devenind un dezavantaj periculos deoarece mâinile îngheaţă pe ele dacă ating metalul cu degetele goale.

Mitraliera sfâşie coaja albă a copacilor. Aerul zumzăie de aşchii. Le auzim din timp pe cele grele şi toată lumea suspină uşurată după ce trec pe lângă noi. Dintr-odată, din pădure izbucnesc flăcări; un tanc inamic a fost distrus. Lupta se stinge, artileria şi puştile tac. Ne uităm la foc şi ne gândim că acolo e cald, foarte cald... Lupta s-a mutat într-o zonă învecinată. Suntem fermecaţi de foc şi ne trezim visând, fără voia noastră, la o sobă mare, la un fotoliu adânc sau la un pat moale în care să putem

dormi toată noaptea, eliberaţi de hainele astea scorţoase din cauza murdăriei, ori fără să mai fim torturaţi de insecte sau fără să mai ţinem armele la îndemână.

26 decembrie: Frontul e şubred. Noaptea, primim ordin să ne depărtăm de inamic. Spre sud, bolşevicii au reuşit să rupă frontul; flancul nostru drept e serios ameninţat. În timpul nopţii, ruşii au cucerit Dimitrieskoie.

Grupul nostru ar trebui să se retragă în Troizkoie. Un detaşament – detaşamentul nostru – rămâne în spate pentru protecţie. Inamicul încearcă să ne urmărească. Cât e ziua de lungă, duduitul mitralierelor nu se mai opreşte, detaşamentul se ghemuieşte în gropi şi se apără împotriva duşmanului.

De-abia noaptea următoare detaşamentul nostru reuşeşte să se întâlnească cu batalionul şi să-şi croiască drum prin deşertul de zăpadă cu ajutorul unei busole. Ocupă apoi o poziţie nouă lângă Troizkoie, după ce *Sturmpionieren* au aruncat în aer o porţiune de pământ îngheţat.

27 decembrie: Nori cenuşii acoperă cerul; vijeliile nedomolite ne aruncă în faţă ace de gheaţă. Ciorile croncănesc în copacii negri. Totuşi, de data asta ne merge mai bine şi ne încălzim cu rândul în colibele dărăpănate. Acolo ne aşezăm pe jos şi ne holbăm la focul aprins. Fiecare e ocupat cu propriile gânduri. Simt o mare neliniște; mi se pare că se pune la cale

împotriva noastră o atrocitate enormă. Deoarece camarazii mei se agaţă imediat de previziunile mele, fie ele bune sau rele, nu trebuie să-mi arăt sentimentele. Lemnul care trosneşte în foc le permite gândurilor noastre să rătăcească pe tărâmuri mai fericite. Ne gândim la casele noastre.

„Naiba ştie ce fel de iarnă ar fi fost...", spune cineva, dar nu-şi termină fraza – ştim cu toţii ce înseamnă: dacă butoiul ăsta ar fi început să se rostogolească, lovit atât de puternic lângă Białystok şi Minsk, lângă Gomel şi Kiev şi lângă Briansk şi Viazma –, ce fel de iarnă ar fi fost în Germania. În ultimul timp, ne gândim adeseori la asta.

28 decembrie: După pregătiri intense ale artileriei, ruşii atacă în primele ore ale dimineţii, şi ce atac! Lupta e fără speranţă! Noi mulţimi se revarsă spre noi; în scurt timp, şi la adăpostul tancurilor, ruşii reuşesc să aşeze dispozitive de luptă în săgeată pe ambele părţi ale localităţii Troizkoie. Până la prânz, suntem deja încercuiţi. Unitatea I/JR 214, care se grăbeşte să ne vină în ajutor, este decimată de Roşii, doar 14 oameni reuşesc să-şi croiască drum până la noi. (Mai târziu, descoperim mormanele de cadavre oribil mutilate.) Bieţii de ei! Au sosit proaspeţi din vest, de la Biawitz. Ce ştiau ei despre aceşti monştri caucazieni şi despre metodele lor de luptă!

Situaţia devine tot mai disperată. Telegrafiem la Oboian:

„Grupul Petersdorf este încercuit, trimiteţi ajutoare!” La ora 19:10 primim răspunsul: „Străpungeţi încercuirea, grăbiţi-vă să ajungeţi la Oboian!”

Un proiectil de 22 cm n-ar fi fost mai devastator decât telegrama asta – pentru Dumnezeu, e chiar atât de rău? Oboianul e deja ameninţat? Se retrag oare batalioanele învecinate? Întrebările astea sunt pe buzele tuturor.

Împuşcăturile s-au mai rărit. Se pare că în tabăra duşmană se trage la măsea; sărbătoresc victoria, vijelia aduce până la noi ţipetele şi hohotele. Beţia lor ne poartă noroc. Tunurile duşmane sunt aruncate în aer, iar vehiculele şi proviziile incendiate.

La scurt timp după miezul nopţii străpungerea izbândeşte cu pierderi teribile; la ora 6, rămăşiţele Grupului Petersdorf ajung la Oboian.

Detaliile întâmplărilor din timpul marşului nu pot fi descrise în cuvinte – să fugi la -35°C şi printr-un strat de zăpadă gros de 75 cm de o forţă de zece ori mai mare ca a ta! Numai cei sănătoşi reuşesc să ajungă la capăt cu ultima picătură de putere; răniţii, mai grav sau mai uşor, se pierd prin zăpadă, zac acolo şi mor îngheţaţi sau sunt măcelăriţi de Roşii. Acum ştim că cei mai mulţi s-au cruţat singuri de o astfel de soartă cu un ultim glonţ.

29 decembrie: Oboian se află în alertă defensivă. Dimineaţa, un spectacol rar al naturii: soarele răsare de trei ori.

Pare foarte bizar; acest fenomen straniu este cauzat probabil de refracţia luminii în aerul îngheţat, adesea saturat de cristale de zăpadă. Nu avem timp să urmărim spectacolul; este greu să arunci în aer pământul îngheţat bocnă pentru a construi tranşee.

Populaţia rusă trăieşte o altă experienţă. Hoardele se adună şi se holbează la cerul de iarnă. Mulţi se aruncă pe pământul tare, plângând şi ţipând; băbuţele se lasă în genunchi – un semn din cer! Moartea şi distrugerea sunt pe cale să se abată asupra oraşului! Ştim asta deja, chiar şi fără semnul din cer; peste două zile, aici totul va fi pe viaţă şi pe moarte, câteva mii de ruşi cu tancuri puternice încercuiesc oraşul întâmpinând o rezistenţă minimă.

Blestemata asta de breşă de 40 km din linia întâi. Trebuia să se întâmple în felul ăsta!

30 decembrie: Heinz Stichel s-a întors din Germania. Ne spune o mulţime de poveşti frumoase de acasă, dar aduce şi veşti despre îngrozitoarea foamete din Ucraina. A făcut un popas de două zile în Kiev. Acolo e cel mai rău. Sute de oameni mor de foame în fiecare zi. PaK-urile au fost poziţionate pe străzi şi în pieţe pentru a înăbuşi pe loc orice încercare de răzmeriţă. Acum, un singur cartof mic şi îngheţat costă 0,45 RM, iar o pâine 25 RM! Populaţia pleacă din oraş în masă, mergând adesea 30 km până la câmpurile îngheţate pentru a scormoni după cartofi cu răngi de

fier şi topoare.

Pe ambele părţi ale drumurilor de aprovizionare stau siluete îmbrăcate în zdrenţe care aşteaptă ca unul dintre căluţi să se prăbuşească de extenuare. Se aruncă asupra animalului muribund ca nişte vulturi. Sfâşie trupul cald, care încă tresare, şi smulg cu lăcomie bucăţi mari de came. Dar asta nu fără să se ciomăgească între ei mai întâi. Patrie scumpă, fii mulţumită cu cele câteva cupoane pentru carne pe care le ai!

La prânz, bombardierele ruseşti apar din senin şi dau roată oraşului preţ de o oră. Îşi deşartă unul după altul încărcătura explozivă. Multe case sunt cuprinse de flăcări. În final, sunt aruncate cantităţi uriaşe de foi volante, care se adresează populaţiei. Iată conţinutul lor: „Tovarăşi! Plecaţi din Oboian, vom rade oraşul de pe suprafaţa pământului!”

Hei, nu vă grăbiţi aşa, cu noi cum rămâne, încă suntem aici!

Cu toate acestea, o mare parte din populaţie părăseşte oraşul, cărându-şi în mâini toate acareturile, o soluţie deloc greşită – măcar aşa avem şi noi puţin spaţiu.

Seara, primim vestea proastă că un mare eşalon cu provizii şi medicamente a fost atacat şi distrus la 25 km depărtare de noi, lângă Iakoblevo. E o lovitură grea. Calea ferată spre Belgorod-Harkov este o punte de legătură pentru 300 km din linia de luptă a frontului; distrugerea ei de către inamic înseamnă

că vor lipsi muniţia, întăririle şi proviziile. În timpul nopţii primim ordin să alcătuim două unităţi de recunoaştere, care trebuie desfăşurate în direcţia Iakoblevo.

31 decembrie: După bombardamentul dur din timpul nopţii, plecăm din oraş în zori. În jurul orei 9 ajungem în locul de atac. Epava unui camion mare încă fumegă. Pe străzi şi în şanţuri sunt întinse cadavrele oribil mutilate ale camarazilor noştri. Pieptul unui locotenent a fost despicat; intestinele zac în zăpada îmbibată de sânge, doar inima lipseşte. În urma evenimentelor din ultimele zile, ştim că aceşti sălbatici, scursura asiatică a tundrei, au mâncat inimile unor ofiţeri măcelăriţi. Să ne aducem aminte de războaiele indiene ale lui Karl May.

Cabina şoferului unei ambulanţe este vopsită în roşu cu sângele răniţilor masacraţi. Corespondenţa e răspândită prin zăpadă. Fotografiile cu soţii şi copii, cel mai frumos cadou de Crăciun pentru cei dragi de pe front, sunt acum pătate de sânge. Citesc pe o carte poştală cu două desene ataşate: „Dragă tată, asta sunt eu, fetiţa ta, Inge, împreună cu mama. Am crescut aşa de mare, când vii acasă?" Mica mea Inge, tatăl tău n-o să mai vină acasă niciodată. Fir-ar să fie, mi se umplu ochii de lacrimi.

Plecăm din acest loc al ororilor; una dintre unităţile de recunoaştere, comandată de locotenentul Simons, o ia pe partea dreaptă a străzii, eu, zece dintre oamenii mei şi două mitraliere o

apucăm spre est.

După vreo oră de marş greu prin zăpada înaltă ajungem într-un sătuc mizerabil – nici urmă de inamic. Localnicii sunt interogaţi sub ameninţarea pistolului. În timpul nopţii, se pare că Roşii au plecat din locul acesta, iar acum, 500 dintre ei aşteaptă în satul vecin. Între ei şi noi sunt cam 800 m, dar şi mai important este faptul că ne desparte un defileu. Ar fi o nebunie să încercăm să pătrundem pe acolo. Ştiu însă ce trebuie să fac: aduc uşurel mitralierele pe marginea defileului şi le aşez în poziţie de tragere. Stau culcat pe o colină şi supraveghez zona cu un binoclu. La semnalul meu, mitralierele se pornesc brusc să latre.

La început, nu se vede nimic – apoi, însă, duşmanii ies alergând din bordeiele lor şi încep să se caţăre; ofiţerii înjură şi zbiară, totul e un haos. Băieţii mei trag bine, şi, având în vedere distanţa considerabilă, incredibil de mulţi inamici sunt loviţi şi se prăbuşesc. Apoi auzim un fluierat din partea cealaltă. E momentul s-o ştergem. Două ore mai târziu, ne întâlnim în locul stabilit iniţial cu celălalt grup, care nu a dat ochi cu duşmanul. Mâine ne vom întoarce şi vom scoate din ascunzătoare această bandă de *schweine.* Încă nu ştim, dar oare cum se va termina totul?

Pe jumătate îngheţaţi, ajungem spre seară la Oboian. Pe drum, am fost atacaţi de avioanele Rata; din păcate, doi oameni

sunt răniţi. Grupul nostru petrece, deoarece biroul de aprovizionare a distribuit o mare cantitate de băutură, cel mai bun coniac franţuzesc, „Hennessy”. Cineva zice: „Ministerul Apărării face vânzare, domnilor, nu miroase a bine!” Ceva mai târziu o să ştim cu toţii cât de multă dreptate a avut.

Ah, *scheisse*! Azi e Revelionul şi ne tratăm toţi cu o mahmureală pe cinste; poate că e ultima din viaţa asta! În acest caz, „Noroc, camarazi!”.

Situaţia se înrăutăţeşte în cursul nopţii; şiruri de bombardiere inamice sosesc fără încetare. Dimineaţă, toate străzile sunt o ruină. A început misiunea de distrugere a oraşului.

1 ianuarie 1942, Oboian: Primim vestea că un convoi cu provizii a fost atacat. Inamicul înaintează acum pe străzile din Nikolskoie. Împreună cu unitatea mea de recunoaştere pot determina faptul că există puternice forţe inamice lângă Pselezkoie, pe care le întâlnim pe liniile frontului. Krasnikova este şi ea serios ameninţată.

Divizia dă ordin să înceapă apărarea oraşului. Singurele unităţi pe care le avem la dispoziţie sunt slabe şi doar câteva au experienţă în linia întâi. Aici sunt incluşi şi oamenii din unităţile de brutărie, măcelărie şi provizii, împreună cu conducerile lor – cu totul, sub 1.000 de oameni.

Pe la mijlocul după-amiezii, apar bombardierele ruseşti.

Atacând continuu, aruncă un număr imens de bombe până la ora 5 dimineaţa. Deoarece majoritatea caselor au subsoluri solide, pierderile sunt puţine.

2 ianuarie: În apropiere de Dimitrieskoie, Grupul Bargmann se apără cu disperare împotriva unei forţe inamice superioare. Aici, la fel ca peste tot, toată lumea face ce poate pentru a apăra Oboianul. Dacă oraşul cade, va exista o breşă în front lungă de sute de kilometri şi nicio legătură între Harkov şi Kursk, accesul la calea ferată fiind astfel pierdut. Este regretabil că batalionului Bargmann îi lipsesc rezervele de obuze.

Au fost încărcate cu muniţie 14 camioane. Protejarea echipajelor este preluată de Neckam şi de mine, împreună cu două grupuri.

Suntem atacaţi de tancuri lângă Krivzovo. Cântăresc 52 t şi ne storcesc vehiculele de parcă ar fi camioane de jucărie, iar muniţia dinăuntru explodează. Şenilele vehiculelor blindate fac chisăliţă răniţii.

Tragem cu puşca antitanc şi incendiem un tanc de mărime medie aflat la doar 10 m de noi. Apoi vin spre noi şi fugim 20 m cuprinşi de groază. Gloanţele şuieră în spatele nostru. Fir-ar să fie! Mă arunc în stratul gros de zăpadă, mă lovesc cu capul de un buştean şi sângerez ca un porc. Doamne! Plămânii îmi pulsează dureros, ochii îmi sunt plini de sânge, sunt la capătul puterilor!

Totuşi, mă ridic în picioare şi alerg din nou. Dacă aş putea ajunge la pădurea de colo! Unde naiba sunt ceilalţi? Gloanţele îmi vâjâie pe la urechi, din dreapta aleargă spre mine zece soldaţi ai Armatei Roşii, poate chiar mai mulţi. Ăsta e sfârşitul! Brusc, răsare un gând. E ultima şansă de a salva această mică viaţă, această picătură de conştiinţă: mai alerg câţiva paşi şi din nou gloanţele vin spre mine – apoi ridic braţele în aer, mă rotesc în jurul propriei axe şi mă prăbuşesc la pământ!

Sosesc Roşii, calcă pe pieptul şi pe stomacul meu, văd că am sânge pe faţă şi pe uniformă. Disting cuvintele „krovi" (sânge), „miortvîi" (mort) şi „soldatmîşi" (soldat simplu). Sunt gata să-mi golească buzunarele sau să mă dezbrace atunci când, dinspre tancuri, se aud ţipete şi înjurături; probabil ordinele primite de indivizii ăştia. Se lasă înserarea şi poate că vor să se facă nevăzuţi. Mă lasă în pace, îşi iau rămas-bun cu un şut în coaste şi pe-aci ţi-e drumul.

Sunt salvat, fir-ar să fie, într-adevăr salvat! Porcii au luat cu ei mitraliera şi căciula mea cu urechi.

Norocul trebuie să fie de partea soldatului simplu! Am fost salvat de lipsa treselor şi a decoraţiei şi de sângele de pe faţă. Mă mut încet într-o cută puţin adâncă a terenului, care se întinde până la pădure. La adăpostul oferit de primii copaci, sunt scuturat de un plâns nervos. Pieptul şi stomacul mă dor de la

şuturile Roşilor.

Mai departe, trebuie să mă mişc mai departe! E îngrozitor de frig şi nu pot rămâne pe loc, hipotermia se instalează rapid. Îmi scot ciorapii şi-i înfăşor în jurul capului pentru a-l proteja de aerul îngheţat şi tăios. Noaptea e luminată de lună şi ajung pe un drum ocolit la Krasnikova. Spre Oboian cerul e sângeriu; bubuitul slab al bombelor care explodează se aude clar.

Unde sunt ceilalţi? Câţi au reuşit să scape de măcel? Astea sunt gândurile care-mi trec prin cap şi nu mă lasă să mă odihnesc.

3 ianuarie: Grupul de marş a fost făcut bucăţele. Eu şi Neckam ne aflăm în Oboian şi se presupune că încă trei oameni sunt pe drum spre noi; suntem singurii supravieţuitori. Acum sunt admis în clubul „cadavrelor". Opt oameni care s-au aflat ieri în aceeaşi situaţie poartă titlul onorific de „cadavru". Eu sunt al nouălea. Îi voi lua bucuros pe toţi în misiunile de recunoaştere sau în cele de pe linia frontului.

Sosesc din nou şirurile de bombardiere; este începutul evenimentelor care vor veni.

Este citit ordinul de zi al generalului care rămâne aici cu statul său major: „Oboian va rezista până la ultimul om; un general se alătură liniei de apărare cu arma în mână..." Un „heil" pentru Führer şi oamenii îşi iau în primire poziţiile.

Principalele drumuri de acces sunt asigurate cu mine împotriva tancurilor; formăm paravane de trăgători şi posturi avansate. Acum toate sunt ocupate. Fiecare om disponibil trebuie să pună umărul.

Sosesc primele veşti alarmante, la numai 4 km spre sud-est de oraş Roşii înaintează cu trupe puternice şi cu tancuri. Grupul Bargmann se retrage, contraatacând în direcţia Oboian. Înspre nord, lângă postul de pază 2, se aud zgomotele produse de tancuri. De la o altă poziţie se transmite că ruşii înaintează cu camioanele.

Cu simţurile şi nervii încordaţi, apărătorii oraşului aşteaptă atacul pe o suprafaţă de 2 km^2. Tancurile grele îşi trimit cercetaşii ici şi colo, dar rămân în afara razei de tragere. Spre seară, suntem complet înconjuraţi.

Cu puţin înainte de ora 22, într-o beznă totală, începe primul atac în sud şi în est. În sud, este respins printr-o luptă sângeroasă corp la corp. Dar, în est, inamicul reuşeşte să înainteze cu succes. Explozii asurzitoare răsună pe străzi, Roşii trag în oraş din toate părţile, zgomotul gloanţelor este amplificat de o mie de ori, iar trasoarele se intersectează peste tot. Grenadele tancurilor ajung în case; bârnele şi grinzile sfărâmate se prăbuşesc în stradă. Aerul este plin de şuierături, nimeni nu ştie de unde se trage. Pe partea cealaltă a străzii, bolşevicii stau

prin grădini. „Cadavrele” pleacă într-o altă misiune de spionaj. Cartierul este baricadat, iar Roşii sunt prinşi într-un contraatac.

Dar tot aleargă spre noi din sud şi din est.

4 ianuarie: În sud, atacul Roşilor se opreşte chiar în faţa liniilor noastre. Posturile de pază din vest anunţă că inamicul se apropie tot mai mult de oraş. Aici, o vale adâncă traversează terenul de la vest la nord-vest, separând oraşul de satele suburbane. În această vale se află cele mai importante surse de apă. Toată ziua se trage din greu tocmai aici. Aducerea apei se soldează cu numeroase pierderi. O descindere curajoasă ne mai lasă să respirăm. Mai târziu, în aceeaşi după-amiază, tancurile inamice se apropie de oraş. Ne dotăm poziţia defensivă cu „cocteiluri Molotov” şi cu canistre de benzină; avem pregătite grenadele de mână şi aruncătoarele de flăcări. Bestiile colosale se apropie, trăgând sălbatic, până când ajung la poziţia noastră extremă, care primeşte ordin să le lase să treacă. Dar, furioşi, trebuie să recunoaştem că nu îndrăznesc să meargă mai departe.

După o vreme, dispar în spatele unei ridicături de pământ şi atacă oraşul de acolo, trăgând direct, fără oprire.

Odată cu lăsarea serii, se dezlănţuie din nou iadul. Obuzele de 7,5 ale tancurilor fac găuri uriaşe în şirurile de apărători, perele gigantice ale mortierelor grele sosesc însoţite de un gâlgâit în aer.

Bombardierele aruncă bombe de 90 kg, distrugând toate locuinţele de pe stradă, oraşul arde la fiecare colţ. Pierderile sunt enorme. Sunt în picioare de multe zile şi nopţi. Urmez ordinele cu frenezie, plec în recunoaştere, trag cu mitralierele, cu artileria şi arunc grenade de mână.

Fiecare om luptă într-un mod inimaginabil. Ruşii au atacat azi de 25 de ori cu sprijinul tancurilor.

De multe ori în seara asta, porcul s-a strecurat pentru scurt timp în oraş, de fiecare dată l-am împins înapoi prin contraatacuri. Noi, bărbaţii, opunem o rezistenţă de fier, în ciuda pierderilor îngrozitoare şi a temperaturilor cumplite (-42°C). O mare parte dintre noi avem mâinile şi picioarele degerate. Să fii bolnav nu e o opţiune; luptăm pur şi simplu pentru vieţile noastre.

5 ianuarie: Primim ordin să ardem toate dosarele şi cutiile, documentele personale şi hărţile. Camioanele cu bagaje şi echipament sunt pregătite pentru detonare. Presiunea Roşilor e uriaşă Şi, de parcă n-ar fi destul, muniţia şi proviziile se împuţinează.

Dimineaţă, un tanc greu este aruncat în aer de tunurile de 8,8 cm, iar infiltrarea inamicului este distrusă. Au incinerat, printre altele, şi depozitul de provizii; cadavrele zac în zăpadă, cu pâinile cazone sub braţ. La prânz, alarmă de raid aerian. Se

apropie mugind înăbuşit – dar ce-i asta? Un escadron de bombardiere grele germane!

În sfârşit! Încercuiesc, se avântă tot mai adânc şi mai adânc, de trei ori, de patru ori zboară peste noi la joasă înălţime. Bomba aterizează... acolo, în mijlocul oraşului cad şiruri de bombe, paraşutele se deschid: desfăşurare de muniţie!

Ruşii trag de parcă n-ar mai exista un mâine, totul pare ciudat de aproape în aerul clar de iarnă. O mare greutate ni se ia de pe inimă când vedem plutind paraşutele. Ajunge în fine ajutorul din partea conducerii! Pe unul dintre obuze cineva a scris cu cretă: „Rezistaţi! Sosim!"

Să fiţi siguri că vom rezista!

Avem din nou la îndemână muniţie, iar pisicile şi câinii fripţi nu au un gust prea rău. Barometrul de stare indică „Vreme frumoasă".

Trebuie să reuşim!

6 ianuarie: Spre sud se aude zgomotul luptei. Grupul Postler trebuie să atace pentru a aduce o uşurare ocupaţiei din Oboian.

În clipa asta nu resimţim în niciun fel acest lucru. Dimpotrivă, în partea de nord a oraşului inamicul reuşeşte să strecoare un batalion întreg. Focul mortierelor apasă greu în locul străpungerii. De data asta, situaţia este foarte gravă pentru

că atacul e sprijinit direct de tancuri.

Seara, bătălia încă se mai dezlănţuie cu toată forţa. Cartierul nostru este din nou baricadat. Obuzele, rachetele de semnalizare şi explozibilii şuieră pe străzi. Un grup de case este cuprins de flăcări. La lumina lor sinistră îi vedem pe Roşii cum ţopăie cu paşi mici, ţinte uşoare pentru mitralierele noastre. La miezul nopţii, artileria antiaeriană de 2 cm este aşezată în poziţie de tragere – şi asta curăţă totul. Printr-o luptă dură, corp la corp, bolşevicii sunt împinşi înapoi.

O mică scenă ar trebui să fie ilustrativă pentru tipul de inamic cu care avem de-a face: în timp ce înaintez cu grupul meu, curăţăm o grădină. Într-un adăpost individual descoperim un ofiţer rus. Ţip la el „Ruki ver!" (Mâinile sus). Răspunsul e însoţit de un zâmbet: „Niet!" (Nu)

O grenadă de mână aruncată în groapă îl face bucăţi.

Lângă un gard viu, spre capătul depărtat al grădinii, zace un rus grav rănit. Schijele de obuz i-au retezat degetele de la mâini; picioarele par şi ele zdrobite. Suntem la cinci paşi de el; îl vedem clar în lumina strălucitoare a unei case în flăcări. Când ne zăreşte apropiindu-ne, face o mişcare iute ca fulgerul, smulge cuiul unei grenade cu dinţii şi îşi pune capul pe ea. „Jos!", şi deja grenada explodează cu o bufnitură surdă. Vogel, care e mai încet, n-a reuşit să se arunce la pământ şi o duzină de schije îi pătrund

în trup. (Moare peste o oră.) în cursul nopţii, cea mai bună veste din aceste zile soseşte de la divizie: avangarda unui batalion, I.R. 217, se află la 8 km sud de Oboian. O patrulă stabileşte imediat legătura. De data asta, „cadavrele" sunt cruţate de această misiune. În primele ore ale dimineţii, bravii infanterişti reuşesc să străpungă încleştarea.

E momentul să sosească, pierderile noastre sunt deja de 1/3.

7 ianuarie: Un raid al inamicului se îndreaptă spre centrul oraşului. Îi prindem la oficiul poştal de campanie. Întinşi în spatele sacilor de corespondenţă – am ridicat din ei o baricadă substanţială –, tragem ca apucaţii, apoi atacăm cu grenade de mână şi cu vârful baionetei, pentru că pericolul este maxim, la 20 de paşi mai departe se află generalul şi statul lui major. Aceşti domni deschid şi ei focul de la ferestrele cartierului lor general. Urmează apoi o imagine pe care n-o voi uita niciodată: dintr-un balcon, cel mai bun camarad al nostru, un ofiţer cu părul alb, generalul Neuling, fără să-i pese de gloanţele şuierătoare, îşi descarcă mitraliera în şirurile de atacatori.

Brusc, spre surpriza prietenilor şi inamicilor, urmează bubuituri şi şuierături puternice şi, de două sau trei ori, flăcările izbucnesc prin fereastra unei pivniţe de pe partea dreaptă a străzii. Aruncătoare de flăcări!

Efectul este teribil. Cadavre arse, de nerecunoscut, zac în grămezi negre pe stradă. Bolşevicii rămaşi fug îngroziţi. Însă focul mitralierei noastre îi ajunge pe fugari; patrula inamică este distrusă complet.

Puţin mai târziu, suntem solicitaţi de un atac greu, sprijinit de tancuri în partea de nord-est a oraşului. Sosesc hoardele Roşilor, strigând „Ura”.

Mortierele şi obuzele tancurilor transformă în scurt timp în ruine poziţia noastră defensivă. Jumătate dintre apărători sunt morţi sau răniţi. Artileria trage într-un tanc de 52 t. Dar nici măcar un singur obuz nu penetrează blindajul gros. Suntem în pragul disperării. Acum cedează şi cea de-a doua mitralieră, din cauza unei lovituri directe. Ofiţerul Nold e mort, ceilalţi doi, care o încărcau, sunt grav răniţi. Cerem întăriri, dar nu pot străbate până aici pentru că se dau lupte grele atât în est, cât şi în vest.

În cele din urmă, după 30 de minute cumplite, îşi fac apariţia un tanc şi un tun de asalt, care doboară un tanc din Harkov. Ne continuăm contraatacul şi iată miracolul: Roşii se retrag.

Odată cu înserarea ne ocupăm de corvezile care ne-au scăpat, toată zona frontului e minată de geniştii noştri în ciuda focului inamic deosebit de intens.

Porcăria de la prânz n-o să se mai repete curând. Pierderile

de azi sunt al naibii de mari!

În timpul nopţii, atacuri în valuri ale bombardierelor ruseşti, foc de mortiere şi câteva atacuri ale infanteriei. Una peste alta, e mai linişte decât în ultimele nopţi, aproape prea multă linişte. Bănuim că se pune la cale ceva diabolic. Cupola bisericii dinspre nord – o clădire extraordinar de frumoasă, sediul importantei poziţii B – este luată la ţintă şi se aprinde. Turnul se prăbuşeşte însoţit de o ploaie de scântei. Focul luminează ca ziua poziţia nordică, fiecare om, fiecare armă, totul e vizibil de deasupra. Ca nişte ulii, bombardierele se reped asupra tranşeelor noastre. Bombele lor ne provoacă numeroase pierderi.

Dar avioanele sunt scăldate şi ele într-o lumină roşie, iar mitralierele noastre şi tunurile antiaeriene de 2 cm le iau la ţintă – şi, ce să vezi, reuşesc: un bombardier greu este lovit şi se prăbuşeşte în flăcări pe un câmp. Mare bucurie, mai ales că celelalte se depărtează.

8 ianuarie: Linişte absolută spre Strelezkaia, nici măcar un singur foc nu se aude de acolo. Probabil că eternele atacuri au obosit duşmanii; vor dormi acolo – aşa cum pot, pentru că ei hotărăsc ritmul acţiunii, nu noi. Poate că-şi adună puterile pentru un contraatac. Cine ştie? Dar trebuie să aflăm. O trupă de recunoaştere pleacă. Cu cea mai mare grijă, oamenii păşesc tiptil în direcţia satului. E linişte totală în Strelezkaia, câteva plantoane

stau într-un loc fără nicio treabă, înghețând și plictisindu-se. Fără să fim observați, ne întoarcem la Oboian la ora 5. Adunăm în grabă un comando cu două PaK-uri, inclusiv tunuri de asalt.

La ora 5:30 intrăm în Strelezkaia. Surpriza pregătită rușilor care dorm are succes sută la sută. Majoritatea nici măcar nu au șansa să se trezească. Fără milă, în adăposturile pentru dormit tot ce mișcă e ciuruit de gloanțe sau ciomăgit mortal. Coșmarul durează aproximativ o jumătate de oră. Strelezkaia arde din temelii, iar în fiecare magherniță sunt 20-30 de ruși morți; casele devin crematorii. (Azi știm că peste 360 de ruși au căzut victime vărsării de sânge.)

Hoardă de asiatici, nici nu ați visat voi să vi se întâmple așa ceva!

La ora 7 am preluat deja pozițiile de pe linia de apărare. Mortierele grele lovesc orașul, salvele de mitralieră șuieră pe străzi, ca de obicei!

La prânz, urmează realimentarea cu muniție și provizii.

Altfel, nimic ieșit din comun. E liniște, alarmant de multă liniște. La ora 15 izbucnesc brusc focuri dintre cele mai grele.

Acum știm despre ce e vorba.

Roșii sunt gata de contraatac! La aceeași oră sosește un ordin de la cartierul general: mâine dimineață la ora 9 trebuie executată o manevră de atac. Grupul Dostler pune presiune

dinspre sud, iar forţele de ocupaţie vor fi prinse în scurt timp în această formaţiune foarfecă în cazul în care nu pun mâna pe Oboian în această noapte.

Centrul oraşului Harkov înainte de ocupaţia germană.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa www.wwii-photos-maps.com)

Soarta noastră va fi hotărâtă în noaptea asta.

La ora 20, începe furtuna concentrată asupra oraşului.

Inamicul reuşeşte să străpungă încercuirea în diverse locuri; în sângeroasele lupte de aproape este învins, pătrunde din nou prin diferite locuri, se infiltrează în spitalul de campanie şi provoacă o teribilă vărsare de sânge în rândul răniţilor. Cu o furie nesfârşită, îl respingem din nou. Fără să ne mai controlăm,

împuşcăm, înjunghiem şi ciomăgim totul în jurul nostru, ca într-un acces de nebunie. Într-un salon dintr-o aripă laterală a spitalului se dă o luptă oribilă. Roşii nu mai au grenade de mână; caucazienii ne lovesc cu nişte beţe lungi, îi împingem cu puştile spre ferestre şi-i aruncăm prin ele în curte. Arăt îngrozitor, mâinile îmi sângerează, uniforma e sfâşiată şi mânjită cu materie cerebrală şi pământ. Un obuz de tanc sparge mugind zidul exterior, un fragment de mărimea unui pumn smulge capul de pe umerii camaradului meu, dar mie nu mi se întâmplă nimic. La naiba, oare chiar sunt imun?

Până la primele ore ale dimineţii se luptă cu înverşunare pe toată strada. Odată cu ivirea zorilor atacul este în fine respins.

9 ianuarie: Se simte clar presiunea exercitată de Grupul Dostler, dinspre sud, asupra flancului drept, adânc deschis, al inamicului.

În jurul orei 10, inamicul încearcă o altă străpungere în nord, dar, cu ajutorul a două tunuri, acţiunea este oprită şi zdrobită încă din faşă.

În afară de tragerile grele, ziua trece într-o linişte relativă. Vine momentul în care noi, împreună cu infanteria, ne adunăm pentru contraatac. În jurul orei 21, contraspionajul ne anunţă că inamicul se retrage spre nord-vest, lăsând în urmă ariergarda. Probabil că se retrage pentru că e forţat s-o facă din afară.

10 ianuarie: Legătura cu Grupul Dostler rezistă. Inamicul se retrage şi e aproape complet distrus; trupele rămase sunt forţate să se îndrepte spre est.

11 ianuarie: Micul şi viteazul grup de luptă din Oboian este chemat la apel în centrul oraşului, unde n-a mai rămas nicio clădire în picioare. Generalul, decorat cu Crucea de Cavaler cu o zi în urmă, le mulţumeşte oamenilor săi. Citeşte o telegramă de mulţumire din partea Führerului, care ne face să ne simţim foarte mândri. (Doar o singură dată înainte de război a mai trimis Führerul o telegramă personală similară: generalului Dietl, la Narvik.)

Nu ne vine să credem: Oboian e din nou liber, şi liberă e şi legătura cu zonele din spatele frontului, în Kursk şi Harkov. În fine, ceva de mâncare, apoi putem dormi. Zilele inimaginabil de grele au rămas în urmă, la fel şi luptele purtate la -45° Celsius, în pofida greutăţilor, am ţinut cu dinţii de Oboian, onorându-ne astfel camarazii morţi. Nu vor fi murit în van!

Numărul pierderilor rezultate de pe urma acestor lupte reiese din următoarele cifre:

Morţi: 195.

Dispăruţi în acţiune: 18.

Răniţi: 327, dintre care 65 suferă din cauza expunerii la temperaturi extrem de scăzute.

540 de bărbaţi curajoşi şi-au vărsat sângele, 540 din 1.130 de apărători. Cred că cifrele spun mai multe decât cuvintele.

Planurile ruşilor şi efectivele lor copleşitoare reies din următorul ordin găsit asupra unui locotenent capturat; se referă la atacul pe scară largă din 8 şi 9 ianuarie:

O. trebuie cucerit în orice condiţii în timpul nopţii 8/1-9/1. Sunt disponibile: 16 batalioane [presupunând că un batalion are 500 de oameni, e vorba de 8.000 în total] şi armament greu. Între orele 17 şi 20:30 O. trebuie atacat cu toată artileria şi tancurile disponibile. La ora 20:30, batalionul Potovka va străpunge avanposturile germane din nord, va forţa înaintarea spre fortificaţiile exterioare ale oraşului şi va mărşălui în formaţie vârf de lance până în sudul oraşului. După joncţiunea reuşită cu trupele staţionate în sud, oraşul trebuie anexat potrivit planului.

Pentru a împiedica inamicul să fugă din Oboian, batalioanele Samonev, Timansko şi Lacivirkov vor forma o blocadă spre nord-est şi est; un regiment suplimentar se va ocupa de sud (Omsk).

Batalioanele „Maxim Gorki” 2 şi 3 vor traversa de la nord la nord-est, refăcând astfel legătura cu cele staţionate în sud. Încă o dată, rugăm să recurgeţi la ordinul special din 17/12/41. Acest ordin special, emis de Stalin, pe care-l cunoaştem de la Crăciun, afirmă printre altele: „În viitor, singurii nemţi pe care vreau să-i

văd sunt cei morţi!”

Ei bine, acele zile oribile au trecut, iar bolşevicii au văzut că socoteala de-acasă nu se potriveşte cu cea din târg. Şi noi luăm prizonieri când şi când, acum.

12 ianuarie: Somn, somn şi iarăşi somn.

13 ianuarie: Este format un grup de asalt sub conducerea colonelului Hackle. Lupte grele se mai dau încă în diverse locuri din estul Oboianului.

Pe 1 ianuarie, în al doisprezecelea ceas, Roşii au reuşit să introducă două regimente prin breşa de lângă Rîşava, cu scopul de a asigura întăriri ocupanţilor. Am fi încurcat-o dacă ar fi putut înainta mai repede. Cele două regimente s-au întâlnit cu cele care se scurgeau înapoi, făcând în aşa fel ca lupta să continue lângă Verk-Dunaiez.

14 ianuarie: După un marş forţat, detaşamentul nostru de asalt e aruncat acolo. Lupta şi frigul din ultimele săptămâni ne-au stors de puteri. Oamenii mei sunt numai piele şi os, iar „cadavrele” prezintă o paloare mortală reală. Încă din primele ore ale dimineţii, ne luptăm cu zăpada asta blestemată. De ore întregi, vijelia suflă peste câmpuri. Pătrunde prin mantale şi prin toate hainele de protecţie; coagulează sângele şi ne pietrifică oasele în aşa hal, încât temperaturile sub limita îngheţului sunt resimţite la nivelul nervilor ca o durere muşcătoare. Acum, doar

parii înfipţi în troienele de zăpadă de pe marginea drumului ne mai indică direcţia de mers. Întunericul coboară asupra noastră. Nopţile lungi adastă deasupra câmpiei, unde un vânt necruţător dinspre tundră suflă peste întinderile solemne şi albe, rece ca un cuţit sub stelele care clipesc nemiloase. La -40°C, armele noastre vorbesc un limbaj teribil. Cine n-a apelat, şi de câte ori, în timpul acestor zile de iarnă, la ultimul strop de putere!

După o scurtă pauză de odihnă într-o colibă părăginită (nimeni nu are voie să doarmă, deşi suntem frânţi de oboseală şi am ajuns la capătul puterilor), ne continuăm drumul. În zori ajungem la Verk-Dunaiez.

15 ianuarie: Inamicul se află în faţa noastră, la Saikin şi Plotavo. Camarazii infanterişti, cărora ne alăturăm şi noi acum, ne vorbesc despre Roşii de acolo. Sunt forţe noi, aduse din Orientul îndepărtat sovietic; rezerve pe care conducerea sovietică le pune la bătaie în speranţa că îi vor purta noroc iarna asta.

Ieri, infanteria noastră a ocupat Verk-Dunaiez; ruinele încă mai ard mocnit. O bandă de smintiţi, aceşti caucazieni, kirghizi şi mongoli; stoici, stau nemişcaţi în adăposturile lor de zăpadă atunci când rezistenţa e fără speranţă. Probabil speră că nu vor fi detectaţi. Dar speranţa lor e deşartă, ochii noştri s-au obişnuit cu albul zăpezii.

În noaptea întunecoasă, forţele sovietice, cu puterea unui batalion, se îndreaptă mărşăluind spre poziţiile noastre. Acţiunile lor sunt de neînţeles. Avanposturile îi detectează, apoi, pe o distanţă de 100 m, sunt făcuţi chisăliţă de focul combinat al companiei noastre vigilente. Fundul depresiunii este acoperit de o grămadă înfiorătoare, acolo îşi întâlnesc moartea în timp ce fug sau mărşăluiesc.

Facem presiuni în direcţia Saikin şi Plotavo. Nici în sate priveliştea de după atac nu e diferită. Cadavre – nimic altceva decât cadavre. Forţele sovietice de atac fac nenumărate sacrificii de sânge. Pierderile imense ale Roşilor lasă impresia falsă că lupta noastră aici, în Est, nu e chiar aşa de grea. Dimpotrivă; adevărata imagine a inamicului este următoarea: dur, încăpăţânat şi duşmănos.

Nu pot fi descrise în cuvinte lipsurile suferite şi eforturile depuse de noi în timpul acestor lupte de apărare purtate de bravii noştri camarazi infanterişti.

16 ianuarie: Un strat gros de zăpadă acoperă pământul şi trebuie să luptăm din greu pentru fiecare pas făcut. Membrele ne îngheaţă din cauza gerului, iar degetele se lipesc de metal dacă-l atingem cu mâinile goale.

În faţa noastră arde Gocegurovka; trebuie s-o cucerim chiar azi. Apărarea Roşilor e dură, iar pentru unii dintre noi soseşte

clipa în care viaţa ia sfârşit. Compania noastră îşi va petrece noaptea în acest sat cuprins de flăcări, în care n-a mai rămas în picioare nicio casă. Unde? Lângă o grindă care arde mocnit, într-o groapă din zăpadă, într-un colţ ferit de vânt printre ruinele unei case? Nu ştim decât că ne vom petrece noaptea aici, în ciuda frigului şi a lipsurilor. Oare camioanele cu provizii ne vor urma sau va trebui să ne instalăm tabăra acolo unde nu există nicio tabără, cu maţele chiorăindu-ne de foame? Ne vom trezi oare după o noapte geroasă, cu membrele degerate, fără să gustăm dintr-un ceai cald ori din vreo mâncare caldă până când – dacă atacul nu va continua – ajung la noi proviziile? Poate că vom mesteca *zwieback*-ul tare din raţiile noastre intangibile, încercând să înmuiem carnea îngheţată în cănile de tablă.

17 ianuarie: Ordinul ne trimite la Ekaterinovka, pentru a proteja bateria din Rîşava. Apropiindu-se dinspre sud, două regimente care se bazează pe Grupul Dostler pătrund în breşa de 40 km. Însă ruşii au reuşit să aducă forţe puternice. Are loc o luptă crâncenă, al cărei rezultat este de o maximă importanţă pentru Harkov şi Kursk. Tancurile noastre vin din urmă; avioanele Stuka intră cu succes în bătălie. După o luptă dură corp la corp, regimentele noastre reuşesc să împingă încet inamicul spre est.

Ne deplasăm direct prin zona asediată. Câmpul de cadavre

rămas în urmă, în satele ocupate, este jalnic. Punctele negre care acoperă întinderile vaste de zăpadă nu-şi pot găsi mormintele. Cine să sape în pământul îngheţat până la doi metri adâncime? Cine să adune numărul incomensurabil de sovietici? Numai noi săpăm morminte pentru camarazii noştri. O încărcătură explozivă aruncă în sus pământul tare şi o cruce înfiptă în zăpadă, cioplită de pumnii grei ai oamenilor, stă mărturie pentru faptul că cineva şi-a dat aici viaţa, în acest război fără sfârşit din Est.

Astfel, bătălia victorioasă continuă cu aceeaşi furie, în timp ce rezervele sovieticilor îşi varsă sângele pe câmpul de luptă. Ştim că rezistenţa nu este peste tot la fel de puternică precum în zona aceasta, unde sovieticii vor să pătrundă cu toată forţa. Ne aflăm în punctul central al Frontului de Est. Dar măcar noi ştim că, în acest punct, sovieticii nu vor repurta niciun succes decisiv.

18 ianuarie: Pe drum, la -40°C, printr-un strat de zăpadă gros de 1,5 m şi prin furtuna de gheaţă.

19 ianuarie: Spre seară, ajungem la Ekaterinovka. Pentru că suntem îngheţaţi bocnă, instalăm tabăra cât mai rapid cu putinţă. Campare în sat – sună tihnit. O lampă şi trosnetul focului, un pat solid, o băutură relaxantă, şuncă şi ouă – Franţa, eşti atât de departe! Iată şi realitatea: deschizi uşa şi imediat trebuie să te

apleci, altfel îţi spargi capul de o grindă de lemn. Dacă ai noroc şi-ţi poţi alege locuinţa, eşti asaltat de o duhoare fierbinte, sufocantă, care se aşază în plămânii şi pe pieptul tău, în timp ce o vacă leneşă, întinsă pe paiele calde şi uscate, îşi înalţă capul. Numai după aceea intri printr-o altă uşă în adevărata cameră de zi, unde te întâmpină un iz dezagreabil. Dar nasul ţi-a devenit de multă vreme insensibil la toate aceste mirosuri, iar dacă acum câteva luni ţi s-ar fi părut imposibil să înduri astfel de emanaţii chiar şi numai pentru o jumătate de oră, acum observi cu realism că soba e fierbinte şi că există suficient spaţiu pentru tine şi camarazii săi.

La lumina pâlpâitoare a lumânării se vede un tablou familiar: tolănit pe cuptor, un gospodar hibernează alături de găini şi de un *malenki* (purceluş). Între zdrenţe şi fleacurile de pe laviţa de lângă cuptor, câţiva copii se holbează la tine cu ochii larg deschişi; chiar şi copiii îţi par nişte animale ciudate, murdare, care se târăsc şi alunecă, şi cu niciun chip nu găseşti la ei ceva uman.

Doamne, dacă astea ar fi măcar singurele fiinţe vii din casă! Lumânarea se stinge şi insectele încep să iasă de prin toate colţurile. Gândaci, purici şi păduchi, orele devin chinuitoare şi dureroase; nici vorbă să închizi ochii, pentru că acum s-au agăţat de hainele tale. În fiecare zi porneşti la vânătoare de păduchi;

prada zilnică e de 40, 50 sau chiar de trei ori mai mare. Şi cât de dezgustătoare e forfota şoarecilor, pe care iarna îi obligă să părăsească ogoarele şi să intre în case. Acum gonesc chiţăind pe trupul şi pe faţa ta, imediat după ce ai pus capul jos. În această noapte, şoarecii îmi ronţăie buzunarele mantalei pe care o port când dorm şi fac două găuri de mărimea unui pumn. Mai aveam în ele câteva firimituri de *zwieback* – rămăşiţe din raţia mea intangibilă.

A doua zi dimineaţă, te scoli doar ca să te confrunţi din nou cu realitatea: locuinţa murdară, infectă în care stai, uneltele pline de mâzgă şi de bălegar, masa dezgustător de soioasă şi băncile lipicioase – şi, totuşi, eşti recunoscător că ai parte de un asemenea adăpost deasupra capului.

În satele de pe front, unde se găsesc ultimele noastre forţe de securitate, tabloul este complet diferit. Acolo, mizeria se află în fiecare cocioabă; nu există paie, iar noaptea aşterni mantaua pe pământul crăpat şi rece ca gheaţa sau te înveleşti cu ea şi te urci pe o masă de lemn. Da, aşa e, gândacii s-au refugiat de frig în crăpăturile scândurilor; în locul lor, şoarecii şi şobolanii vânează fără teamă prin încăpere, uneori chiar la lumina zilei, iar asta îţi permite să dobori zece sau chiar 20 deodată. În miezul zilei, mai poţi vedea şi păduchii cum se plimbă; se târăsc pe tine şi nu te poţi apăra de ei. Aici, pe front, trebuie să fii pregătit la orice oră

pentru o ploaie de gloanţe sau un atac inopinat al Roşilor în miezul nopţii îngheţate, ori să fii trezit din somnul atât de necesar pentru că, două case mai jos, a apărut ca din senin o patrulă de recunoaştere inamică.

20 ianuarie: În cursul după-amiezii unităţile noastre fac curăţenie. Mâine dimineaţă ne vom întoarce la Oboian, unde ne aşteaptă noi misiuni.

Folosim cele câteva ore de linişte pentru a scrie scrisori acasă. Cine ştie când vor ajunge la cei dragi rândurile noastre? Nămeţii de zăpadă înalţi de câţiva metri împiedică vehiculele să treacă pe drum.

Patrulă la miezul nopţii. Miliarde de stele pe cerul îngheţat de iarnă. Din când în când, o stea căzătoare şi traseul ei scânteietor. Dacă vechiul vis din copilărie mai este viu în tine, pune-ţi o dorinţă, soldatule. Un gând despre sărbători îmi traversează mintea cu viteza luminii. Dar visul acela prostesc nu mai e nimic altceva decât o amintire. Zilele acelea se terminaseră deja atunci când steaua căzătoare anunţa fericirea ce va să vină. Războiul acesta amuţeşte orice speranţă.

În depărtare, focul strălucitor luminează cerul. Se repetă des, iar câteva secunde mai târziu zgomotele înăbuşite ale artileriei se rostogolesc până la noi. Acolo, camarazii noştri dau piept cu duşmanul; chiar în clipa asta se adăpostesc probabil

într-o gaură săpată în zăpadă pentru a evita urletul obuzelor inamice, ori trupurile lor se înalţă ca nişte umbre din pământ, năpustindu-se să atace.

21 ianuarie: Plecarea spre Oboian. Viscol puternic!

22 ianuarie: Probabil că vom avea două zile de odihnă, pentru că pe 24 ar trebui să ne ocupăm poziţia împreună cu locotenentul Hegner, în Voroşilova.

Nu prea am ce să scriu în jurnal zilele astea. Armele şi echipamentul sunt inspectate şi recuperăm cât mai multe ore de somn. Bucurie copleşitoare atunci când, pe 23, ajunge la noi corespondenţa. Noaptea nu prea dormim pentru că bombele de 50 kg lovesc oraşul până în primele ore ale dimineţii.

24 ianuarie: Pe drum spre Voroşilova. Atacuri ale bombardierelor şi avioanelor de luptă ruseşti. Noaptea, instalăm tabăra într-un sat sărac şi uitat de Dumnezeu. Epuizaţi de moarte şi pe jumătate degeraţi, ne învelim în pături.

Somn, doar somn! O telegramă ne smulge din somnul nostru agitat. Fir-ar să fie! Oare nu putem avea parte de un pic de odihnă?!

Forţe inamice puternice ameninţă zona din jurul Voroşilovei; trebuie să plecăm diseară. Din nou în frig – luptând mereu, oare pentru noi mai există şi altceva?

Slavă Domnului că drumul e bun şi că troienele sunt mici;

Sturmpionieren au reuşit să menţină calea deschisă pentru convoaiele cu muniţie şi provizii. Aceşti oameni viteji izbutesc să facă imposibilul. Nu-i vom uita niciodată pe aceşti deschizători de drumuri în adevăratul înţeles al cuvântului.

În ciuda lunii strălucitoare, nu putem distinge nimic în jur. Numeroasele puncte negre de pe marginea drumului – oare sunt grămezi de nisip aduse de departe de *Sturmpionieren* în timpul zilei şi depozitate aici, ori cadavre de cai? Nici nu ne mai uităm într-acolo, fiecare e ocupat cu sine însuşi, şi oricum am văzut destule cadavre de cai – din fericire îngheţate – sfâşiate de ciocurile ascuţite ale păsărilor care populează acum străzile din est.

Aproape nimeni nu priveşte câmpia întinsă, acolo unde, la orizont, între pădure şi defileurile îngheţate ale râului, fulgeră armele inamicului, la fel ca ale noastre, luminând cerul – un foc depărtat către care ne îndreptăm în marş tăcut.

„Încă 5 km până la Voroşilova!" Ştim că cinci înseamnă de fapt zece. Amăgirea este atuul acestor marşuri forţate. Auzim fiecare împuşcătură în parte; între loviturile uneori zgomotoase, alteori tăcute, rămânem pierduţi în gânduri.

Trecem printr-o zonă împădurită. Am vrea să ajungem în sfârşit pe front, în şanţurile şi adăposturile noastre! Nu doar pentru că temperatura a scăzut sub -35°C, ci pentru că ştim că

duşmanul se află chiar în faţa noastră. Aici, pe drum, e peste tot, în zăpadă şi în tufişuri, aşteptând să ne ia prin surprindere; trage din capcanele pe care ni le-a întins şi îngroapă în calea sa mine de lemn.

25 ianuarie: Voroşilova – un morman de dărâmături în mijlocul unui sistem de tranşee jalnic – noua noastră poziţie. Asaltul zilnic al obuzelor nu lasă zăpada să stea prea mult timp pe pământ. Aşa cum ne spun camarazii, poate fi considerată şi o poziţie „de linia întâi", deoarece în fiecare zi arde câte ceva, dar măcar flăcările ne oferă căldura atât de necesară. În afară de obuze şi de focul de artilerie, astăzi nu prea se întâmplă mare lucru. De cealaltă parte, la fel ca şi aici, oamenii se odihnesc după ofensiva majoră de ieri.

26 ianuarie: În timpul după-amiezii are loc un incident, neimportant de altfel, dar care ne provoacă o stare de nelinişte. O patrulă inamică reuşeşte să se apropie foarte mult de poziţia noastră; îi observăm fără să ne dăm seama, până când aruncă mai multe grenade de mână, după care o iau la goană înainte să-i putem recunoaşte şi să deschidem focul. Vedem în depărtare câteva siluete în mantale de zăpadă, care se fac nevăzute. Nu le mai putem face nimic. Duduitul unei mitraliere este total inutil; zăpada se împrăştie în aer după impactul gloanţelor şi se dizolvă în lumina soarelui, însă patrula a dispărut de multă vreme în

spatele unei adâncituri a terenului.

Noi, *Frontschweine,* posedăm de acum cu adevărat un al şaselea simţ, care ne spune că, foarte curând, se va dezlănţui iadul pe pământ, şi că toată nenorocirea asta va începe din nou. În zona învecinată, lângă *Sturmpionieren,* care ocupă poziţia de lângă drum, neliniştea este evidentă. Iar atunci când soseşte supa de seară, mitralierele de vizavi se pornesc din nou să duduie sălbatic. Tocmai ne umplem farfuriile, dar stăm cu urechile ciulite.

Focul antiaerienei intră şi el în bătălia în curs de desfăşurare. La scurt timp după aceea, când puştile infanteriei prind viaţă şi primul post de ascultare se întoarce cu ştirea că se întâmplă ceva acolo, toată lumea lasă lingura jos, pune mâna pe arme şi căşti şi se duce în locul unde oamenii scrutează atent bezna pătrunzătoare a nopţii. Între timp, artileria a auzit şi ea că se întâmplă ceva pe front.

Obuzele grele se târăsc prin aer şi explodează în tranşeele inamicului. Un tumult infernal izbucneşte atunci când, în stânga drumului, artileria antiaeriană, care a ocupat o poziţie acolo, începe să-şi trimită rachetele fulgerătoare în direcţia duşmanului.

Acum ştie toată lumea. Şi pentru că o breşă cu tancurile grele, ori cât de mică ar fi, ne îngrijorează pe toţi, abandonăm cu toţii în tăcere supa de seară.

Compania nu trebuie să aştepte mult pentru ca munca grea să înceapă. Trebuie să înceapă!

Cum se face că degetele noastre devin ţepene pe trăgaci şi nu se îndoaie în momentul decisiv? Da, chiar aşa se întâmplă, iar unii coboară arma sau mitraliera, confuzi, holbându-se în depărtare, neştiind ce-i cu ei! La naiba! E posibil aşa ceva? Aceste trupe sunt grupuri *feldgrau,* companii care inundă şanţurile inamicului, fluturându-şi căştile germane.

Să fie oare posibil? Suntem oare păcăliţi de o fantomă răsărită din noapte?! Dar suntem pe deplin treji. Un locotenent-colonel, comandantul infanteriei, sare afară din tranşee:

— Opriţi-vă! Care e parola, ce regiment!?

Între timp, trebuie să ne reglăm aria de acoperire cu degete tremurânde: 200-150-100. Dar din partea cealaltă nu răspunde nimeni, iar ca urmare, un iureş de oameni îşi flutură mâinile şi strigă! În momentul acela, comandantul companiei se aruncă înapoi în tranşee şi dă ordin să se tragă cu îndârjire.

Tragem cu degete reci şi umede, mai repede, tot mai repede, cu privirea fixă – într-o clipă, mirajul dispare: chemările şi ordinele de acolo sună dintr-odată neclar şi straniu. Nu sunt germani, şi nici comandouri germane; niciun infanterist german nu sare aşa! În cele din urmă, un foc unificat, defensiv loveşte

masele care înaintează, în pofida uniformelor şi a căştilor *feldgrau.* Tragem în ei cu o îndârjire turbată.

Dacă măcar nu ar mai ţâşni peste câmpul întins, acoperit de zăpadă, alte mase de oameni care nu mai poartă uniforme germane. Sute de sovietici gonesc spre noi, tropăind laolaltă, apoi despărţindu-se, pentru a fi doborâţi de gloanţe. Pentru că tot timpul există unii care-şi părăsesc poziţiile, astea nu mai sunt companii, ci batalioane şi regimente. Oare cât timp le vom mai face faţă? Mai avem muniţie, cum o să fie când ni se va termina rezerva de grenade de mână? Dar să nu ne lăsăm pradă gândurilor inutile, să rămânem calmi şi să rezistăm.

Lupta continuă toată noaptea. Rezervele lor par invincibile. De-abia dimineaţa aduce cu sine puţină linişte şi întăriri. Soseşte o companie de puşcaşi şi, în ciuda marşului extenuant, ocupă imediat o poziţie pe linia noastră subţire.

27 ianuarie: Activitate intensă de patrulare în ambele tabere. Roşii se pregătesc de noi atacuri. Pierderi grele în urma atacurilor la joasă înălţime din partea avioanelor de luptă şi a bombardierelor sovietice.

După-amiaza târziu, sosesc alte întăriri: infanterie şi artilerie antiaeriană de 2 cm.

28 ianuarie: După atacurile din timpul nopţii, într-adevăr foarte puternice, acum e linişte. Probabil că Roşii au suferit

pierderi îngrozitoare; cadavrele zac grămezi în faţa poziţiilor noastre. Tunurile antitanc de 8,8 au distrus trei tancuri; unul dintre ele a fost un tanc foarte greu.

Unităţile de recunoaştere se întorc şi aduc vestea că tancurile inamice, împreună cu unităţile de infanterie, se retrag spre nord-est. Se ordonă un contraatac la noapte. În acelaşi timp, primim ordin să ne deplasăm într-un alt sector. *Scheisse*! Mereu e la fel: când pericolul a fost alungat, nu mai e nevoie de noi! Mereu aceeaşi poveste.

Sunt curios ce foc trebuie să mai stingem acum.

30 ianuarie: N-am mai fost niciodată atât de conştient de inimaginabila întindere a zonelor rurale ruseşti, mai ales că acum pădurile şi câmpurile sunt acoperite cu un linţoliu alb. Pentru prima dată după multă vreme, vântul îngheţat este tăcut; nu ninge, aşa că putem vedea imensitatea incredibilă a acestui spaţiu. Privirea ajunge până la orizont fără să se poată agăţa de un punct. O aparent nesfârşită câmpie albă se întinde în faţa noastră, fără întrerupere – sau aşa pare –, deoarece defileurile adânci care despică pământul sunt ascunse de zăpadă.

Roşii au ascunzători secrete. Aici, ascunsă vederii, chiar în sate, se află linia inamicului. De-a lungul Doneţului superior se află Grasnoie, un sătuleţ greu de descris, pentru care luptăm săptămâni la rând. Bolşevicii aproape reuşesc să ia satul în

stăpânire, dar, în momentul decisiv, voinţa şi vitejia soldatului german ne asigură victoria.

Acum însă este linişte; de data asta, n-am mai fost chemaţi pe post de „brigadă de pompieri". Atacuri de artilerie medii, câteva vizite aeriene, cam o dată la două nopţi un atac uşor – asta-i tot! Şi e bine, pentru că în ultimele săptămâni am suferit mult.

Lăsată total de capul ei, aici ca şi în numeroase alte locuri de pe Frontul de Est, care se întinde pe mii de kilometri, armata de ocupaţie îşi poartă bătăliile zilnice. Satul, cu cocioabele lui triste, e castelul nostru, pe care-l apărăm împreună cu o companie de infanterişti.

1 februarie: Azi-noapte a trebuit să ne apărăm împotriva unui atac extrem de îndârjit din partea Roşilor. A fost o luptă înverşunată, de la mică distanţă, şi doi camarazi au fost omorâţi în acţiune.

Comandantul companiei de infanterie, un veteran al Primului Război Mondial şi un vechi luptător pe Frontul de Est, ne povesteşte despre alte vremuri. Războiul actual este mult mai brutal decât Marele Război de acum 25 de ani, deoarece ne întâlnim acum cu un inamic fanatic.

Nimeni nu se predă, ambele tabere luptă până la ultimul glonţ. Dar, mai presus de toate, suntem copleşiţi chiar în această

clipă – din cauza spaţiului vast – de sentimentul că am fost abandonaţi; încrederea în propria noastră putere este singurul lucru care ne redă speranţa în victorie. De-abia dacă putem spera în ajutorul vecinilor noştri. Noi am ocupat doar satele, în vreme ce câmpurile dintre ele, unde noapte de noapte şi zi de zi se dau lupte grele, sunt un pământ al nimănui.

Nu există un sistem de poziţii bine definit, aşa cum se întâmpla în timpul Marelui Război, deoarece pământul era deja tare ca piatra atunci când a fost oprită înaintarea germană.

Din cauza absenţei unei linii continue a frontului, inamicul poate păcăli poziţiile individuale, atacându-ne din spate sau din flancuri. La asta se adaugă terenul dificil, traversat de numeroase defileuri, care le oferă atacatorilor condiţii favorabile.

Toate acestea ne întind nervii la maximum, deoarece în fiecare noapte suntem confruntaţi cu lupte şi ambuscade. Mult prea des, la fel ca aici în Grasnoie, suntem împiedicaţi să folosim barierele din sârmă ghimpată pentru că satele sunt atât de împrăştiate. Se dă o luptă neîncetată pentru ocuparea fiecărei case, deoarece aceste cocioabe jalnice reprezintă singurul adăpost în faţa frigului. Acesta este şi motivul pentru care astfel de locuinţe sunt dotate pe laturi cu orificii de tragere, astfel încât, imediat ce inamicul încearcă să se strecoare în sat, focul nostru cumplit să-l ia cu asalt din toate părţile.

3 februarie: Lăsăm în urmă două zile şi două nopţi de linişte totală. Doar din când în când se mai rostogoleşte pe teritoriul nostru câte o grenadă sau mai auzim răgetul scurt al unei mitraliere ori şuieratul unei sfere de foc, apoi se lasă iar liniştea. Poziţia noastră e grozavă; am putea petrece cu siguranţă câteva săptămâni în cătunul Grasnoie.

Ce bine ne-am fi simţit, dar n-a fost să fie! în timpul după-amiezii sosesc înlocuitorii şi odată cu ei ordinul: „Detaşamentul de securitate trebuie să plece din Grasnoie, locotenentul Hegner să raporteze pe 5 februarie pentru orientare în Iakoblevo."

Krach! *Scheisse*! Se pare că urmează un alt infern! Dar înjurăturile nu ajută la nimic. P.299 [Batalionul 299 Panzerjäger], moaşa bună la toate, trebuie să intre în acţiune.

Hainele noastre sunt împachetate, ne încolonăm mâine dimineaţă devreme.

4 februarie: Marş extenuant prin viscol. Pe drum, foc de partizani. Pentru că suntem *Frontschweine,* şi nu tânăra nobilime a liniilor de aprovizionare, rezolvăm rapid situaţia. Satul cel mai apropiat este cuprins de flăcări – focurile de artificii ne mai încălzesc în blestematul ăsta de ger.

5 februarie: Pe la prânz ajungem la Iakoblevo. Cu câteva ore în urmă, avioanele Roşilor au aşternut aici un covor de

bombe. Fiecare colţişor încă mai arde. Slavă Domnului că nu au lovit depozitele de muniţie sau de provizii. Locotenentul Hegner vine cu ordine noi: trebuie să ne deplasăm imediat şi să ocupăm poziţie în seara asta în apropiere de Leski. Ai observat ceva, soldat? Să ocupi poziţie diseară? Băieţi, treaba asta nu miroase a bine!

Iau după mine până la Leski câţiva băieţi epuizaţi şi murdari. Feţele lor devin serioase. „Ia ascultaţi." Un huruit şi un bubuit se aud dinspre est. E focul continuu de artilerie din Leski.

6 februarie: Totul a mers bine, fără pierderi, acum pătrundem în tranşee şi în gropi. Eu şi grupul meu ne ghemuim într-o pivniţă cu cartofi. De sus se aud explozii bubuitoare; uneori aproape, alteori departe, obuze şuierătoare de toate calibrele se înfig în pământ, arând solul tare şi îngheţat. Bucăţi de toate mărimile sunt catapultate la o distanţă de câţiva metri. Bătrânii veterani din Leski cunosc prea bine ce înseamnă acest concert infernal.

Ceva mai târziu, masele de Roşii înaintează din nou şi, aşa cum se întâmplă adesea în ultimul timp, rămânem blocaţi în linia de foc defensivă. Zi după zi şi noapte după noapte, Roşii ne atacă poziţiile. Cel mai intens foc de artilerie are loc între Harkov şi Kursk probabil cel mai favorabil punct de străpungere pentru linia noastră de aprovizionare; numai aici este posibilă

desfăşurarea încleştării plănuite împotriva Harkovului.

Ocuparea dealului şi a ruinelor din Leski este o acţiune decisivă pentru capturarea arterei principale, drumul spre Belgorod-Harkov şi spre Kursk. Cantitatea de sânge vărsat pentru această movilă de pământ este incredibil de mare, şi va continua să crească!

7 februarie: De ore întregi, pământul este despicat de teribilul foc de artilerie al Roşilor. Şiruri de bombardiere ruseşti Martin îşi aruncă încărcătura în grămada de ruine care a mai rămas din Leski. După două atacuri furioase din timpul nopţii şi trei în cursul dimineţii, ne aşteptăm acum la un al patrulea val.

La ora 13, poziţia B din vest numără 1.600 de lovituri dintre cele mai grele în zona dealului. Sediul comandamentului este lovit direct; întreaga companie este îngropată sub dărâmături. Artileria Wessendorf este lovită şi ea; cadavrul lui Klemmer este recuperat de sub ruine.

Seara, este respins al patrulea atac al zilei. Între timp, mortierele ne-au distrus adăpostul. Combustibilul stocat acolo pentru lupta la mică distanţă a tancurilor a luat foc; toate bunurile noastre au ars. Bietului porc, care nu mai are pătură la —35 C, îi lipsesc în plus sticla de apă şi ustensilele de gătit. „Rezistaţi, băieţi! N-avem voie să ne bâlbâim!”

La naiba cu iadul ăsta!

8-14 februarie: Nu există nicio zi sau noapte fără trei sau patru atacuri furioase din partea Roşilor. Patru ore la rând, focul lor de artilerie rapid ne atacă adăposturile superficiale. Ne temem de loviturile necruţătoare ale armatei bolşevice; atacurile în masă ale infanteriei Roşii nu ne sperie la fel de tare. E vorba doar de nişte oameni pregătiţi în grabă, care intră cu stoicism în raza focului nostru defensiv.

Tancurile extrem de grele care însoţesc atacul sunt mult mai periculoase. Defensiva noastră, inclusiv artileria şi focul tancurilor, este practic neputincioasă în faţa acestor monştri pe şenile. Obuzele şi muniţia specială nu au niciun efect asupra blindajului lor greu. Fără să întâmpine niciun obstacol, vehiculele de luptă ruseşti traversează în lung şi-n lat ruinele şi poziţiile noastre. Sus de tot, pe platformă, stau vreo 11 sau 12 băieţi care au în buzunare cutii de „Schoko-Ka-Kola" [ciocolată primită de la soldaţii germani], iar în pumni grenade de mână pe care le aruncă spre liniile noastre defensive. La început, nu i-am luat în serios pe aceşti golani, dar în curând înţelegem mai bine cum stau lucrurile. Tenaci şi agili ca nişte pisici, ne provoacă o mulţime de pierderi. Există o întreagă companie formată din astfel de copii periculoşi, „Tânăra Gardă Proletară".

Mă străduiesc să descriu în detaliu oroarea luptei corp la corp cu aceşti copii. Dacă n-ai fost aici, nu ai cum să înţelegi ce se

petrece. Oameni în toată firea, dintre care mulţi au fii de vârsta lor, trebuie să se angajeze într-o luptă brutală şi sângeroasă cu copiii! Nu voi putea uita multă vreme aceste scene oribile.

Paralel cu poziţia nordică, se întinde un defileu în care armele noastre trag cu mare dificultate. Aceasta este cea mai bună zonă de amplasare pentru Armata Roşie. Când vântul e favorabil, putem auzi din tranşeele liniei întâi strigătele şi înjurăturile comisarilor, la scurt timp după aceea două, trei împuşcături, apoi ţipetele victimelor şi, în final, tăcerea mormântului.

Câteva minute mai târziu, apar masele albe din defileu şi aleargă cu sutele, mânate din urmă de forţa dementă a politrucilor direct în raza focului mortal al mitralierelor noastre. Prizonierii şi dezertorii ne vorbesc despre pierderile teribile din zona lor. Pistoalele comisarilor şi frica de un glonţ în gât mână această turmă mai departe, şi mai departe. Pe 11 februarie, când se sfârşeşte atacul inamic, propriile lor grenade sunt aruncate în mijlocul mulţimilor care se retrag în valuri.

Nu ne este teamă de o astfel de mulţime, obligată prin frică să ne atace. Măcar de s-ar sfârşi focul de artilerie ucigaş, care fărâmă aproape totul în cale. Dacă am avea arme care să zdrobească tancurile implicate în acest joc mortal!

Pe 12 februarie, ultimele noastre două tunuri sunt călcate

de tancurile de 52 t, Susţinuţi de avioane, Roşii încearcă în jurul prânzului o ofensivă pe scară largă. Timp de o zi şi-o noapte, se dă o luptă înverşunată în poziţiile cele mai ridicate. Pierderile noastre sunt extraordinar de mari; mărimea medie a unei companii este acum de numai 30 de oameni!

Lent, foarte lent, disperarea pătrunde în sufletele oamenilor. Noi, liderii de grup, trebuie să ne folosim întreaga putere pentru a-i menţine pe oameni vigilenţi, gata să lupte şi să se apere. Grea sarcină! Cuvintele noastre sună extrem de neconvingător, pentru că nici noi nu mai credem că vom scăpa teferi de aici. Leski, groapa comună!

15 februarie: În timp ce Roşii şi-au început marea ofensivă de pe 12 februarie, trei divizii de tancuri bolşevice au reuşit să deschidă în linia frontului o breşă lată de 40 km şi adâncă de 70 km la sud de Harkov. În acest moment, ştim că acolo Guderian [*sic*] contraatacă. Dar mai ştim şi că ambele operaţiuni de străpungere, aici şi lângă Harkov, au fost legate direct, făcând parte din planul bolşevic de încercuire a Harkovului şi având ca scop izolarea părţii de nord a Armatei a 6-a. Acţiunea noastră a avut succes numai datorită curajului şi rezistenţei îndârjite.

16 februarie: Nu ne vine să credem: sosesc întăririle. Băieţii ne aduc veşti bune: tancurile sunt aşteptate curând şi

chiar azi tunurile de asalt vor fi instalate şi utilizate. Barometrul stării mele urcă din nou până la „vreme frumoasă”. Vom ţine cu dinţii de „sicriul” nostru, fie ce-o fi!

17 februarie: în primele ore ale dimineţii, sosesc dintr-odată 30 de avioane de atac germane. Se aruncă precum nişte ulii asupra bateriilor de lângă Şociovo. Peste tot, ţâşnesc spre cer şuvoaie de pământ amestecat cu metal. Totuşi, azi e linişte; după foarte mult timp, toată lumea doarme noaptea câteva ore.

18 februarie: Raidul aerian de ieri a distrus câteva tunuri ale inamicului, dar a şi zdrobit în faşă pregătirile Roşilor pentru atacul ce avea să urmeze. Astăzi, pe la prânz, apar din nou camarazii noştri din aer; în trei valuri de câte zece, plonjează huruind spre poziţiile inamice. Fumul galben-negricios pluteşte câteva minute deasupra defileului de pe partea cealaltă.

19 februarie: În zori, luându-ne total prin surprindere, un atac brusc al tancurilor grele. Însoţite de două batalioane de trăgători caucazieni, reuşesc să străpungă flancurile drept şi stâng ale „sicriului”; la ora 13, Leski este încercuit fără speranţă. Codul Morse al unităţii noastre de semnalizare nu rămâne tăcut. Chemările SOS pleacă spre nord şi spre sud, către divizie şi corpul de armată. Primim acelaşi răspuns din ambele părţi. „întăririle au plecat din 3576 (Iakoblevo) pe 18-2 în direcţia L.”

Fir-ar să fie, ar fi trebuit să ajungă de mult! De unde să ştim că undeva, între noi şi Iakoblevo, un soldat decorat a purtat prima şi ultima lui luptă? Motivul pentru care nu suntem informaţi despre astfel de evenimente va rămâne pentru totdeauna un mister. Oamenii care mărşăluiesc cu batalionul lor, 180 de camarazi care se îndreaptă spre Leski şi nu au mai participat niciodată la o bătălie adevărată, au fost masacraţi astă-noapte ca nişte animale! Dar ce ştim noi despre asta! Noaptea se dovedeşte a fi îngrozitoare! Fără întrerupere, asiaticii gonesc în susul dealului nostru. Mereu, aceeaşi luptă ucigaşă de la mică distanţă. Cât timp vom mai putea rezista? Unde sunt înlocuitorii? Mai avem foarte puţină muniţie. Aşa că trageţi cu prudenţă şi nu uitaţi să păstraţi un ultim glonţ! În zori moare Oles, al cincilea şi ultimul om din grupul meu, din cauza rănilor de baionetă din piept. Ne confruntăm încet cu sfârşitul. Păcat, e atât de frumos să trăieşti!

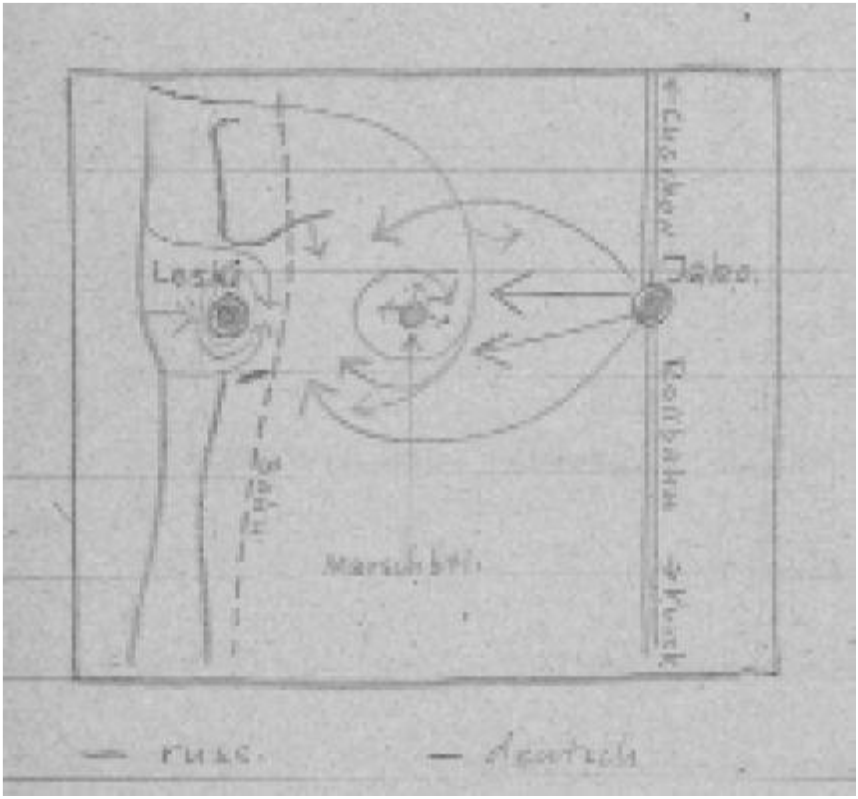

Schița unui atac Luftwaffe de pe 18 februarie asupra artileriei și pozițiilor infanteriei sovietice.

„Jabo" era termenul folosit pentru Jagdbomber (bombardier).

20 februarie: În ciuda viscolului, care a revenit, putem auzi un foc slab de artilerie dinspre vest. Să fie oare vorba de salvatorii noştri? Atacurile din Leski devin tot mai slabe pe măsură ce trec orele și se încheie de tot pe la prânz.

Brusc, apar mai multe bombardiere. Ne adăpostim cu

viteza fulgerului. De data asta, sunt avioane Heinkel, care se rotesc de două sau trei ori, apoi ne aruncă atât de căutatele muniţii şi provizii.

O parte din tancurile şi trăgătorii noştri se apropie dinspre vest! Înlocuiri şi schimbări de gardă! Văd câţiva băieţi, voinici ca nişte urşi, cu lacrimi în ochi. În timpul nopţii, o patrulă de recunoaştere stabileşte legătura cu trupele care sosesc din vest.

21 februarie: Roşii se retrag şi îşi iau tălpăşiţa spre est. La ora 9, tancurile germane ajung în Leski! Primirea este greu de descris. Plini de bucurie şi de recunoştinţă, îi îmbrăţişăm pe „fraţii noştri negri", salvatorii noştri. După o scurtă pauză, încep să dea iama prin poziţia inamică. Nu le putem permite Roşilor să respire; trebuie să facem curăţenie o dată pentru totdeauna.

După-amiaza e ocupată de orientarea noilor înlocuitori.

22 februarie: Eliberaţi! Câţiva soldaţi murdari şi epuizaţi trec prin zona unde zac camarazii noştri morţi. Jumătate dintre ei vor rămâne aici: aici, în vârful „sicriului", aceşti bărbaţi viteji şi-au găsit locul de odihnă. Trebuie să săpăm trei gropi comune. Obuzele Roşilor şi-au făcut bine treaba lor murdară. Pământul a fost arat de exploziile puternice, conţinutul gropilor a fost împrăştiat şi făcut bucăţele pentru a doua sau a treia oară. O imagine şi mai teribilă o va înlocui curând pe aceasta.

După un marş de patru ore, ajungem în locul unde Roşii

i-au măcelărit pe cei 180 de oameni ai batalionului. Aceste animale, aceste fiinţe subumane au avut timp să mutileze corpurile goale ale soldaţilor morţi şi să le adune în grămezi mari. Potrivit informaţiilor primite de la prizonieri, aceşti *schweine* au făcut chiar şi vreo zece fotografii la faţa locului. (Patru săptămâni mai târziu, pe 25 martie, sute de mii de foi volante cu reproduceri ale acestor poze au fost aruncate din avion în Harkov-Belgorod.)

Epuizat fizic şi emoţional, micul nostru grup ajunge pe înserate la Iakoblevo. Deşi toată lumea cunoaşte înfăţişarea jalnică a unităţii înlocuite în Leski, de data asta cineva întoarce capul şi se uită. Arătăm ca nişte smintiţi: bărbile ne acoperă chipurile palide. Unii poartă şepci ruseşti, alţii mantalele galben-maronii ale Armatei Roşii, piei de oaie şi saci înfăşuraţi în jurul cizmelor. În afară de armele noastre, nu ne-a mai rămas niciun fel de echipament – fără pături, pungi de pâine, sticle de apă sau ustensile de gătit; totul, absolut totul a fost distrus pentru a treia oară pe 20 februarie. Acum, două sănii sunt suficiente pentru a trage ultimele două mitraliere. Cele trei tunuri zac bucăţi în „sicriu”.

23 februarie: Înapoi în Oboian. Zilele petrecute în Leski ne-au afectat profund atât pe dinafară, cât şi pe dinăuntru. Unii suferă de o formă gravă de febră nervoasă, alţii de degerături.

Reumatismul face şi el ravagii. Mă dor rău picioarele, probabil de la ultima rană. Dar, ce naiba, suntem soldaţi, nu nişte babe! Iar dacă vreunul dintre noi suferă aici vreo cădere nervoasă, asta e – mai târziu, acasă, dragostea şi răbdarea soţiilor noastre ne vor vindeca multe răni de suprafaţă ori de profunzime.

24-28 februarie: Se dau lupte defensive grele în toate zonele frontului. Iarna, în care Roşii şi-au pus toate speranţele, se apropie de sfârşit. E îngrozitor de frig, vijeliile îngheţate încă mai biciuiesc câmpiile vaste. „Acum ori niciodată" este mottoul pe care-l foloseşte Stalin pentru a obliga sute de mii de soldaţi să alerge şi să-şi dea viaţa. Am atins apogeul bătăliei de iarnă. Zilele acestea, toţi se comportă ca nişte eroi.

Toate secţiunile unităţii, cu ultimele rezerve, contribuie la linia de apărare. Apărare înseamnă să respingi inamicul. Să respingi nu înseamnă să aştepţi până când soseşte inamicul, preia el iniţiativa şi determină rezultatul bătăliei. A respinge mai presupune şi contraatacuri şi patrule de recunoaştere pentru a afla intenţiile duşmanului şi a-l învinge pe măsură ce prind formă strategiile şi planurile lui de acţiune. A respinge înseamnă să organizezi mici ambuscade pentru a ocupa poziţii favorabile. Nu înseamnă numai să fii mereu în gardă, rămânând ferm pe poziţie în urma unui foc ucigaş de artilerie, sau să rezişti atacurilor din aer, ci şi să înfrunţi forţa tancurilor. Trebuie să fii pregătit zi şi

noapte. A respinge mai înseamnă şi să nu oboseşti nicio clipă, să ţii mâna pe armă în permanenţă. Asta îţi macină nervii şi îţi sleieşte de puteri trupul şi sufletul.

Cei de acasă nu-şi pot face nici măcar o imagine extrem de vagă despre ceea ce ne solicită această luptă defensivă din Est: epuizare, mobilizarea voinţei şi sacrificiu personal! În faţă se află infanteriştii, apoi venim noi, vânătorii de tancuri, veşnicii lor tovarăşi şi cei mai credincioşi prieteni! Noi suntem linia întâi, cel mai aproape de pericol. În ultimele luni, nu am văzut nimic altceva decât zăpadă, inamici şi o imensitate dezolantă; nu trăim decât experienţa pericolului şi a luptei omului cu natura.

Zile întregi, nu ne scoatem deloc cizmele, iar căldura sobei e departe. Temperaturile coborâte şi viscolele ne zdruncină sănătatea şi chiar şi atunci când mâncăm, ţinem o mână pe armă. Ne-am antrenat auzul la orice zgomot din exterior, ascultând mişcările inamicului – chiar şi în orele în care lupta se stinge.

Trebuie să-ţi dublezi devotamentul şi puterea pentru a compensa golurile pe care le lasă moartea în efectivele noastre; acestea sunt condiţiile impuse de legea nescrisă a frăţiei şi de necesităţile de moment. Pot da sute de exemple dureroase despre astfel de gesturi camaraderești altruiste în rândul celor din categoria *frontschweine.*

Bătăliile defensive de aici, din Est, sunt atât de grele şi de

pline de lipsuri din cauza maselor enorme de oameni şi de materiale pe care inamicul le aruncă neîndurător şi fără încetare în lupta de pe front. Este o luptă împotriva zăpezii, a frigului şi a gheţii. Apoi vin orele dificile în care muniţia se împuţinează, iar din tabăra adversă tot mai multe valuri de oameni se aruncă asupra noastră. Sunt orele dificile în care soldatul din linia întâi aşteaptă în zadar mâncarea şi băutura, deoarece camionul cu provizii s-a împotmolit din cauza viscolului. Aşa s-a întâmplat în Leski, când o forţă superioară părea că te sufocă. Acestea sunt, totodată, şi orele chinuitoare pentru comandanţii care se confruntă adeseori cu decizia „Să mai rezistăm? N-am făcut oare deja tot ce este omeneşte posibil?". Şi totuşi, nimeni nu se plânge. Niciunul dintre noi, cei care veghem în adăposturile noastre singuratice din Est. Niciunul nu se gândeşte să renunţe la speranţă doar pentru că a sărit peste o masă. Niciunul nu se gândeşte să blesteme pentru că trupurile noastre nu au mai simţit de multă vreme căldura unei sobe. Ştim că ni se cer toate acestea pentru că obiectivul superior al războiului le presupune.

Bătălia de iarnă din ultimele luni a devenit pentru noi un al Doilea Război Mondial. Am fost obligaţi ca, în cursul luptei defensive, să ne confruntăm cu războiul în cea mai aspră formă a sa, mult amplificată de brutalitatea inamicului.

Polonia şi Franţa nu se pot compara cu anii Marelui Război.

Chiar şi noi, soldaţii tineri, ştim asta din proprie experienţă. Campania din Est, totuşi, şi mai ales săptămânile petrecute aici, va face faţă cu brio oricărei comparaţii cu intensitatea Marelui Război. În toate privinţele!

Pentru Armata Germană este o încercare a focului, ca şi pentru fiecare dintre noi. Suntem însutit la înălţimea testului, cu un nivel al îndeplinirii datoriei şi al devotamentului care nu poate fi apreciat la justa sa valoare decât de comandanţii direcţi şi de Führerul însuşi; acest om, care, în calitate de vechi soldat pe front, înţelege miile de orori din linia întâi. Noi nu ne simţim deloc ca nişte „eroi"; nu vrem decât o simplă recunoaştere a performanţelor noastre.

Nu vrem să fim căinaţi pentru viaţa grea pe care o ducem; nu dorim decât mândria şi încrederea patriei. Pentru noi, luptătorii de pe front, este o experienţă amară ca, în timpul unuia dintre cele mai brutale războaie purtate vreodată, cineva care nu ştie nimic despre mizeria şi lupta din tranşee să creadă şi să vorbească deja de o bătălie pierdută, ori, şi mai rău, să se întâmple ca, din raţiuni tactice, un sat sau un sector de pământ să fie predat inamicului. Cei care vorbesc astfel calcă în picioare sângele vărsat în lupta pentru un ideal şi eforturile supraomeneşti pe care le facem cu ultimul strop de putere. Ce înseamnă până la urmă cuvinte precum luptă şi efort? Ce

semnificaţie pot avea cuvinte ca zăpadă, frig cumplit, gheaţă, singurătate, povară mentală, viscol, îngheţ şi drumuri desfundate în comparaţie cu realitatea? Noi legăm de aceste cuvinte un înţeles desprins din viaţa europeană, care nu este valabil şi în Est. Aici ele înseamnă exagerarea insuportabilului. Însăşi natura aruncă chiar acum în luptă ceea ce poate fi descris ca o intensificare colosală a iernii europene. Bolşevismul aruncă pe câmpul de luptă ceva total opus oricărui concept de adevărat spirit ostăşesc; este vorba de o cruzime inumană în cel mai înalt grad.

Iarăşi şi iarăşi, Roşii desfăşoară o combinaţie de artilerie, tancuri, avioane şi infanterie. Masa pură este zeul la care aceşti necredincioşi par să se roage şi pe care-l slujesc. Ei cred că numărul are o importanţă decisivă. Ştim cu toţii prea bine că acest lucru este periculos. Oricum, în ultimul timp, pare tot mai limpede că persoana, soldatul individual, poate fi mai eficientă decât numerele absolute şi masele de oameni. Mai mult ca oricând, povara bătăliei cade pe umerii noştri.

Din cauza nămeţilor şi a drumurilor îngheţate, tancurile şi vehiculele au o mobilitate redusă şi nu-şi mai găsesc utilitatea. Din păcate, săniuţele le-au luat locul. Motoarele şi mitralierele suferă teribil din cauza frigului. Ele se pot strica, dar fiinţa umană nu, altfel frontul s-ar prăbuşi.

În această bătălie, devine evident rolul decisiv jucat de acuitatea mintală a fiecărui camarad. Stăm aici, trăim şi suferim tot ce poate îndura o fiinţă umană, de la cruzimi teribile la cele mai mari atrocităţi. Cine ar putea înşira toate actele comise oră de oră pe front? La fel ca în timpul Marelui Război, lupta din tranşee, grenadele de mână şi baionetele primesc cele mai înalte onoruri. Lupta corp la corp este oribila realitate de zi cu zi; focul artileriei este muzica ce însoţeşte moartea. În pofida tuturor vicisitudinilor, noi formăm un fel de zid de netrecut împotriva maşinaţiilor Roşii; Dumnezeu să ne dea putere să rezistăm în cele mai grele zile de iarnă.

10 martie: Ne-au mutat din nord în sud şi înapoi, de la Prohorovka via Solnţevo şi Baharov, mereu acolo unde un foc trebuie stins. Marţi ne-am confruntat cu o ofensivă pe scară largă a Roşilor, care a început pe 23 februarie, aniversarea fondării Armatei Roşii. Cu o desfăşurare uriaşă de forţe în partea de sud a frontului, acesta a fost ultimul mare test al capacităţii de îndurare a forţelor noastre. Au fost zdrobiţi de apărarea noastră, am luptat cu toată forţa pe care am fost în stare s-o mobilizăm. Cu siguranţă că bolşevicii vor mai încerca de cel puţin zece ori să ne străpungă liniile de acum şi până la ofensiva din primăvară; însă atacurile lor nu vor mai fi niciodată atât de periculoase. Ştim că am trecut de cea mai dificilă perioadă şi că, în scurt timp, vine şi primăvara.

11 martie: Încă mă mai doare piciorul. Am fost sfătuit să mă transfer la un spital de campanie. Dar nici nu vreau să aud. N-or să reuşească cu niciun chip să mă clintească de aici! Aşa că acum stau întins pe spate. Lângă mine se află un dulap pliant; zi şi noapte comunic cu posturile de comandă. Este o sarcină plină de responsabilităţi, iar eu sunt mulţumit că pot fi util în acest fel.

12 martie: Aici e o linişte relativă, cu excepţia vizitelor aeriene care au loc cu o frecvenţă stranie. Băieţii ăştia au învăţat că poziţia noastră este înţesată de personal din toate domeniile de activitate. Zi şi noapte, bombardierele iau la ţintă casele. Dar asta nu are o importanţă prea mare, deoarece distrugerile sunt minore.

13-14 martie: În timpul nopţii s-a auzit alarma antiaeriană, au dat ordine cu mare viteză. Avioanele de transport grele s-au scurs din direcţia Belgorod. Unităţile aeropurtate au atacat alaltăieri biroul statului-major al diviziei şi au produs pagube mari. Gărzile s-au dublat, iar patrulele sunt trimise în misiune.

În primele ore ale dimineţii are loc un raid. Dar încercările lor de a pătrunde pe aici sunt zadarnice, deoarece focul bine poziţionat al bateriilor noastre distruge forţa inamică înainte ca aceasta să se pregătească.

Seara trece în linişte; cu excepţia gărzilor şi avanposturilor,

toată lumea se înghesuie în colibele ciuruite de gloanţe. O lumânare arde pe masa şubredă, în jurul căreia s-au adunat oamenii mei. Unii scriu scrisori, alţii sunt angajaţi în discuţii aprinse. Eu fac parte din a doua categorie. Se vorbeşte din nou despre vacanţă, casă, eliberare şi numeroşii chiulangii. Când sunt rostite cuvintele „serviciul din spatele liniilor" şi „unităţile de aprovizionare", izbucneşte un urlet de revoltă. În dimineaţa asta suntem cu toţii furioşi pe funcţionarii din linia de aprovizionare şi pe bivolii de la bucătărie. Tipii ăştia îşi petrec zilele cu fundul la căldurică, în vreme ce noi ne păzim poziţiile cât e iarna de lungă, în zăpadă şi la temperaturi sub pragul îngheţului. Ştiu foarte bine care sunt condiţiile pentru aceşti camarazi „gingaşi" din spatele frontului, în Sumî şi Lebedîn, şi mai ştiu, prin intermediul a numeroase scrisori, cu câtă consternare sunt privite sacrificiile noastre din linia întâi de către mulţi dintre cei de acasă.

Aici, pe front, noi, cei care purtăm cu mândrie numele de *„Frontschweine",* am devenit o frăţie strâns unită de oameni călіţi şi legaţi prin moarte şi sânge în cadrul unei comunităţi. Şi toţi aceşti băieţi murdari şi plini de păduchi trebuie să-şi păstreze cumpătul pentru a stărui într-o singură direcţie: iubirea – a cărei profunzime niciun om de acasă nu şi-o poate imagina –, o iubire infinită şi o adoraţie faţă de tot ce înseamnă „acasă". Cred cu adevărat că doar cei care simt în fiecare zi răsuflarea morţii în

ceafa – fie în luptele corp la corp, fie sub cel mai greu foc de artilerie – sunt capabili de o astfel de dragoste necondiţionată. Fiecare dintre noi şi-ar sacrifica bucuros viaţa pentru voi, cei de acasă. Acestea sunt trupele care duc greul, care stau neclintite în linia întâi – asta credem noi.

În spatele nostru, unităţile de aprovizionare şi de provizii gândesc însă diferit. Sunt dominaţi de frica de a nu ajunge în linia întâi, împreună cu teama de noi. Şi, apropo, ăştia sunt băieţii care vor fi sărbătoriţi mai târziu acasă în postura de „eroi", graţie poveştilor sângeroase pe care le vor spune. Menţionez asta doar în treacăt, deoarece pentru soldatul adevărat de pe front toată această poză şi prefăcătorie sunt întru totul nepotrivite. Cuvintele răsunătoare de laudă nu au nimic de-a face cu amintirea iubiţilor camarazi pe care i-am pierdut.

Şi mai în spate se află trupele de ocupaţie, care au „probleme" cu târfele şi cu alte reprezentante ale sexului slab. Acestea sunt cele prezentate în fotografii înfăşurate în haine de blană groase, grupate laolaltă în zăpadă pentru a da bine în poză. („O, bieţii băieţi, ce groaznică e iarna rusească!") Ştie cineva de acasă că acestea sunt chiar hainele de blană cărora li se simte lipsa pe front, ştie cineva că băieţii ăştia beau cu femeile respective şnapsul care ne-ar fi asigurat puţină căldură şi o oră de uitare?

Şi, cel mai în spate, urmează echipajele antiaeriene de acasă. Nici măcar nu sunt conştienţi că mai există un război, cu excepţia unui procent ridicat de femei care revin fiecărui soldat din apărarea antiaeriană. Veniţi alături de noi, voi, războinici de sufragerie, eliberaţi-vă camarazii cu FlaK-urile de 2 şi de 8,8 cm; aceşti băieţi curajoşi o merită!

Departamentul de aprovizionare pentru aceste trei grupuri sunt cele trei „filtre de aprovizionare" (un filtru îi permite celui „subţire" să treacă, dar îl împiedică pe cel „gros"). Soldat, observi ceva? Nouă, luptătorilor din Est, nu ni se permite să ducem o armă înapoi în patrie! De ce? Da, într-adevăr, de ce...

22 martie: Roşii îşi desfăşoară deja înainte de prânz puternicele forţe aeriene. Dar ce înseamnă asta în comparaţie cu Leski! Ziua se încheie cu atacuri slabe. În timpul nopţii are loc un atac surpriză din partea puternicelor forţe bolşevice susţinute de tancuri, dar este oprit după două ore de focul defensiv al bateriilor noastre. Sunt interogaţi câţiva prizonieri şi dezertori. Prizonierii fac parte din unităţile de asalt ruseşti. Se pare că acolo situaţia nu este prea roz. Proviziile şi muniţia sunt insuficiente. Cade în sarcina unităţilor de asalt să ia prizonieri şi să pună mâna pe arme automate.

23 martie: Astăzi este relativ linişte; ajunge până la noi doar un foc slab de hărţuire. Minunat de cald, soarele străluceşte

pe un cer albastru superb. Pământul se dezgheaţă, începe sezonul noroios. În câteva săptămâni, solul va fi din nou uscat, pregătit pentru ofensiva de primăvară.

24 martie: Mâine vom fi înlocuiţi. De data asta, nu aşteptăm cu nerăbdare. Zilele au fost liniştite, sigur, după standardele noastre, doar un foc mediu cu obuze în timpul zilei, iar noaptea, din când în când, câteva atacuri slabe – nu înseamnă mare lucru pentru noi. Iarna ne-a obişnuit cu circumstanţe cu totul diferite. Păcat că plecăm; am format aici un grup pe cinste!

25 martie: Înlocuirea are loc fără piedici. La prânz, avioanele de luptă ruseşti ne surprind în timpul marşului. Un om este rănit uşor de focul aerian. Fără alte incidente, ajungem pe seară la Oboian.

Astăzi am avut ocazia să citesc un interesant buletin de ştiri inamic, în care erau înşirate câteva cifre legate de luptele de lângă Leski. În perioada 17-24 februarie, când Roşii şi-au concentrat focul în mod repetat asupra zonei Oserov-Leski, inamicul a pierdut doar în sectorul Diviziei 75 infanterie 20.000 de oameni, dintre care 9.000 sunt morţi. Asta înseamnă, luând ca reper forţa de luptă obişnuită, aproximativ 4-5 divizii. Trebuie să mai adăugăm numărul de prizonieri şi de dezertori. În alte părţi ale frontului, lucrurile nu stau altfel. Din raportările multor prizonieri aflăm că companii întregi au fost reduse la 20 sau chiar

la 14 oameni. Asta demonstrează că situaţia lor nu este deloc roză.

Incredibilele sacrificii de sânge făcute de bolşevici în ultimele luni de iarnă au avut un efect negativ asupra lor şi asupra apropiatei ofensive de primăvară. Cu toate acestea, să nu cădem pradă unui optimism exagerat. Ştim că sovieticii nu au lăsat să treacă iarna fără rost. Departe, în urmă, au fost instalate linii de întărire; centrele industriale din Urali au turnat o serie de noi şi îmbunătăţite tancuri T-34.

27-28 martie: Din când în când, suntem vizitaţi de câteva avioane sovietice. Sosesc vuind şi trec la mică distanţă pe deasupra capetelor noastre, însoţite de focul deschis de la bord; suntem înconjuraţi de şuierături, iar asta înseamnă că trebuie să ne adăpostim! Şi încă rapid! Cei care nu găsesc o groapă în pământ se urcă sau se vâră sub un camion şi aşteaptă să treacă „binecuvântarea". Ici şi colo, sunt aruncate bombe.

29 martie: Cerul e albastru şi lipsit de nori – o vreme perfectă pentru zburat. Brusc, pe la mijlocul mesei, începe să se facă auzit focul deschis de bravele noastre avioane. În timp ce în văzduh apar acei norişori negri şi periculoşi, auzim un huruit şi vedem trecând pe deasupra noastră trei bombardiere sovietice. Focul antiaerienei devine sălbatic. Surescitaţi, urmărim poziţia tragerilor de parcă am fi la un meci de box. Acolo – o lovitură!

Izbucnesc urale atunci când unul dintre bombardiere începe să încetinească, devine instabil, se clatină şi pe urmă se lasă pe o aripă şi alunecă spre pământ, lăsând în urmă o dâră lungă şi neagră de fum. Chiar înainte de a putea auzi explozia înfundată a bombardierului prăbuşit, vedem de-a lungul pădurii uriaşa ciupercă de fum.

Celelalte două bombardiere şi-au continuat liniştite zborul. Acolo – unul dintre noi a văzut mai întâi şi arată acum cu mâna întinsă spre un punct minuscul de pe cer, care creşte rapid şi se îndreaptă direct spre bombardierele care zboară spre est. Un *jäger*! Un avion de luptă german! Suspansul sporeşte! Am uitat cu totul de supa de mazăre. O să mai fie şi altă dată! Dar nu eşti în fiecare zi martorul unei asemenea bătălii.

Avionul de luptă se apropie tot mai mult de bombardier, cu viteză mare, se înalţă brusc, plutind pe deasupra acestuia, apoi plonjează într-un unghi ascuţit spre el, trăgând încontinuu. O explozie, apoi alta. Trageri scurte, bine ţintite. Apoi se întoarce, fără să-i mai acorde inamicului nicio atenţie. La început, suntem puţin dezamăgiţi, pe urmă însă ne dăm seama ce se întâmplă. Din dâra de fum iniţial subţire pe care bombardierul o lasă în urmă, dar care se transformă într-un fum gros şi negru, izbucneşte un jet de flăcări, apoi aparatul se prăbuşeşte. În ultima clipă, pilotul se catapultează pentru a-şi salva viaţa. Dar paraşuta pluteşte prin

aer doar o clipă înainte de a fi înghiţită de abisul provocat de aparatul distrus.

Lupta nu a durat mai mult de două minute, apoi avionul de luptă a dispărut. Cerul este albastru, fără nori, la fel de liniştit ca mai devreme. Chiar şi supa de mazăre din castroanele noastre a rămas caldă – atât de rapid s-a petrecut totul.

30 martie: Cu totul pe neaşteptate, vremea se schimbă brusc. Viscolul suflă cu o putere pe care n-am întâlnit-o toată iarna. Mi-e milă de unităţile pe sănii surprinse de viforniţă în câmp deschis. Nu putem vedea la mai mult de doi metri din cauza rafalelor de zăpadă. În faţa noastră se află pe drum două unităţi pe sănii; suntem îngrijoraţi din pricina lor pentru că au întârziat deja câteva ore. De-abia seara soseşte unul dintre vehicule; nici urmă de al doilea.

31 martie: Furtuna s-a mai domolit. Soarele străluceşte liniştit pe cer, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Şi totuşi, s-au întâmplat multe peste noapte. Din cauza viscolului de ieri, cea de-a doua unitate pe sănii a rătăcit drumul şi a căzut într-un defileu adânc; camarazii noştri au murit îngheţaţi în timpul nopţii. Şi s-a mai petrecut ceva chiar şi mai grav: cu crivăţul din est în spate, Roşii au mai reuşit încă o dată să blocheze şoseaua în apropiere de Drosti. Pentru a întări contraatacul, ajungem pe la prânz la punctul de străpungere.

Puterea inamicului a fost deja zdrobită; nu prea mai avem ce face aici. Artileria noastră a provocat haos în Drosti, care fusese ocupat câteva ore de Roşii. Inamicul învins a trebuit să lase în urmă sute de morţi. Mai ales una dintre uliţele satului arată oribil. Cineva o numeşte „bulevardul morţii". Ceilalţi prind expresia din zbor şi o scriu pe o scândură pe care o leagă de unul dintre stâlpii de pe marginea drumului – Bulevardul Morţii! Până la sfârşitul războiului, această zonă a străzii Kursker se va numi astfel.

În stânga, într-un şanţ, zace o femeie puşcaş. Artileria a mutilat-o rău. Jumătate din faţa ei încă tânără lipseşte. Părul lung şi blond nu-i prea poate ascunde rana îngrozitoare. Dacă bluza ei gri-cenuşie n-ar fi fost sfâşiată în zona pieptului, nu mi-aş fi dat seama că destinul unei femei s-a încheiat în acel loc.

Pentru un soldat obişnuit cu lupta împotriva bărbaţilor, priveliştea devine stranie atunci când este confruntat cu cadavrul unei femei. Rareori mai apare câte o femeie în rândul prizonierilor. Unele sunt nişte scorpii rele şi urâte, ale căror sete de sânge şi brutalitate nu sunt departe de cele manifestate de bărbaţii armatei sovietice. Majoritatea femeilor şi fetelor care au căzut pradă presiunii şi instigării bolşevicilor renunţă la o ultimă rămăşiţă de demnitate feminină şi trec în tabăra bărbaţilor cu o puşcă în mână.

1 aprilie: O misiune de securitate ne duce în Medvevskoie. Este tot un punct de adunare temporar pentru ceea ce a mai rămas din Divizia 299 infanterie şi din alte unităţi. Din punctul de vedere al formaţiunii, începem „curăţarea" frontului. În câteva săptămâni ne vom îndrepta spre nord, în direcţia Kursk, şi ne vom afla din nou sub comanda competentă a generalului Moser. A sosit şi pe front curăţenia de primăvară!

Mijlocul lui aprilie: E sezonul noroios!

Şoselele şi străzile, îngheţate bocnă până acum câteva zile, s-au dezgheţat şi au devenit nişte mlaştini care ameninţă cu înecul atât oamenii, cât şi animalele. În multe sectoare ale poziţiei noastre, pe kilometri întregi, nu există decât apă murdară şi rece ca gheaţa; în ultimele săptămâni, aproape zilnic, a trebuit să intrăm în ea până la piept pentru a ajunge pe solul unde urma să aibă loc atacul împotriva inamicului.

La sfârşitul lunii mi se ordonă să preiau o importantă misiune de curierat spre Oriol şi Harkov. Aş umple toate paginile acestui caiet dacă ar trebui să povestesc tot ce s-a întâmplat pe drum, cu partizanii şi pericolele acoperite în general de apă.

În Harkov suntem prinşi într-o luptă cu tancuri, iar în Belgorod un atac greu al ruşilor ne aruncă în aer depozitul de muniţii – e un miracol că am scăpat cu viaţă. Înainte de Kursk, suntem vânaţi de avioanele Rata, iar ataşul meu este ciuruit de

focul unei mitraliere; lângă Poniri, un grup de partizani încearcă să ne captureze. Cu alte cuvinte, ne bucurăm peste măsură când reuşim, după 12 zile, să ne întoarcem la grupul nostru.

La sfârşitul lui aprilie, divizia este scoasă din luptă. Ajungem la Kursk după un marş ocolitor, deoarece drumurile sunt impracticabile. Continuăm să mergem spre nord, iar două zile mai târziu ajungem la drumul principal spre Poniri. Ne oprim în Beresoviz. Ne aflăm în zona Armatei a 2-a Panzer. După odiseea din iarna trecută ne putem întoarce în fine la Grupul Moser. Minunatele zile de odihnă se întrerup brusc pe 15 mai. Printr-un marş forţat, suntem aruncaţi la sud-est de Oriol, în extrem de primejdiosul sector Livnî.

25 mai: Uitate sunt iarna şi sezonul noroios – o arşiţă înăbuşitoare pluteşte deasupra poziţiilor noastre. Vara, cu temperaturile ei insuportabile, a sosit aproape peste noapte. În blestematul ăsta de sector, atât vremea, cât şi bătălia sunt încinse. Să sperăm că acestea sunt ultimele săptămâni ale războiului din tranşee şi că în curând vom merge din nou mai departe.

Lunile scurte de vară se vor încheia curând, poate doar după aceea va avea loc şi pentru noi un eveniment imposibil de conceput – reîntâlnirea cu soţia şi copilul, cu tata şi cu mama.

Fie ca Domnul să ne acorde şansa de a mai ajunge o dată

acasă.

Al treilea jurnal

RĂZBOIUL DIN LINIA ÎNTÂI ŞI RETRAGEREA DUPĂ STALINGRAD

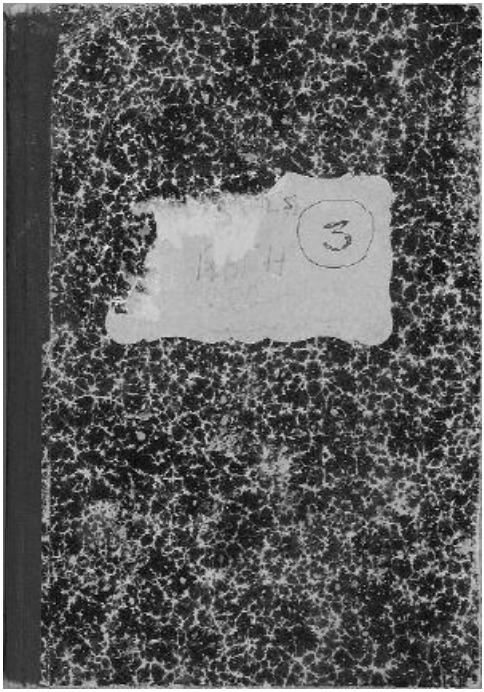

Nota editorilor:

Hans Roth îşi începe al treilea jurnal pe când se afla în sectorul Livnî, la est de Oriol, aproape în cel mai îndepărtat colţ al frontului german din Rusia. Aici trăieşte experienţa războiului din tranşee, ambele tabere făcând schimb de atacuri şi bombardamente. În plus, sovieticii încercau să execute operaţiuni de minare sub fortificaţiile germane.

Între timp, începe marea ofensivă de vară a nemţilor din 1942, care se îndreaptă spre Stalingrad şi Caucaz. La început, ofensiva este extrem de eficientă, cucerind sute de kilometri de teren suplimentar. Roth pleacă în permisie în august, însă atunci când se întoarce în Rusia, avântul german se stinsese deja. De fapt, sovieticii lansează contraatacuri pe tot frontul. Voronej, unul dintre primele obiective germane ale campaniei, devine scena unei sângeroase lupte urbane.

Pe 19 noiembrie, sovieticii pornesc o uriaşă contraofensivă, care zdrobeşte fronturile aliate ale germanilor pe ambele laturi ale Stalingradului, izolând Armata a 6-a. Unitatea lui Roth, aflată în afara buzunarului, este trimisă să ajute la consolidarea sectorului italian al frontului, de-a lungul Donului, dar nu poate preveni prăbuşirea acestuia.

Batalionul lui Roth este trimis apoi spre Kursk, însă sovieticii încercuiesc oraşul şi pe germanii care se pregătesc să-l

părăsească. Sovieticii înaintează, iar oraşele cad unul după altul în mâinile lor. Roth se întoarce spre Kiev, mărşăluind până la jumătatea drumului. Reflectând asupra faptului că unitatea sa de *Panzerjäger* este folosită din nou pe post de brigadă mobilă, Roth îşi exprimă nu numai dorul de casă, ci şi de restul Diviziei 299: „Am auzit că au luptat cu vitejie." În această perioadă, jurnalul omite datele exacte, iar atunci când unitatea este transferată la Oriol cu vagoanele-platformă singura lui descriere este „mizerie nesfârşită".

În pofida luptelor intense din jurul Oriolului, care face parte acum din pintenul german ce se proiectează în afara teritoriului sovietic, Roth reuşeşte să supravieţuiască celei de-a doua ierni petrecute în Rusia – în care Armata a 6-a este distrusă complet – şi e martorul reconstrucţiei forţelor germane. Până atunci, sovieticii avuseseră câştig de cauză în timpul iernii, deşi nu fuseseră în stare să-i oprească pe nemţi pe vreme bună. Vara lui 1943 va supune acest sistem la o ultimă încercare.

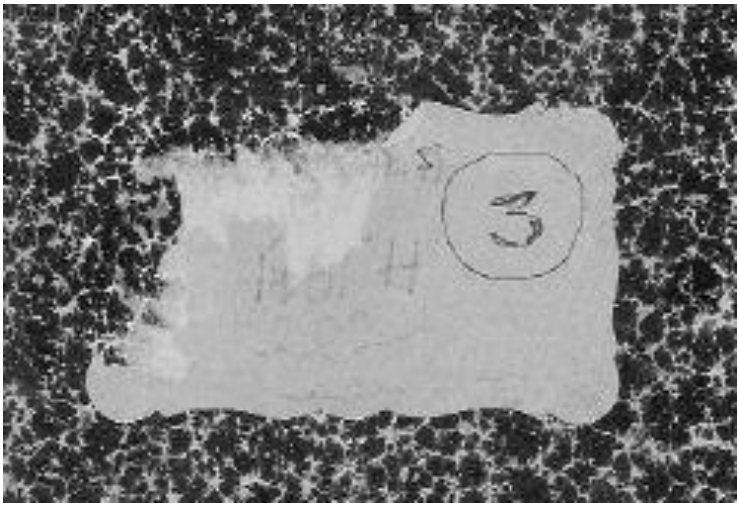

Iunie: Înaintea mea se întinde vasta câmpie rusească, cu defileuri masive tăiate adânc şi înşelător în pământul negru, ca nişte crăpături într-un ochi de geam. Veşnic umede şi mlăştinoase, reprezintă un focar ameninţător de malarie şi de alte boli molipsitoare încă necunoscute. HKL [*Hauptkampflinie* – principala linie de bătaie] se întinde de-a lungul unei fâşii înguste de pădure şi de colibe rare. Pământul a fost brăzdat şi iarba a fost pârjolită de miile de proiectile trase în ultimele luni. O arşiţă tropicală pluteşte deasupra tranşeelor distruse. În cealaltă parte a acestei fierbinţeli scânteietoare se găsesc buncărele ruseşti. E greu să-ţi ţii ochii deschişi, deoarece căldura e înăbuşitoare, iar membrele noastre par de plumb.

Jumătatea de oră de dinaintea prânzului, cu liniştea ei tentantă, este momentul critic al întregii zile. Aşteptăm masa pe jumătate adormiţi, gata să cădem într-un somn adânc. Apoi, dintr-odată, dinspre partea cealaltă vine un şuierat care se transformă într-un bubuit dincolo de adăpostul nostru. Acelaşi lucru se întâmplă în fiecare zi la prânz. Cu toate acestea, tresărim de fiecare dată şi visul se întrerupe. Imaginile casei şi toate gândurile pline de dor sunt sfâşiate brusc...

Şuieratul şi bubuitul durează una, două ore. Şi aici, şi în partea cealaltă, vântul necruţător amestecă dârele de fum puturoase emanate de explozii, valuri de vapori în toate culorile, cu norii orbitor de albi ai şrapnelelor, formând o masă de un cenuşiu murdar. Zidul de foc începe să se stingă încet.

Nopţile sunt umede şi reci, pline de agitaţie. După focurile de artificii ale artileriei, organizate în fiecare seară în cinstea zilei ce păleşte, acţiunea de pe front se intensifică. Artileria grea se odihneşte, iar acum vine rândul armelor de mici dimensiuni, PaK-uri, MG-uri şi carabine. Pe linia frontului bâjbâie prin întuneric trupele întârziate. Rachetele albe, strălucitoare, şuieră pe cerul nopţii. Ca nişte găini speriate, mitralierele automate trag undeva departe. Răspundem cu şi mai multe mitraliere, iar în câteva minute întregul coteţ de păsări e cuprins de o agitaţie

infernală. Adesea, trec ore până când se linişteşte toată lumea, prieten sau duşman; de cele mai multe ori, noaptea e deja pe sfârşite şi, încă o dată, trebuie să-ţi iei gândul de la somn.

Raidurile aeriene din timpul acestor nopţi înstelate petrecute în sectorul Livnî sunt de neuitat. Un calm apăsător după zgomotul infernal al serii produs de cele două artilerii care se înfruntă, câteva minute de linişte când poţi să scrii o scrisoare în tranşee, apoi, dintr-odată, un freamăt străpunge văzduhul: vin *Ivanii* [soldaţii ruşi în argoul german]!

Freamătul se transformă apoi într-un răpăit puternic, care brăzdează cerul ore la rând. În fiecare seară, aceeaşi imagine care inspiră groază; sute de fulgere izbucnesc în aer. Nuanţe de alb, verde şi roşu împroaşcă cerul; dâre lungi, alb-portocalii colorează atmosfera şi sunt însoţite de bubuiturile grele ale artileriei antiaeriene de 2 cm. Strălucirea albă a magneziului fulgeră scurt, apoi cade din cer. Flăcările roşii ale unui foc ce sfârâie pe sol ajung la 50-60 m înălţime şi seamănă apoi cu ornamentele alb-gălbui ale unui pom de Crăciun care arde. Le numim trasoare americane numai că sub pomul cu pricina nu sunt cadouri, ci doar infanterişti.

Încercăm să ne camuflăm mişcările pentru a nu le dezvălui ruşilor mai mult decât pot vedea deja şi singuri – zorii dau buzna peste tranşeele şi şanţurile noastre. Vine de sus un fel de gâlgâit,

care se transformă mai întâi într-un şuierat asurzitor, apoi într-un bubuit puternic; pământul se cutremură, un potop de schije strălucitoare despică aerul... o dată... de două ori, apoi încă o dată. Pe urmă avioanele se aruncă asupra capetelor noastre. În tranşeele învecinate flăcările se înalţă până la cer până când se termină bombele. Fulgere de lumină se prăvălesc de sus; se trage asupra noastră cu armele de la bord. Noi, cei de jos, atacăm sclipirile multicolore cu mitralierele şi artileria de 2 cm. În jurul nostru nu se aud decât explozii şi bubuituri. Ce spectacol extraordinar, parcă ar fi ziua Judecăţii de Apoi! Cine e suficient de calm pentru a înregistra această imagine sălbatică şi frenetică va păstra în memorie nopţile petrecute în Livnî.

Hartă din al treilea jurnal al lui Hans Roth, reprezentând frontul din sud în timpul masivei contraofensivei sovietice de la sfârşitul anului 1942. Liniile trasate cu creionul par să indice multiplele atacuri inamice din spatele Armatei a 6-a, care se află izolată în Stalingrad.

Ce zile grele! Cunoscând prea bine importanţa sectorului Kuneţ, ruşii aruncă zilnic în tranşee întăriri, adunând tot mai multe tunuri grele şi blestematele de „orgi" ale lui Stalin4, pe care le poziţionează de-a lungul şi de-a latul frontului.

Arşiţa apăsătoare e străbătută de o burniţă fină – aerul febril e la fel de cald ca urina! Un număr considerabil de oameni se împleticesc încolo şi-ncoace, bolnavi de malarie. Drumurile sunt nişte puţuri de noroi fără fund, iar tranşeele formează o mlaştină întinsă. Să-l ia naiba de război în tranşee! Groapa mea e pe cale să se scufunde, nu găseşti nicăieri un petic de pământ uscat!

Soarele străluceşte din nou, iar Roşii, care au suferit şi ei ca nişte câini în timpul ploilor, devin cumplit de agresivi. Noaptea, cu sprijinul tancurilor, reuşesc să pătrundă până la cele mai îndepărtate tranşee ale noastre; ziua, le întoarcem loviturile. Aşa

---

[4] Este vorba de lansatorul de rachete numit familiar „Katiuşa" sau „orga lui Stalin" (n.red.).

se scurg trei zile, apoi noi, plini de o mânie îndreptăţită, ocupăm, în urma unui asalt sălbatic, o mică porţiune de pădure de unde şi-au început ei atacul. La asfinţit, când situaţia pare mai precară ca niciodată, excelentul *DO-Geräte* [cunoscut altfel sub numele de *Nebelwerfer:* un lansator de rachete multiple] ne vine în ajutor. Punem stăpânire pe pădurea plină de gropi; nicio forţă din lume nu va reuşi să ne alunge de aici!

Stăm aici deja de o săptămână; un tanc rusesc incendiat este folosit pentru a ne construi poziţia B, iar pădurea este înţesată de cele mai modeme arme. Roşii se apropie de câteva ori pe zi, dar nu reuşesc decât să plece cu capetele însângerate. Poziţia este ideală şi aproape imposibil de cucerit. Se pare că şi ruşii au înţeles acest lucru, aşa că în următoarele zile şi nopţi de-abia dacă ne mai deranjează. Nici aşa nu pare să fie în regulă, pe mine liniştea asta mă face bănuitor.

Conducerea noastră nu pare nici ea să creadă în acest calm relativ, numărul dispozitivelor de localizare sonoră şi al posturilor de supraveghere este dublat. După încă două zile, toată lumea de aici ştie că ruşii pun la cale ceva diabolic. În ziua a treia, acest lucru devine evident, iar în a patra întreaga poziţie de luptă, inclusiv importanta poziţie B, explodează sub tancurile ruseşti.

Vreau să descriu în detaliu cum s-a desfăşurat totul şi cum i s-a dat raportul corpului de armată:

30 iunie: Un ofiţer rus este vizibil în faţa poziţiilor noastre, aparent ne scrutează tancurile şi face fotografii.

6-7 iulie: O extindere izbitoare a bermelor de-a lungul tranşeelor inamice din faţa noastră.

7 iulie: Un dezertor divulgă faptul că se construieşte un tunel în acea poziţie, mai lipsesc 20 m până la finalizare.

12 iulie: La 15 metri de bariera noastră din sârmă ghimpată se vede ieşind din pământ un pilon de metal. În acelaşi timp, ruşii ne evaluează din tranşee tancurile. Pe baza acestor observaţii iniţiale, se presupune că ruşii ar putea înainta cu tunelul spre tancurile noastre. Prin urmare, este săpată o tranşee de observare adâncă de trei metri, dotată cu un sonar. Pe baza depoziţiei dezertorului din 10 iulie, se încearcă un contraatac cu nouă mine T grele [T.Mi.Z.35], care, deşi este executat pe o lungime de zece metri, nu se soldează cu niciun rezultat. O examinare a craterelor nu oferă dovezi despre existenţa unui tunel. Cele trei contralovituri nu au niciun rezultat, iar o a patra este pregătită pentru seara zilei de 14 iulie. Artileria şi armamentul greu sunt organizate la vedere de-a lungul liniei frontului. Sunt instalaţi, ca măsură de precauţie, călăreţii spanioli [*spanische reiter,* piloni ascuţiţi în formă de X legaţi laolaltă

pentru a forma o barieră] şi rulourile S [*S-Rollen,* sârmă ghimpată de un anumit calibru].

Este un sentiment groaznic să stai şi să aştepţi să înceapă haosul care urmează să se năpustească asupra noastră din clipă în clipă. Nu se pune problema să ne abandonăm poziţia, prin urmare, e momentul să ne scriem testamentul şi să aşteptăm cu nervii la pământ să erupă vulcanul. Ce situaţie îngrozitoare! Orele devin minute, iar minutele ore; acum, timpul se târăşte. Ne scoate din minţi! Îmi vine să strig, să scot fum pe nări şi să urlu de furie. În cazul ăsta, glumele deocheate şi înjurăturile nu ajută; oamenii se holbează pur şi simplu în neant, amorţiţi şi catatonici, aşteptând catastrofa.

14 iulie: Ora 19:00. O explozie bruscă la aproximativ 25-30 de paşi în dreapta şi în faţa tancurilor. Câteva clipe mai târziu, are loc a doua detunătură, şi mai mare de data asta, în acelaşi loc, urmată de încă două la circa 80 de paşi de panzerele noastre. Comandantul batalionului şi câţiva oameni sunt aruncaţi cât colo de forţa exploziei; soldaţii din tranşeele liniei întâi sunt îngropaţi de vii. Tranşeele de sprijin [*grabenbesatzung*] nu s-au prăbuşit; presiunea exploziei se risipeşte fără să provoace daune prea mari. În afară de câteva zgârieturi, eu şi oamenii mei n-am păţit nimic.

Odată cu izbucnirea unui atac de artilerie, o unitate de asalt

încearcă să ne străpungă poziţia. Grenadele şi carabinele întorc totul cu susul în jos; mitralierele noastre mici şi mari, îngropate sub bermele prăbuşite, nu mai funcţionează şi sunt inutile în lupta de aproape.

Reuşim chiar să facem câţiva prizonieri în timp ce au loc toate acestea. Ne vor povesti lucruri interesante mai târziu, când vor fi interogaţi. De data asta, în afară de vreo duzină de răniţi şi trei morţi, am scăpat doar cu ochii învineţiţi. De la lupta din poziţie fixă la cea cu mine! Singurul lucru care-mi lipseşte este combustibilul.

În urma atacului, mai descoperim următoarele: originea tunelului a fost localizată în chiar prima tranşee situată vizavi de poziţia noastră. Numeroase unităţi de asalt au fost desfăşurate pentru construcţia tunelului, care, pe 14 iulie, avea 170 m lungime. În tunel lucrează 20 de oameni odată, iar munca însăşi este realizată cu o freză de mărimea unei răzători de hrean. Din cauza lutului moale, oamenii şi-au putut face treaba într-o tăcere totală. La capătul tunelului, în compartimentul de explozie, se afla, potrivit relatării unui prizonier, o bombă de 1.000 kg, detonată pe data de 14. Acest incident poate fi considerat una dintre cele mai parşive forme de luptă din partea Roşilor. Nu prea trece o zi din timpul acestei campanii brutale fără ca Roşii să nu ne provoace pierderi prin intermediul vreunui plan diabolic.

Ceea ce urmează este doar o mică mostră:

Baloanele şi grenadele cu fosfor nu mai sunt nişte noutăţi, am făcut deja cunoştinţă cu ele, dar şi cu 50 de tipuri de mine, iarna trecută. Pe de altă parte, mai sunt şi capcanele minate. Bolşevicii extrem de vicleni traversează noaptea liniile germane şi instalează în diferite puncte indicatoare pe care scrie în germană: „Atenţie! Mine! Camioanele trebuie să cotească la dreapta!" Partea dreaptă a drumului este evident minată, iar camionul îşi găseşte sfârşitul.

Alte exemple: indicatorul „Aceasta este o trecere neminată!" este plasat în mijlocul unui câmp minat. Sau se vede într-un crater înţesat de mine un indicator pe care scrie „staţie de colectare a carcaselor de grenade – «Camarade, nu uita că frontul de acasă are nevoie de materii prime pentru a-ţi putea furniza grenade noi!»". Mulţi infanterişti conştiincioşi au căzut victimă acestui truc diabolic înainte de a fi avertizaţi.

Faptul că *schweine* Roşii nu au nimic sfânt poate fi demonstrat şi astfel: în acest du-te-vino al războiului pentru ocuparea de poziţii, camarazii morţi trebuie lăsaţi adeseori în urmă pe teritoriul inamicului. Se aşteaptă ca, a doua zi, un contraatac să ne repună în posesia sectoarelor pierdute. Roşii ştiu că aceasta este datoria minimă a unui soldat german onorabil, măcar să-şi îngroape camarazii căzuţi în luptă. Ei ştiu că

facem asta cu liniştea şi devoţiunea pe care soldaţii din linia întâi le-o datorează camarazilor căzuţi. Şi tocmai din această cauză, fac ceva inimaginabil de diabolic şi de crud: leagă braţele înţepenite sau membrele zdrobite ale morţilor de o mină, care îi aruncă în aer pe cei care vor să-i îngroape. Mereu sunt înspăimântat de ticăloşia acestor criminali.

Acum câteva zile, o nouă mină rusească sub forma unei truse de prim ajutor furnizate de Crucea Roşie a fost utilizată de partizani pentru a mina un drum folosit pentru aprovizionare. A explodat atunci când trusa a fost ridicată, iar şoferul unui camion a murit. În afară de pixurile şi de stilourile încărcate cu explozibili sensibili, forţele aeriene ruseşti mai aruncă acum la sol şi nişte truse mici de prim ajutor care seamănă cu cele germane. Când sunt desfăcute bandajele, un detonator extrem de sensibil explodează, provocând răni abdominale şi faciale întinse.

Potrivit declaraţiei unui dezertor – un ofiţer –, forţele aeriene ruseşti au la dispoziţie următoarele:

— Cutii cu ţigări: explodează atunci când sunt deschise.

— Ceasuri de buzunar: când cineva încearcă să le întoarcă, explodează.

— Broaşte cenuşii: explozia are loc atunci când se apasă corpul ce pare natural.

În Maloarhangelsk, de-a lungul unui drum de

aprovizionare, au fost găsite colete poştale cu adrese şi expeditori germani. Când au fost atinse, au explodat şi au provocat arsuri grave. În aceeaşi zonă, au fost descoperite nişte cutiuţe de tablă ovale cu o etichetă germană pe care scria „tratament cu ulei împotriva ţânţarilor şi păduchilor”. Efectul lor exploziv era foarte periculos. Şi aşa mai departe... Iată şi un alt lucru minunat care a creat o mare confuzie în timpul nopţilor grele petrecute lângă Droskovo...

Fiţi atenţi! Următoarele fapte au fost confirmate de surse oficiale: „grenade sonore ruseşti”. Grenada explodează la câţiva metri deasupra solului; după detonare, se aude un sunet timp de zece secunde, foarte asemănător cu cel al impactului. Nu se ştie ce anume produce acest sunet. În ciuda unei cercetări amănunţite a locurilor de impact, nu poate fi explicată cauza acestor zgomote.

Aş putea înşira zeci de exemple similare. întotdeauna este la fel! Bolşevicii ne sunt net superiori atunci când vine vorba de a purta un război într-o asemenea manieră. Este o superioritate jalnică, însă una periculoasă!

Iulie: Dezertorii şi prizonierii de război declară pe de altă parte că au loc pregătiri extinse pentru o luptă subterană. Roşii vor să pună mâna în felul acesta pe poziţia noastră avantajoasă din subsol; au fost emise ordine corespunzătoare din partea lui

Stalin.

Luptă subterană! Combatanţii din munţii Vosgi [un mic lanţ muntos din sud-estul Franţei] şi din Argonne [locul în care s-au dat lupte grele între armatele germană şi franceză în timpul Primului Război Mondial] ştiu foarte bine că această formă de luptă afectează nervii tuturor oamenilor. Zi şi noapte, stăm întinşi şi ascultăm în cele mai adânci zone ale buncărelor noastre.

Acum patru săptămâni stăteam la fel în gropi şi în şanţuri, cu urechile lipite de pământul umed, ascultând bufniturile târnăcoapelor şi lopeţilor mânuite de inamic. Pentru a ne linişti bătăile inimii şi nervii încordaţi, ne spuneam singuri întruna: atâta timp cât se aud bufnituri, nu e niciun pericol. Ce confort jalnic pe parcursul acestor ore! Apoi însă am auzit un târşâit şi un bâzâit atunci când au fost montate lăzile cu explozibil la capătul tunelului terminat. Ştiam că pericolul creştea treptat; dacă se face linişte acolo jos, atunci e momentul – camera este plină şi în orice clipă se poate produce o explozie enormă şi distructivă.

Ore şi zile, am zăcut literalmente pe 1.000 kg de dinamită, până în seara zilei de 14 iulie, când explozia a făcut fărâme structurile noastre de poziţie şi a început lupta în jurul craterelor încă fumegânde.

Nici azi nu ştim unde sau dacă Roşii îşi sapă tunelurile. Această nesiguranţă este mai rea decât orice altceva. Ne lipim

mereu capetele de pământ şi ascultăm! Ne scoatem din minţi reciproc, fiecare pretinde că a auzit un zgomot suspect. E ca la balamuc, pentru că devine extrem de dificil să le bagi oamenilor minţile în cap.

Ştiu, totuşi, că până şi cele mai mici pregătiri făcute în tabăra adversă vor fi detectate rapid de comandament, iar această încredere ne linişteşte atât pe mine, cât şi pe oamenii mei. Nimic nu este mai contagios în tranşee decât perseverenţa şi sângele rece.

Pe urmă altceva agită spiritele şi îi transformă în optimişti chiar şi pe cei mai încăpăţânaţi pesimişti – noile reglementări în domeniul permisiilor! Sper să-mi văd soţia şi copilul la începutul lui august. Odată cu bucuria provocată de această veste, asupra mea se abate şi o mare temere. Noi, care numai Dumnezeu ştie că ne-am luptat cu moartea şi cu diabolicul, ne temem că până atunci vom fi loviţi de vreo bucată de metal, care va face fărâme această imagine sfântă. Devenim dintr-odată precauţi în luptă; s-a dus încăpăţânarea din timpul bombardamentelor. Nu mai suntem acei *Frontschweine* aspri, ci doar nişte civili în uniformă. Ştie numai Cel de Sus că sunt şi eu la fel ca toţi ceilalţi!

Permisia – oare cât de lungă va fi? Oare ne vom putea descurca, atât la suprafaţă, cât şi în interiorul nostru, acasă? Mii de gânduri şi de argumente îmi trec prin bietul meu cap. Fir-ar să

fie! Dacă ar veni mai repede vacanţa!

Sunt capturaţi prizonieri în timpul misiunii mele nocturne de recunoaştere. Pe noi ne interesează cel mai mult să aflăm informaţii despre pregătirile de minare ale inamicului. Potrivit declaraţiilor făcute de bolşevicii capturaţi, popândăii de acolo lucrează zi şi noapte. Încotro se îndreaptă tunelurile, nu ne pot spune – sau nu vor s-o facă, în pofida măsurilor noastre drastice.

Există o declaraţie pe care au făcut-o toţi patru: se presupune că este prima lor acţiune substanţială, iar explozia e aşteptată abia peste vreo două luni. (Indivizii ăştia au avut dreptate; pe 5 octombrie este aruncată în aer o porţiune din nord lungă de 200 m.)

Zile la rând, nenorocirea pluteşte în aer. Nimeni nu se mai gândeşte la permisie sau la alte lucruri frumoase – pur şi simplu nu mai avem timp pentru aşa ceva. Astăzi, în zori, s-a declanşat al 14-lea asalt cu tancuri al sovieticilor de săptămâna aceasta. Acum, spre sfârşitul după-amiezii, l-am respins. I-am încercuit cu tancuri şi FlaK-uri şi le-am străpuns liniile până la o mică porţiune de pădure. De data asta, a fost foarte dificil. Dar am reuşit totuşi.

Pe linia frontului, infanteria este angajată într-o luptă grea şi încăpăţânată. Pe un deal de vizavi, unde zac rămăşiţele unui tanc masiv, unde solul a fost răscolit de zeci de obuze şi unde

cioturile copacilor se desenează straniu şi trist pe cerul senin, pare să se fi declanşat iadul pe pământ. Mortierele noastre fac să se aprindă adevărate focuri de artificii, cu fulgere de culoare roşie în vârf, dând naştere unui zid gros de fum. Pentru că tancurile lor au fost oprite, Roşii trimit acum bombardiere şi avioane antitanc care zboară la joasă înălţime, care se amestecă în lupta de la sol. Mitralierele noastre latră, iar grenadele şuieră zburând spre inamic. Zumzetul motoarelor de avion şi duduitul armelor de la bord se amestecă şi produc un zgomot infernal care umple cerul şi pământul.

Tumultul capătă brusc o tonalitate ciudată, una care ne ascute auzul şi ne aţâţă simţurile: artileria inamică! Exploziile bubuie peste tot în jur, în vreme ce schije obosite cad din cer cu un mârâit mârşav şi împroaşcă platformele de lemn ale acoperişurilor de deasupra tranşeelor.

Astăzi, Roşii trag prost. Probabil că ştiu şi ei asta, deoarece, după a patra rundă, se lasă tăcerea. Linia frontului devine şi ea tăcută. Situaţia îmi este familiară; timp de o oră, va fi linişte şi pace, apoi, la lăsarea întunericului, va reîncepe cu şi mai multă forţă, iar mâine dimineaţă devreme aceşti *schweine* vor veni din nou cu tancurile. Aşa, ca o notă marginală – vreau să plec în permisie. Îmi vine să plâng că nu mă pot smulge de aici în seara asta. Plecatul în vacanţă, mai ales acum, pare incredibil de

îndepărtat!

10 august: Mă îndrept spre casă, iar trenul care mă zgâlţâie se mişcă parcă cu viteza melcului. Pare incredibil, dar, cu toate acestea, stau în vagonul unui tren de pasageri german, solid construit. Fiecare stâlp de telegraf care îmi trece prin faţa ochilor mă aduce din nou mai aproape de draga mea Rosel şi de fetiţa mea. Din fericire, drumul este lung, deoarece mi-e greu să las în urmă experienţele ultimelor ore de pe front. Nu am plecat cu inima uşoară; doi dintre oamenii mei au căzut la datorie. Afetul a fost incendiat, toate lucrurile mele s-au dus de râpă.

Cel mai bine ar fi să dorm; în somn stă uitarea. Poate că-mi va aduce şi nişte vise frumoase, ca o avanpremieră a zilelor fericite care mă aşteaptă. Ce tip norocos! Îmi dau lacrimile – asta-i culmea! Cine ar putea înţelege ce se petrece în sufletul meu? Un tip norocos nu ar trebui să fie trist!

6 septembrie: M-am întors la unitatea mea! Cele 17 zile de soare şi de fericire au rămas în urmă, ca un vis îndepărtat. Permisia asta a fost în întregime o experienţă minunată. Plin de recunoştinţă, mă gândesc la dragostea mea, căreia trebuie să-i mulţumesc pentru nenumăratele ore de fericire netulburată. De neuitat sunt şi orele petrecute alături de mica Erika. Totul, realmente totul, a fost plin de armonie şi de lumină. Am adunat multe gânduri şi amintiri frumoase pentru apropiatele şi

dificilele zile de iarnă. Timpul petrecut acasă mi-a furnizat multă energie proaspătă şi optimism. Totul capătă din nou un sens. Să preţuieşti astfel de lucruri şi să lupţi pentru ele, iată ce merită să faci. Fără îndoială că merită!

„Sakra! [Fir-ar să fie!], exclamă în spatele meu unul dintre bavarezii noştri. Asta-i tot ce spune. S-a lăsat o tăcere de moarte. Ce mai vijelie e afară. Praful de var şi de mortar, rezultat în urma focului de deasupra, cade peste noi ca nişte picături de fainã. Bunule tavan de piatră, te rog să rezişti şi să nu ne dezamăgeşti!

Ordinele ar trebui primite în după-amiaza asta de la cartierul general al regimentului. Mă ofer voluntar pentru că nu mai suport aerul nemişcat, secătuit de oxigen, şi nici tortura oaselor înţepenite şi a membrelor amorţite. Ce minunat este aerul proaspăt! A stat ploaia şi o ceaţă umedă umple străzile pe care răsar, ca nişte fantome, ruinele cenuşii şi triste. Focul s-a stins. Doar din când în când se mai aude câte o salvă deasupra clădirilor înalte. Scâncetul proiectilelor de 122 mm se încheie cu o explozie înăbuşită. Strada nu mai e decât o groapă noroioasă, iar mâlul gros ţâşneşte la fiecare pas deoarece canalizarea este îngropată sub munţi de dărâmături. Iese soarele, dar nu am timp să mă bucur de el pentru că în acelaşi moment bombardamentul reîncepe cu toată forţa. Focul de artilerie se abate asupra ruinelor ca aversele de ploaie. Blestematul ăsta de noroi nu-mi permite să

alerg. Trebuie să traversez o curte, unde situaţia e şi mai rea. Sper să nu calc strâmb – Doamne, nu mă lăsa să cad în bălegarul ăsta. Duhoarea cadavrelor îmi pătrunde în nas şi nu pot respira suficient aer proaspăt. Bălăcitul şi alunecatul prin noroi par nesfârşite. Deasupra capului meu se aude zgomotul avioanelor, iar în jur bombele explodează. Multe obuze neexplodate se scufundă în mâl. într-o parte se află corpul lucitor al unui avion Rata cu aripi verzi-cenuşii, care-şi etalează steaua roşie sovietică pictată cu grijă.

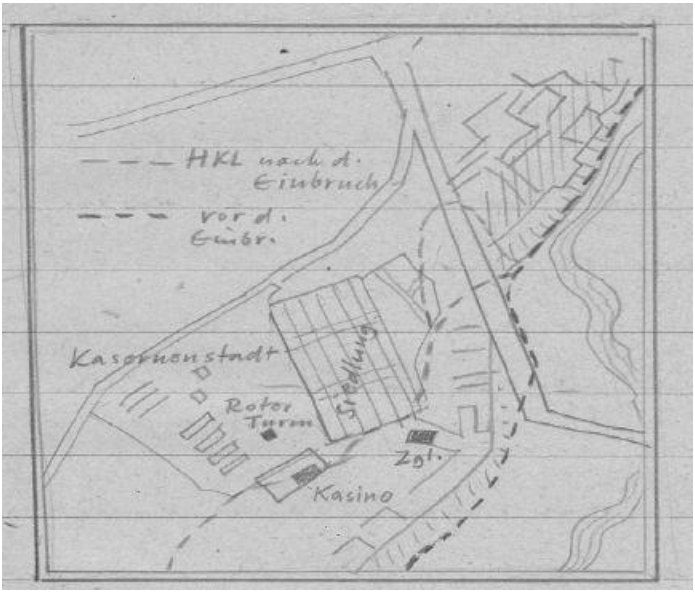

O schiţă realizată de Hans Roth, care reprezintă centrul oraşului Voronej, inclusiv principala linie defensivă a germanilor

(HKL) și pozițiile avansate.

Verdammt [fir-ar să fie], trebuia să fi ajuns deja acolo! Strada principală, care nu mai e deloc o stradă, a fost devastată de bombardamentul continuu. Harta mea încă-mi mai arată șirurile de case care au fost rase de mult de pe fața pământului de obuze. Mai departe, acolo unde ar trebui să fie *„Molotov-Platz"* [„Piața Molotov"], se desfășoară aparent un foc de mortiere; se aude ca lătratul unei haite de câini. Împușcături izolate șuieră aproape, urmate de un plescăit înfundat.

N-are niciun rost. Asud ca o maimuță [*ich schwitze wie ein affe*], genunchii mi s-au înmuiat și simt nevoia unei pauze de țigară. Salvele de obuze grele zboară pe deasupra capului meu în direcția *„Rote Fabrik"* [„Fabrica Roșie"]. Explodează nu prea departe, deși nu suficient de departe pentru a fi protejat de zgomotul lor și nu destul de aproape pentru a le observa. Un pâlc de stejari dezrădăcinați este acoperit de fum. Chiar în clipa asta, un trunchi uriaș este aruncat în aer și așchiile zboară în toate direcțiile. Mă feresc de un proiectil neexplodat ghemuindu-mă lângă un zid. Peste drum, se formează mai multe cratere; dâre de fum brăzdează văzduhul, iar bulgării de pământ sunt aruncați în toate părțile. O bucată de șrapnel explodează cu un zgomot asurzitor; nori de fum alb-cenușiu și fulgere strălucitoare umplu toată strada. Mă holbez ca vrăjit la această scenă teribilă.

Apoi, brusc, acei *hunde* [câini] încep să tragă mai aproape. Un proiectil arzând sfârâie atunci când se scufundă în noroi. N-am observat că mi-am acoperit gura cu mâna. Se aude un urlet puternic. Doamne, sunt enorme! De-abia reuşesc să ajung într-un subsol pe jumătate prăbuşit, că se porneşte vijelia. O vibraţie însoţită de un huruit pătrunde în pământ până în locul în care mă aflu. Ceea ce a început ca o pauză de ţigară se transformă acum într-o oră lungă de teamă şi de groază.

Este duminică şi, totodată, o zi însorită. După zilele reci şi ploioase de până acum, de ieri a început să se simtă că suntem în luna mai. Cerul de deasupra ruinelor marelui oraş Voronej este albastru şi liniştit. M-am urcat în vârful vastelor ruine ale fabricii de praf de puşcă, iar acum stau ghemuit printre grinzile de fier topite şi îndoite ale tavanului. De aici se deschide o privelişte excelentă; se poate vedea cam o treime din oraş. Acolo curge Voronejul, bătrânul râu, cu albia sa lată şi noroioasă, care a fost pentru noi, vreme de mai multe săptămâni, un front bun şi un obstacol în calea înaintării Roşilor.

În aceste zile de august s-a lăsat garda jos, chiar şi comandamentul a făcut asta. Încrederea noastră în cursul noroios al râului Voronej s-a transformat într-o impardonabilă nepăsare. Noapte de noapte, observăm că ruşii au început să adune grămezi uriaşe de pietre. Au fost trimise la divizie

nenumărate mesaje. Recunoaşterea aeriană a raportat că au fost grupate tancuri în Monastircenko. În afară de câteva proiectile, nu s-a făcut nimic, dar absolut nimic, pentru a ne apăra de acest dezastru care năvăleşte asupra noastră, într-o bună zi, barajul de pe Voronej a fost terminat. Au fost trimise la comandament numeroase mesaje. Răspunsul a fost următorul: „Lăsaţi tancurile să se apropie, în felul acesta vor fi mai uşor de doborât." Mă scuzaţi că nu dau detalii legate de cât de bine ne-am descurcat cu doborârea tancurilor.

16 septembrie: Ruşii au preluat controlul asupra pantei estice a părţii de sud a Voronejului. Odată cu ea, pierdem şi importantele bastioane de apărare, „cazinoul" şi „cărămidăria", care-i asigură inamicului accesul vizual la întregul hinterland. Se poate vedea chiar până la Don, cu dealurile şi drumurile sale de aprovizionare. Mi s-a spus deja cât de neizbutit şi de sângeros a fost contraatacul şi cum n-au avut niciun efect sutele de arme care au tras încontinuu o săptămână.

Chiar de atunci, Roşii s-au aşezat în „cazinou" – o grămadă uriaşă de moloz în care subsolurile sunt adânci şi sigure. S-au mai aşezat şi în cuptorul „cărămidăriei", care nu poate fi distrus cu uşurinţă de avioanele Stuka. Totul arată ca un petic de pământ ars, galben-maroniu, ce pare inofensiv în bătaia soarelui.

Spre nord şi spre vest, cât vezi cu ochii, se întinde o mare

de case bombardate – nimic altceva decât un câmp uriaş de ruine. Fumul care se ridică din el e colorat în toate nuanţele posibile de cenuşiu. Mai sunt şi norii albi şi galbeni ai flăcărilor noi, care se amestecă cu ceaţa violetă şi cenuşie a focurilor înăbuşite ce sunt pe cale să se stingă. Deasupra lor, ameninţătoare, se află monumentalele fortăreţe din piatră şi beton ale Partidului, castelele sovietice. Au fost fortificate şi fiecare dintre aceste clădiri a fost martora unor lupte cumplite, fiecare îşi are propria istorie însângerată. Toţi cei care au luptat în Voronej îşi vor aminti mereu de o anumită bătălie sângeroasă, având ca obiect un grup de clădiri.

Este vorba de „Piaţa Roşie", unde se află clădirea ostentativă a guvernului sovietic; pe faţada ei încă se mai poate vedea un şir de mici drapele zdrenţuite. Apoi mai este închisoarea, o clădire uriaşă cu ziduri groase de peste un metru, pe care chiar şi cele mai grele tunuri ale noastre de-abia dacă le pot zgâria. O latură a clădirii a fost aruncată în aer în ultima clipă de bolşevici, înainte de a se retrage. Judecând după miros, probabil că sub ruine a fost îngropat un munte de cadavre. Spre nord şi nord-vest se găseşte sectorul industrial al oraşului. Până la orizont nu se văd decât fabrici, furnale şi oţelării. Din uzina constructoare de maşini *„Komintern",* care avea 10.000 de lucrători, nu a mai rămas acum decât un morman de fier şi de

cărămizi. Urmează fabrica *„Elektrosignal”*, unde au lucrat 15.000 de muncitori, şi fabrica *„Derjinski”,* care producea lunar între 100 şi 120 de locomotive. Mai departe spre vest, se înalţă scheletele negre şi posomorâte ale hangarelor pentru avioane. Lângă ele se află fabricile de avioane, care, aşa cum vă puteţi imagina, erau gigantice, mai ales că acolo munceau 40.000 de oameni. Şi aş putea continua aşa la nesfârşit...

Spre sud se află grupurile pătrate şi drepte de barăci, care nu pot fi văzute imediat deoarece fumul focurilor de artilerie pluteşte deasupra acestor locuinţe de ciment. Urmează iarăşi „Turnul Roşu”, acoperit parţial de dârele de fum galben murdar emanat de praful de puşcă. Peste tot, cât vezi cu ochii, ruine peste ruine! Oraşul cândva înfloritor, cu 450.000 de locuitori, este acum mort, iar în el domnesc teroarea şi moartea. Totuşi, merita cucerit, în ciuda marilor sacrificii, şi trebuia apărat în pofida numărului mare de morţi. Acesta a fost punctul cardinal şi pilonul de susţinere al frontului, care trebuia să acopere desfăşurarea şi atacul armatelor din sud. Mai ales aici se află premisa succesului operaţiunilor împotriva Stalingradului şi a Caucazului. Stalin, care este perfect conştient de acest lucru, desfăşoară, una după alta, divizii de puşcaşi şi brigăzi de tancuri. Ţelul lui este să străpungă frontul diversionist. Până acum, am fost capabili să-i opunem rezistenţă şi vom continua s-o facem,

orice-ar fi!

Cabluri încurcate atârnă de stâlpii de telegraf. Roiuri de muşte bâzâie deasupra cadavrelor de cai, împrăştiate peste tot. S-ar putea scrie cărţi întregi despre pacostea reprezentată de muşte, despre aceste insecte care lucesc verde-albăstriu. Duhoarea pătrunzătoare a cadavrelor îţi atacă neîncetat simţurile, însă nasurile şi ochii noştri s-au obişnuit deja cu simfonia care răsună din direcţia fantomaticului oraş. Există însă un singur lucru cu care nu ne putem obişnui, muştele astea scârboase. Sunt atrase de toate cadavrele de sub dărâmături şi s-au înmulţit, formând nenumărate roiuri mari. Şi păsările se rotesc deasupra câmpului de bătaie; mii de ciori croncănesc pe ruine sau pe câmpurile morţii. Se afundă întruna în adâncurile maldărelor de moloz atunci când zăresc oribila recoltă a morţii.

Unitatea noastră, obosită şi asudată, se împleteşte pe asfaltul ciuruit al Bulevardului Revoluţiei, unul dintre cele mai frumoase din Voronej. Aici se înalţă clădirile somptuoase de pe vremea ţarilor, alături de construcţiile din beton ale perioadei iudeo-bolşevice – sau, mai bine zis, se înălţau odată. Prin ferestrele incendiate se degajă în exterior teroarea distrugerii absurde.

În interior suntem arşi; în exterior suntem bătuţi. A fost o vreme când orele de luptă erau urmate de ore de linişte. Vremea

aceea s-a dus. Soarele, luna şi flăcările participă la iluminarea acestei opere a distrugerii şi a măcelăririi oamenilor. Din când în când, mănânci ce ai la îndemână, cari după tine muniţia sau te odihneşti o clipă pe pământ ori la adăpostul oferit de un crater. Chipurile noastre au devenit negre şi descompuse. Nu mai sunt plinuţe şi rotunde, se pot vedea pe ele urmele lăsate de corvezile îndeplinite 24 de ore pe zi. Ochii noştri sunt roşii din cauza fumului şi a gărzilor de noapte, însă dinţii sunt albi de la pâinea tare. Nu-mi pot imagina un mod mai dificil de a-ţi câştiga pâinea zilnică.

Suntem din nou în poziţie la „Amplasamentul sudic", partea solidă a capătului de pod. Cerul e cenuşiu şi încărcat de nori de ploaie. Pământul, atât de răscolit, sângerează prin mii de răni circulare. Sistemele poziţionale haotice se întind în susul dealului. Gropile puşcaşilor, craterele bombelor şi sârma ghimpată transformă peisajul într-o grimasă a urâţeniei.

„Amplasamentul" nostru este lipit de punctul de străpungere! Se află de o lună sub barosul gigantic al distrugerii. Suferind pierderi nenumărate, sovieticii şi-au croit drum până la o aruncătură de băţ de noi. Multe batalioane de elită şi-au vărsat sângele doar pentru a mai câştiga câţiva metri. Escadroane întregi de tancuri bolşevice au fost incendiate Într-o scurtă perioadă de timp, cuprinsă între 10 iulie şi 24 august, au fost

distruse 978 de tancuri inamice. Ţelul sovieticilor, acela de a cuceri ultimii 50 m pentru a ajunge la adăpostul ruinelor de pe poziţia mai înaltă a amplasamentului, a rămas de neatins.

Am întâlnit trupe în Sossua. De astă-iarnă, am tot călătorit între Harkov şi Rjev – mereu acolo unde era mai rău. Între timp, „unitatea de ţigani" a fost desfăşurată lângă Voronej, rămânând pe poziţie, iar acum aşteaptă noi ordine. Câţiva oameni lipsesc, dar, în ansamblu, lucrurile stau bine. Ce miracol incredibil!

Ordinele sosite astăzi afirmă că ar trebui să ne stabilim aici, în Sossua. Se presupune că vom petrece iarna în aceste locuinţe jalnice. De necrezut – oare n-ar trebui ca noi, nişte bieţi câini hăituiri continuu, să mai avem parte din când în când de pace şi de linişte? Dar cine a zis ceva despre „teoria umbrelei" [*Regenschirm-Theorie* – conspiraţie]? Cu multă osteneală şi răbdare, ne-am dus să lucrăm la locuinţe. Ici şi colo, câteva lucruri ar putea fi îmbunătăţite, dar, în ansamblu, am terminat cu adăposturile de iarnă.

Baricadă germană în timpul bătăliei de la Voronej.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Tanc sovietic în flăcări.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința

www.wwii-photos-maps.com)

Scenă tipică de luptă în tranşee în vecinătatea oraşului Voronej, cu un soldat german care foloseşte luneta foarfecă pentru a supraveghea mişcările inamicului.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa www.wwii-photos-maps.com)

Pe frontul din Voronej.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa www.wwii-photos-maps.com)

Acum totul depinde de momentul în care vom primi ordinul de plecare. Ca de obicei, ajunge la timp. Într-o frumoasă după-amiază, soseşte alergând un curier agitat: „Toată lumea să se pregătească, peste două ore divizia se pune în mişcare!" Adio „Jaizis" şi „Moloka"! Ar fi fost atât de frumos, dar n-a fost să fie. La timp, aşa cum s-a ordonat, motoarele îşi murmură cântecul de rămas-bun şi iată-ne plecaţi spre Voronej.

Înaintăm! Arşiţa înăbuşitoare curge peste noi ca plumbul topit. Marşul forţat a fost ordonat tocmai când se pare că în Voronej are loc ceva groaznic; dar când a fost altfel acolo? Suntem pregătiţi să ignorăm problemele de pe traseu, inclusiv

arşiţa şi praful. Avem în faţă câteva sute de kilometri şi e nevoie urgent de noi lângă Voronej. Suntem înconjuraţi de un peisaj arid şi trist; de la un colţ al orizontului la altul, o câmpie invariabil de netedă şi straniu de dezolantă. Şi mult praf, un praf încins; cel mai încins praf întâlnit vreodată! Pe măsură ce mărşăluim de-a lungul drumului, suntem acoperiţi de nori alb-gălbui, care, din când în când, ne împiedică să vedem ceva pe distanţe de sute de metri, într-atât încât la un moment dat te împiedici pur şi simplu, infanteria merge orbeşte înainte, tenace şi curajoasă ca de obicei, cu soarele strălucind deasupra peisajului lipsit de umbre, în timp ce temperatura urcă zilnic la 43°C.

Pe măsură ce ne apropiem de Voronej, terenul devine tot mai dezolant. Nu a trecut multă vreme de la bătălia cruntă şi sângeroasă care s-a dat aici. Câmpurile şi câmpiile aride se întind cât vezi cu ochii. Drumurile nu sunt altceva decât nişte poteci late pline de praf, care traversează un deşert lipsit de copaci. Îţi dau senzaţia că au ceva oriental în ele. Traseele caravanelor din Mongolia trebuie să arate cam la fel. Aceste cursuri prăfuite şerpuiesc ca nişte râuri, care se lărgesc, se divid în mulţi afluenţi, în vreme ce altele revin la cursul principal, la fel ca apele curgătoare.

Brusc, drumul se îngustează; un pod, o apă mlăştinoasă acoperită de iarbă, pe care a trebuit s-o traversăm şi care adună

toţi afluenţii într-un drum îngust. Imediat ce trecem de acest obstacol, drumul devine din nou lat şi se desparte în mai mulţi afluenţi. Suprafaţa lui a fost bătătorită de nenumărate camioane, hârtoapele, gropile şi cenuşiul său, vârstat pe alocuri de un gri mai închis, seamănă cu pielea de elefant.

Ce a mai rămas din Voronej după străduania Germaniei de a smulge oraşul din mâinile ruşilor.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa www.wwii-photos-maps.com)

Încă 30 de kilometri până la Voronej; trebuie să fie acolo unde se ridică norii aceia uriaşi de fum negru. În timpul unei pauze scurte pentru odihnă auzim zgomotul focului de arme adus până la noi de vânt; un acompaniament pentru cea mai cruntă

bătălie întâlnită până acum pe Frontul de Est. Coloane nesfârşite de camioane cu muniţie trec pe lângă noi; dinspre front vin nenumărate ambulanţe, pe capote flutură steagurile albe cu o cruce roşie pe ele – sunt pline până la refuz! Chipurile noastre sunt grave; ştim că zilele următoare vor reprezenta pentru unii dintre noi împlinirea destinului.

Au mai rămas 20 de kilometri până la Voronej! Ne întâlnim acum cu alaiurile lungi ale mizeriei; ultimii evacuaţi din oraş – femei, copii, bătrâni, bolnavi şi handicapaţi – se târăsc spre sud pe ambele laturi ale drumului nisipos. Toţi sunt încărcaţi cu bunurile salvate dintre ruine. Kilometri întregi ne strecurăm cu maşinile printre aceste imagini dureroase.

Se aude dintr-odată un fluierat prin aer; norişorii antiaerienei plutesc pe cer. Iute ca fulgerul, ne ascundem sub pini. Cu o stoică seninătate, coloanele de refugiaţi continuă să treacă pe lângă noi. Epuizaţi, înaintează cu greutate prin nisipul încins. Apoi, brusc, urmează un fluierat ascuţit şi un vuiet teribil; şase sau şapte bombardiere ruseşti trec pe deasupra capetelor lor la joasă înălţime şi deschid focul asupra mulţimilor neajutorate.

Nu există cuvinte pentru a descrie baia de sânge la care aceşti câini îşi supun propria populaţie. Nu le putem da un prim ajutor decât unui număr mic de răniţi, pentru că trebuie să

înaintăm, trebuie să mergem spre front, unde se văd norii de fum negri ca cerneala. Putem zări deja flăcările strălucitoare.

Voronej

Ne aflăm în mijlocul ruinelor unei cazărmi cu patru etaje. Prin ferestrele sparte şi printre bârnele de fier răsucite şi topite, peste curtea cu aspect de crater lunar, se deschide priveliştea frontului până la „Turnul Roşu".

Cu doar câteva săptămâni în urmă, înainte de marea „Ofensivă a Cazinoului", aici se afla postul nostru favorit de observaţie. Astăzi, ruinele lui sunt depopulate; nimeni nu îndrăzneşte să rişte o căţărare periculoasă. Ultimii opt oameni care au făcut-o şi-au coborât de acolo camarazii morţi sau răniţi, care făcuseră şi ei aceeaşi încercare, până când nu s-a mai întors nimeni, fiecare dintre ei aflându-şi mormântul undeva la înălţime.

În partea dreaptă a turnului, la capătul cazărmii, se găseşte „cazinoul", un termen cunoscut de toţi cei care au luptat la Voronej. Aici şi la vreo 200 de metri spre nord-est, în „cărămidărie", sunt amplasaţi ruşii. Aceste două puncte guvernează întregul sector. Ruşii le apără cu tenacitate. Probabil că aici şi-au dat duhul mii de oameni. Timp de şase zile interminabile, se succed bombardamente de o amploare nemaivăzută până acum. Focul şi fumul au persistat ore în şir.

Nimic! Nu şovăie nimeni.

După o altă săptămână de pregătiri ale artileriei şi în vederea bombardamentelor, începem contraatacul cu panzerele şi cu *Sturmgeschütze* [tunuri de asalt]. Ne spunem singuri că, după această pregătire incredibilă şi nemaiîntâlnită a armamentului greu, niciun şoarece nu va mai supravieţui printre ruine.

Nu sunt prea multe lucruri de spus. În seara atacului, cu excepţia câtorva oameni, divizia noastră este distrusă. Pierderile de vieţi omeneşti, de armament şi de tancuri sunt grele. Întreaga acţiune a fost un eşec. A doua zi, e de mirare că mai rezistăm enormei presiuni exercitate de Roşii. Cu toate acestea, reuşesc să ne respingă până la poziţia de pe 20 octombrie şi să ne provoace şi mai multe pierderi. Unităţile lor sunt sprijinite din plin de „orgile lui Stalin”. Noaptea asta reprezintă începutul celei mai critice bătălii pentru cucerirea acestui oraş blestemat.

Aşteptatul atac total al ruşilor a durat cinci zile şi cinci nopţi, până azi-noapte. Am ţinut cu dinţii de fiecare metru din câmpul acoperit de ruine fumegânde, cu o tenacitate disperată. Pierderile sunt grele, dar, din nou, am reuşit să facem faţă atacului dement folosindu-ne de ultimele rezerve interioare şi exterioare.

Acum este linişte, prieteni şi duşmani stau la adăpost

printre ruinele acoperite de pietre. Printr-o gaură din zidul fărâmat se deschide priveliştea asupra zonei de depozitare, demolată de grenadele de mână. Aici a fost punctul central al asaltului; chiar ieri, ultimele 40 de tancuri sovietice au atacat acest punct. Şi tot ieri, în zorii zilei, cinci tancuri grele, care s-au adunat laolaltă şi au apărut dintr-o viroagă, au pătruns brusc printre liniile noastre, rulând peste adăposturi şi tranşee. Cu gurile de tun pe pământ, ca nişte trunchiuri de copaci scorburoase, şi-au vârât ţevile în adăposturile noastre până când le-am prins în faţa tunurilor antitanc şi le-am doborât.

Sufletul mi-e plin de amărăciune atunci când vorbesc despre aceste ore ale dimineţii, deoarece unul dintre cei mai buni oameni ai noştri, alături de toţi servanţii tunului, a trebuit să-şi dea viaţa. Karl Wissendorf, vei trăi mai departe în inimile noastre; faptul că tu şi oamenii tăi v-aţi dat viaţa ne-a ferit pe noi toţi de distrugere; n-o să uităm asta niciodată!

Obuziere germane de 105 mm pe frontul Voronejului.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa www.wwii-photos-maps.com)

Câmpul întins al luptei teribile este acum ciudat de tăcut şi de trist, acoperit de şirul de tancuri distruse şi dezmembrate. Carcasele incendiate zac în soarele arzător ca zarurile aruncate după un joc pierdut. Gurile ţevilor de tun sunt ridicate în aer, oprite chiar în clipa distrugerii lor. Lanţurile rupte şi roţile seamănă cu membrele morţilor. Unul dintre ele a fost aruncat pe o parte de explozia unei bombe, o masă informă şi inutilă.

Deasupra acestei scene pline de mirosul fumului şi al cadavrelor, aerul sclipeşte în valuri argintii, până când devine greu ca vălul galben de praf suflat de vânt. Sunt obosit, până şi inima mea e obosită!

Ce zi urâtă! Plouă cu găleata şi suflă un vânt rece pe străzile

pustii şi prin ferestrele căscate. Ne-am adăpostit într-un subsol pe jumătate prăbuşit. Măcar există o sobă care va da puţină căldură după ce aprindem focul. Dar încă nu e încinsă, în schimb scoate fum şi emană un miros care-ţi sfâşie plămânii. Spaţiul este prea mic pentru atâţia oameni, dar nu-i poţi cere nimănui să iasă afară în ploaia care cade şiroaie şi sub focul greu al armelor ce bubuie peste ruine! Şi atunci ne ghemuim între picioarele murdare ale omului din spatele nostru, înghesuiţi ca sardelele. Dar acum nu mai contează; măcar suntem oarecum în siguranţă în această vizuină umedă şi rece din subsol, cel puţin pentru câteva ore lungi, până când vom fi eliberaţi de lăsarea înserării, în plus, începe să picure apă de sus! Oribilă vreme. Potrivită pentru un atac al Roşilor; judecând după focul masiv de afară, aceşti *schweine* pun ceva la cale.

La fiecare două secunde, vibraţia exploziilor apropiate pătrunde prin zidurile groase. Probabil că un obuz s-a înfipt chiar în ruinele de deasupra noastră. Cum mai răsună dărâmăturile! Bârnele de lemn crapă, pământul şi pietrele cad din vechiul tavan rusesc, care rezistă!

După incursiunea ghinionistă din sectorul „cazinoului”, suntem prinşi acum într-o luptă acerbă pentru fiecare bloc sau stradă aflate în ruină. O luptă, de la mică distanţă, dintr-un subsol într-altul şi de la un maldăr de dărâmături la altul...

Nu are rost să numesc străzile, care vor rămâne pe veci simbolul unui curaj de neuitat şi al unei suferinţe profunde. Nu veţi avea hărţi la dispoziţie, dar dacă-i veţi întreba pe cei care se vor întoarce acasă, aceştia vor avea multe de povestit; despre minutele de groază petrecute printre complexuri industriale arse, şinele de tren contorsionate şi scările metalice fărâmate ale rezervoarelor de gaz incendiate.

În timpul acestor nopţi întunecate, Roşii se dezlănţuie asupra posturilor noastre pentru a le distruge – spun se *dezlănţuie,* dar cuvântul nu este suficient de expresiv pentru a descrie realitatea. Ei ştiu că nu ne pot învinge, prin urmare acţiunile pe care le întreprind sunt disperate. Toată lumea ştie de ce sunt capabile fiinţele umane într-o astfel de situaţie, mai ales dacă deţin arme. Răcnesc ca nişte animale, dar nu asta ne sperie; au procedat la fel şi anul trecut, doar că acum urletele sunt şi mai atroce printre ruinele oraşului.

În ultimul timp tragem cu mortiere, obuze antitanc şi arme cu ţevi multiple. Traiectoria mortierelor este uneori aproape inexistentă, se trage dintr-o casă până în curtea celei învecinate. Cucerim cinci clădiri în ruine, apoi cedăm două doar pentru a lupta, recucerind iarăşi cinci. Destul de des, numărul lor este diferit, deci se poate spune că există o anumită variaţie.

Doar nopţile au rămas aceleaşi, cu focurile lor de artificii,

case incendiate, scântei zburând prin aer şi frumosul cer înstelat. Dar e deja foarte frig şi atunci încerci să fii cât mai aproape de o clădire care arde, deşi eşti conştient de posibilitatea ca zidurile să se prăbuşească peste adăposturile de noapte.

Apoi mai sunt şi vocile nopţii: ţârâitul ricoşeurilor, mormăitul minelor grele, împuşcăturile asurzitoare ale armelor de asalt şi muzica infernală a „orgilor lui Stalin". Toate astea sunt dominate de licărul cerului înstelat, cel mai frumos pe care l-am văzut vreodată, însă liniştea lui blândă este sfâşiată brutal de rachetele bombardierelor sovietice. De acum înainte, cerul e brăzdat continuu de aceste stele artificiale, care strălucesc şi scânteiază ca argintul, pâlpâitoare şi nestatornice. Fulgerele de magneziu nu se aseamănă cu roşul cald al ruinelor care ard înăbuşit. Acolo încercăm noi să ne încălzim.

Bombele lovesc cu un zgomot surd, asurzitor, iar schijele strălucitoare se revarsă peste noi. Ne ghemuim cât mai aproape de pământ în spatele ruinelor pline de pietre sau în craterele bombelor. Unii nu se mai ridică niciodată; rigiditatea corpurilor lor nu poate fi anihilată de tăciunii aprinşi.

Acestea sunt imaginile tulburătoare care vor face parte pentru totdeauna din amintirile legate de ruinele din Voronej: chipurile oamenilor îmbătrânesc şi devin pământii, ca umbrele grele ale strădaniilor extreme, trăsăturile lor exprimă nopţile de

nesomn şi de groază nesfârşită, o anticipare încordată şi o luptă reluată încontinuu.

Pe tărâmul acesta nu am fost scutiţi de nimic: lupta din vară a început pe o ploaie torenţială, care ne-a umplut gropile cu apă amestecată cu noroi, fiecare pas afundându-ni-se în nămolul care ne-a acoperit uniformele cu o armură de noroi uscat. Apoi a sosit luna iulie, cu arşiţa ei pârjolitoare şi cu praful fin ca făina, acum, umezeala zilelor ploioase de toamnă se prelinge peste tranşee şi peste peisajele brăzdate de cratere pentru a fi înlocuită curând de gheaţa şi de zăpada nemiloasei ierni ruseşti.

În acest al doilea an de campanie rusească nu mai suntem la fel de naivi şi de proaspeţi ca la început. Foştii temerari idealişti s-au transformat în soldaţi posaci şi veşnic obosiţi ai războiului din tranşee, indivizi duri lipsiţi de simţul umorului. Înrăiţi, privim împrejurimile cu cel mai acut spirit critic. Durata războiului a adus cu sine numeroase schimbări la care camarazii mei reacţionează cu un sarcasm caustic, iar eu cu o uşoară tristeţe. Nu sunt nici Renn [Ludwig Renn, romancier german şi adversar al nazismului], nici Remarque [Erich Maria Remarque, romancier german opozant al războiului], aşa că gata cu asta!!

Dar există întotdeauna un lucru care ne mobilizează: dragostea pe care cei de acasă o au pentru noi, hoinarii din linia întâi. Ochii întregii patrii sunt aţintiţi asupra noastră, toată

Germania este mândră de noi. Chiar aşa, toată Germania? Ei, cu excepţia neisprăviţilor care nu merită să fie numiţi germani!

Soldaţii de pe front au destine diferite. Mai întâi, tipul norocos, a cărui unitate participă la marile operaţiuni ofensive şi, oricât de grea ar fi lupta, este răsplătit cu evenimente schimbătoare şi cu experienţe noi. Totodată, mai este răsplătit şi cu sentimentul că toată lumea de acasă urmăreşte cu entuziasm cursul acţiunii pe hărţi şi prin intermediul reportajelor de la radio OKW.

Mult mai dificil şi mai epuizant este tipul nostru de război, cel pe care-l poartă *Frontschweine,* a cărui soartă îi conduce spre bătăliile defensive grele. Evident că lupta de apărare este menţionată fugitiv în rapoartele militare. Realizările de pe frontul nostru nu le oferă o mare varietate de poveşti corespondenţilor de război. Cursul evenimentelor este dur, iar zilele şi nopţile de lupte grele se succed unele după altele. Aici nu există momente măreţe, care să compenseze cele mai mari dificultăţi ale ofensivei. Luptăm cu înverşunare pentru fiecare metru de teren: locotenent, subofiţer şi soldat, toţi zac în adăposturile mizere ori, dacă au noroc, în buncăre; zile la rând, uneori săptămâni, trebuie să îndurăm focul artileriei inamice. Fiecare atac este urmat de un altul; trebuie să ne aliniem mereu pentru contraatac.

Când este folosit cuvântul eroism, acesta ar trebui să se

refere la realizările a mii de luptători anonimi din tranşee, care au luptat cu succes în bătăliile defensive din ultimele luni.

Un superior mi-a spus într-o zi:

— Ar trebui să ştii că realizările soldaţilor dumitale vor fi scrise cu majuscule pe prima pagină a cărţii nemuritoare cuprinzând faptele măreţe ale soldaţilor germani din anul 1942, chiar dacă ziarele vorbesc mai puţin despre ele decât despre succesele evidente de pe alte fronturi.

Suntem recunoscători pentru cuvintele amabile.

Ninge uşor şi un vânt tăios ne aruncă în faţă apa rece ca gheaţa. Toţi ochii se uită fix înainte, acolo unde iadul s-ar putea dezlănţui în orice clipă. Încă din zori ne aşteptăm ca ruşii să atace. Sunt mii care aşteaptă... Mâinile nerăbdătoare, nervoase, verifică măştile de gaze, mută grenadele de mână din partea dreaptă a adăpostului în partea stângă şi invers pentru a pregăti defensiva, făcând mii de lucruri care nu au nicio semnificaţie şi niciun scop.

Camarazii noştri artilerişti stau lângă tunurile lor, aşteptând, aşteptând mereu... Mâini nerăbdătoare învârtesc şuruburile unse de la *Libelle* [*Lom-57 Libelle,* planor de recunoaştere]. Al naibii de departe se află mortierele grele, cu obuzele pregătite. Artileriştii care trag cu rachete verifică iar şi iar fitilurile, deoarece tirul lor distrugător trebuie să slăbească

atacul ruşilor. Totul trebuie să funcţioneze corect pentru a nu permite forţei superioare a bolşevicilor să ne copleşească şi să pună mâna pe alte zone ale oraşului morţii.

Ne ghemuim în vizuinile noastre, tremurând şi îngheţând de frig... Deşi nu e vorba chiar de gerul care ne face să clănţănim din dinţi! O mie de oameni pământii stau cu privirea aţintită în faţa lor. Succesul defensivei depinde de ochii ageri ai câtorva oameni, aceşti observatori ai poziţiilor avansate, care trebuie să se uite fix prin perdeaua de zăpadă şi să recunoască la timp pericolul...

Troienele de zăpadă sunt tot mai mari. Se apropie un curier traversând băltoacele noroioase late de un metru. Ordin de la divizie! „În momentul în care inamicul atacă, infanteria noastră reacţionează imediat printr-un contraatac. Tunarii antitanc vor sprijini atacul şi vor lua în primire asaltul tancurilor inamice." Aşa a fost scris mesajul pe hârtia murdară, ceea ce înseamnă că va trebui să parăm focul inamic pentru a pătrunde cât mai curând posibil în punctul mort al artileriei grele.

Îngheţăm holbându-ne la zăpada troienită cu lacrimi în ochi, aşteptând...

Apoi, dintr-odată, o explozie enormă aruncă pământul în aer şi începe focul sovietic nimicitor. Artileria îşi trimite salva de salut în calea noastră, PaK-urile trag din interiorul caselor de pe

cealaltă parte a străzii; tancurile trag din lateral; escadroanele zburătoare aruncă peste noi un potop de bombe şi, intermitent, se aud exploziile mortierelor.

Atac! Atac în iad! E iadul pe pământ, zgomotul şi tumultul, exploziile permanente ale proiectilelor de toate calibrele, şuieratul gloanţelor prin aer, ploaia de schije, ţărâna care zboară în toate părţile în urma detonărilor, pământul care se zguduie continuu, fumul înecăcios şi puturos al prafului de puşcă şi, printre toate astea, bufniturile puternice şi rapide ale propriilor noastre mortiere.

Trebuie să trecem prin acest infern; infanteria se năpusteşte în faţa noastră. Trebuie să-şi dea mereu silinţa; soldaţii săi trebuie să rămână curajoşi şi duri, încăpăţânaţi şi cu sânge rece, şi nu au voie să se gândească nici măcar o secundă că în clipa următoare ar putea fi răniţi sau că ar putea muri.

Zgomotul luptei purtate de infanterie: duduitul mitralierei, descărcarea carabinelor, bubuitul sec al tunurilor uşoare – toate astea sună ca nişte flaute mici într-un concert de tunete. Cu toate acestea, armele uşoare şi oamenii care le mânuiesc vor decide soarta luptei.

După o oră de lupte sângeroase, atacul este respins. Soldaţii Roşii de asalt sunt terminaţi, se află la capătul puterilor. Prizonierii se împleticesc îngroziţi spre noi. Dar, cu o forţă

nedomolită, armele grele bubuie mai departe, artileria inamică încearcă să găsească breşe pentru un al doilea sau un al treilea atac.

Zile la rând a fost un ger cumplit. Astăzi, mercurul din termometru a coborât până la 25°C sub zero; un strat gros de zăpadă a şters contururile întinselor ruine. Dar există întotdeauna proiectile de toate calibrele care sfârtecă albeaţa omătului, lăsând în urmă îngrozitoare pete negre şi roşii. Începe iarăşi o perioadă grea; numai Dumnezeu ştie ce ne aşteaptă în următoarele săptămâni. Liniştea este sfâşiată brusc de rachetele lansate din bombardierele ruseşti. De acum înainte, cerul va fi brăzdat încontinuu de aceste stele artificiale.

O linişte ciudată domneşte asupra sectorului Voronej. Oamenii spun că sovieticii au retras contingente importante pentru a le desfăşura mai departe în sud, cu scopul de a porni alte ofensive. Om trăi şi-om vedea! *Landserii* noştri se pricep de minune să lanseze zvonuri. Este foarte puţin probabil să avem parte de câteva zile liniştite! Până acum, ne-am aflat mereu acolo unde a fost lupta mai grea. Cred că o să fie la fel şi după sosirea întăririlor.

Au sosit ordinele de deplasare! Oare câte am primit în timpul acestei campanii uitate de Dumnezeu? Suntem iarăşi în picioare şi ne urcăm în trenurile de marfă pentru a ne îndrepta,

de dragul variaţiei, din nou spre nord. Timp de 48 de ore nu ne-am uitat dincolo de buza tranşeelor sau peste mlaştina frontului, acoperită cu un strat subţire de zăpadă. Sub crusta murdară zac sute de mine. Nici măcar nu i-am urmărit cu binoclul pe bolşevicii ascunşi cu mitralierele lor în buncăre şi în tranşeele adânci.

Vreme de 48 de ore nu am fost nevoiţi să ne înghesuim şi să ne cuibărim în ţărână ori de câte ori inamicul îşi întindea spre poziţiile germane braţul lung, dotat cu armament greu, de parcă ar fi încercat să şteargă de pe faţa pământului tot ce ieşea la suprafaţă dintre brazde. Nu a trebuit să ascultăm sunetele „orgilor lui Stalin" în timpul nopţii, când întunericul este brăzdat de lumina fantomatică a trasoarelor, iar tăcerea e străpunsă brusc de şuieratul grenadelor şi de lătratul mitralierelor, soldate câteva secunde mai târziu cu sute de morţi.

Ordinul „Compania se transferă în nord" ne-a îndepărtat de lipsuri şi de dorinţa simplă de a supravieţui, ca şi de încordarea permanentă a nervilor, simţurilor şi muşchilor. Acum avem parte de siguranţa confortabilă a trenului de marfă încălzit. Ne mişcăm uşor, un kilometru după altul, spre nord. Încotro? Nimeni nu ştie. Oricum, nu contează! Înveliţi cu paie, moţăim, apoi cădem într-un somn adânc şi odihnitor.

Următoarele cinci zile şi nopţi sunt lipsite de griji şi

traversăm dormind pe săturate întinsa şi imaculata câmpie rusească. Apoi coborâm din tren. Am uitat de uriaşul câmp plin de ruine al Voronejului, oraşul morţii. Ne aflăm din nou la câmpie, iar pentru a ne apăra împotriva frigului şi a inamicului trebuie să ne bazăm pe mizerabilele cocioabe din jur. Soldaţi, soldaţi...! În timpul zilei geroase îndurăm viscolul; în timpul nopţii, dormim scurt şi agitat în sacii *ruski* împuţiţi. Nu că nu ne-am fi odihnit trupurile curate în sute de paturi europene. Am visat frumos în paturile baroce elegante din castelele franţuzeşti care nu au nimic de-a face cu războiul; ne-am întins peste sacii de paie din buncărele englezeşti şi am ascultat cu inima bubuind în piept impactul salvelor sau am prins ploşniţele din saltelele marocane umplute cu stuf. Am avut vise nepotrivite în cearşafurile curate şi răcoroase de pe paturile din internatele belgiene şi despre trupurile mai mult sau mai puţin inocente ale fetelor care dormeau acolo. Ne-am şters de praful şi de sudoarea bătăliei pe cuverturi. Am trăit cele mai încăpăţânate atacuri ale ploşniţelor din canapelele de piele ale evreilor polonezi. Pe munţii de perne curate şi pe cuverturile brodate, proaspăt spălate ale Ucrainei de Vest am visat la casele noastre. Mai târziu, am cunoscut îngrozitorii saci de dormit ruseşti din paradisul sovietic.

Am devenit experţi în ospitalitate, iar în viitor nici cea mai

murdară şi mai slinoasă gazdă nu ne va putea lua prin surprindere. Am trăit toate gradele de umilire fizică a trupurilor noastre infestate de paraziţi. Merită văzute feţele noastre solemne atunci când, înainte de lăsarea rapidă şi înfricoşătoare a întunericului, găsim o cocioabă fără un bilet lipit de uşă, pe care să scrie „Ocupată de unitatea numărul cutare".

Chiar şi atunci când o duzină de localnici împuţiţi populează mica încăpere de lemn, câţiva dintre noi se instalează confortabil înăuntru. O colibă înghite oameni cu nemiluita. Ne împrăştiem pe podea alături de ruşi; generaţii întregi se mută pe cuptorul lat, care ocupă aproape jumătate din cameră. Soţie şi copil, bărbat şi păduchi; opt sau zece, ori 12 sau 15 stau întinşi acolo, dar nu pentru că noi le-am ocupat spaţiul. Chiar şi în absenţa noastră se înghesuie peste sau în spatele cuptorului. Pentru noi, arhetipul traiului şi al confortului este dimensiunea spaţiului. În cazul ruşilor, lucrurile stau altfel: pe primul loc se află cuptorul. Unii au legat câteva scânduri şi au fixat un acoperiş deasupra şi au astfel propria lor colibă. Aşa locuim noi acum, bine delimitaţi, unii pe cuptor, iar ceilalţi în restul colibei, în vreme ce lampa de pe etajera de sub o icoană arde toată noaptea.

În pofida mizeriei şi a insectelor, trăim câteva zile fericite şi lipsite de griji în aceste cocioabe jalnice. Câte unul chiar îndrăzneşte să se gândească la sărbătorirea Crăciunului aici, în

timpul acestui răgaz şi într-o relativă siguranţă. Dar numai un idealist absolut s-ar putea gândi la asta. În ce mă priveşte, mă port aşa cum m-am purtat mereu în timpul acestei campanii nenorocite. Pui rufele murdare într-o găleată cu apă şi aştepţi să îmbraci o dată o cămaşă curată – nu contează că tocmai am primit ordinul de plecare. De data asta, trebuie să ne deplasăm extrem de rapid. Rufele ude sunt făcute ghemotoc în rucsacuri, iar după 30 de minute mărşăluim spre sud, fără să cunoaştem destinaţia. Judecând după ritmul marşului, undeva arde ceva.

După un marş record ajungem la Kastornoie. Noi trupe gata de luptă sunt trimise în calea noastră şi în câteva ore noul batalion al armatei de *Panzerjägers* este pregătit pentru acţiune. În pofida onoarei care ni se face – nu multe unităţi devin trupe „Wehrmacht" –, nu prea ştim ce să credem despre toate astea. În sud, situaţia pare suspectă; numeroasele ambulanţe pe care le întâlnim nu au darul să-ţi ridice moralul.

După o scurtă vizită făcută camarazilor de arme unguri, ajungem la Rossoş, unde se află A.O.K.-ul [*Italienischen Armee-Oberkommando*] italian. Acolo sunt întâmpinat de chipuri grave. Cineva întreabă într-o franceză stricată cum stau lucrurile; conversaţiile scurte sunt confuze şi tensionate.

Seara, pe un viscol muşcător, ajungem la poziţia ocupată de *Alpini-Corps*. În aceeaşi noapte, un atac al sovieticilor, susţinut de

tancuri, este oprit, iar inamicul e împins înapoi, peste râul Don. Tânăra divizie a suferit primele pierderi.

În noaptea următoare, senină, îngheţată şi luminată de lună, inamicul înaintează iarăşi pe gheaţa Donului cu tunurile sale de oţel enorme. Bătălia ţine până în primele ore ale dimineţii. Se poate spune că i-am cunoscut pe ruşi de-abia ieri, că o mulţime de lucruri sunt puse la cale acolo, deoarece aceşti *schweine* Roşii încearcă să simuleze atacuri de proporţii ca să ne abată atenţia de la alte poziţii. Acest lucru este confirmat de mărturiile prizonierilor.

Aceste observaţii şi previziuni sunt transmise staţiilor comandoului italian. Totul este dus la îndeplinire de personalul comunicaţiilor germane. Pentru ai noştri, situaţia este discutată într-o franceză stricată. Nu se ajunge la niciun acord, ofiţerii germani de comunicaţii judecă situaţia altfel (probabil mai corect) decât domnii italieni. Se fac mai multe traduceri, ofiţerilor germani le-ar plăcea să bată cu pumnul în masă, dar trebuie să fie curtenitori cu camarazii lor de arme şi să le zâmbească politicos! Se scurge un timp preţios! Nu se întâmplă nimic – bieţii *schweine* din tranşee şi-au dat seama că se apropie o catastrofă. Previziuni întunecate le amărăsc inimile. Încă o dată, pozele uzate ale iubitelor, soţiilor şi mamelor trec prin mâinile infanteriştilor. Nu e deloc un semn bun!

Noaptea, suntem retraşi din poziţia Alpini. De data asta, lucrurile se petrec alandala. Când mijesc zorii, traversăm în fugă smârcurile îngheţate din Kalitva către sud, rămânând aproape de front. Aici, situaţia e nesigură! Ce început nefast! În Orobinski suntem întâmpinaţi de primii infanterişti germani. Epuizaţi şi plini de sânge, se uită la noi cu feţele lor pământii, fără să rostească un cuvânt. Un adevărat porc de linia întâi ştie ce se întâmplă. Chiar şi în absenţa cuvintelor, înţelegem că în faţa noastră se întrezăreşte un mare dezastru, deoarece mirosul de cadavre pluteşte în aer. Situaţia pare să fie albastră.

Frontul se rostogoleşte şi se umflă, creând un zid de noroi în spatele căruia caut să mă adăpostesc de vântul îngheţat care împrăştie burniţa în pâraiele puţin adânci, de un galben murdar. Pe uliţele îngheţate şi pline de hârtoape ale satului domneşte un haos sălbatic. Domină o stare de tensiune periculoasă.

Artileristul, care de obicei este un ţărănoi indolent şi iubitor de animale, îşi croieşte acum bietul cal costeliv într-un mod care-ţi frânge inima. Animalul chinuit îşi întinde gâtul şi frâul se agaţă de un tun antitanc care vine din spate. Şoferul camionului, care e de obicei calm şi răbdător, frânează brusc, iar partea din spate a camionului alunecă într-o parte şi loveşte un vehicul al infanteriei încărcat cu nişte pachete mici. Se creează un haos populat cu vehicule şi oameni, părţile implicate zbiară şi

înjură, iar italienii latră şi ţipă cu vocile lor subţiri.

Apropo de italieni! Brusc, am o revelaţie şi îmi dau seama cu claritate ce se petrece acolo. Pe drum, mă întrebasem deja de ce întâlnim atât de multe grupuri mici şi mari de soldaţi italieni, care bântuie de capul lor, fără să fie conduse de nimeni. După un schimb de cuvinte cu un camarad care ştie mai multe despre această situaţie, în mintea mea se face lumină: băieţii ăştia îşi iau tălpăşiţa; fug la fel ca ofiţerii lor, care şi-au pus deja la adăpost nepreţuitele lor vieţi. Rămâne în urmă o mână de germani care-şi sacrifică viaţa în confruntarea cu o forţă de 20 de ori mai mare decât a lor. Aceste cete care tot vin stau în calea celor care vor să-şi ajute camarazii condamnaţi la moarte. Plini de ură şi de dezgust, ne uităm la feţele celor care fug. Laşilor, aţi distrus pentru totdeauna credinţa în camaraderia de arme. Aţi fost şi veţi rămâne nişte trădători!!

Înaltul comandament german face presiuni asupra A.O.K.-ului italian, încercând să-l determine să pună capăt acestui aflux de oameni. Din nou, se fac traduceri şi se negociază, dar fără niciun rezultat, deoarece zvonurile panicarde despre fugă – astăzi ştiu că a fost vorba de o armată întreagă – îi determină chiar şi pe cei mai „curajoşi" italieni de pe cuprinsul hinterlandului să-şi facă bagajul. Marii camarazi din învecinatul *Alpini-Corps* vor să salveze onoarea compatrioţilor lor; încearcă

frenetic să instaleze poziţii în care să-i poată regrupa pe cei care fug.

Pământul este îngheţat mult în adâncime. Prea târziu, totul e tardiv! E un ger crâncen, iar vântul muşcător îţi pătrunde până la os. Prin urmare, ne bucurăm să primim la prânz ordinul de a ne ocupa poziţiile. A doua companie, cu vehicule minunat echipate şi cu tunuri, este retrasă pentru a se întoarce în poziţie la câţiva kilometri mai departe spre sud. N-am mai văzut-o de atunci.

Unitatea noastră este desfăşurată în direcţia Zapkovo, unde încercăm să ne stabilim cât de cât confortabil în buncărele primitive. Îmi îndrept atenţia în mod special asupra italienilor. Dacă situaţia n-ar fi fost atât de gravă, ne-ar fi pufnit râsul. Îşi iau tălpăşiţa unul câte unul, cu privirile plecate. Feţele lor sunt gălbejite şi probabil că nici chiloţii nu arată mai bine.

Camioanele care nu pornesc imediat din cauza frigului crâncen sunt lăsate în urmă. Nimeni nu-şi asumă responsabilitatea pentru transportarea proviziilor uriaşe stocate în depozite. Păcat că încă mai sunt postaţi paznici în faţa lor; altfel am fi ştiut ce să facem.

Odată cu înserarea sosesc mâncarea şi veştile. Cu stomacul plin, privim cu încredere spre orele următoare. O să fie bine. Dimineaţă va avea loc un atac, iar un regiment de poliţie este

adus pe post de întăriri. O baterie mare, din apropierea muntelui din Zapkovo, va intra în poziţie în timpul nopţii pentru a acompania atacul.

Este o noapte senină, îngheţată, luminată de lună. E cumplit de frig, aproximativ 35°C sub zero; fără mănuşi, pielea s-ar lipi de metalul armelor. În direcţia Orobinski, cerul devine timp de câteva minute un zid de foc tremurător din cauza salvelor trase de „orgile lui Stalin"; bubuiturile îmi amintesc de vremurile bune de altădată. Din cauza lor nu putem auzi şuieratul uşor şi pufăitul familiar al *Ivanilor.* Dintr-odată, un freamăt gâlgâitor... nu mai avem timp decât să ne lăsăm fulgerător pe vine înainte ca explozia să cutremure pământul. O altă bombă loveşte la 100 de metri de noi, iar schijele zboară prin aer ca artificiile. Vecinul meu, care în viaţa civilă este metalurgist, îşi aminteşte de puhoiul de scântei al aparatului de sudură. Băiatul ăsta nu se înşală deloc!

De acum înainte, bubuitul exploziilor este continuu. Bombardierele nu ne mai acordă nicio atenţie; în schimb, aruncă ciorchini de bombe la intrarea în oraş, unde drumul devine foarte abrupt. Fir-ar să fie, probabil că în locul acela a văzut unul dintre noi bateria grea cu puţin timp în urmă. Am dat de naiba !

Cu puţin înainte de miezul nopţii, un ofiţer de rang înalt vine la mine în buncăr. Este comandantul bateriei grele; îmi povesteşte disperat că în ultimele două ore a încercat să urce

muntele, dar fără succes. Drumul este acoperit de gheaţă, iar tunurile alunecă în toate părţile. Timp de două ore, *Ivanii* au aruncat bombe în zona aceea; jumătate din baterie a fost făcută praf şi pulbere, străzile sunt acoperite de un terci format din sânge şi metal. Probabil că e ceva îngrozitor. Omul este atât de supărat, încât ochii i se umplu de lacrimi. Noi ar trebui să dăm o mână de ajutor cu motoarele de tracţiune. Îmi e greu să-i explic că nu mai avem benzină decât pentru urgenţe, în cazul în care ar trebui să evacuăm componentele cele mai preţioase. Niciun post italian nu ne-a dat benzină. Soldaţii germani n-au decât să sângereze; domnii italieni au nevoie de ea ca să fugă.

Amărât şi dezamăgit, se întoarce la ce a mai rămas din bateria încă bombardată de ruşi. Ne simţim groaznic. Nu i-am ajutat pe camarazii artilerişti, iar mâine nu ne putem aştepta la vreun ajutor din partea lor. Fără armamentul lor greu, atacul va fi jalnic. Şi totul din cauza câtorva litri de benzină, numai italienii ăştia împuţiţi sunt de vină!

Situaţia arată rău. Am atacat în dimineaţa asta; regimentul de poliţie sângerează de moarte sub presiunea copleşitoare a ruşilor. Nici chiar noi, germanii, nu mai putem rezista. Sectoare mari sunt deja încercuite; altele au fost făcute fărâme de „orgile lui Stalin” şi de tancuri.

Înainte de prânz, tancurile ruseşti pătrund pe neaşteptate

în oraş. Trag sistematic în toate vehiculele, incendiindu-le; noi înşine suntem vânaţi ca nişte iepuri. Nu putem înainta prin stratul gros de zăpadă; cineva cade, este înşfăcat de şenilele unui T-60 şi făcut chisăliţă. Nu poţi vorbi despre aşa ceva decât folosind câteva cuvinte inexpresive – groaza şi oroarea rămân ascunse în spatele lor.

La prânz trebuie să evacuăm oraşul, nu mai putem rezista! În urma exploziilor continue, şrapnelul zboară pe străzi, iar fumul înecăcios ne întunecă privirea. Tabăra de primire din Zvanovka! Toţi cei care au reuşit să scape de distrugere s-au adunat aici.

Dumnezeule mare – cum arătăm! N-aş paria un ban pe viaţa mea. În cel mult o oră, tancurile inamice vor fi aici. Nu avem cu ce să ne împotrivim.

Dinspre intersecţie se apropie un curier călare – mai există aşa ceva în războiul ăsta?! Nu avem timp să-l admirăm – zbang!! Lovit în plin! Om şi cal sunt pulverizaţi sub formă de atomi. Mi se pune un nod în stomac. La naiba! Nici măcar noi nu vedem în fiecare zi astfel de lucruri!

Seara primim ordin să asigurăm toate documentele secrete şi să încercăm să trecem prin Krinicinaia. Îl iau cu mine pe adjunctul regimentului; un tanc inamic a trecut peste picioarele lui. Bietul de el ţipă la fiecare hurducătură de pe drumul

desfundat. Totul e atât de minunat, încât îţi vine să vomiţi! Pe drum dau peste un transport italian format din zece camioane grele. Aceşti italieni sunt ocupaţi să arunce în şanţ obuzele de care e atâta nevoie pe front. Asta doar ca să se poată deplasa mai rapid. Văd roşu în faţa ochilor; o furie nesăbuită pune stăpânire pe mine şi mă năpustesc ca un diavol drept în ceata tremurândă. Probabil că am şi tras, după cum mi-a povestit mai târziu şoferul. E posibil să nu fi fost conştient de ceea ce am făcut. Nu contează însă, pentru că erau explozii din toate părţile.

Sute de camioane italiene au fost părăsite de banda asta de laşi. Cu câteva excepţii, toate sunt golite de ruşi o oră mai târziu. Nici nu-ţi vine să crezi. Pur şi simplu, au lăsat în urmă proviziile unui întreg corp de armată – care trebuiau să-i ajungă până în mai 1943. Roşii au pus mâna pe ele şi se îndoapă cu mâncarea aceea minunată. Aproximativ 80.000 de conserve de carne, tone de untură, cârnaţi uscaţi, 500 de saci de cafea, 20.000 de litri de coniac etc. Ca să nu mai punem la socoteală alte alimente. Cu doar două zile în urmă aruncasem o privire în depozitele uriaşe şi făcusem zâmbre, salivând, la vreo câteva sute de bucăţi de şunci. Ce păcat, ce mare păcat!

Soldați germani apărând linia din jurul orașului Rossoș.

(Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Tanc sovietic camuflat atacat la Rossoş.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa www.*wwii-photos-maps.com)*

Zvanovka a trebuit şi ea evacuată. Ne retragem sub focul dezlănţuit, iar O.B. este grav rănit. Tabăra de primire se mută spre est, pe lângă Golubaia-Kriniza. În Golubaia, aproape de stână, se află postul diviziei. De azi dimineaţă, Roşii au atacat cu tot arsenalul aerian. În jurul prânzului, patru avioane de luptă zboară pe deasupra stânei. Aparent, nu ne acordă nicio atenţie. Zece minute mai târziu, se întorc. Înainte de a ne putea adăposti, plouă cu bombe peste noi. Dar nu sunt urmate de explozii. Dezamăgire! Oamenii se ridică din ţărână pentru a discuta despre muniţia rusească de calitate proastă, dar pământul sare în aer în jurul nostru. Îmi dau seama dintr-odată – bombe cu ceas. Un fum negru şi puturos mă înconjoară. „Arde benzina", strigă cineva. Din norul de fum apare alergând un rus mic de statură, şoferul camionului cu benzină. Ca o torţă umană, se împleteceşte câţiva paşi, apoi acoperişul în flăcări al unei case alunecă şi se prăbuşeşte peste el.

Plin de sânge, Heinz Stichel cade la pământ; Eichler zace lângă vehiculul său, cu picioarele zdrobite. Nori galbeni de gaz se ridică din craterele bombelor; chiar acolo zac sfârtecate trupurile

lui Mueller şi Fritz Knoll. Micul Nolte, excelentul nostru medic-şef, stă sprijinit de zidul unei colibe, bietul, dragul de el! Se uită în depărtare, de parcă ar visa; nimic din ceea ce e în jur nu-l mai priveşte – probabil că se gândeşte la băieţelul lui, născut cu opt zile în urmă. Un firicel de sânge i se scurge pe chipul copilăresc; în creştetul capului său zăresc ceva alb – creierul. Cu o voce slabă, rosteşte un singur cuvânt. „Păcat!"

În ultimele zile am fost în Rossoş, 18 sau 20 de kilometri în spatele noului front; doar o singură companie, deja înjumătăţită, mai rămâne să-i ţină piept inamicului. Într-o scurtă perioadă de timp, tânăra şi puternica divizie a fost înfrântă şi peste 100 de oameni sunt daţi dispăruţi. Câţi dintre ei or mai fi vii în spatele liniilor inamice?

24 decembrie: Ajunul Crăciunului! Plutind peste zăpadă şi peste gheaţă, străbătând noaptea neagră şi vijelioasă, gândurile noastre se îndreaptă spre familiile de acasă, unde, la ora asta, lumânările aprinse din bradul de Crăciun aruncă o lumină blândă asupra chipurilor vesele ale copiilor – Erika! Unde o soţie tânără şi frumoasă, cu ochii umezi, ţine în mână scrisoarea iubitului ei soţ, iar gândurile sale ajung până departe – peste gheaţa bătrânelor râuri, peste pădurile ruseşti zdrenţuite, unde lupii urlă, peste ruinele marilor oraşe care şi-au pierdut aspectul îngrozitor sub stratul de zăpadă trist şi mohorât, peste colibe,

până la iubitul ei. Noapte tăcută, noapte sfântă...

Tăcută?! Bubuiturile şi mugetele frontului zgâlţâie ferestrele. Sfântă?! În faţa noastră, ucigaşii Roşii îşi etalează forţele înzecite, năpustindu-se asupra jalnicului post german. Aceşti cuţitari beţi îşi înfig ţipând baionetele în trupurile cuprinse de spasme ale camarazilor noştri răniţi. „Pace pe pământ!" Dumnezeule din cer, când va mai fi din nou aşa?

Lumânările micului nostru *Tannenbaum* au ars de tot, noi am citit numeroasele cuvinte frumoase de acasă, este cald în mica noastră încăpere şi este cald în inimile noastre. Sunt fericit şi mulţumit. Oare nu am toate motivele să mă simt aşa? Nu ne confruntăm cu inamicul şi am primit o sută de lucruri bune de mâncat şi de băut. Puţinul vin bun băut a alungat spectrele rele şi lupta asta blestemată; rămâne în urmă recunoştinţa pentru faptul că suntem vii. Cine nu visează la confortul alături de soţie şi de copil – acasă, în Germania!!

Potopul Roşu a stagnat, ca un mic stăvilar, un front subţire format din germani curajoşi stă neclintit; îşi păstrează poziţia! În sud e o altă poveste, acolo inamicul a avansat spre vest şi spre sud-vest, cucerind Millerovo şi apropiindu-se ameninţător de Rostov.

În pofida mândriei noastre stârnite de ultimele succese, nu ne putem bucura din cauza furtunii care se dezlănţuie în sud.

Întrebarea care revine mereu este dacă ungurii îşi vor păstra poziţiile în nord.

Zilele petrecute în Rossoş sunt lipsite de griji, atacurile zilnice ale bombardierelor ruseşti nu ne pot tulbura liniştea sufletească. Ne-am bucurat de un Revelion liniştit şi contemplativ în compania unei sticle de şampanie, aducându-ne aminte de agitaţia din 1942. Oare ce se va mai întâmpla în anul care vine? Noroc că nu ştim. După tot ce am auzit şi văzut, cred că în 1943 se va ajunge la o decizie. Am utilizat o mare parte din energie în est şi în vest, doar ruşii îşi mai mobilizează acum cele mai valoroase resurse.

15 ianuarie 1943: În dimineaţa asta cerul e senin; temperatura a coborât până la -30°C. Straturi albe de ceaţă acoperă mlaştinile din Kalitva. Herbert, camaradul nostru, are vezica slabă şi iese din încăpere la ora 5, trântind uşa în urma lui. Revine în cameră, alb ca varul la faţă, şi ţipă: „Tancuri ruseşti!" Mă trezesc imediat şi ies în stradă. Aud clar huruitul tancurilor şi, la scurt timp după aceea, o explozie. Fir-ar să fie, probabil că ticăloşii ăştia sunt foarte aproape. Apar acum pe partea cealaltă, înaintând unul după altul prin grădini; se opresc, trag şi se îndreaptă greoi spre centrul oraşului. Zece, 15, 18, 20 de blocuri grele de oţel – T-34 şi KWI – ajung la pod. Infanteria se dispersează. Şase tancuri grele trec pe lângă noi, fără să ne

observe, şi îşi continuă drumul spre gară. Nemernicii vor să ne izoleze trupele. E momentul să ne pregătim.

Nu avem armament greu sau explozibili; aproape că nu ne-au mai rămas deloc trupe în oraş. Aruncăm o parte dintre bunurile personale în camioane şi ne îndreptăm încet spre strada principală, la adăpostul clădirilor. Nori negri plutesc deasupra oraşului. Avioanele Stuka se aruncă asupra tancurilor ruseşti ca nişte ulii, bombardându-le şi împiedicându-i pe Roşii să se apropie de noi. Străpungem încercuirea după o oră. Oraşul Rossoş, incendiat, rămâne în urmă, ultimele tancuri trag cu obuze în convoiul nostru. Am scăpat!

Toţi soldaţii de pe Frontul de Est sunt familiarizaţi cu asprimea iernii ruseşti: haosul şi teroarea domnesc pretutindeni; tancurile au fost abandonate, scoase din luptă sau ard de-a lungul drumului; ruşii bombardează permanent; proviziile de alimente sunt incendiate; aşteptăm îndelung în nămeţi şi suntem degeraţi. Chiar şi cea mai mică rană poate cauza probleme majore, deoarece serviciile medicale sunt inexistente. Nimeni nu te mai ajută; fiecare e pe cont propriu. Cei slabi mor în şanţ sau în timpul viscolului.

Zece sau 20 de oameni cuprinşi de frică stau agăţaţi de ambele laturi ale unui camion şi sunt zdrobiţi în convoi. Unii şi-au pierdut mănuşile şi le-au degerat degetele; li se înmoaie

genunchii şi cad, apoi sunt ucişi de camioanele care vin din spate. Implorări, scâncete, înjurături şi împuşcături... Toţi cei care au trecut prin această experienţă devastatoare n-o vor uita pentru tot restul vieţii.

Se întâmplă tot ce poate fi mai îngrozitor: ungurii din nord se retrag, ori s-ar putea spune că întreaga armată a căzut pradă panicii şi a luat-o la sănătoasa.

Nikolaievka! Noaptea e luminată de sute de focuri. Bombele cad tot timpul. Aerul vibrează din cauza exploziilor, a huruitului produs de prăbuşirea clădirilor, a exploziilor incandescente ale vehiculelor pline cu benzină şi a ţipetelor celor răniţi. Caii cuprinşi de panică galopează pe străzile în flăcări, călcând totul sub copite.

Încotro s-o apucăm? Să urmăm valul de refugiaţi până la Valniki sau să ne întoarcem la Budienîi, care e mai aproape de front? Mă folosesc de toată puterea de convingere pe care o mai am pentru a-i face pe camarazi să accepte Budienîi ca următoare destinaţie.

Tancurile ruseşti au pătruns peste tot. După Budienîi, sunt familiarizat cu terenul, lucru de o importanţă capitală în cazul evenimentelor neprevăzute. A doua zi dimineaţa primim un mesaj care ne transmite că, în apropiere de Valniki, tancurile ruseşti au atacat şi distrus întregul nostru convoi. Dumnezeu să

ne ajute!

Budienîi a fost abandonat! Valniki a fost abandonat! Retragere spre Volokonovo. Şi Volokonovo a fost cucerit după o luptă aprigă cu tancurile ruseşti! Evadare – retragere – disperare.

Ajungem la Belgorod aproape complet epuizaţi. Dacă cineva mi-ar fi spus acum trei luni că voi vedea din nou Belgorodul, aş fi zis că e nebun. Dacă cineva ar fi prezis în prezenţa mea că linia frontului va fi din nou aici, i-aş fi fărâmat fiecare oscior din corp.

Cu toate acestea, lucrurile arată la fel ca acum un an. Sacrificiile sângeroase de astă-vară au fost în van. Dumnezeu să ne dea tăria de a îndura şi să ne ferească de slăbiciune!

Kursk

Sosirea la Kursk. Comandamentul militar al armatei ne-a ordonat să pregătim cât mai repede posibil artileria grea şi vehiculele de transport. Din trupele rămase şi din soldaţii în permisie, care aşteptau în gară, au fost formate două companii. Voronej a fost abandonat, Kastornoie a căzut, Sektikrî e ameninţat. Valul de Roşii se scurge spre vest ca o avalanşa, zdrobind totul în cale. Kursk va fi şi el ocupat cât de curând.

Mă întâlnesc din când în când cu vechi camarazi care au reuşit să ajungă la poziţia noastră. Chipurile lor palide sunt schimonosite de groază şi disperare. Ne povestesc experienţele

oribile prin care au trecut. Heinz Scheele, din Latuaia, soseşte şi ne vorbeşte despre atacul tancurilor ruseşti asupra unui tren sanitar. Partizanii au aruncat în aer un pod feroviar de lângă Kastornoie. Două trenuri pline cu soldaţi răniţi şi neajutoraţi au fost blocate pe şine. În momentul acela au sosit tancurile ruseşti şi au tras cu obuze asupra vagoanelor. Pentru ele, ţinta a fost uşoară. După o jumătate de oră, din şinele de tren nu au mai rămas decât nişte resturi fumegânde. Atunci au încetat şi ultimele ţipete şi scâncete. Aşa s-a încheiat una dintre miile de catastrofe din zilele noastre.

Roşii au ajuns la Ponîri, o importantă linie ferată spre Oriol; Ştîgri a trebuit abandonat. Kursk este şi el în pericol. Comandamentul militar ordonă apărarea oraşului, însă soldaţii de rând simt că e inutil, că e prea târziu. Motivaţia armatelor, diviziilor şi a sutelor de mii de soldaţi a atins nivelul minim. Aceasta este consecinţa suferită de majoritatea soldaţilor care au luptat pe un front criminal timp de 41 de zile şi de nopţi, fără întrerupere, în vreme ce camarazii lor s-au distrat în Franţa. Poţi îndura toate astea până la un punct. Dumnezeu să ne ajute dacă apar urgenţe neprevăzute.

Suntem al naibii de obosiţi, iar inimile noastre sunt frânte! Suntem nişte soldaţi devotaţi trup şi suflet liniei întâi! Avem încredere în comandanţii noştri şi acceptăm sarcini dificile fără

să ne plângem şi cu inima deschisă – dar şi soldaţii răsfăţaţi din Vest trebuie să se poarte ca nişte soldaţi. Să nu mi se vorbească mie despre invazia englezilor. Să-i lase pe răcanii britanici să vină. Nu se vor mai întoarce acasă după ce noi, războinicii de pe Frontul de Est, le vom „prăji" picioarele.

Inamicul se află acum la porţile Kurskului. Depozitele de alimente, echipament şi piese de schimb au fost golite, iar ultimele servicii medicale au evacuat oraşul. Zi şi noapte, plouă cu bombe peste clădiri. Gara a ars şi este complet distrusă. Nu va mai pleca niciun tren cu cei care-şi aşteaptă permisiile.

Gara din Kursk – acesta a fost visul a sute de mii de soldaţi germani! Aici a început extazul celor patru săptămâni de vacanţă indescriptibilă; aici am urcat în tren cu inima bătându-mi tare în piept, jinduind după casă, după Germania! Pământul este presărat acum de cratere adânci; cazarma în care am primit proviziile a ars, indicatorul pe care scrie „trenuri de vacanţă spre Germania" a fost făcut fărâme de bombe. Nu e oare acesta un simbol, ori poate un avertisment potrivit căruia ar trebui să ne ştergem din minte gândul la vacanţă, la patrie, la soţie şi la copii, deschizându-ne inimile către lupta oribilă pentru existenţă? În lupta asta nu vor exista nici învingători, nici învinşi, doar supravieţuitori şi fiinţe umane schilodite!

Situaţia este gravă. Primesc din nou ordinul de a asigura

documentele şi arhivele secrete. Restul importantului echipament de comunicaţie este transportat într-un al doilea camion. În timpul nopţii sosim la Sudsah via Ligov.

7 februarie: A doua zi dimineaţă ne continuăm marşul spre Sumî. Străzile sunt acoperite cu zăpadă şi pline de ungurii care se retrag. Un convoi nesfârşit de sănii şi tancuri. Ce gloată mizerabilă! Se târăsc prin zăpadă apatici şi întunecaţi, cu picioarele învelite în cârpe, cu beţele de excursionist grele în mâini, iar unii duc cu ei numai teaca puştii – şi-au aruncat sau şi-au vândut puştile cu mult timp în urmă. Într-adevăr, şi-au vândut propria pușcă! Săniile sunt încărcate cu bunuri furate sau obţinute în urma unui târg. Aceştia nu mai sunt soldaţi, ci doar nişte scursuri. Singuri sunt vinovaţi de decăderea lor.

Spre după-amiază mai avem 14 km până la Sumî. Ne e foame şi suntem îngheţaţi. Încă 14 kilometri şi ne vom bucura de un adăpost cald.

Satul Şevcenko se află în dreapta, iar în stânga şi în faţă se întinde o pădure. Soarele roşu apune dincolo de coroanele copacilor. Un tablou liniştit care-mi aduce aminte de patrie. Deşi în zona asta pădurile sunt rare, totuşi suntem atât de obişnuiţi cu ele. Nimeni nu mă poate învinui că sunt nostalgic când mă gândesc acasă. Îmi preţuiesc doar amintirile frumoase.

Brusc, ne confruntăm din nou cu duritatea realităţii; o

singură bubuitură puternică ne doboară la pământ. Apar continuu fulgere la marginea pădurii şi chiar în satele aflate mai sus. Trei gloanţe ne lovesc parbrizul, câteva bucăţi de şrapnel cad în stânga şi-n dreapta. Să ieşim imediat din maşină! Suntem urmaţi de ultimele vehicule ale ungurilor. În faţa noastră se află o maşină şi un camion german. Panicaţi, ungurii aleargă în toate direcţiile. Niciunul dintre ei nu trage – nu le-a mai rămas nicio armă! Nu auzim decât ţipete, scâncete şi şuieratul focului de mitralieră, duduitul înfundat al mortierelor şi urletul tunurilor antitanc.

Cele două camioane ale noastre înaintează clătinându-se pe drumul acoperit de zăpadă. Săniile ungurilor îl blochează. Lovim caii lăsaţi de capul lor şi, cu o forţă supraomenească, reuşim să răsturnăm săniile în afara drumului. Rămânem noi singura ţintă şi atragem asupra noastră focul carabinelor şi al tunurilor. Suntem amorţiţi. Trebuie să pregătim camioanele! Am reuşit. Primul camion se urneşte din loc. Prelata lui este lovită de focul mitralierelor. Carabina din mâinile camaradului meu Deuschle a fost despicată în două. Dar înaintăm. Bombele incendiare cad în zăpadă în faţa noastră; proiectilele antitanc de 2 cm aterizează pe marginea drumului! Ce ticăloşi afurisiţi! Stau în picioare pe scara camionului şi mă uit în jur! Un fum negru se ridică din prelată, benzina arde! Suntem aproape de destinaţie şi

s-a terminat! Al doilea camion e şi el pierdut; un Ford în flăcări blochează drumul.

Acum trebuie să fugim ca să ne salvăm viaţa! Alergăm prin zăpada care ne ajunge până la genunchi; în jurul nostru se trage cu puşca. Complet epuizaţi, ajungem spre seară în Iunakovka. E incredibil: suntem şase şi niciunul dintre noi nu a fost rănit. Doamne, ajută-ne şi în viitor!

Satul a fost golit şi demolat. În pădure se văd urmele celor aproximativ 200 de partizani sau de soldaţi Roşii. Nu e treaba noastră să verificăm acest lucru. Zona atacului este oribilă chiar şi după ce zăpada a acoperit cadavrele ciopârţite. Sănii, camioane, maşini zdrobite, cai morţi şi aproximativ 80 de unguri zac peste tot. O maşină germană a fost ciuruită de gloanţe şi arată ca o sită. E acoperită de zăpada moale, care parcă ar căina trupurile deformate ale camarazilor noştri. La câţiva paşi, în mijlocul ruinelor, se află camionul german care ne deschidea nouă drumul prin zăpadă. Sergentul şi soldaţii sunt morţi, ucişi de şrapnele! Acum îmi recunosc camionul. Sunt extrem de uşurat. O verificare scurtă şi îmi dau seama că a fost jefuit, dar că documentele se află la locul lor. Câteva cutii au fost deschise. Motorul e încă în stare de funcţionare, dar platforma şi prelata au fost grav avariate.

Al doilea camion a ars în întregime, iar acum fiarele

înnegrite zac în zăpadă – un tablou trist. Dar suntem bucuroşi că mai avem încă un camion funcţional, cu încărcătura lui preţioasă. Seara, ajungem în Sumî şi ne aflăm temporar pe un teren sigur. Sumî este ameninţat acum dinspre sud. Departe spre vest inamicul a reuşit să pătrundă până în apropiere de Romnî, aflat la jumătatea distanţei dintre Kursk şi Kiev.

În această dimineaţă îngheţată de februarie atmosfera este în întregime calmă. Soarele s-a ridicat pe cerul lipsit de nori. Sfera lui galben-roşiatică oferă privirii un contrast puternic cu cerul palid şi cenuşiu. Deasupra orizontului se văd dungi verzi, brăzdate de nuanţe de roz. Aerul îngheţat produce sunete care seamănă cu nişte pârâituri. Ziua şi noaptea se reflectă în adânciturile din zăpadă, care, atunci când sunt dezgolite de lumina soarelui, strălucesc într-o lumină albastră, la fel de misterioasă precum cea dintr-o grotă. Când razele soarelui ating zăpada, culorile se schimbă şi capătă o paloare cadaverică, atinse de o boare roşiatică, vibrantă.

Ne târâm prin zăpadă picioarele obosite; caii neţesălaţi trag cele şase sănii. De prima sanie este legat un *Akja,* adică o targă care şerpuieşte la stânga şi la dreapta, încercând să urmărească traseul şinelor. E un convoi tăcut, o prevestire a morţii. *Akja* poartă o povară preţioasă, trupul liderului nostru, locotenentul Simon! Cadavrul lui se află alături de noi de 18 zile

şi nopţi, fiind o mărturie a spiritului nostru camaraderesc. În tot acest timp, inamicul a tras asupra lui, încercând să ne distrugă pe noi. În cele din urmă, am străpuns încercuirea Roşilor; locotenentul este alături de noi, şi asta-i bine!

Nu ne putem opri acum. Harkov a fost abandonat din cauza presiunii exercitate de inamic. Depozitele şi clădirile au fost aruncate în aer; frumoasele conace, construite pe vremea ţarului, au fost incendiate.

Stalingrad-Rostov-Harkov: marele triunghi se află acum în mâinile Roşilor, iar pentru noi este pierdut. Ne agăţăm cu disperare de fiecare sat sau oraş. Însă duşmanul e prea puternic. Trebuie să ne retragem după câteva ore de luptă amarnică. Chipurile noastre sunt pământii; o disperare cruntă ne copleşeşte inimile, cel mai mare duşman al nostru. Sunt -40°C; stratul de zăpadă e la fel de înalt ca noi. Caii nervoşi şi învăluiţi în aburi nu mai pot trage nici măcar săniile goale. Micul nostru grup devine tot mai mic, doar jumătate dintre soldaţi mai pot lupta. Răniţii, mulţi dintre ei suferind de degerături, îşi armează carabinele şi trag. Se împleticesc prin zăpadă; feţele lor sunt schimonosite de durere. În mijlocul vijeliei, unii cad şi se pierd de grupul care ar fi trebuit să-i ajute.

Tancurile Roşilor sosesc de pretutindeni. Brusc, le putem vedea siluetele pe ambele margini ale drumului. Avioanele Stuka

ajung mereu la timp pentru a ne scoate din impas. Ne continuăm alergarea prin zăpadă. Totul e atât de inutil! Gerul ne amorţeşte într-atât încât ne pierdem voinţa de a supravieţui. Cui îi mai pasă de şrapnelele obuzelor de tanc şi de ricoşeurile gloanţelor trase de carabinele inamice? Suntem obosiţi, incredibil de obosiţi.

După vremea relativ mai blândă de ieri şi de alaltăieri – temperaturile au variat între -15° şi -29°C –, apare acum o schimbare bruscă. Suflă un vânt şuierător şi înţepător, măturând zăpada de pe străzile largi. Un cer cenuşiu, murdar, de care soarele pare lipit ca o lămâie galbenă, începe să pălească.

Ne-am întâlnit şi cu alte trupe care se retrag şi care au suferit pierderi la fel de mari ca ale noastre. Ne croim împreună calea spre nord-est, formând o considerabilă forţă de luptă. În timpul zilei luptăm şi dormim în nămeţi cu rândul. Noaptea, ne strecurăm pe lângă satele ocupate de inamic. Proviziile şi muniţia sunt pe terminate, dar starea de spirit e mai bună, pentru că de ici şi de colo auzim despre divizii noi care ar trebui să atace din sud.

Secera subţire a lunii atârnă deasupra nopţii negre ca smoala. Odată cu lăsarea întunericului, ne-am depărtat de inamic. La început, drumul este blocat de nămeţi. Apoi urmează şuierăturile focurilor de puşcă şi bufniturile puternice în zăpadă de la obuzele care explodează. Trupele de asalt se înşiruie de-a

lungul valurilor deşertului de zăpadă. Cadavre zac peste tot, s-au întâmplat multe nenorociri. Şi continuăm să mărşăluim, ca un iureş veşnic şi dureros prin zăpada adâncă.

Acum stăm într-un subsol umed, în jurul unui bidon cu combustibil care înlocuieşte cuptorul şi ne bucurăm de confortul căldurii. În dimineaţa asta am străpuns ultima linie a sovieticilor. Sângele întunecat al cailor încă ni se mai lipeşte de uniforme, datând din perioada în care a trebuit să ne întindem de-a lungul şoselei, în spatele cadavrelor calde. Aceşti cai scunzi şi îndesaţi de stepă au salvat viaţa câtorva camarazi.

Dar să nu ne mai gândim la toate astea. De fapt, nici măcar nu mai vrem să reflectăm asupra trecutului! Nu dorim decât să ne aşezăm în cerc, să ne încălzim mâinile îngheţate la foc şi să simţim cum căldura ni se răspândeşte încet, foarte încet prin trupuri. Uitându-ne unii la ceilalţi, încercăm să zâmbim. Unde e iarna? La uşă? Unde e groaza? Probabil că am depăşit ultima limită. Afară, moartea încă mai bântuie pe străzi. Artileria sovietică grea bombardează partea nordică a oraşului. Însă noi stăm în jurul bidonului de combustibil aprins şi încercăm să zâmbim. Suntem în siguranţă şi acum ne e dor de casă. Tânjim să ne alăturăm bravei noastre divizii. Am auzit că luptă cu vitejie.

Însă chiar în momentul acesta avem o singură întrebare, cum ajungem la Oriol? Cu ajutorul unor şmecherii şi al mai

multor ţigări, ne asigurăm de câteva vagoane de tren descoperite [*Rungenwagen*] care să se îndrepte spre nord în această seară frumoasă. (Frumoasă nu este deloc un cuvânt potrivit în condiţiile date, având în vedere viforul îngheţat care biciuieşte şinele de tren.) Călătoria se transformă într-o suferinţă fără margini şi se răspândeşte din nou zvonul că acestea sunt ultimele săptămâni petrecute de infanterişti în Est.

Vorba şuierătoare *„scheisse”* [rahat] este înjurătura folosită deopotrivă de generali şi de soldaţi, iar acum o auzim şi din gura populaţiei ruse. Expresia brută este simptomatică pentru situaţia de ansamblu a războiului. Ea caracterizează dezamăgirea şi furia, repulsia şi nerăbdarea. Însă un strop de umor îndulceşte totul, chiar dacă e vorba de o glumă morbidă. Dar să nu disperăm; în cazul în care nu avem ce mânca, dacă vehiculele se împotmolesc în zăpadă sau noroi, dacă mitraliera e acoperită cu un strat de gheaţă atunci când schimbăm poziţiile, ori dacă nu primim scrisorile trimise de acasă, folosim un singur cuvânt: *scheisse*!

Ne oprim două ore în Gomel. Aceasta este zona în care „glorioasa” Armată a 8-a Italiană şi-a stabilit cartierul general. Nu este o reuniune prietenească. Circulă zvonul că unora dintre băieţii ăştia nu li s-a permis să plece în permisie timp de doi ani şi că mai multe regimente au fost decimate. Nu ştiu dacă este adevărat, dar cu siguranţă că li s-a dat o lecţie.

Suntem acum în Oriol. Am lăsat în urmă pădurile infestate de partizani şi atacurile aeriene. În aceeaşi zi ne întâlnim cu camarazii dispuşi în formaţie de luptă în Oriol. Acum suntem acasă; gata să ne confruntăm cu următoarele aventuri.

Acesta este momentul în care o forţă invizibilă absoarbe toată culoarea şi lumina peisajului înconjurător şi îl inundă cu un strat cenuşiu, culoarea naţională dezolantă a acestei ţări. Ţara asta este de cele mai multe ori deprimantă – dar parcă niciodată atât de intens ca acum. E ora cinci, iar în buncărul nostru este întuneric. Fanta îngustă oferă doar o imagine cenuşie şi vagă despre ceea ce se află afară. Mica noastră sobă licăreşte, focul trosneşte şi scoate scântei. În timpul acestor ore mohorâte ne bucurăm de căldura focului. Acest lucru nu e posibil în timpul zilei, deoarece ar trăda localizarea poziţiei noastre.

E de neînţeles faptul că, în pofida apropierii de front, încă ne mai putem bucura de un moment de linişte, în care să reflectăm şi să visăm. Mica noastră sobă nu este înconjurată doar de căldură, ci şi de emoţiile noastre tăcute. Şedem în jurul ei şi fumăm, rupând tăcerea doar cu câteva propoziţii.

Soarele apune, înceţoşând conturul peisajului şi atenuând duritatea frontului.

Acum e momentul pentru pâinea prăjită. Soba a atins temperatura potrivită şi începe plăcuta ceremonie a soldatului.

Tăiem felii mari din pâinea neagră şi o aşezăm pe sobă. Feliile devin maronii şi crocante; mirosul de neuitat al pâinii umple spaţiul înghesuit al buncărului. Este mirosul care ne aminteşte de zilele de altădată, de tihna şi de farmecul lumii. Există numeroase modalităţi de a prăji pâinea, iar asta îţi permite să distingi caracteristicile oamenilor din buncăr: lacomul, relaxatul, nepăsătorul şi apaticul. Experimentatul este răbdător, dar începe să viseze atunci când stă în picioare lângă sobă şi este distras, chiar şi pentru scurt timp, de la realitatea chinuitoare.

Afară s-a lăsat bezna. Se trag primele focuri, obuzele urlă prin viscolul îngheţat. Imagini trecătoare ale vieţii de acasă ne trec rapid prin faţa ochilor; fumul albăstriu al pâinii prăjite s-a risipit; tranşeele îi solicită din nou fiecărui soldat întreaga atenţie. Se aud exploziile obuzelor; tot mai multe explozii – mii, zeci de mii – nenumărate obuze, fără oprire. Nu mai poţi face deosebirea între explozii. Acum se aude un zgomot continuu de trosnete şi pocnituri, un vacarm fără de sfârşit. Timpul nu mai trece, fiecare minut pare o oră.

Ne târâm în buncăre şi în adăposturi. La început, încă mai vorbim, dar pe urmă devenim din ce în ce mai tăcuţi. Sperăm ca exploziile să se oprească şi inamicul să atace. Însă acum trebuie să îndurăm acest răpăit de tobă interminabil.

Afară, peisajul îşi schimbă încet înfăţişarea înzăpezită.

Şrapnelele distrug camuflajul şi scutură zăpada de pe crengi. înfiorătoarea vijelie învârteşeşte zăpada în toate direcţiile. Însă zgomotul exploziilor acoperă urletul vântului. Exploziile pârjolesc pământul şi înghit zăpada, care se transformă într-o masă neagră-verzuie. Bucăţi încinse de metal – schije şi fragmente zimţate de mărimea unei palme – şuieră prin aer. Aşa stau lucrurile de trei zile, cu câteva pauze de scurtă durată. Focul se opreşte numai atunci când atacă bolşevicii. Dar pentru că i-am învins de fiecare dată, în pofida tancurilor şi a efectivului superior, îngrozitorul lor foc cu obuze se declanşează din nou şi ne împroaşcă cu o incomparabilă şi profundă sete de răzbunare. Şi apoi, albul zăpezii începe treptat să se înnegrească.

Roşii îşi desfăşoară oamenii şi armamentul cu brutalitate şi nechibzuinţă. Ici şi colo reuşesc să ne străpungă linia frontului. Pierderile lor sunt aproape la fel de grele ca ale noastre. Câţiva camarazi zac liniştiţi în fundul tranşeelor; fulgii de zăpadă s-au depus pe chipurile lor împietrite.

Este duminică. O linişte sinistră domină peisajul dezolant după luptele amarnice din ultimele trei zile. Solul arid este descoperit de tancurile bolşevice incendiate. Există numeroase astfel de pete pe tot cuprinsul terenului, nemişcate şi tăcute.

Ne obişnuim cu faptul că atacurile inamice sunt urmate de alte atacuri, chiar şi după ce i-am secerat de peste zece ori. Ne

obişnuim cu masele de inamici de culoarea pământului, care par să crească direct din sol şi avansează ca un tăvălug, ieri, azi şi, cu siguranţă, şi mâine. De multe ori ne întrebăm în timpul orelor care se scurg între atacuri: oare morţii au înviat?

Toate gândurile sunt concentrate asupra momentului prezent atunci când obstacolele ne înconjoară zi după zi, când un potop de încărcături explozive este aruncat spre noi, când grenadele urlă fără întrerupere, când bombele explodează şi tancurile scârţâie strident. Toate acţiunile şi gândurile noastre sunt concentrate asupra supravieţuirii. Şi am învăţat să urâm. Ne-am văzut camarazii zăcând la pământ, aproape de nerecunoscut; chiar şi aşa, nouă ne erau dragi şi-i preţuiam. Târziu în viaţă, am învăţat să urâm, iar asta nu ne stătea în fire; şi să gândim că înainte totul era aşa de uşor. Dar nu e încă prea târziu.

Primim scrisori. Conţinutul lor e mai grav decât în ultimele săptămâni. El ne dezvăluie starea din patrie şi grijile pe care oamenii şi le fac pentru noi. Luptele noastre sunt grele şi neîncetate, cum n-au mai fost niciodată până acum. Ştim că cei de acasă sunt conştienţi de acest lucru. Acum e vorba de o luptă pentru supravieţuire, pentru absolut orice.

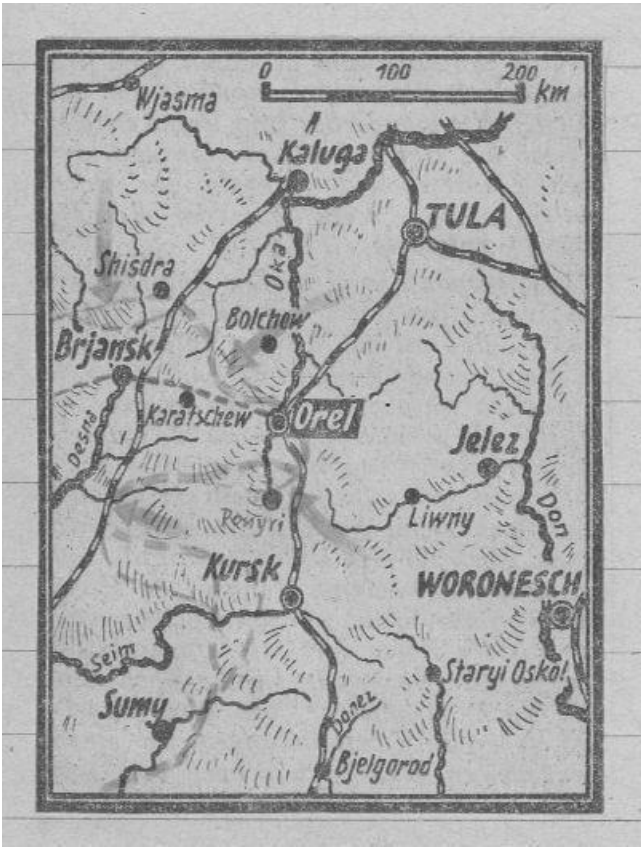

Harta sectorului Oriol de pe Frontul de Est.

Oriol

Aproximativ 20 de fascicule luminoase scrutează cerul. Este noaptea bombardierelor. Ieri, avioanele ruseşti au aruncat fluturaşi de propagandă, care anunţau atacuri teroriste şi sfătuiau populaţia civilă să plece din oraş. Bombe de toate mărimile cad prin întunericul nopţii. Focuri de artificii

interminabile şi ciorchini de bombe cu magneziu – cunoscute şi sub numele de *Christbaume* [pomi de Crăciun] – iluminează cerul cu o strălucire de un roşu închis, obuzele antitanc se prăbuşesc ca stelele căzătoare, iar şrapnelele bombelor produc fulgere de culoare galbenă – un adevărat *Hexensabbath* [Sabatul vrăjitoarelor]. Noaptea aceasta aduce după sine pierderi grele în rândul oamenilor şi al armamentului nostru. Din cauza acestor nopţi infernale, în săptămânile viitoare mesele vor consta doar în margarină, iar raţiile vor fi minime.

Acum este mai multă linişte pe front. Într-o dimineaţă ni se spune să părăsim poziţia actuală pentru a-i sprijini pe camarazii aflaţi mai în urmă. Suntem la şase kilometri în spatele liniei principale a frontului. După zece ore de somn binefăcător, întrerupt doar de două ori de bombele lui *Ivan,* suntem într-o stare de spirit bună şi ne bucurăm de micul dejun. În asemenea circumstanţe, această imagine este senină şi liniştită şi suntem foarte uimiţi atunci când *babuşka* noastră îşi mută catrafusele jalnice într-un loc sigur. Dă jos de pe perete cele câteva fotografii şi oglinda complet mată, apoi şi icoana din colţ. O întreb de ce face asta, dar ezită să-mi dea un răspuns. Între timp, camarazii mei îşi strâng lucrurile. Experienţa retragerilor anterioare ne-a învăţat că, atunci când civilii îşi fac bagajul, e momentul să ne pregătim şi noi de plecare.

În ianuarie am fost în Budienîi şi în Valniki; în februarie, la Volceansk şi Belgorod. Mereu e la fel – suntem încartiruiţi în cocioabele din sat sau în clădirile de piatră în care măcar există ferestre.

Localnicii ne întâmpină cu bucurie şi servilism, citindu-ne pe buze dorinţele. Ne culcăm pentru a recupera ceva din somnul pierdut. Când ne trezim, o strigăm pe Matka [una dintre femeile din colibă], pentru că focul s-a stins în timpul nopţii şi acum dârdâim de frig. Dar nu vine nimeni. Ne uităm în jur; toată familia a dispărut.

Aşteptăm câteva ore o explicaţie, ore pline de o nefirească linişte duminicală. Brusc, suntem înconjuraţi de tirul armelor şi de explozii. Suntem deja familiarizaţi cu acest zgomot chinuitor, întrerupt doar de momente scurte de linişte, după care urmează ploaia de explozii a focurilor de baraj. Concertul infernal a început la asfinţit şi a durat, aproape fără întrerupere, până la miezul nopţii. Apoi, dintr-odată, se opreşte la fel de brusc cum a început. Auzim alarma. Sovieticii au pătruns în oraş; s-a dezlănţuit lupta nocturnă pentru clădiri.

Populaţia civilă a fugit deja din Belgorod cu o săptămână înainte ca sovieticii să ocupe oraşul. Dar noi am râs de ambuscada Roşilor, considerând-o imposibilă. Frontul era departe, foarte departe. Apoi, într-o dimineaţă, în zona de

încartiruire nu se mai afla picior de civil, în schimb tancurile ruseşti ajunseseră în faţa clădirilor.

Ne-am învăţat lecţia. Ne amintim acum, cu sentimente contradictorii, de pregătirile grăbite ale *babuşkăi.* Starea de bună dispoziţie s-a dus. Toţi civilii din cealaltă locuinţă au dispărut şi ei fără urmă. Faimoşii şobolani au părăsit vaporul care se scufundă.

Ar trebui să ne demontăm telescoapele; o să ne confruntăm cu o mulţime de probleme! Îi cunoaştem de multă vreme pe indivizii ăştia. De obicei, civilii stau ca gândacii în colibele lor; nu fug atunci când sunt ameninţaţi de bombe sau grenade. Dar acum civilii au dat bir cu fugiţii, pentru că se aşteptau ca atacurile Roşilor să vizeze toate clădirile. Sistemul lor de comunicare este mai straniu decât toate tobele tribale din Africa. La căderea întunericului, aproape toţi civilii dispar, tăcuţi ca o duhoare grea.

În jurul orei 19, dinspre front se aud un huruit şi un trosnet puternic. Puţin mai târziu, soseşte un curier al regimentului şi ne anunţă că Roşii au străpuns linia frontului şi că se află acum la 1.000 m de sat.

Bătălia pentru sat durează două zile şi două nopţi. Ne străduim din greu şi reuşim să-i respingem pe sovietici. În a treia zi, HKL [*Hauptkampflinie* – principala linie a frontului] este restabilită. În acelaşi timp, civilii se întorc, zâmbind prietenoşi şi

inocenţi ca nişte prunci, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Ferestrele ciuruite de gloanţe sunt reparate, pereţii distruşi sunt acoperiţi, iar găurile din acoperişuri sunt astupate. *Babuşka,* Matka şi copiii muncesc din zori şi până la asfinţit. Seara, numeroasa familie şade în jurul cuptorului sau se întinde pe podea. Depozitul nostru de muniţie se află in capătul satului. Deşi nu este cea mai bună soluţie, nu reprezintă totuşi o problemă, deoarece *Ivan* nu ne-a mai vizitat de multă vreme şi, în plus, e bine camuflat. Zăpada e foarte moale, însă vântul îngheţat suflă cu putere. Noaptea, ne cufundăm în culcuşurile noastre de paie complet epuizaţi. La fel ca în celelalte nopţi, am vrea ca gazdele noastre să se retragă ca să putem dormi un somn bun pe saltelele de paie. Dar nimeni nu face nicio mişcare. Încercăm să ne ascundem capetele sub perne. După-amiază, gazdele au rămas în colibele umede, dar calde. Mai târziu, au dispărut împreună cu soţiile şi copiii în depozitul de cartofi. Când i-am găsit, au rânjit cu sfială, dar n-au vorbit cu noi.

În cele din urmă, ne găsim locul şi jurăm că-l împuşcăm pe cel care ne va tulbura somnul. Ne trezim brusc. Câteva bucăţi din fereastră au aterizat peste mine; cioburi şi sfărâmături se văd peste tot, iar lângă cuptor o aşchie cât palma s-a înfipt în peretele de lut. Huruituri şi trosnete peste tot. Număr 53 de explozii de bombe. Avioanele lui *Ivan* zboară până la ora două dimineaţa. În

urma lor, o treime din sat zace în ruină. Dar cel puţin n-au reuşit să lovească depozitul de muniţie, altfel tot satul ar fi sărit in aer.

Dimineaţă, apare din nou tot clanul şi îşi repară casa cât poate mai bine. În alte trei nopţi continuă să doarmă pe cuptor, dispărând apoi în depozitul de cartofi. Între timp, ne dăm seama ce fac acolo. Ne strângem bagajul şi căutăm adăpost în gropile umede cu cartofi.

În seara asta, bombardierele ruseşti se reîntorc şi distrug jumătate din ce a mai rămas din sat. Restul este făcut fărâme de explozia depozitului de muniţie. Civilii sunt din nou mai bine informaţi. Deţin propria lor reţea de comunicare cu frontul rusesc. GFP [poliţia secretă de campanie] se străduieşte să le distrugă sistemul de comunicaţii. Dar în zadar!

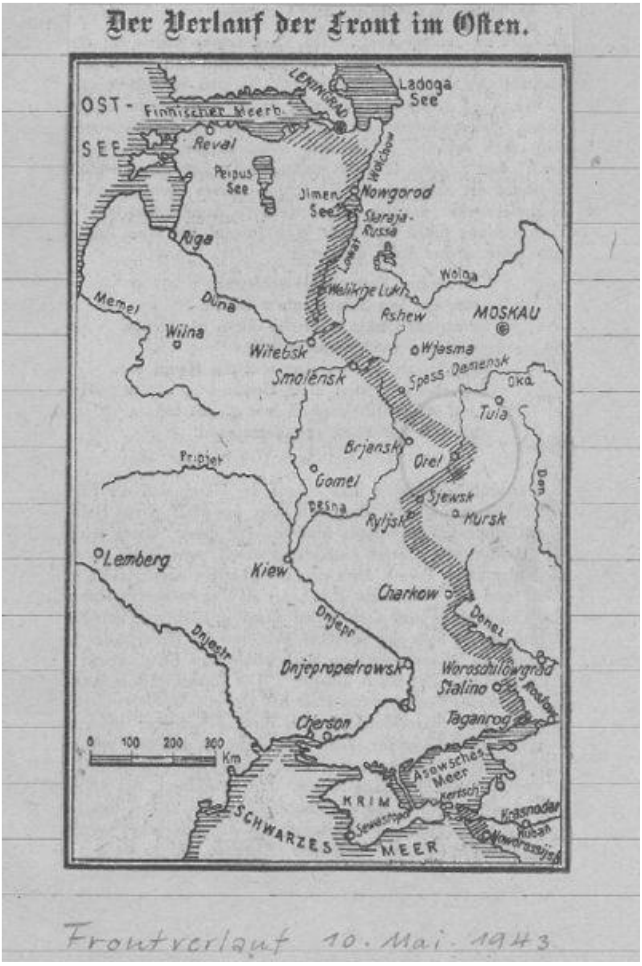

Frontul german din Est pe 10 mai 1943.

Am stat ore întregi pe drumul spre front, aşteptând să îndrum camioanele către poziţiile lor. Plutoanele se grăbesc, artileria bodogăne; pământul vibrează din cauza roţilor care zdrobesc totul în cale. Pot vedea în spatele meu licărul ţigărilor

aprinse. Lopata mi se loveşte de masca de gaze la fiecare pas. Un călăreţ galopează în faţă. Cineva întreabă cât e ceasul: este două dimineaţa. La o cantină din apropiere se pregăteşte ceaiul. Mirosul de ceai cu rom răzbate până pe drum. Ustensilele de bucătărie zornăie. În faţa noastră se aude un zgomot bubuitor, fâşii luminoase brăzdează cerul – gurile de foc ale artileriei grele. La mijloc răsună duduitul mitralierelor, la fel ca secundarul unui ceas de buzunar. În cele din urmă, la ora trei dimineaţa, ajunge şi plutonul de camioane, care întârziase din cauza atacurilor lui *Ivan.*

După ce fumăm în linişte o ţigară, ne continuăm înaintarea. Starea drumului e din ce în ce mai proastă, hârtoapele se înmulţesc.

În Mattuoie dăm peste zona de tragere. Exploziile sunt acum aproape de drumul nostru. Vehiculele se grăbesc să dea înapoi. Cineva strigă din ultima maşină: „Camionul cu muniţie a fost lovit!" La capătul satului se vede o flacără strălucitoare care luminează traiectoria artileriei inamice. Situaţia se agravează. Cineva strigă: „Stop! Foc din nou! Adăpostiţi-vă!" Pământul se cutremură în urma bufniturilor surde. Ne agăţăm de pământ de parcă ne-ar putea asigura protecţie. Schijele bâzâie şi zbârnâie prin aer, întrerupte doar de bufniturile surde din depărtare, împuşcăturile următoarei salve. Dar trebuie să înaintăm.

Plutonul nostru trebuie să ajungă în poziţie până dimineaţă.

Dăm peste drumul de buşteni, cel mai prost dintre toate. Nenumărate cratere pe ambele laturi şi suntem atacaţi din nou la sol; avioanele de luptă ruseşti ne mitraliază.

Din satul Blaşkatovo nu mai rămân decât nişte grinzi fumegânde, diverse acareturi distruse, câteva coşuri izolate în centrul caselor prăbuşite, colibe în flăcări şi dezgustătorul miros de carne arsă. Suntem aproape de ţintă. La ora 5:20 plutonul nostru se află în poziţie, dar lipsesc doi camarazi.

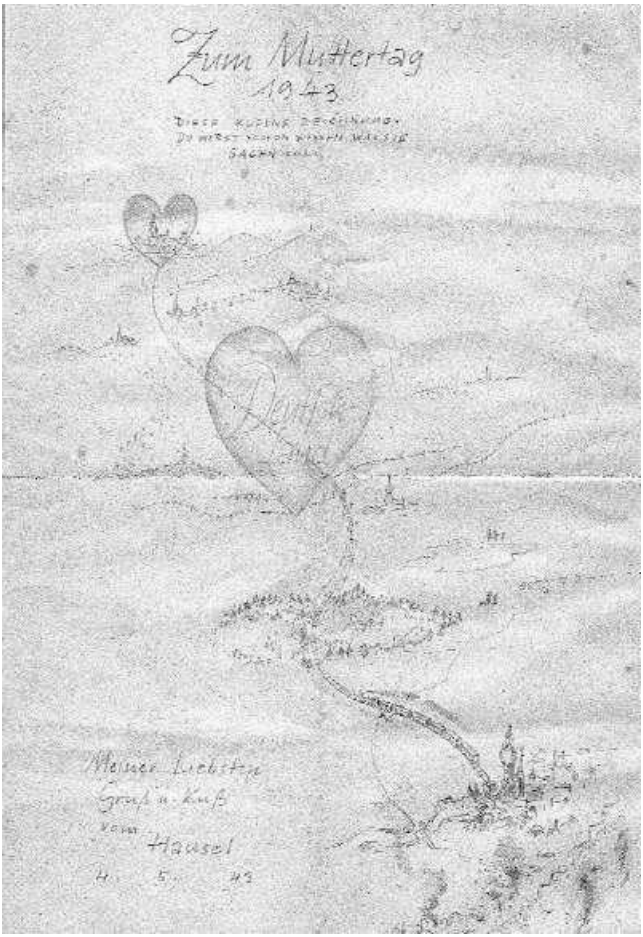

Ziua Mamei, 1943: „O să ştii ce vreau să spun prin acest mic desen. Dragei mele, îmbrăţişări şi sărutări de la Hansel, 4 mai 1943."

(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa Christinei Alexander şi a lui Mason Kunze)

Sezonul noroios! Un soare strălucitor urmează după

zăpada şi furtunile cu grindină care au măturat stepa. Dezgheţul se instalează după trei zile însorite. În a patra zi este atât de cald, încât apa se amestecă cu pământul şi dizolvă totul, formând straturi de noroi şi de murdărie. În ultimul weekend apa rezultată din topire ne-a ajuns până la genunchi şi a umplut pâraiele şi grădinile. Cât vezi cu ochii, se întinde un lac imens. Vehiculele ni s-au împotmolit. Ne trebuie trei-patru zile să urnim din loc un vehicul, deşi altădată ne-ar fi luat doar o oră.

Avem noroc că cizmele au sosit la timp, asigurându-ne o protecţie minimă împotriva apei îngheţate. Toată lumea se pregăteşte să trăiască precum amfibiile. Sunt distribuite medicamente pentru bolile comune, la fel ca anul trecut. Vremea e oribilă, în plus, suntem atacaţi la greu ziua şi noaptea.

În aceste zile se întâmplă ceva minunat. Soseşte un batalion de soldaţi tineri, cu chipuri proaspete şi echipament nou. Cizmele lor strălucesc, iar oalele şi tigăile n-au mai fost puse niciodată pe un cuptor rusesc, deşi am observat asta mult mai târziu. Minunat este că mărşăluiesc în rânduri de câte trei şi cântă! Ieşim afară din colibele grav avariate de obuze şi din buncărele care sunt acum căminul nostru, şi nu suntem capabili să înţelegem un astfel de miracol. Rămânem tăcuţi, în uniformele noastre de camuflaj, acoperiţi de o crustă de noroi, şi ne atingem neîncrezători feţele aspre. Trec pe lângă un şir de morminte cu cruci deasupra şi am

impresia că vocile le tremură pentru o clipă. Lăsăm capetele în jos şi ne uităm la cizmele noastre ude şi înnoroiate. Cineva face o glumă, crudă în astfel de circumstanţe: „Se vor opri din cântat destul de repede." Dar nimeni nu râde, nimeni nu-l aprobă pe glumeţ. Ştim cu toţii că aceşti camarazi tineri abia sosiţi din patrie vor parcurge ultimii doi sau trei kilometri până la poziţii fie în mai multe şiruri, fie în şir indian. Toţi îşi vor ţine armele în mâini pentru a nu le lovi de ustensilele de gătit. Pentru o clipă, vor fi uimiţi când vor primi instrucţiuni să-şi golească buzunarele pantalonilor şi paltoanelor şi să pună totul în buzunarele de la piept. Şi vor tremura atunci când vor înţelege scopul acestui ordin. Acelaşi lucru ni s-a întâmplat şi nouă când am sărit în tranşee. Apa îngheţată ne-a ajuns până la piept şi ne-a intrat în cizme; pantalonii ni s-au lipit de coapse. Dar vor îndura totul, aşa cum am făcut şi noi. Se vor bucura de binecuvântarea sobei din buncăr; căldura ei va alunga apa din pantaloni şi din ciorapi sub formă de pârâiaşe lăptoase. Iar când uniformele lor vor fi acoperite de obişnuita crustă de lut, nimeni nu-i va mai putea deosebi de noi.

Se gândesc mult la noi, iar noi aproape că simţim o anumită tandreţe faţă de ei. Le invidiem cântatul, care ne trezeşte amintiri vechi.

Iarna asta a fost foarte aspră. Ar fi putut să ne îngheţe

inimile, să ne şteargă zâmbetul de pe faţă şi să ne facă să uităm cântecele. Gerul năprasnic, vijeliile, zilele de înfometare şi nopţile fără somn au lăsat în urmă riduri adânci pe feţele noastre asprite.

Din când în când, mai primim aceste scrisori de acasă, excesiv de ingenioase, care ne întreabă despre starea de spirit de pe front. Clătinăm din cap neîncrezători când citim astfel de întrebări prosteşti. Civili nătângi! Noi suntem soldaţi care luptă pe front!

Vijelia suflă peste stepă, spre est, a doua furtună din Mongolia. Trebuie să ne aplecăm trupurile contra vântului. Pas cu pas, săpăm pământul şi reuşim astfel să ne păstrăm poziţia. Nu se ştie cum de suntem capabili să supravieţuim în urma acestei ierni. Cei de acasă să nu ne ceară să vorbim despre asta. Dacă scrâşneşti din dinţi în timpul lungilor luni de iarnă, ai dificultăţi mai târziu cu deschiderea gurii. Mai bine să nu fim întrebaţi nimic în viitor. Rămânem fermi pe poziţie şi luptăm – şi vom continua să luptăm. Nu vrem deloc să ne gândim la asta, vrem să uităm totul. Iar acum camarazii trec pe lângă noi cântând. Păstrăm convingerea că inima noastră este blindată cu gheaţă şi oţel. Acum, când o simţim bătând din nou, ne dăm seama cât de tare ne-a afectat iarna. Camarazii noştri ar trebui să continue să cânte. Trebuie să stăm unul lângă altul: noi, cei ieşiţi din purgatoriul iernii, şi camarazii cu inimi tinere şi încredere

inocentă.

Azi-noapte a început să bată un vânt proaspăt, care a măturat norii ce acoperiseră soarele. Într-o săptămână, apa şi noroiul, împotriva cărora am dat o luptă pe care am pierdut-o, dispar. Dar nimeni nu este încă pregătit să creadă în miracolul primăverii. Primii nori de praf de pe drumurile uscate ne determină să aruncăm în jur priviri bănuitoare. Poate că natura ne joacă o festă crudă. Dar suntem bucuroşi că primăvara a sosit într-un mod atât de plăcut.

Acum în sectorul nostru este linişte. Asalturi ocazionale ale artileriei inamice; câteva atacuri ale forţelor aeriene Roşii. Buncărele noastre sunt sigure şi ţin piept bombelor. Au fost fortificate cu scânduri şi grinzi de cale ferată. Până cu puţin timp în urmă nu credeam că e posibilă pe front o asemenea linişte, şi nici o vreme atât de neobişnuit de blândă. Acum însă se pare că *Ivan* s-a predat. Din când în când, chiar ne putem odihni o oră sau două. Ne amintim adesea de săptămânile dure ale „bătăliei de iarnă din Oriol".

În a doua jumătate a lui februarie lupta s-a concentrat în principal în partea vestică a Oriolului, urmată câteva zile mai târziu de o ferocitate fără precedent în sud-estul oraşului. Inamicul şi-a concentrat batalioanele, tancurile şi artileria grea în ambele zone. Prin urmare, nu ne-a surprins faptul că bubuiturile

artileriei au început într-o dimineaţă îngheţată de februarie.

Tot ce s-a întâmplat până acum în acest sector de neînvins a fost pur şi simplu iadul pe pământ. Chiar şi luptătorii experimentaţi din tranşee nu s-au mai confruntat niciodată cu un atac atât de feroce. Ruşii au lansat un asalt masiv cu ajutorul infanteriei, care a constat din 120.000-200.000 de soldaţi, 400 de tancuri şi 120-l50 de baterii, un număr extraordinar de mare pentru Frontul de Est. E aproape de necrezut că diviziile germane au putut rezista acestui asalt copleşitor, însă inamicul a fost pe deplin conştient de acest lucru. Nu în ultimul rând, pierderile importante de vieţi şi de materiale, cauzate de încercările zadarnice de a străpunge acelaşi sector, i-au învăţat pe bolşevici că apărătorii rămân fermi pe poziţie în ciuda forţelor adverse mult superioare. Ţelul bolşevicilor, prinderea Oriolului într-un cleşte dinspre nord spre sud în aceeaşi locaţie, i-a determinat să desfăşoare resurse enorme. Ne-am dat seama încă din primele ore ale masacrului că era esenţială apărarea bastionului din Oriol, cel mai estic punct al întregului front. De asemenea, am mai fost conştienţi şi de faptul că am fi putut avea aceeaşi soartă ca a bravilor noştri camarazi din Stalingrad.

În afară de cleştele nord-sud, cu puncte de atac la Bolciov şi Ponîri, sovieticii au desfăşurat încă două vârfuri de lance la vest de Şisdra, în direcţia Brizusk, şi la Ligov. Mai mult decât atât,

zona împădurită Karacev din Gomel este o uriaşă mlaştină lată de 500 km, imposibil de străpuns pe timp de iarnă. În plus, este ocupată de mii de partizani şi de trupe aeropurtate regulate. Una din două reaprovizionări a fost jefuită de bandiţi. Nu putem decât să ţinem cu dinţii de poziţie până în pânzele albe. Nu există deliberări legate de metodele noastre. Poziţia este foarte clară. Singura noastră şansă de supravieţuire a fost să ne apărăm. Este o luptă dură pentru cei care nu mai au nimic de pierdut. Această revelaţie îngrozitoare a făcut ca totul să fie uşor la vremea respectivă. Mulţi soldaţi au întâmpinat moartea cu un zâmbet pe chipurile lor palide.

23 februarie: A început focul de baraj al artileriei grele, acoperind poziţiile şi fortificaţiile germane. Bombardierele îşi aruncă încărcătura de-a lungul tranşeelor şi, în plus, avioanele de luptă blindate coboară în viteză spre câmpul de luptă şi ne iau la ţintă cu mitralierele.

Apoi începe să înainteze primul val al infanteriei şi al tancurilor bolşevice. Este deopotrivă înspăimântător şi unic. Dar n-ar trebui să vorbim despre asta. Ne apărăm cu un curaj susţinut de disperare şi ne mânuim armele ca nişte meseriaşi încercaţi.

Se pare că totul e în zadar. Aprige sunt atacurile neîncetate asupra poziţiilor noastre şi asupra a tot ce mişcă sau se iţeşte deasupra peisajului de iarnă. Prea crunte sunt avioanele de luptă

omniprezente care zboară în grupuri, ca nişte păsări albe ale morţii, cu mitralierele coborâte atât de aproape deasupra principalei linii a frontului. Sunt prea multe tancuri şi prea multă infanterie; şapte divizii de infanterie şi patru brigăzi de tancuri chiar în primele zile ale atacului! Inamicul reuşeşte să străpungă, desfăşurându-şi infanteria şi, mai târziu, noile brigăzi de tancuri. În primele cinci zile, sunt distruse 121 de tancuri, iar a doua zi sunt desfăşurate alte 80! Vremea proastă îngreunează acţiunile derulate de Luftwaffe. Pierderile sunt foarte mari. Fiecare zi aduce cu ea o nouă criză, pe care o putem rezolva numai cu eforturi supraomeneşti.

1-6 martie: În aceste prime zile ale lunii martie ne deplasăm spre sectorul sudic, unde se formează un nou punct central. Inamicul şi-a desfăşurat cele patru armate şi un comandament al forţelor aeriene în zona cuprinsă între Kursk şi Oriol. Încearcă mereu să pătrundă prin breşele diviziilor decimate ale aripii drepte şi să încercuiască întreaga aripă de sud. Bătălia a ajuns acum la apogeu. Încă de la începutul ofensivei, la sfârşitul lui februarie, inamicul a înregistrat 35.000 de morţi, 280 de tancuri distruse şi 140 de avioane doborâte.

În pofida acestor pierderi uriaşe, spiritul combativ al duşmanului rămâne intact. Asaltul său este îndreptat către vest. Continuăm să-i respingem loviturile la sud-vest şi la nord de

Oriol. Între timp, inamicul ne atacă flancurile cu diviziile motorizate şi cu tancurile. Totodată, desfăşoară forţe puternice în alte trei poziţii: la sud-est de Oriol, în cea mai apropiată zonă de oraş, la nord de sectorul Şisdra şi la vest de noi. Toate atacurile sunt susţinute de artileria grea, fără să mai punem la socoteală numeroasele tancuri.

7 martie: Distrugem 77 dintre cele 90 de tancuri grele. Luptele continuă cu o ferocitate incredibilă până pe 10 martie, soldate cu pierderi grele de ambele părţi. Situaţia rămâne pe muchie de cuţit. Muniţia şi proviziile noastre sunt epuizate – cele mai importante linii de aprovizionare sunt ameninţate sau atacate deja de inamic. Ajungem la concluzia amară că acesta ar putea fi sfârşitul. Încă două zile, şi totul se va termina.

12 martie: Se întâmplă un miracol. Nu se mai declanşează obişnuitul atac masiv de dimineaţă. Încă mai zboară peste tot schije de metal, dar într-o cantitate neînsemnată comparativ cu zilele trecute. Însă noi am încetat să mai credem în miracole cu multă vreme în urmă, şi bănuim că în spatele absenţei atacurilor se ascunde vreo capcană diabolică. Simţurile noastre sunt ascuţite la următorul atac. Dar nu se schimbă nimic, nici în timpul nopţii, nici în cursul zilei următoare. Primim un mesaj în care se spune că trupele noastre au lansat un contraatac în Harkov, acesta fiind probabil motivul diminuării bruşte a numărului de

operaţiuni de luptă. Mai există încă o mulţime de unităţi inamice în zona în care ne confruntăm acum cu noile realităţi. Scopul lor operaţional este acum în pericol şi, prin urmare, sunt temători. Bătălia din Oriol s-a sfârşit.

Celei de-a doua ierni teribile îi urmează o primăvară timpurie, cu mult soare. Ne uităm recunoscători din tranşeele noastre pline cu zăpadă topită la cerul albastru, strălucitor. Soarele se află în mijloc, ca un simbol al încrederii în victorie. Vom supravieţui!

Primăvara a sosit mai repede decât ne aşteptam. Ultima zăpadă s-a topit acum câteva săptămâni. Din cauza căldurii văratice şi a secetei, noroiul care acoperea tot peisajul a dispărut în câteva zile. Pe front, suntem din nou stăpânii destinului nostru. Plutoanele se scurg unul după altul pe drumurile acoperite de norii de praf stârniţi de panzere, *Sturmgeschütze,* mortiere şi tunuri cu ţeava lungă. Miroase din nou a ofensivă majoră. Vom ataca în câteva săptămâni. Noi? Nu cred. Bănuiesc că vom fi adunaţi şi pe urmă desfăşuraţi pentru a lupta pe front. Dar vom vedea.

Primii camarazi au plecat deja în permisie, şi îmi vine şi mie rândul peste câteva săptămâni. Acum sunt din nou copleşit de sentimentul straniu că, deşi sunt atât de aproape să-mi ating ţelul a mii de visuri fericite, mi s-ar putea întâmpla ceva. O durere

de dinţi persistentă, o migrenă sau diareea – brusc, totul capătă o semnificaţie majoră. Problema care se pune mereu este următoarea: sper că n-o să mă îmbolnăvesc. În ultimul timp sunt într-o dispoziţie proastă!

Luftwaffe şi forţele aeriene inamice au fost foarte active în ultimele zile. Zi şi noapte, zeci de bombardiere şi de avioane de luptă au traversat întruna cerul. Iar acesta este întotdeauna un semn grăitor; atunci când zboară *„Totenvögel”* [păsările morţii], fie noi, fie inamicul plănuim evenimente importante. Este ca un cinematograf pentru soldaţii din linia întâi. Dar spectacolul nu este lipsit de primejdii.

6 mai: Astăzi avem parte de multă activitate. În zori, o escadrilă de bombardiere sovietice zboară peste linia frontului. Virează brusc şi se întoarce; coboară abrupt şi se apropie cu viteză mare de poziţia noastră. Judecând după alte experienţe trăite, acum ar trebui să deschidă magaziile de bombe şi să lanseze asupra noastră o ploaie mortală. Dar nu se întâmplă nimic. În schimb, auzim mugetul familiar al avioanelor noastre de luptă. Ne lipim de pereţii tranşeelor şi urmărim derularea evenimentelor pe cerul dimineţii, unde se dă o luptă pe viaţă şi pe moarte. Au început manevrele strânse şi focurile. Avioanele noastre de luptă se aruncă asupra bombardierelor mai încete, ale căror trăgători încearcă să le nimerească. Gurile de foc ale

mitralierelor şi tunurile de la bord scânteiază pe cer. Avioanele noastre de luptă atacă, apoi se ridică abrupt, cu motoarele urlând, pentru a ajunge deasupra bombardierelor inamice. Un bombardier sovietic se poticneşte, îşi apleacă într-o parte aripa dreaptă, apoi se roteşte în cădere şi explodează când atinge pământul. În următoarele trei minute, alte patru bombardiere sovietice au aceeaşi soartă. Astăzi, 74 de avioane sovietice au fost doborâte în sectorul nostru.

Ieri au sosit primele tancuri *Tiger* şi s-au poziţionat pe o linie extinsă în spatele sectorului nostru. Asta ne dă un sentiment de siguranţă, deoarece Roşii îşi adună şi ei în partea cealaltă unităţile de tancuri. Frontul e înţesat de FlaK-uri de toate calibrele şi dimensiunile.

Suntem liniştiţi şi încrezători de când s-a terminat iarna, iar soarele ne aparţine numai nouă.

Nota editorilor:

Atunci când se încheie cel de-al treilea şi ultimul jurnal al lui Hans Roth, acesta mai avea câteva săptămâni şi pleca în permisie, aşa că, probabil, a scăpat culminanta bătălie pentru Kursk, care a început pe 5 iulie 1943. În Kursk, în timpul celei mai mari bătălii din istorie, în care au fost implicaţi aproape două milioane de oameni, sovieticii au dovedit în cele din urmă că pot

ţine piept pe vreme bună unei ofensive germane. Din acest moment, sovieticii au deţinut iniţiativa strategică în Est, iar nemţii nu au mai putut face altceva decât să încerce să amâne contrainvazia şi să-i oprească pe Aliaţii occidentali care invadau dinspre mare teritoriile ocupate de germani.

Experienţele militare ale lui Hans Roth ulterioare încheierii celui de-al treilea jurnal nu sunt cunoscute, deşi probabil că lucra la un al patrulea jurnal atunci când a murit, slabe fiind însă şansele ca acesta să mai iasă vreodată la iveală.

Se ştie că a mai trăit un an, aşa cum atestă documentele reproduse în paginile care urmează. Într-o notificare oficială adresată soţiei sale, Rosel, de Înaltul Comandament al Armatei Germane (OKH), aceasta era anunţată cu regret că Roth dispăruse în misiune.

La momentul acela, Divizia 299 infanterie se afla în linia întâi a Grupului de Armate Centru, la sud-vest de oraşul Vitebsk. Lupta din anul anterior avusese loc în principal în sectorul sudic, iar nemţii se aşteptau la o revenire a ofensivelor sovietice în acea direcţie. Totuşi, profitând de mobilitatea lor superioară, datorată vehiculelor motorizate şi altor provizii sosite din Vest, sovieticii schimbaseră în secret axa înaintării lor către centrul frontului.

Pe 22 iunie 1944, la a treia aniversare a invaziei germane, sovieticii au declanşat Operaţiunea Bagration, o uriaşă ofensivă

surpriză care a făcut să se prăbuşească frontul inamic. În analele germane, dezastrul este numit simplu „Distrugerea Grupului de Armate Centru”. Din cei o jumătate de milion de nemţi de pe frontul central, 350.000 au pierit, fiind confruntaţi cu 2,5 milioane de atacatori sovietici.

Divizia 299 infanterie s-a numărat printre primele formaţiuni germane lovite de această forţă teribilă, fiind imediat copleşită. După toate situaţiile pe muchie de cuţit din care a scăpat în timpul războiului, în cele din urmă, Hans Roth a fost obligat să cedeze. Notificarea oficială adresată de OKH lui Rosel afirmă că pe 25 iunie 1944 a fost declarat *vermisst.*

Documente finale

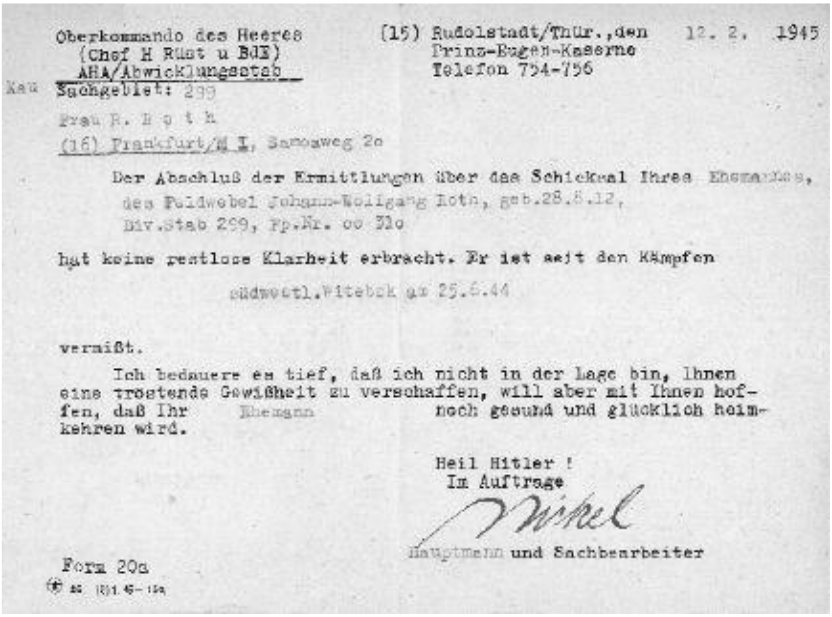

Oberkommando des Heeres
(Chef H Rüst u BdE)
AHA/Abwicklungsstab
Kau Suchgebiet: 299

(15) Rudolstadt/Thür., den 12. 2. 1945
Prinz-Eugen-Kaserne
Telefon 794-796

Frau R. R o t h
(16) Frankfurt/M I, Samsweg 2a

Der Abschluß der Ermittlungen über das Schicksal Ihres Ehemannes, des Feldwebel Johann-Wolfgang Roth, geb.28.8.12, Div.Stab 299, Fp.Nr. 00 31o

hat keine restlose Klarheit erbracht. Er ist seit den Kämpfen

südwestl.Witebsk am 25.6.44

vermißt.

Ich bedauere es tief, daß ich nicht in der Lage bin, Ihnen eine trostende Gewißheit zu verschaffen, will aber mit Ihnen hoffen, daß Ihr Ehemann noch gesund und glücklich heimkehren wird.

Heil Hitler !
Im Auftrage
Rosel
Hauptmann und Sachbearbeiter

Form 20a

Notificarea oficială trimisă lui Rosel de Armata Germană, unde este descris modul în care soţul ei a dispărut la sud-vest de Vitebsk pe 25 iunie 1944. Mesajul se încheie cu urări de sănătate şi noroc în cazul unei eventuale întoarceri acasă, deşi toţi cei care i-au citit jurnalele ar trebui să se îndoiască de faptul că Hans Roth ar fi îngăduit vreodată să fie luat prizonier.

Documente finale

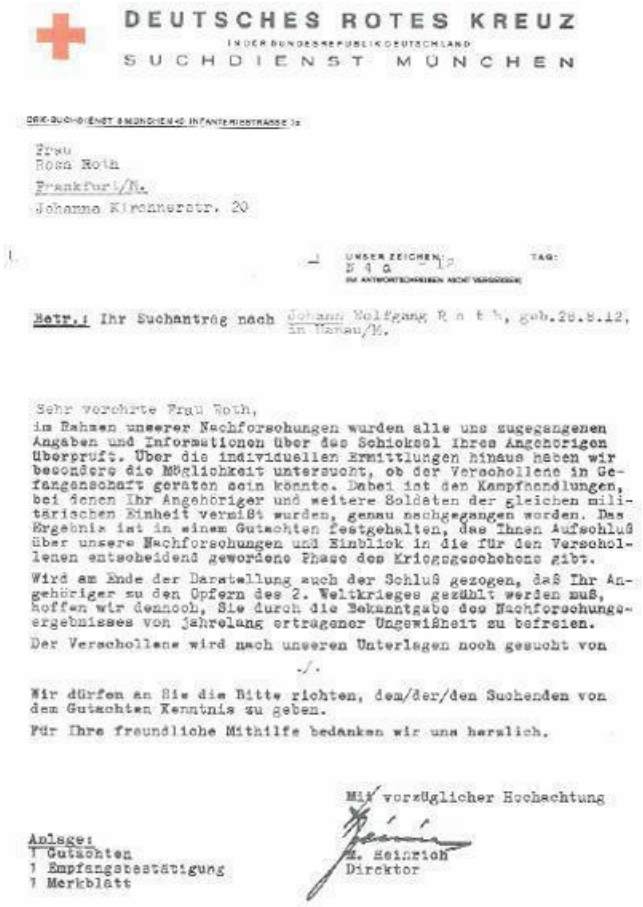

DEUTSCHES ROTES KREUZ
IN DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
SUCHDIENST MÜNCHEN

DRK-SUCHDIENST 8 MÜNCHEN 40 INFANTERIESTRASSE 1a

Frau
Rosa Roth
Frankfurt/M.
Johanna Kirchnerstr. 20

UNSER ZEICHEN TAG:
D 4 0
IM ANTWORTSCHREIBEN ANZUGEBEN

Betr.: Ihr Suchantrag nach Johann Wolfgang R o t h, geb.28.8.12, in Hanau/M.

Sehr verehrte Frau Roth,
im Rahmen unserer Nachforschungen wurden alle uns zugegangenen Angaben und Informationen über das Schicksal Ihres Angehörigen überprüft. Über die individuellen Ermittlungen hinaus haben wir besonders die Möglichkeit untersucht, ob der Verschollene in Gefangenschaft geraten sein könnte. Dabei ist den Kampfhandlungen, bei denen Ihr Angehöriger und weitere Soldaten der gleichen militärischen Einheit vermißt wurden, genau nachgegangen worden. Das Ergebnis ist in einem Gutachten festgehalten, das Ihnen Aufschluß über unsere Nachforschungen und Einblick in die für den Verschollenen entscheidend gewordene Phase des Kriegsgeschehens gibt.

Wird am Ende der Darstellung auch der Schluß gezogen, daß Ihr Angehöriger zu den Opfern des 2. Weltkrieges gezählt werden muß, hoffen wir dennoch, Sie durch die Bekanntgabe des Nachforschungsergebnisses von jahrelang ertragener Ungewißheit zu befreien.

Der Verschollene wird nach unseren Unterlagen noch gesucht von

./.

Wir dürfen an Sie die Bitte richten, dem/der/den Suchenden von dem Gutachten Kenntnis zu geben.

Für Ihre freundliche Mithilfe bedanken wir uns herzlich.

Mit vorzüglicher Hochachtung

H. Heinrich
Direktor

Anlage:
1 Gutachten
1 Empfangsbestätigung
1 Merkblatt

FERNRUF: SAMMEL-NR. (089) 59031 - FERNSCHREIBER: 05 21 621 - POSTSCHECK: MÜNCHEN 85 20
BANKEN: LANDESZENTRALBANK MÜNCHEN KTO. 70 214 11 - BAYER. VEREINSBANK MÜNCHEN, ZWEIGST. AM NORDPARK, KTO. 880 161

XII.69

O notificare postbelică a Crucii Roşii Germane, care o informează pe Rosel că nu mai există alte date despre soţul ei.

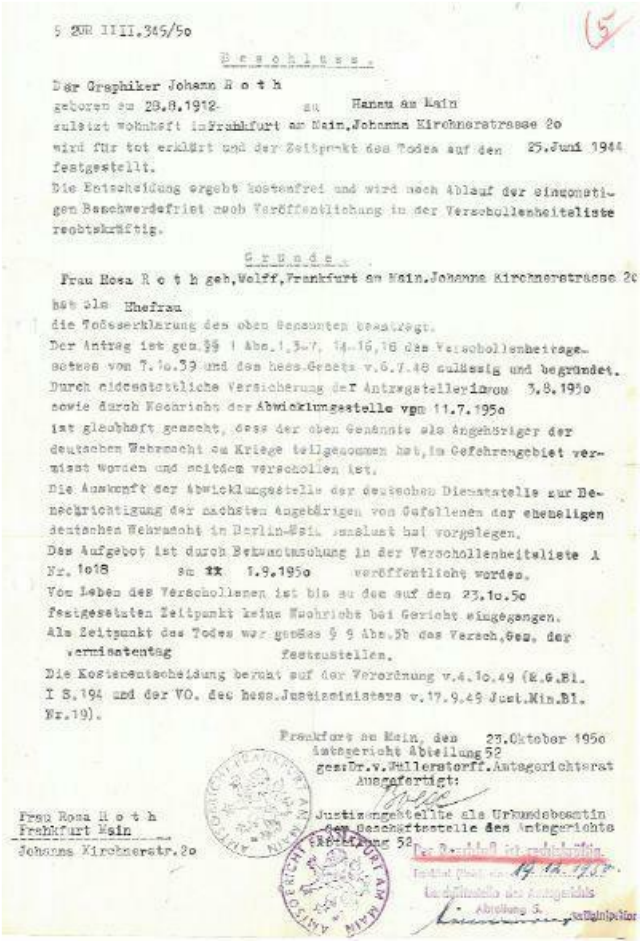

5 GR III.345/5o

Beschluss.

Der Graphiker Johann R o t h
geboren am 28.8.1912 zu Hanau am Main
zuletzt wohnhaft in Frankfurt am Main, Johanna Kirchnerstrasse 2o
wird für tot erklärt und der Zeitpunkt des Todes auf den 25.Juni 1944
festgestellt.
Die Entscheidung ergeht kostenfrei und wird nach Ablauf der einmonatigen Beschwerdefrist nach Veröffentlichung in der Verschollenheitsliste rechtskräftig.

Gründe.

Frau Rosa R o t h geb. Wolff, Frankfurt am Main, Johanna Kirchnerstrasse 2o hat als Ehefrau die Todeserklärung des oben Genannten beantragt.
Der Antrag ist gem. §§ 1 Abs. 1, 3-7, 14-16, 18 des Verschollenheitsgesetzes vom 7.1o.39 und des hess. Gesetz v. 6.7.48 zulässig und begründet.
Durch eidesstattliche Versicherung der Antragstellerin vom 3.8.195o sowie durch Nachricht der Abwicklungsstelle vom 11.7.195o ist glaubhaft gemacht, dass der oben Genannte als Angehöriger der deutschen Wehrmacht im Kriege teilgenommen hat, im Gefahrengebiet vermisst worden und seitdem verschollen ist.
Die Auskunft der Abwicklungsstelle der deutschen Dienststelle zur Benachrichtigung der nächsten Angehörigen von Gefallenen der ehemaligen deutschen Wehrmacht in Berlin-West konnte bei vorgelegen.
Das Aufgebot ist durch Bekanntmachung in der Verschollenheitsliste A Nr. 1o18 am 1.9.195o veröffentlicht worden.
Von Leben des Verschollenen ist bis zu dem auf den 23.1o.5o festgesetzten Zeitpunkt keine Nachricht bei Gericht eingegangen.
Als Zeitpunkt des Todes war gemäss § 9 Abs.3b des Versch.Ges. der Vermisstentag festzustellen.
Die Kostenentscheidung beruht auf der Verordnung v.4.1o.49 (G.Bl. I S.194 und der VO. des hess. Justizministers v.17.9.49 Just.Min.Bl. Nr.19).

Frankfurt am Main, den 23.Oktober 195o
Amtsgericht Abteilung 52
gez: Dr.v.Willerstorff. Amtsgerichtsrat
Ausgefertigt:
Justizangestellte als Urkundsbeamtin der Geschäftsstelle des Amtsgerichts Abteilung 52

Frau Rosa R o t h
Frankfurt Main
Johanna Kirchnerstr.2o

AMTSGERICHT FRANKFURT AM MAIN

O altă notificare oficială către Rosel, de data asta de la Bundesrepublik, datată octombrie 1950, care confirmă faptul că soțul ei, Hans Roth, a dispărut în război.

Lecturi suplimentare

Editorii s-au bazat pe un număr de lucrări publicate pentru

a lămuri contextul jurnalelor originale ale lui Hans Roth. Printre el să citățm:

Careell, Paul, *Hitler Moves East, 1941-1943,* Winnipeg, CA: J.J. Federowicz Publishing, 1991.

Einseidel, Heinrich, Graf von, *The Onslaught: The German Drive to Stalingrad* (Cuvânt-înainte de Max Hastings), New York: W.W. Norton & Co., 1984.

Glantz, David M, *Kharkov 1942: Anatomy of a Military Disaster,* Rockville Centre, NY: Sarpedon Publishers, 1998.

Guderian, Heinz, *Panzer Leader,* New York: E.P. Dutton & Co., 1952.

Hoyt, Edwin P., *Hitlers War,* New York: McGraw Hill, 1979.

Lemay, Benoit, *Erich von Manstein: Hitler's Master Strategist,* Philadelphia: Casemate Publishers, 2010.

Manstein, Erich von, *Lost Victories,* Novato, CA: Presidio Press, 1982.

Meyer, Kurt, *Grenadiers,* Winnipeg, CA: J.J. Federowicz Publishing, 1994.

Mitcham, Samuel W., Jr., *The Men of Barbarossa: Commanders of the German Invasion of Russia, 1941,* Philadelphia: Casemate Publishers, 2009.

Niepold, Gerd, *Battle for White Russia: The Destruction of Army Group Centre, June 1944,* Londra: Brassey's, 1987.

Seaton, Albert, *The Battle for Moscow,* New York: Sarpedon Publishers, 1993.

Warlimont, Walter, *Inside Hitler's Headquarters, 1939-45,* Novato, CA: Presidio Press, 1990.

Zhukov, Georgi K., *Marshal Zhukov's Greatest Battles* (Ed. şi cu comentariu de Harrison Salisbury), New York: Harper & Row, 1969.

Cartea prezintă remarcabilele jurnale personale ale lui Hans Roth, soldat german dintr-o unitate de vânători de tancuri, care a participat la Operaţiunea Barbarossa şi la bătăliile care au urmat pe Frontul de Est. Cele trei caiete de însemnări zilnice au fost descoperite de nepotul acestuia, la 30 de ani după terminarea războiului. Ele conţineau o relatare nemijlocită despre brutalitate, măcel şi moarte, care „nu se potrivea cu niciun film, documentar sau artistic", despre al Doilea Război Mondial.

La începutul invaziei în Rusia, Hans Roth a făcut parte din batalionul antitanc *(Panzerjäger)* din cadrul Diviziei 299 infanterie, ataşat Armatei a 6-a germane, de sub comanda lui Walter von Reichenau. Scriind pe măsura desfăşurării evenimentelor, Roth redă misterul şi tensiunea din timpul concentrării forţelor germane la frontiera sovietică în iunie 1941.

S-a dezlănţuit apoi asaltul masiv al Wehrmachtului, iar Hans Roth a luptat pe front din prima zi a atacului contra Uniunii Sovietice până în iulie 1944, când a fost declarat dispărut în misiune. Deşi soarta lui rămâne necunoscută, ceea ce a lăsat el în urmă este o incredibilă relatare directă şi personală a sinistrului război purtat de Germania în Rusia. O relatare care a văzut, în cele din urmă, lumina tiparului.

Christine Alexander şi **Mason Kunze** sunt nepoţii lui Hans Roth, prin intermediul cărora a fost posibilă traducerea acestor jurnale şi completarea lor cu date explicative. Christine locuieşte în prezent în Carolina de Nord, iar Mason în California.

Cuprins

Primul jurnal
OPERAŢIUNEA BARBAROSSA
ŞI BĂTĂLIA PENTRU KIEV
Al doilea jurnal
MARŞUL SPRE EST ŞI
IARNA 1941-1942
Al treilea jurnal
RĂZBOIUL DIN LINIA ÎNTÂI ŞI
RETRAGEREA DUPĂ STALINGRAD